

วัตถุประสงค์ :

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กำหนดเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ และนักวิจัยที่ต้องการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการทั้งภายในและภายนอก
2. เป็นสื่อกลางในการนำเสนอความก้าวหน้าทางการวิจัยของนิสิต อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการภายนอกได้สร้างสรรค์และเผยแพร่ผลงานวิชาการ
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้มีความก้าวหน้าและนำไปสู่การเพิ่มพูนตำแหน่งทางวิชาการ

ขอบเขตของวารสาร

1. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มุ่งเน้นเป็นสื่อกลางในการสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่บทความวิชาการและผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการในสาขาต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจและการจัดการ/รัฐศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์/ นิติศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ศิลปศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อย่างเคร่งครัด
3. บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
4. การรับบทความของวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะเป็นบทความที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ช่วยขยายองค์ความรู้ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ในวงวิชาการที่กว้าง และมีประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม
5. ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เจ้าของ	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น		
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์	จิยะจันทน์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
บรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	ตันเปาว์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเนชั่น
กองบรรณาธิการ			
	ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	วงษ์วิฑิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี	รามัญ	มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์
	รองศาสตราจารย์ ดร.ศักรระกีย์	วรวัฒน์ปริญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
			พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
			วิทยาเขตระยอง
	ดร.ณัฐวัฒน์	พระงาม	มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครดา	เกิดประทุม	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
	รองศาสตราจารย์ ดร.พัลลภสรณ์	วรภัทร์ธีระกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงเพ็ญ	ชูรินทร์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
	ดร.รวงทอง	ธำพันธุ์	มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
	ดร.นิพิฐพนธ์	สนิทเหลือ	สถาบันเทคโนโลยี
			แห่งสุวรรณภูมิ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฎากร	วินิจกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
			กำแพงเพชร

ฝ่ายประสานงานและจัดการ ส่วนงานวิจัยและบริการวิชาการ

กำหนดออกเผยแพร่

- ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน
- ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม
- ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

ปัจจุบันคำว่า “นวัตกรรม” ถูกนำมาใช้กันมาก นวัตกรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า สามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการนวัตกรรมที่ดีที่สุด ที่สร้างสรรค์ขึ้นบนปัญหาที่แท้จริง ทำให้คนเข้าใจว่าปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นคืออะไร แล้วจะช่วยกันจัดการปัญหาอย่างไร การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในแง่มุมต่างๆ เพื่อจุดประกายในการร่วมกันขับเคลื่อนแนวทางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ปัญญา ความรู้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านระบบงานวิจัยและพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ มีสาระที่น่าสนใจ

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่ได้รับการจัดอันดับจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่ม 2 (ISSN 2465-3578) ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งเพื่อให้นักวิจัยได้นำผลงานวิจัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นจากปัญหาต่างๆ และผ่านการพิจารณากลับกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเฉพาะศาสตร์สาขาได้ตีพิมพ์ออกสู่สายตาของผู้สนใจผ่านวารสารวิจัยฉบับนี้ ซึ่งวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม ถึง เมษายน) 2566 โดยมีบทความที่น่าสนใจตีพิมพ์รวมทั้งสิ้น 22 เรื่องเป็นบทความวิจัย 21 เรื่อง และบทความวิชาการ 1 เรื่อง สามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ เว็บไซต์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยที่ <http://tci/trf.or.th>

ในนามคณะกรรมการกองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ และขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ตันเปาว์

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

ปัญหาทางกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ Legal Problems of Debt Collectors in Exercising the Right to Collect Debts from Debtors กฤตณ ชมภูรัตน์	1-14
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 Creative Leadership of School Administrators Affecting the Effectiveness in School under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2 จิตติ คุ้มกระสังข์, ทินกร พูลพุด และ รวงทอง ถาพันธุ์	15-26
พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย Behaviour of choosing to use cafe in Sukhumvit, Bangkok for Thai Tourists จันทกานต์ กัสปะ, นุชนาถ ศรีรักษา, สุนิสา นาทิ และ ปวีศา เลิศวิริยะประสิทธิ์	27-40
ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีต่อการจัดการ สถานการณ์โควิด-19 The Opinion of People in Ratchaburi Municipality on the COVID-19 Situation's Management ชาติภากร มัลละพุทธิรินทร์ และ จุฑาทิพ คล้ายทับทิม	41-50
การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 The Development of Academic Management Factors Affecting Learning Achievement of STUDENTS UNDER BURIRUM PRIMARY EDUCATIONAL Service Area Office 3 ชุตติภา กันนุฟ้า, เสถียร งอยผาสา, เสียงม บุษบาบาน และ ณัฐพัชร รัตนกนกวัฒน์	51-64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย The Study of Problems and Needs of Teaching English Critical Reading of Upper Secondary School Students ฐิติพงศ์ เหลืองสุวรรณ, วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, ลำไย สิทามาตย์ และ เกศราพรรณ คงเจริญ	65-78
แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 Guidelines for the development of small schools in the digital age under the Office of Primary Education Area, Ratchaburi District 2 นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ	79-90
การเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือศึกษาเฉพาะกรณี ลูกจ้างของผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้าง Access to protection rights for unskilled illegal workers is studied only in the case of employees of subcontractors in the construction industry บุญทอง เชื้อหิรัญญานนท์, อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์ และ ปวีณี ไพรทอง	91-104
กลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการร้านกาแฟสด ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก Marketing mix factors and electronic marketing processes that influence consumer behavior towards decision to use coffee shop service in Muang District, Phitsanulok Province ปฐมพงษ์ ทองแกมแก้ว, อัศนีย์ ณ น่าน และณภสินธุ์ พรหมวิเศษ	105-116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง Development of Reality Technology to promote Teachers' Skills Digital Technology for Learning Activities under Lampang Non – Formal Education Centre ปรมินทร์ วงษ์คำสิงห์ และ ณัฐ รัตนศิรินิชกุล	117-130
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร มหาวิทยาลัยรังสิต Factors Relating Exercise Behaviors Among Rangsit University Personnel ปรานม ตีรอด และชาญชัย สุขสุวรรณ	131-142
ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 Motivation Factors Affecting Work Efficiency of Personnel in Office of Public Prosecution Region 5 ปรินดา ปันหล้า, อัครนิษฐ์ ณ น่าน และ ศศิชา วงศ์ไชย	143-156
ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ที่มีต่อการท่องเที่ยว เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี Demands of LGBTQIA+ Tourists Towards Pattaya City Tourism, Chonburi Province พันธุ์ทิพย์ แจ่มเนตต์, พุทธิดา บุญยเวทย์, อรวรรณ จันทนวล และประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์	157-168

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

อิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน Influence of Job Characteristics Affecting the Service Performance of Salespeople in Retail Business: Mediating Role of Meaningful Work ภัทราภรณ์ ธนาการสิทธิ์ และ ปิยพงษ์ คล้ายคลัง	169-182
คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง Characteristics of accountants in the digital age that affect performance of accountants under local administrative organizations in Lampang Province มนัสภรณ์ วังแวว และอัศนีย์ วัฒน่าน	183-196
ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู Administrative Skills of School Administrators Affecting to Teacher Competencies in the 21 ST Century in Private Schools Under Nongbualamphu Provincial Education Office รัฐจวน คำมูล	197-210
รายงานการประเมินโครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 Evaluation Report on the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project, Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 วรภพ เข่าพัง	211-220
การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร Municipal Secondary Schools Management and the Results of Operation under Samut Sakhon Educational Service Area Office1 สันต์ชัย พูลสวัสดิ์	221-232

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยง ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	233-246
---	---------

Technology Adoption and Product Innovation as an Intermediate Variable
connecting the Potential of Modern Entrepreneurs to Sustainability of Local Business
in Pak Kret District, Nonthaburi Province
สุดที่รัก นุชนาถ และธีรศักดิ์ สุขานุส

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	247-260
---	---------

Development of Internal Supervision Model of Basic
Educational Institution in The Upper Northeast
อดิگانต์ กล้าหาญ และรอง ปัญสังกา

โครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้น ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	261-274
---	---------

Capital Structure and Liquidity Management and Stock Valuation
Of the companies in the real estate and construction group of industry
listed on the Stock Exchange of Thailand
อพัฏฐศิริ นวะสิทธิ์ และเบญจพร โมกษะเวส

บทความวิชาการ

การสร้างคุณค่าของแบรนด์ของธุรกิจบนตลาดออนไลน์	275-288
---	---------

Building Brand Value of Online Marketing Business
พิทยุช ญาณพิทักษ์

ปัญหาทางกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้

Legal Problems of Debt Collectors in Exercising the Right to Collect Debts from Debtors

กฤตชน ชมภูรัตน์

Kittana Chomphurat

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Faculty of Laws Western University

Corresponding Author. E-mail: dr.krit.law.wtu@gmail.com

Received October 27, 2022; Revised December 2, 2022; Accepted April 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย กฎหมาย และปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมมาเสนอแนะ แก่ไขกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเอกสารจากกฎหมาย ตำรา ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย ข้อมูลจากเว็บไซต์ และการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ทวงถามหนี้ที่ใช้สิทธิทวงถามหนี้ จำนวน 14 คน คือ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานสินเชื่อด้านการเงิน ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของธนาคาร ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์การเกษตรที่บริการสินเชื่อ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่บริการสินเชื่อ อาจารย์ หนายความ และผู้พิพากษา ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้มีปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายที่สำคัญ คือ ลูกหนี้อยู่ที่อยู่อหรือหลบหนีเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ ดังนั้นควรระบุในกฎหมายให้ชัดเจนในประเด็นดังกล่าว และบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้ปกปิดหรือให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ การทวงถามอาจไม่ได้ผล นอกจากนี้การถามบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้ เช่น บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน นายจ้าง หรือบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานของลูกหนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศพบว่า สหรัฐอเมริกามีกฎหมายควบคุมการทวงถามหนี้ของหนี้บุคคลธรรมดาที่เป็นหนี้เงินในระบบและหนี้เงินที่นำมาใช้จ่ายในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทย โดยเสนอแนะแก้ไขกฎหมายการติดตามทวงถามหนี้ของเจ้าหนี้ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

คำสำคัญ: ผู้ทวงถามหนี้; การใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้; ปัญหาทางกฎหมาย

Abstract

This research aims to study concepts, theories, research, law and factual problems. Legal issues related to debt collectors in the exercise of debt collection rights from debtors both in Thailand and abroad to find appropriate measures to recommend Thai laws to be more effective. Using a qualitative research methodology which is the study of documents from the law academic textbooks, research papers, internet sites. And an in-depth interview method 14 persons related to

executives and operators of credit bureau, executives and operators of the bank, executives and practitioners of agricultural cooperatives, executives and practitioners of savings cooperatives, lecturers laws, lawyer and judge The results showed that the law of the debt collector in the exercise of the right to collect debt from the debtor has important facts and legal problems as: The law of the debt collector in the exercise of the right to claim debt from the debtor has problems with facts and important legal issues as: the debtor relocated or escaped the creditor without notifying the creditor of the contact place. Therefore, it should be clearly in the law on such issue and if someone other than the debtor wants to assist the debtor asking may not be effective. In addition, inquiries only with persons who are related to the debtor, such as ascendants or descendants, superiors or person performing duties in the debtor's business. The researcher has studied the laws of foreign countries and found that the law of the United States has laws governing debt collection that money in the system and money to be used only for family expenses. Which is appropriate to apply the laws of Thailand. It suggested that the debt collection law be amended by creditors in the Debt Collection Act B.E. 2558 to be appropriate to the current situation.

Keywords: Debt Collectors; Exercising the Right to Collect Debts; Legal Problems

บทนำ

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการทวงถามหนี้ และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการทวงถามหนี้ ทั้งนี้ในระบบและหนี้ในระบบ ไม่ว่าหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีช่องว่างทางกฎหมายบางประการ เนื่องจากลูกหนี้หรือผู้กู้ยืมอาจตกอยู่ภายใต้อำนาจตลอดจนอิทธิพลของเจ้าหนี้ผู้ให้กู้ยืมทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย นอกจากนี้ลูกหนี้หรือผู้กู้ยืมบางรายยังไม่ทราบถึงวิธีการที่จะได้รับการปฏิบัติในการทวงถามหนี้ ทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่ถ้ามมีการเผยแพร่ความรู้ถึงสิทธิของลูกหนี้ ผู้ให้กู้ยืมทราบ (สุรศักดิ์ มีบัว, 2561) อย่างไรก็ตามข้อปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติ พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ส่งผลต่อเจ้าหนี้ทำให้เจ้าหนี้เสียเปรียบในสิทธิของตนที่บังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองลูกหนี้มากเกินไปจนละเลยสิทธิของเจ้าหนี้ ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 194) และที่สำคัญการคุ้มครองลูกหนี้ พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 จะทำให้เป็นการเปิดช่องให้ลูกหนี้หลีกเลี่ยงการชำระหนี้ หรือประวิงเวลาการชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ในขณะเดียวกันก็อาจมีผลกระทบต่อความเสียหายกับลูกหนี้ด้วย กล่าวคือ การปล่อยสินเชื่อหรือการกู้เงินก็อาจทำได้ยากขึ้น เนื่องจากเจ้าหนี้ต้องเพิ่มความระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อหรือการกู้ยืมเงินเป็นอย่างมาก ทำให้ลูกหนี้เดือดร้อนทางการเงิน ส่งผลให้การให้สินเชื่อในระบบหยุดชะงักและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมด้วย

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยเห็นว่าควรมีศึกษาปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการในการสร้างแนวคิดสำหรับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้ ที่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ของเจ้าหนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ เหมาะสม สอดคล้องกับหลักการและ ทฤษฎี ทางกฎหมายมหาชน ตลอดจนสามารถนำบทสรุปและแนวทางการแก้ไขปัญหามาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด การบังคับใช้กฎหมายการทวงถามหนี้ต่อไป

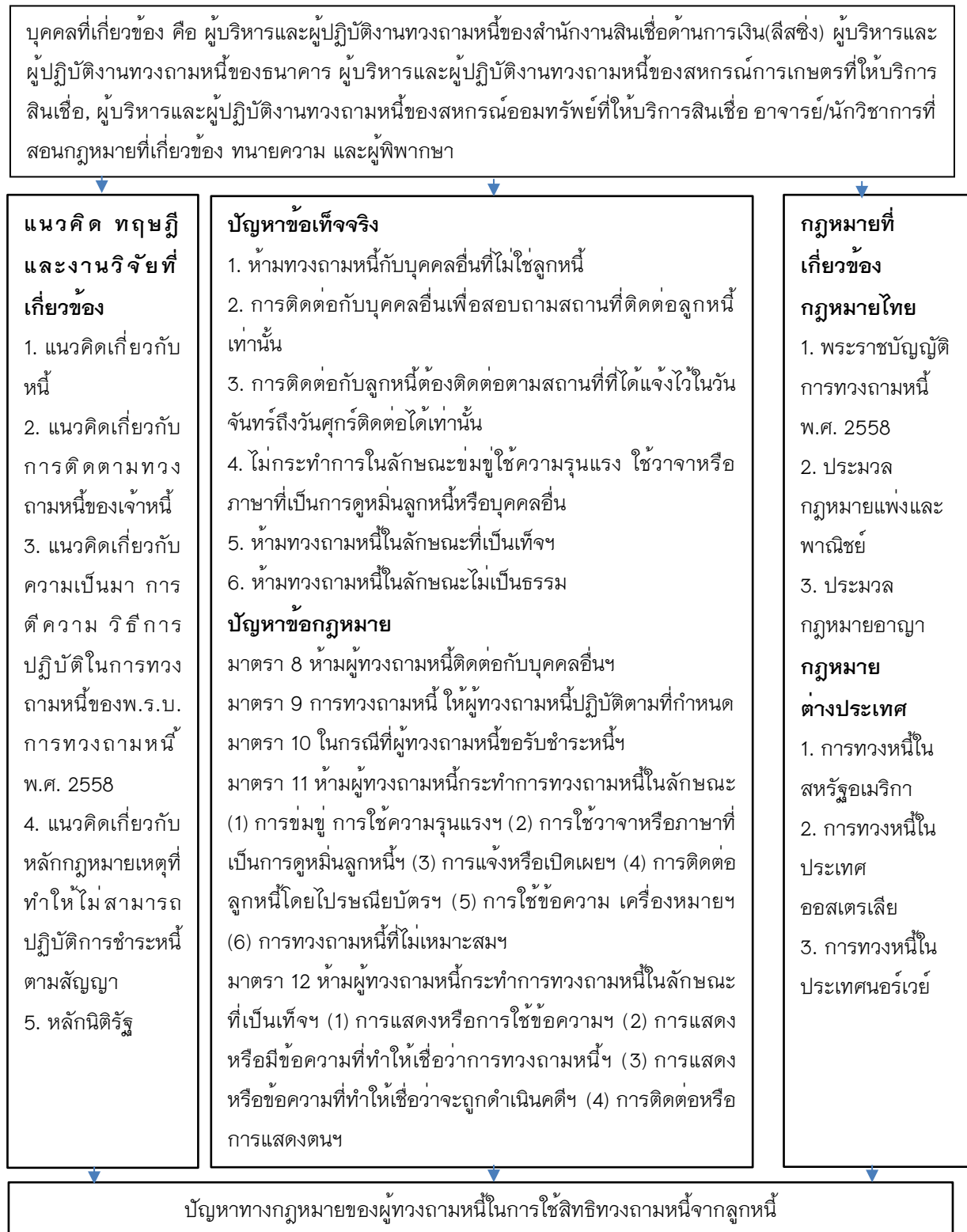
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ของต่างประเทศเหมือนหรือแตกต่างกับไทย
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เพื่อนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ

สมมติฐานของการวิจัย

การใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ต้องออกข้อบัญญัติในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอำนาจให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทจะทำให้องค์กรที่บังคับใช้กฎหมายสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องมีการประสานงาน ขอความร่วมมือ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำให้มาตรการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ รวมทั้งหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในพื้นที่จะทำให้มาตรการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อเอกสารแนวคดีทฤษฎี (Documentary Study) จากกฎหมาย ตำรา ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย บทความจากวารสารหรือนิตยสารทางกฎหมาย เอกสารประกอบการสัมมนา สถิติข้อมูลจากเว็บไซต์ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารและปฏิบัติงานทวงถามหนี้ของสำนักงานสินเชื่อด้านการเงิน(ลีสซิ่ง) ผู้บริหารและปฏิบัติงานทวงถามหนี้ของธนาคาร ผู้บริหารและปฏิบัติงานทวงถามหนี้ของสหกรณ์การเกษตรที่ให้บริการสินเชื่อ ผู้บริหารและปฏิบัติงานทวงถามหนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ให้บริการสินเชื่อ อาจารย์/นักวิชาการที่สอนกฎหมาย หมายความและผู้พิพากษา

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษารวบรวม และ การนำเสนอผลการศึกษารวบรวม

ผลการวิจัย

1. ปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 พบว่า มาตรา 8 พ.ร.บ.การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 หนี้เป็นเรื่องเฉพาะตัวระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้และเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แม้ว่าการทวงถามหนี้ผ่านบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้ อาจเป็นการช่วยกดดันลูกหนี้ทางอ้อมให้ชำระหนี้ได้บ้าง แต่ขณะเดียวกันอาจทำให้ได้รับความอับอาย หรือมีลักษณะเป็นการประจานมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ อาจทำให้สิทธิในชื่อเสียงของลูกหนี้ถูกระงับได้ หากใช้หลักความยินยอมเป็นข้อยกเว้นให้เปิดเผยแก่บุคคลอื่นได้นับว่ามีความเหมาะสม อย่างไรก็ตามหากลูกหนี้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้แล้ว การทวงถามหนี้ผ่านบุคคลอื่นย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะช่วยให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เช่นกัน แต่หากเป็นหนี้ที่เกิดจากวัตถุประสงค์แห่งการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวหรือประการอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและลูกหนี้ไม่ระบุนามบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เพื่อการทวงหนี้ ควรให้บุคคลในครอบครัวมีส่วนรับรู้ในการทวงถามหนี้ด้วย เช่น คู่สมรส บุตร เป็นต้น

ดังนั้น ในกรณีลูกหนี้ย้ายที่อยู่หรือหลบหนีเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ ดังนั้นควรระบุในดับทกฎหมายให้ชัดเจนในประเด็น และหากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้ต้องการปกปิดหรือให้ความ

ช่วยเหลือลูกหนี้ การทวงถามอาจไม่ได้ผล นอกจากนี้การสอบถามบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้เท่านั้น เช่น บุพการีหรือผู้สืบสันดาน ผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้างหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในส่วนงานของลูกหนี้

พ.ร.บ.การทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มาตรา 9 เจ้าหนี้ต้องระมัดระวังและรอบคอบมากขึ้นในการคัดเลือกลูกค้าที่คาดว่าจะสามารถชำระหนี้คืนให้มากยิ่งขึ้น ก่อนที่จะมีการทำนิติกรรมสัญญา และเจ้าหนี้ต้องสร้างเงื่อนไขเพิ่มมากขึ้นในการทำสัญญาหรือมีหลักทรัพย์ในการค้ำประกันที่สูง ถ้ามีการยึดอายัด แล้วขายทอดตลาด แล้วเพียงพอกับการชำระหนี้และมีผลให้หลักทรัพย์ที่ลูกหนี้มาค้ำประกันมีราคาต่ำ และลูกหนี้ก็ได้เงินกู้ต่ำไปด้วย

มาตรา 10 วรรคสอง จะเป็นภาระการพิสูจน์จะตกแก่ลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจในการต่อสู้ว่า ชำระหนี้โดยสุจริต จึงทำให้เจ้าหนี้ได้เปรียบในประเด็นนี้ ดังนั้นการใช้ข้อความในตัวบทให้ผู้ทวงถามหนี้ที่ไม่ได้รับมอบอำนาจออกหลักฐานการชำระหนี้พร้อมทั้งหลักฐานแสดงตนว่าเป็นผู้รับชำระหนี้มอบให้ลูกหนี้ เช่น บัตรประชาชน และทำให้มีหลักฐานชัดเจนในการรับชำระหนี้

มาตรา 11 มีไว้เพื่อป้องกันการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตของเจ้าหนี้ ดังนั้นเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามควรตรวจสอบข้อมูลจำนวนหนี้ให้ถูกต้องก่อนใช้สิทธิในการทวงถาม แต่การทำให้เกิดความเข้าใจผิดตามมาตรา 12 (3) ที่แสดงเกี่ยวกับการถูกดำเนินคดี ตลอดจนยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นสิ่งที่เจ้าหนี้พึงกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอยู่แล้ว ก็น่าจะถือว่าเป็นการใช้สิทธิตามปกติ หากลูกหนี้ได้ทราบว่าจะถูกฟ้อง อาจทำให้ลูกหนี้ทราบถึงขั้นตอนที่กำลังถูกดำเนินการบังคับชำระหนี้ หากเจ้าหนี้ฟ้องคดีทันทีโดยไม่ได้ให้คำเตือนดังกล่าว อาจทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ลดลง ดังนั้นถือว่าเป็นการใช้สิทธิตามปกติ และเป็นการแจ้งให้ลูกหนี้ทราบล่วงหน้าและเตรียมการชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ตามกำหนด

2. ปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ของต่างประเทศ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา (FDIC Law, 2562) มีกฎหมายการติดตามทวงหนี้วิธีที่ผิดคือ The Fair Debt Collection Practices Act 1977 (FDCPA) โดยลูกหนี้ในการติดตามทวงถามหนี้ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย คือ บุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคล ลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลนั้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ แต่กฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลอื่นๆ ที่มีใช้ลูกหนี้ด้วย คือ บุคคลอื่นที่ไม่ได้เป็นหนี้ด้วย แต่ถูกคุกคามจากการทวงถามหนี้โดยจงใจนั้นได้แก่ ครอบครัว นายจ้าง และเพื่อนบ้านของลูกหนี้เป็นต้น บุคคลเหล่านี้จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายด้วย และมีผลบังคับใช้เฉพาะกับผู้ติดตามทวงถามหนี้ที่ดำเนินการทวงถามหนี้เพื่อผู้อื่นเท่านั้น ซึ่งไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นเจ้าหนี้ซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายแรกของลูกหนี้ ดังนั้นเจ้าหนี้ได้รับยกเว้นมิให้ถือว่าเป็นผู้ติดตามทวงหนี้ที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย เว้นแต่ลักษณะผู้ติดตามทวงถามหนี้ที่อยู่ภายใต้กฎหมาย FDCPA มาตรา 803 (4) คือ บุคคลธรรมดา นิติบุคคล เช่น เจ้าหนี้ที่ได้รับมอบอำนาจ

หรือรับโอนหนี้ที่ผิดนัดมา เพียงวัตถุประสงค์เพื่อการอำนวยความสะดวกในการทวงถามหนี้ให้บุคคลอื่น ประเภทของหนี้ที่ได้รับความคุ้มครอง คือ หนี้ใดๆ หรือหนี้ที่ผู้บริโภครู้สึกกล่าวหาว่าเป็นหนี้ซึ่งต้องชำระหนี้เป็นเงิน อันเกิดจากการเข้าทำธุรกรรมทางการเงิน, ทรัพย์สิน, การประกันภัย, หรือบริการต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับบุคคลธรรมดาหรือสำหรับครอบครัว หรือสำหรับซื้อหาของใช้ในบ้าน ไม่ว่าจะมีความพิพาทของศาลให้ลดจำนวนหนี้ดังกล่าวลงหรือไม่ก็ตามและต้องเป็นหนี้เงิน และต้องเป็นหนี้ที่มีวัตถุประสงค์หลัก 1) เพื่อการใช้จ่ายส่วนตัว 2) เพื่อการใช้จ่ายในครอบครัว หรือ 3) เพื่อซื้อของใช้ภายในบ้าน มากไปกว่านี้ยังมีข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เช่น การติดต่อสื่อสารกับลูกหนี้ได้กำหนดว่าหากผู้ทวงถามหนี้ได้รับความยินยอมโดยตรงจากลูกหนี้ก่อน หรือมิได้รับอนุญาตอย่างชัดแจ้งจากศาลที่มีเขตอำนาจแล้ว ผู้ติดตามทวงถามหนี้จะต้องติดต่อสื่อสารกับลูกหนี้ในเวลา สถานที่ และติดต่อกับทนายความของลูกหนี้ และมีข้อห้ามปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เช่น ห้ามมิให้ผู้ทวงหนี้กระทำการใดๆ อันเป็นการปลอมแปลงแสดงเท็จ หลอกลวง ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดในตัวบุคคล หรือวิธีการอื่นใดในลักษณะเดียวกันนี้เพื่อติดตามทวงหนี้

ประเทศออสเตรเลีย (สฟิศ ประณีตพลกรัง. 2558) ไม่ได้กำหนดมาตรการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้ อย่างไม่เป็นธรรมไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ แต่ได้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบปฏิบัติทางการค้า ค.ศ. 1974 และกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการหลักทรัพย์และการลงทุน ค.ศ. 2001 โดยมีคณะกรรมการการแข่งขันและคุ้มครองผู้บริโภค และคณะกรรมการหลักทรัพย์และการลงทุนตามกฎหมายกำกับดูแลและควบคุมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้ทวงหนี้ ผู้ติดตามทวงถามหนี้ ลูกหนี้ผู้ได้รับความคุ้มครอง ข้อปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ ความรับผิดชอบและการควบคุม และยังมีอำนาจรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันผู้บริโภคที่เป็นลูกหนี้หรือ ถูกกล่าวหาว่าเป็นลูกหนี้จากการติดตามทวงถามหนี้ที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการ สนับสนุนให้มีการติดตามทวงถามหนี้โดยการกระทำที่สุภาพ มีเมตตา ลูกหนี้ที่จะได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายจะเป็นบุคคล และนิติบุคคลที่เป็นหนี้ ผู้ติดตามทวงถามหนี้ที่อยู่ภายใต้การควบคุมหรือบุคคล ที่ติดตามทวงถามหนี้ในหน่วยของธุรกิจ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ติดตามทวงถามหนี้อิสระ ผู้รับโอน ตัวแทน ทนายความ และบุคคลใดๆ ที่ติดตามทวงถามหนี้ในนามของคนอื่น และลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองจากมูลหนี้ ทุกประเภทรวมถึงหนี้ที่มีการรับโอนมาเพื่อให้ติดตามทวงถามหนี้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการรับโอนโดยการขาย หรือเป็นผู้แทนของเจ้าหนี้ ไม่ว่าวิธีใดๆ ในฐานะที่เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังมีข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เช่น เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องติดต่อกับลูกหนี้เพื่อวัตถุประสงค์อันสมควรและจำเป็นเท่านั้น และมีข้อห้ามปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เช่น ลูกหนี้มีสิทธิได้รับปฏิบัติอย่างความเคารพและสุภาพ และเจ้าหนี้

หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องไม่กระทำการที่หลอกลวงให้เข้าใจผิด อับอาย ช่มชู้ ในการติดตามทวงถามหนี้ รวมทั้งการกระทำต่อตัวแทนลูกหนี้ด้วย

ประเทศนอร์เวย์ มีการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้เป็นสิ่งสำคัญในการให้ความคุ้มครองลูกหนี้ เนื่องจากมีการติดตามทวงหนี้โดยใช้วิธีการที่กระทำให้เกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการที่ลูกหนี้ชำระหนี้ ตามกำหนดระยะที่ตกลงกันไว้ จึงกำหนดกฎหมายการติดตามทวงถามหนี้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมคือ “Act of 13 May 1988 No. 26 on Debt Collection and Other Recovery of Overdue Pecuniary Claims (Debt Collection Act)” และแก้ไขเพิ่มเติมโดย Act of December 20th 2002 No.106 ซึ่งสาระสำคัญเป็นการคุ้มครองลูกหนี้ โดยการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้ กำหนดกฎเกณฑ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้ และเจ้าหนี้ ผู้ติดตามทวงถามหนี้ มีการวางแนวทางปฏิบัติ ข้อห้ามปฏิบัติและความรับผิดชอบ และคณะกรรมการควบคุมกำกับดูแลมีอำนาจอนุมัติหรือเพิกถอนใบอนุญาตติดตามทวงถามหนี้ ทั้งนี้ประเทศนอร์เวย์มีการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นด้วยวิธีการประนีประนอม การเจรจาต่อรองทางการเงิน จะดำเนินการผ่านบอร์ดประนีประนอมข้อพิพาทแรงงาน ก่อนที่จะเริ่มดำเนินคดีทางกฎหมายกับลูกหนี้ โดยหนี้ที่ได้รับการคุ้มครองจะต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากธุรกิจการค้าเชิงพาณิชย์ การค้าทั่วไปของผู้ประกอบการที่หวังผลกำไร และเป็นหนี้ที่ติดค้างเป็นเวลานาน อันมีการทวงถามหนี้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานแต่ยังไม่ส่งฟ้องคดี นอกจากนี้การทวงถามหนี้ยังให้ความคุ้มครองถึงสิทธิทางการเงินที่ถึงกำหนดชำระหนี้และต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระหลังจากวันที่กฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้บังคับ และยังสามารถใช้บังคับกับกรณีการรับโอนสิทธิในมูลหนี้อื่นๆ ในทางแพ่ง ดังนั้น หนี้ที่เกิดจากรัฐวิสาหกิจจึงไม่เข้าข่ายการคุ้มครองตามกฎหมายนี้ ทั้งนี้บุคคลหรือบริษัทที่กระทำการติดตามทวงถามหนี้ และยังหมายรวมถึงเจ้าหนี้ โดยการเรียกให้ชำระหนี้ทางการเงินของตน การติดตามทวงถามหนี้ต้องดำเนินการโดยหน่วยงานธุรกิจที่ได้จดทะเบียนอนุญาตประกอบกิจการติดตามทวงหนี้โดยเฉพาะ ข้อปฏิบัติและข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้ เช่น ก่อนที่ผู้ติดตามทวงถามหนี้จะดำเนินการติดตามทวงถามหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงหนี้ต้องมีการแจ้งเตือนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้หลังจากหนี้ถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ว่าจะเริ่มดำเนินการติดตามทวงหนี้ หลังจากนั้นต้องแจ้งไปยังลูกหนี้ในเรื่องช่วงระยะเวลาสุดท้ายในการชำระหนี้ว่าหากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังไม่มีการชำระหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้จะดำเนินการติดตามทวงหนี้

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองลูกหนี้ที่ถูกเจ้าหนี้ใช้วิธีการติดตามทวงถามหนี้ที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งทำให้เกิดการละเมิดสิทธิต่อลูกหนี้และทำให้เกิดความเสียหายหลายด้าน ดังนั้นจึงได้มีการบัญญัติวิธีการติดตามทวงถามหนี้และบทลงโทษไว้ จึงทำให้มีผลต่อการคุ้มครองลูกหนี้หลายประการ เช่น มีการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้ไว้เป็นการเฉพาะ

โดยมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการติดตามทวงถามหนี้ เพื่อสร้างมาตรฐานและลดปัญหาในการติดตามทวงถามหนี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ลูกหนี้และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามทวงถามหนี้ ดังนั้นการติดตามทวงหนี้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองลูกหนี้ ผู้บริโภค หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องจากการติดตามทวงถามหนี้ไม่ว่าหนี้จะเป็นหนี้ในระบบหรือหนี้นอกระบบ ลูกหนี้ผู้บริโภคหรือบุคคลอื่นโดยรวมจะต้องได้รับความเป็นธรรมและได้รับการคุ้มครองจากการติดตามทวงถามหนี้ทุกประเภท ทั้งนี้ไม่ว่าหนี้ดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และให้รวมถึงผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ ผู้รับมอบอำนาจช่วงในการทวงถามหนี้ ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ด้วย รวมทั้งธุรกิจทวงถามหนี้หรือการรับจ้างทวงถามหนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเป็นปกติธุระแต่ไม่รวมถึงการทวงถามหนี้ของนายความซึ่งกระทำแทนลูกความของตน โดยเจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้มีสิทธิในการติดตามทวงถามหนี้ตามกฎหมาย แต่ต้องกระทำการติดตามทวงถามหนี้ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อลูกหนี้ และการติดตามทวงถามหนี้ที่เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้จะต้องกระทำการติดตามทวงถามหนี้โดยตรงกับลูกหนี้เท่านั้น เว้นแต่บุคคลที่สามซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการติดตามทวงถามหนี้ ในการติดต่อกับบุคคลอื่นนอกจากบุคคลที่ลูกหนี้ได้ระบุไว้ให้กระทำได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบถามหรือยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับสถานะที่ติดต่อกับลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้เท่านั้น นอกจากนี้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการทวงถามหนี้ โดยการออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3. มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศของผู้ทวงถามหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้จากลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 พบว่า การมีกฎหมายบังคับใช้กับการติดตามทวงหนี้ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย (Ltoya Irby. 2564) ชื่อ The Fair Debt Collection Practices Act 1977 (FDCPA) ประเทศออสเตรเลียไม่ได้กำหนดมาตรการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้อย่างไม่เป็นธรรมไว้เป็นกฎหมายเฉพาะ แต่ได้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติทางการค้า ค.ศ. 1974 และกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการหลักทรัพย์และการลงทุน ค.ศ. 2001 มาใช้บังคับ (สุพิศ ประณีตพลกรัง. 2558) ประเทศนอร์เวย์มีกฎหมายการติดตามทวงถามหนี้โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมคือ “Act of 13 May 1988 No. 26 on Debt Collection and Other Recovery of Overdue Pecuniary Claims (Debt Collection Act)” และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย Act of December 20th 2002 No.106 (สุพิศ ประณีตพลกรัง. 2558) และประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกาให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น ประเทศออสเตรเลีย ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจะเป็นบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หน่วยงานทางธุรกิจ

หรือนิติบุคคล ประเทศนอร์เวย์ ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายคือ บุคคลลูกหนี้ หน่วยงานทางธุรกิจ หรือนิติบุคคล และประเทศไทย ผู้ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายคือ บุคคลที่เป็นลูกหนี้และบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ลูกหนี้ หน่วยงานทางธุรกิจหรือนิติบุคคล

หนี้ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ หนี้ใดๆ หรือหนี้ที่ผู้บริโภคนึกถึง กล่าวหาว่าเป็นหนี้ซึ่งต้องชำระหนี้เป็นเงิน อันเกิดจากการเข้าทำธุรกรรมทางการเงิน, ทรัพย์สิน, การประกันภัย, หรือบริการต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการใช้จ่ายส่วนตัวสำหรับบุคคลธรรมดาหรือสำหรับครอบครัว หรือสำหรับซื้อหาของใช้ในบ้าน ประเทศออสเตรเลียเป็นหนี้ทุกประเภทรวมถึงหนี้ที่มีการรับโอนมาเพื่อให้ติดตามทวงถามหนี้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการรับโอนโดยการขายหรือเป็นผู้แทนของเจ้าหนี้ ไม่ว่าวิธีใดๆ ในฐานะที่เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ ประเทศนอร์เวย์ หนี้ที่ได้รับการคุ้มครองจะต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากธุรกิจ การค้าเชิงพาณิชย์ การค้าทั่วไปของผู้ประกอบการที่หวังผลกำไร และเป็นหนี้ที่ติดค้างเป็นเวลานานอันมีการทวงถามหนี้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานแต่ยังไม่ส่งฟ้องคดี และประเทศไทย หนี้ทุกประเภทรวมทั้งหนี้ในระบบหรือหนี้นอกระบบ

ข้อปฏิบัติและข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกา ข้อปฏิบัติในการทวงถามหนี้ เช่น การติดต่อสื่อสารกับลูกหนี้ในเวลา สถานที่ และติดต่อกับทนายความของลูกหนี้ การติดต่อสื่อสารกับลูกหนี้โดยเฉพาะ ห้ามปฏิบัติเกี่ยวกับการปลอมแปลง หรือการทำให้สำคัญผิดในตัวบุคคล ห้ามปฏิบัติเกี่ยวกับการทวงถามหนี้โดยใช้วิธีการใดๆที่ไม่เป็นธรรมหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ห้ามปฏิบัติเกี่ยวกับการข่มขู่ หรือดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม ประเทศออสเตรเลีย เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ ต้องติดต่อกับลูกหนี้เพื่อวัตถุประสงค์อันสมควรและจำเป็นเท่านั้น โดยการติดต่อกับลูกหนี้ต้องไม่เป็นการข่มขู่ คุกคาม หรือทำให้ลูกหนี้ต้องอับอายต่อหน้าบุคคลอื่นใดๆ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องรักษาข้อมูลส่วนตัวของลูกหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องเปิดเผยตัวตน การติดต่อกับบุคคลที่สามหรือสมาชิกครอบครัวของลูกหนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ได้ทำการแน่ใจแล้วว่าผู้ที่กำลังติดต่อยุ่ด้วยนั้นคือลูกหนี้ ให้เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้แสดงตัวตน การติดต่อครั้งแรกเจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องแจ้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหนี้ ชื่อเจ้าหนี้ ผู้รับโอนหนี้ รายละเอียดของบัญชีและจำนวนเงินที่ต้องชำระ การติดต่อกับลูกหนี้โดยใช้ช่องทางเทคโนโลยีประเภทต่างๆ ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ การหลีกเลี่ยงการติดต่อกับลูกหนี้ผ่านทางช่องทางใดช่องทางหนึ่งที่ลูกหนี้ได้ร้องขอให้ขอติดต่อช่องทางใดช่องทางหนึ่งโดยเฉพาะ หากลูกหนี้แจ้งแก่ผู้ติดตามทวงถามหนี้ว่าไม่สามารถที่จะชำระหนี้ได้ ผู้ติดตามทวงถามหนี้มีสิทธิที่จะสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินของลูกหนี้ เวลาในการติดต่อกับลูกหนี้ ความถี่ในการติดต่อกับลูกหนี้ การติดต่อกับลูกหนี้โดยตรงต่อหน้ากันถือเป็นทางเลือกสุดท้าย ลูกหนี้มีสิทธิที่จะตั้งตัวแทน เจ้าหนี้หรือ

ผู้ติดตามทวงหนี้มีสิทธิต่อลูกหนี้โดยตรง ลูกหนี้มีสิทธิได้รับปฏิบัติอย่างความเคารพและสุภาพ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องไม่กดดันลูกหนี้ การติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่สามอันเป็นการละเมิดกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในเครือจักรภพ การไม่ใช้กำลังบังคับ ประเทศนอร์เวย์ มีข้อปฏิบัติและข้อห้ามดังนี้ ก่อนที่ผู้ติดตามทวงถามหนี้จะดำเนินการติดตามทวงถามหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงหนี้ต้องมีการแจ้งเตือนเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ หลังจากได้รับการเตือนว่าจะมีการติดตามทวงถามหนี้และช่วงระยะเวลาสุดท้ายในการชำระหนี้ได้ผ่านพ้นไปแล้ว เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องส่งหนังสือแจ้งให้ชำระหนี้ภายใน 14 วัน ผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องรักษาข้อมูลในการติดตามทวงถามหนี้ที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหนี้ การติดตามทวงถามหนี้ เจ้าหนี้หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ต้องใช้วิธีปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ที่ได้รับการยอมโดยทั่วไป ต้องไม่ใช้วิธีปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ที่นำมาซึ่งการบีบบังคับอันปราศจากเหตุผลสมควร สำหรับประเทศไทย มีหลักเกณฑ์ให้ผู้ทวงถามหนี้ปฏิบัติ เช่น สถานที่ติดต่อซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้ เวลาและจำนวนครั้งที่ติดต่อ ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ต้องแจ้งชื่อนามสกุล ชื่อหน่วยงานของตนและของเจ้าหนี้ จำนวนหนี้และหลักฐานการมอบอำนาจให้ผู้ทวงถามหนี้ การออกหลักฐานการรับชำระหนี้ ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง การใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น การแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้ การติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร เอกสารเปิดผนึก โทรสาร หรือสิ่งอื่นใดที่สื่อให้ทราบว่าเป็นการทวงถามหนี้อย่างชัดเจน การใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์หรือชื่อทางธุรกิจของผู้ทวงถามหนี้บนซองจดหมายในการติดต่อลูกหนี้ที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ การทวงถามหนี้ที่ไม่เหมาะสมในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด ห้ามผู้ทวงถามหนี้กระทำการทวงถามหนี้ในลักษณะที่ไม่เป็นธรรม ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ห้ามทวงถามหนี้หรือสนับสนุนการทวงถามหนี้ซึ่งมิใช่ของตน เว้นแต่ในกรณีที่หนี้ของสามีภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานของตน หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐนั้นมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย

คณะกรรมการควบคุมการติดตามทวงถามหนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีคณะกรรมการควบคุมระหว่างรัฐและสอบสวนการค้าที่ผิดกฎหมายระหว่างรัฐ โดยทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติตามข้อปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ตามกฎหมาย ประเทศออสเตรเลียมีคณะกรรมการในหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมการติดตามทวงถามหนี้ คือ Australian Competition and Consumer Commission (ACCC) และ Australian Securities and Investments Commission (ASIC) โดยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบช่วยเหลือลูกหนี้จากการกระทำที่ไม่เหมาะสม ควบคุมหนี้เกี่ยวกับบัตรเครดิต หนี้เกี่ยวกับบ้าน ครอบครัวยุทธ หนี้ส่วนบุคคล หนี้ที่มีการชำระหนี้ผ่านคนกลาง ประเทศนอร์เวย์มีคณะกรรมการคอยควบคุมกำกับดูแลการติดตามทวงหนี้

คือ The Norwegian Banking, Insurance and Securities Commission มีอำนาจอนุมัติและเพิกถอนใบอนุญาตติดตามทวงถามหนี้ ออกคำสั่งเจ้าหนี้และผู้ติดตามทวงถามหนี้ เปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติในการติดตามทวงถามหนี้ กระทำการติดตามทวงหนี้ภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และประเทศไทยมีคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการทวงถามหนี้ โดยการออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การทวงถามหนี้ผ่านบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ลูกหนี้ อาจเป็นการช่วยกดดันลูกหนี้ทางอ้อมให้ชำระหนี้ได้บ้าง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลูกหนี้ไม่ยอมให้ตนเองเสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามหากลูกหนี้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้อยู่แล้ว การทวงถามหนี้ผ่านบุคคลอื่นย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะช่วยให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เช่นกัน หนี้ที่เกิดจากวัตถุประสงค์แห่งการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวหรือประการอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและลูกหนี้ไม่ระบอบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เพื่อการทวงหนี้ ควรให้บุคคลในครอบครัวมีส่วนร่วมรับรู้ในการทวงถามหนี้ด้วย เช่น คู่สมรส บุตร เป็นต้น ทั้งนี้บุคคลในครอบครัวต้องรับรู้และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่ลูกหนี้นำหนี้ขึ้นมาใช้จ่ายในครอบครัวและทุกคนที่อยู่ในครอบครัวก็ได้ประโยชน์จากหนี้ที่ลูกหนี้ไปกู้ยืมมา ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายการทวงหนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกาและสอดคล้องกับการศึกษาของอุทิศ จิตรทะวงศ์ (2559) เรื่อง ปัญหาการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558: ศึกษากรณีการคุ้มครองลูกหนี้นิติบุคคล

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศนอร์เวย์และประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมการทวงถามหนี้โดยตรง ส่วนประเทศออสเตรเลียไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการทวงถามหนี้แต่ใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงบังคับใช้ การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลธรรมดา ส่วนประเทศออสเตรเลียและประเทศนอร์เวย์คุ้มครองบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล สำหรับประเภทของหนี้ที่ได้รับความคุ้มครองของประเทศสหรัฐอเมริกาคือเงินเท่านั้น ส่วนประเทศออสเตรเลีย ประเทศนอร์เวย์และประเทศไทยเป็นหนี้ทุกประเภท อนึ่งมีข้อปฏิบัติ ข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้และคณะกรรมการที่ควบคุมกำกับการทวงหนี้ทุกประเทศ

3. ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศนอร์เวย์และประเทศไทยมีกฎหมายบังคับใช้กับการติดตามทวงหนี้ ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งสามประเทศมีกฎหมายระบบซีวิลลว ส่วนประเทศออสเตรเลียไม่มีกฎหมายการติดตามทวงหนี้โดยตรงแต่มีกฎหมายใกล้เคียงมาใช้บังคับแทนซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากฎหมายเหล่านั้นใช้ลักษณะของขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในชาติที่สามารถใช้บังคับได้ ส่วนการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยให้ความคุ้มครองเฉพาะลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่าหนี้เหล่านั้นเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับลูกหนี้ ซึ่งต่างกับหนี้เพื่อการประกอบธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้กลับคืนให้แก่ลูกหนี้ หนี้ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายประเทศไทยเป็นหนี้กู้ยืมเงินในระบบและหนี้กู้ยืมเงินนอกระบบและคุ้มครองหนี้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้ความคุ้มครองแก่ลูกหนี้จากการติดตามทวงถามหนี้ตามกฎหมายนั้นอาจมีปัญหาในทางกฎหมายเกี่ยวกับหนี้ที่ได้รับการคุ้มครอง ขอบเขตของกฎหมาย กระบวนการในการติดตามทวงถามหนี้ที่ไม่เป็นธรรมหรือการใช้ความรุนแรงในการทวงหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัญญ์ณัฐ วิเศษสิงห์ (2560) เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการติดตามทวงถามหนี้กู้ยืมเงินนอกระบบ ข้อปฏิบัติและข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้ประเทศไทยสถานที่ติดต่อซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้แต่ลูกหนี้อยู่หรือหลบหนีเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ ทั้งนี้เนื่องจากจากลูกหนี้ต้องการหลบหนีการชำระหนี้ เวลาในการติดต่อและจำนวนครั้งที่ติดต่อไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีในการสื่อสารได้มีการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งตัวลูกหนี้ไม่ยอมตอบสนองต่อการทวงหนี้ตามช่องทางดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริรัตน์ โรจน์วรพร (2558) เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) หนี้ที่เกิดจากวัตถุประสงค์แห่งการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวหรือประการอื่นเกี่ยวกับครอบครัวและลูกหนี้ไม่ระบุบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เพื่อการทวงหนี้ ดังนั้นควรมีการปรับกฎหมายการทวงถามหนี้ให้บุคคลในครอบครัวมีส่วนรับรู้ในการทวงถามหนี้ด้วย เช่น คู่สมรส
- 2) ประเทศไทยมีการทวงถามหนี้ทุกประเภท ดังนั้นควรมีการปรับกฎหมายการทวงถามหนี้เฉพาะหนี้เงินเท่านั้นเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา
- 3) หนี้ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายประเทศไทยเป็นหนี้กู้ยืมเงินในระบบและหนี้กู้ยืมเงินนอกระบบ และคุ้มครองหนี้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นมีการปรับกฎหมายการทวงถามหนี้ที่เป็นหนี้ในระบบเหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา ข้อปฏิบัติและข้อห้ามในการติดตามทวงถามหนี้ประเทศไทยสถานที่ติดต่อซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้แต่ลูกหนี้อยู่หรือหลบหนีเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ ดังนั้นควรมีการปรับปรุงกฎหมายการทวงถามหนี้ให้มีบทลงโทษลูกหนี้ที่ย้ายที่อยู่หรือหลบหนีเจ้าหนี้โดยไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ และเวลาและจำนวนครั้งในการติดต่อ ไม่มีความเหมาะสมกับปัจจุบันเนื่องจากเทคโนโลยีในการสื่อสารได้มีการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งตัวลูกหนี้ไม่ยอมตอบสนองต่อการทวงหนี้ตามช่องทางดังกล่าว ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนช่วงเวลาและจำนวนครั้งในการติดต่อทวงถามหนี้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้กับเจ้าหนี้ในการใช้สิทธิทวงถามหนี้ในระบบ
- 2) มาตรการทางกฎหมายทวงถามหนี้ในลูกหนี้ที่หลบหนีการทวงถามหนี้ โดยย้ายหรือไม่แจ้งสถานที่ติดต่อให้เจ้าหนี้ทราบ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญ์วิมล วิเศษสิงห์. (2560). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการติดตามทวงถามหนี้กู้ยืมเงินในระบบ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริรัตน์ โรจน์วรพร. (2558). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ.2558. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สุพิศ ประณีตพลกรัง. (2558). กฎหมายว่าด้วยการทวงถามหนี้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อินเทอร์เน็ต.
- สุรศักดิ์ มีบัว. (2561). การทวงหนี้อย่างไรให้ชอบด้วยพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558. สาขานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 9(2), 258-274.
- อุทิศ จิตรทะวงศ์. (2559). ปัญหาการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558: ศึกษากรณีการคุ้มครองลูกหนี้นิติบุคคล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.
- FDIC Law., (2562) Regulations, *Related Acts*. Retrieved on August 23, 2021, From <https://www.fdic.gov/regulations/laws/rules/6500-1325.html>.
- Ltoya Irby., (2564). *Fair Debt Collection Practices Act Summar*, Retrieved on August 20, 2021, From <https://www.thebalance.com/fair-debt-collection-practices-act-overview-960562>.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารอยเอ็ด เขต 2

Creative Leadership of School Administrators Affecting the Effectiveness in School under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2

¹จิตติ คูกระสังข์, ²ทินกร พูลพุด และ ³รวงทอง ถาพันธุ์

¹Jitti Koograsang, ²Tinagorn Poolput and ³Ruangthong Thaphan

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

^{1,2,3}Faculty of Humanistic and Social Sciences Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail:Sorochoatsamat@gmail.com

Received March 9, 2023; Revised March 21, 2023, 2023; Accepted April 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.ร. 2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 335 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 62 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32(X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3) \text{ และ}$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the level of creative leadership of school administrators, to study the level of the school effectiveness, to study the relationship between creative leadership of the school administrators and the school effectiveness and to formulate the predictive equation of creative leadership of school administrators on the school effectiveness under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2. The samples group consisted of 335 teachers. Data were collected from a 5-level estimation questionnaire using statistics to analyze the data, namely mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results showed that the overall 1. Creative leadership of the school administrators in the much level. 2. The overall school effectiveness was generally in the much level. 3. The relationship between creative leadership and the effectiveness of the schools found the positive correlations statistically significant at the 0.01 level. 4. Creative leadership of school administrators in 4 aspects: The super leadership, Leader of Team Learning, Creative Leadership and Achievement-Oriented Leadership were used to predict the effectiveness of school institutes with a statistical significance at the 0.01 level. All 4 variables could explain 62% of the variables in school effectiveness level.

The regression coefficients in raw score

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32(X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3)$$

The regression coefficients in standard score

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

Keyword: Creative leader; school administrator; school effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวการบริหารและการจัดการศึกษาที่เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการ จึงจะทำให้การศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็น “มีอาชีพ” มีความรู้จริงในเรื่องที่ปฏิบัติ ได้แก่ รู้หลักการ รู้เหตุผล รู้หลักวิชาของเรื่องที่จะปฏิบัติอย่างรอบด้าน ประยุกต์ความรู้ของตนเองไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ ตลอดจนมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์มีเทคนิคในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ประกอบกับการเป็นผู้ที่มีความพยายาม และอดทน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย (คารมณ เพียรภาณุ, 2558) การสนองต่อความต้องการท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการพัฒนาในยุคศตวรรษที่ 21 ภาครัฐและเอกชนต้องเตรียมพร้อม ยอมรับและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมองค์กร ทรัพยากรบุคคลให้มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนา การสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์

สร้างค่านิยม วัฒนธรรม ภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น และเหมาะสม มีความรู้ และทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมจริยธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่ จึงจะสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้สำเร็จ และทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2560) สำหรับบทบาทของผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน รวมถึงการนำบุคคลอื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และมีความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการ หรือ แนวทางใหม่ๆ อย่างท้าทาย และสร้างสรรค์ให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ สร้างแรงจูงใจภายใน ให้มีความอยากรู้อยากเห็น ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ท่วมเทเพื่อให้เป็นคนที่เหมาะสมประสบความสำเร็จ และมีความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้าง และลึก มีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติ

ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) เมื่อเราพูดถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น เราจำเป็นต้องศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่แสดงออกซึ่งการมีวิสัยทัศน์มีความสามารถในการปรับตัว มีความเข้าใจในตัวผู้ร่วมงาน บริบทและสภาวะแวดล้อม เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิตเชื่อมั่นในคุณค่า และศักยภาพของตนเองและผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ(นเรศ บุญช่วย, 2553) ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสถานศึกษาที่มีปัจจัยการบริหารที่ดี กล่าวคือ มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมมีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมเพรียง ย่อมส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนตามขอบข่ายงานที่ได้รับจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณบุคคล วิชาการ และการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้

เมื่องานตามขอบข่ายที่วางไว้มีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคง และยังยืນสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงศักยภาพ

และบริบทของผู้เรียน เพื่อยกระดับศักยภาพสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่สากล แต่ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะการบริหารจัดการความเป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีขาดการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ จึงทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่ 3 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งจะต้องพัฒนาเร่งด่วนตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในตัวบ่งชี้ที่ 8 – 12 (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา อยุธยา เขต 2, 2564) ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลให้ การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้มีความสามารถในการนำองค์ความรู้เป้าหมายที่กำหนดไว้และทันต่อสภาพปัจจุบัน กล่าวคือ การเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำการเรียนรู้แบบทีม การเป็นผู้นำของผู้นำ และการเป็นผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนางานเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาให้มากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

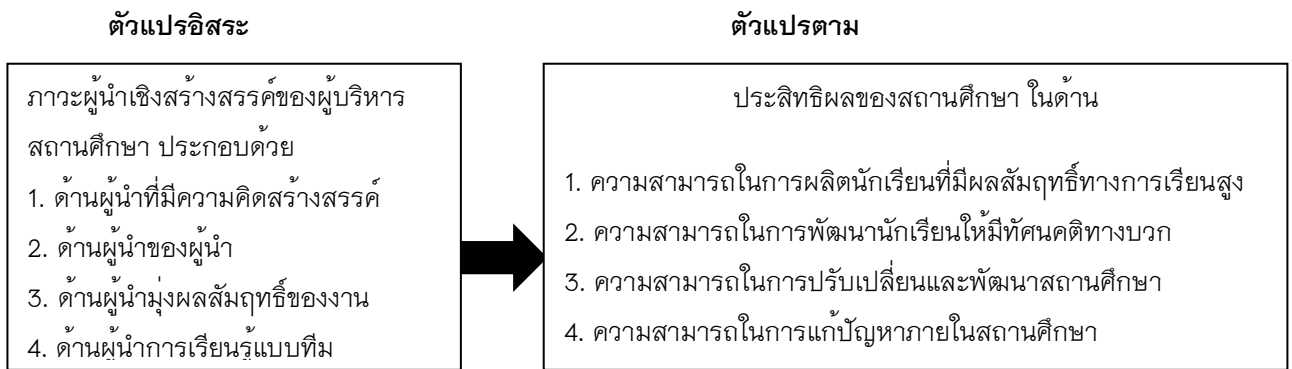
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สพ.ปรอ2.

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิด และทฤษฎีของมอท์ (Mott, 1972)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ครูผู้สอน สพ.รอ2. ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,421 คน ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 335 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบ่งชั้น และกำหนดขนาดสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา ด้วยการทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากตามสัดส่วนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณ 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุและขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 คุณลักษณะ คือ 1) ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ 3) ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 4) ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์สูง 2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าตรงความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.97

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.รอ2. สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์	4.17	0.57	มาก
2	ด้านผู้นำของผู้นำ	3.98	0.55	มาก
3	ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.22	0.58	มาก
4	ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม	4.08	0.63	มาก
รวม		4.11	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.รอ2. ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้นำของผู้นำ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2.

ด้านที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.36	0.46	มาก
2	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.29	0.50	มาก
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.18	0.55	มาก
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.37	0.48	มาก
รวม		4.30	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สปป.รพ.2.

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y _{tot}
X ₁	1.00				
X ₂	.812**	1.00			
X ₃	.781**	.751**	1.00		
X ₄	.909**	.827**	.730**	1.00	
Y _{tot}	.643**	.736**	.626**	.734**	1.00

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สปป.รพ.2. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล
ต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สปป.รพ.2.

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	p	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.97	0.12		16.49**	0.00		
ด้านผู้นำของผู้นำ (X ₂)	0.32	0.05	0.41	6.13**	0.00	0.27	3.76
ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม(X ₄)	0.44	0.06	0.63	7.19**	0.00	0.30	6.63
ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (X ₁)	0.30	0.07	0.39	4.29**	0.00	0.33	7.00
ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (X ₃)	0.12	0.04	0.16	2.79**	0.01	0.35	2.87
$\beta = 1.97$ R = 0.78 R ² = 0.62 Adjusted R square = 0.62 Durbin Watson = 1.87 F = 131.81							

**p < 0.01

จากตารางที่ 4 จากการศึกษพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์

และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรสามารถทำนายระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ 2. ได้ร้อยละ 62.00 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32 (X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3)$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.รอ2. ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม และด้านผู้นำของผู้นำตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารด้วยการเรียนรู้แบบทีมในการบริหารสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกัน ร่วมคิด วางแผน และตัดสินใจร่วมกัน มองเห็นคุณค่า และยอมรับในความสามารถของบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักความสำเร็จของงานคือความสำเร็จขององค์กร โดยมีการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกัน มีการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษามุ่งสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกระจายอำนาจให้ทุกส่วนงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานให้แก่ บุคลากร รวมทั้งผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นทางความคิด และจินตนาการ และวิธีการแปลกใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรทุกคน เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานทุกคน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนภายในสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และบริหารจัดการสถานศึกษาให้พัฒนาได้ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิปต์ ทัพพิทย (2560) พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ วินา สุทธิโพธิ์ (2561)

พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในต้นสังกัด โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สพป.รอ2. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบาย และแนวทางการบริหาร และจัดการศึกษาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา ทั้งในแง่ของการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนให้สูงขึ้น การปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก การบริหารจัดการ รวมทั้งการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ประกอบกับนโยบาย หรือจุดเน้นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้มีการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานมาเชื่อมโยง และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และกระจายนโยบายสู่การปฏิบัติให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ส่งผลให้ทุกโรงเรียนในสังกัดได้มีการตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Mott (1972) ที่กล่าวว่า การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด พิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ ลำเนาแก้ว (2560) พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในต้นสังกัด โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี จักปัน (2560) พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ในต้นสังกัด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์อำรุง (2557) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในต้นสังกัด มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับเบญจมาศ หนูไชยทอง (2561)

ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในต้นสังกัด โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพ.ร.อ.2. มี 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า มีตัวแปรด้านผู้นำของผู้นำ (X_2) ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม (X_4) ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (X_1) และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (X_3) ที่ร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.ร.อ.2. ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.ร.อ.2. ได้ร้อยละ 62 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ฤทธิ์อำรุง (2557) พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคิดสร้างสรรค์ และได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.782 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและยกระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นผู้บริหารสถานศึกษาให้นำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดให้สูงขึ้น

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำของผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออก และสร้างความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร กระตุ้นและดึงศักยภาพ หรือความสามารถของบุคลากรในด้านที่ออกมาใช้ให้รวมทั้งมอบและกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านผู้นำของผู้นำมีผลต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการเรียนการสอน หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ขึ้นใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาที่ทันสมัย

สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมโลก รวมทั้งปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีผลต่ำกว่าด้านอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น ด้านจินตนาการ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นต้น
- 2) ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- คารมณ เพียรภูลุน. (2558). *ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ*. วารสารวงการครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พี. เค. อินเตอร์พรีน
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). *ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*
- ทิพวรรณ ลำภาแก้ว. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรีแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.*
- นเรศ บุญช่วย. (2553) *แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.*

- เบญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วินา สุทธิโพธิ์ และจักรกฤษณ์ โปตาพล. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 7(2), 99 – 114.
- สาวิตรี จักปิ่น. (2560). *สำนักงานเขตพื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(2), 190–198.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2564). *สารสนเทศทางการศึกษาประจำปี 2564*. กลุ่มนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- Mott, P.E (1990). *The fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Currency Doubleday

พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

Behaviour of choosing to use cafe in Sukhumvit, Bangkok for Thai Tourists

¹จันทกานต์ กัสปะ, ²นุชนาถ ศรีรักษา, ³สุนิสา นาที และ ⁴ปาวริศา เลิศวิริยะประสิทธิ์

¹Juntakan Kasapa ²Nutchanat Sriuksa ³Sunisa Natee and ⁴Pawarisa Lertwiriyaprasith

^{1,2,3}นักศึกษาศาสาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴อาจารย์ประจำสาขาวิชาจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{1,2,3}Student of Tourism Management Faculty of Management Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage;

⁴Lecturer of Tourism Management Faculty of Management Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

¹Corresponding Author. E-mail: juntakan.kas@vru.ac.th

Received October 20, 2022; Revised December 17, 2022; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ทดสอบเครื่องมือโดยการตรวจค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) และค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-Test และ F-Test หรือ Anova ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 – 29 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา และมีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญของพฤติกรรมการรับรู้ถึงความต้องการ มากที่สุด รองลงมาคือ การประเมินทางเลือก และพฤติกรรมหลังการซื้อ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟด้านการรับรู้ถึงความต้องการ การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อแตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟด้านการแสวงหาข้อมูลแตกต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟด้านการรับรู้ถึงความต้องการ การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจซื้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรม; การเลือกใช้บริการ; ร้านกาแฟ; นักท่องเที่ยวชาวไทย

Abstract

The objectives of the study were 1) to study the Behaviour of choosing to use cafe in Sukhumvit, Bangkok for Thai Tourists. and 2) to compare factors of Thai Tourists choosing cafes in the area. The sample group was 384 Thai people. The questionnaire was used to check indicators of compromise (IOC); and reliability is equal to 0.99. Statistics used to analyze data consists of percentage and mean. Standard deviations which were calculated to analyze were the T-test and F-test. The results showed that most customers are females between 20–29 years old who are mostly students and have an income of 10,000–20,000 baht per month. The level of behaviour is excellent. The result found that the perception of need is followed by evaluating alternatives and behaviour after purchase. The results of the hypothesis testing revealed that different ages, education and careers have the behaviour of choosing alternatives to take service café differently statistically significant at the level of 0.05

Keyword: Behavior; Service selection; Café; Thai Tourists

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่มนุษย์มักให้คุณค่าและความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวสามารถช่วยให้มนุษย์รู้สึกมีความสุข ผ่อนคลาย และเกิดประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่การเดินทางท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในปัจจุบัน การเดินทางท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ไม่ใช่เฉพาะแค่พื้นที่ที่เปิดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงธุรกิจต่างๆ ที่ให้ความสนใจในการพัฒนาสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการทำธุรกิจอย่างเช่น ธุรกิจร้านคาเฟ่ หรือที่รู้จักกันว่า คาเฟ่ การท่องเที่ยวตามร้านคาเฟ่ หรือ Café Hopping เป็นการผสมผสานระหว่างของคำว่า Cafe หรือ ร้านกาแฟ ซึ่งบางร้านมีการขายอาหารร่วมด้วย กับคำว่า Hopping หรือการกระโดด เมื่อรวมกันแล้ว Café Hopping จึงหมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มักจะเลือกร้านกาแฟสำหรับทานอาหารและถ่ายรูปมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ซึ่งในประเทศไทยมีร้านคาเฟ่เกิดขึ้นมานานแล้ว โดยในอดีตมักจะนิยมเรียกกันติดปากว่า “สภากาแฟ” มักจะอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลักในประเทศไทย (ธนวัฒน์ เพชรพันธ์, 2564) รวมไปถึงกรุงเทพมหานคร ที่มีพื้นที่สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการเข้ามาลงทุนทำธุรกิจ ซึ่งมีพื้นที่หลักๆ คือ ถนนสาทร ถนนสีลม ถนนราชดำริ และรวมไปถึง ถนนสุขุมวิท จึงทำให้นักลงทุนส่วนใหญ่จะมาเปิดกิจการร้านอาหารกันอย่างคับคั่ง (เรียล เอสเอส, 2562) รวมไปถึง ธุรกิจร้านกาแฟ หรือคาเฟ่ ที่ในปัจจุบันกำลังเป็นกระแสอย่างมาก ทำให้พื้นที่สุขุมวิท มีอัตราจำนวนร้านอาหารและคาเฟ่มากที่สุดในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น 81% เมื่อเทียบกับเขตอื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร (แบรนดท์เอทออนไลน์, 2563) การมีร้านคาเฟ่ในพื้นที่สุขุมวิทจำนวนมาก อาจทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้อย่างหลากหลาย แต่ทั้งนี้ภาคธุรกิจร้านคาเฟ่จะต้องให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการจากนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการอย่าง

รอบด้านไม่ว่าจะเป็นการทราบถึงสาเหตุของการเข้าใช้บริการ การหาข้อมูลก่อนการเข้าใช้บริการ การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และรวมถึงพฤติกรรมหลังจากการซื้อหรือใช้บริการแล้ว เพื่อให้ธุรกิจร้านค้าสามารถปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

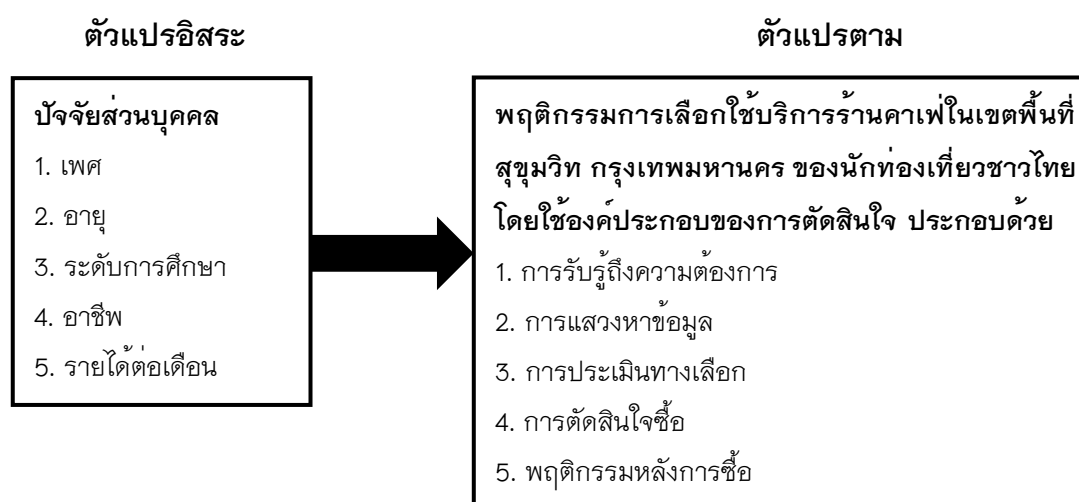
ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนธุรกิจร้านค้า และเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการพัฒนาธุรกิจค้าปลีกให้ยั่งยืนและมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพัฒนาเป็นกรอบคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่ และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตร

ไม่ทราบขนาดตัวอย่างของ W.G. Cochran (1977) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 และได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 384 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้ากาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ 3) ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) (วิระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2565) กับผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่าเท่ากับ 0.67 และทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด มีค่าเท่ากับ 0.99 (กัลยา วาณิชบัญชา, 2561) จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 ชุด โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลออนไลน์ (Online) จำนวน 284 ชุด และเก็บข้อมูลในพื้นที่ (Offline) จำนวน 100 ชุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ข้อคำถามรูปแบบตรวจสอบรายการ โดยหาค่าความถี่แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ แบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วย T-Test และ F-Test หรือ Anova โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยการแปลผลระดับพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านค้ากาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยใช้มาตรวัดของ Likert Scale (1961) คือ 4.21 – 5.00 มากที่สุด, 3.41 – 4.20 มาก, 2.61 – 3.40 ปานกลาง, 1.81 – 2.60 น้อย, 1.00 – 1.80 น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ : หญิง	243	63.3
2. อายุ : 20 – 29 ปี	194	50.5
3. การศึกษา : ระดับปริญญาตรี	237	61.7
4. อาชีพ : นักเรียน/นักศึกษา	159	41.4
5. รายได้ต่อเดือน : 10,000 – 20,000 บาท	154	40.1

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20 – 29 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา และมีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
1. การรับรู้ถึงความต้องการ	4.02	0.59	มาก
1.1 ต้องการทานอาหารและเครื่องดื่มในร้านกาแฟ	4.15	0.91	มาก
1.2 ต้องการมาเยี่ยมชมร้านกาแฟ	4.04	0.86	มาก
1.3 ต้องการพื้นที่สำหรับพบเพื่อนหรือคนรู้จัก	4.03	0.97	มาก
1.4 ต้องการเข้ามาถ่ายรูปบรรยากาศภายในร้านกาแฟ	4.15	0.87	มาก
1.5 ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศในการทำงาน	3.81	0.93	มาก
1.6 ต้องการมานั่งพักผ่อนคลาย ซึมซับบรรยากาศในร้านกาแฟ	4.09	0.85	มาก
1.7 ต้องการท่องเที่ยวตามกระแสความนิยมของร้านกาแฟ	3.87	0.88	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ต้องการทานอาหารและเครื่องดื่มในร้านกาแฟ และ ต้องการเข้ามาถ่ายรูปบรรยากาศภายในร้านกาแฟอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.91, 0.87) รองลงมาคือ ต้องการมานั่งพักผ่อนคลาย ซึมซับบรรยากาศในร้านกาแฟ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.85) และ ต้องการมาเยี่ยมชมร้านกาแฟ ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการแสวงหาข้อมูล

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
2. การแสวงหาข้อมูล	3.81	0.68	มาก
2.1 สอบถามจากคนในพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณร้านกาแฟ	3.68	0.86	มาก
2.2 ดูรีวิวจากสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Instagram หรือจากเว็บไซต์ แนะนำร้านกาแฟ เช่น วงใน EDTguide	4.05	0.89	มาก
2.3 สอบถามจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยมาคาเฟ่	4.07	0.97	มาก
2.4 พบเห็นโฆษณาร้านกาแฟจากป้ายโฆษณาตามท้องถนน	3.72	0.94	มาก
2.5 สอบถามข้อมูลจากเจ้าของร้านกาแฟโดยตรง	3.51	0.91	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการแสวงหาข้อมูล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สอบถามจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยมาคาเฟ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.97) รองลงมาคือ ดูรีวิวจากสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Instagram หรือจากเว็บไซต์แนะนำร้านคาเฟ่ เช่น วงใน EDTguide อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.89) และ พบเห็นโฆษณาร้านคาเฟ่จากป้ายโฆษณา ตามท้องถนน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการประเมินทางเลือก

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
3. การประเมินทางเลือก	4.01	0.69	มาก
3.1 ประเมินจากความนิยมของร้านคาเฟ่	3.92	1.75	มาก
3.3 ประเมินจากจำนวนลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่	4.03	0.85	มาก
3.4 ประเมินจากกระแสความนิยมของร้านคาเฟ่	4.00	0.86	มาก
3.5 ประเมินจากการรีวิวร้านคาเฟ่/จากสื่อออนไลน์	3.83	0.78	มาก
3.6 ประเมินจากความสวยงามของร้านคาเฟ่	4.22	0.81	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการประเมินทางเลือก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเมินจากความสวยงามของร้านคาเฟ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ประเมินจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยเข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94) และ ประเมินจากจำนวนลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านการตัดสินใจซื้อ

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
4. การตัดสินใจซื้อ	3.91	0.77	มาก
4.1 ตัดสินใจซื้อจากช่องทางการรีวิวของนักรีวิว	3.68	2.61	มาก
4.2 ตัดสินใจซื้อเพราะอาหารและเครื่องดื่มมีความอร่อย	4.11	0.93	มาก
4.3 ตัดสินใจซื้อเพราะเป็นความชอบส่วนตัวของผู้ใช้บริการ	4.09	0.94	มาก
4.4 ตัดสินใจซื้อเพราะราคามีความเหมาะสม	4.06	0.90	มาก
4.5 ตัดสินใจซื้อจากเพื่อนหรือจากคนรู้จักที่เคยไปใช้บริการ	3.95	0.99	มาก
4.6 ตัดสินใจซื้อจากการตลาดของร้านค้าผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ	3.61	0.84	มาก
4.7 ตัดสินใจซื้อจากกระแสความนิยมของร้านกาแฟ	3.88	0.91	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย การตัดสินใจซื้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัดสินใจซื้อเพราะอาหารและเครื่องดื่มมีความอร่อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ ตัดสินใจซื้อเพราะเป็นความชอบส่วนตัวของผู้ใช้บริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.94) และ ตัดสินใจซื้อเพราะราคามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร
ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
5. พฤติกรรมหลังการซื้อ	3.96	0.73	มาก
5.1 ลูกค้ามีความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงาน	3.98	0.90	มาก
5.2 ลูกค้าพึงพอใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ	4.09	0.91	มาก
5.3 ลูกค้าพึงพอใจที่ได้รีวิวคาเฟ่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์	3.64	0.93	มาก
5.4 ลูกค้าพึงพอใจที่ได้บอกต่อให้กับเพื่อนหรือคนรู้จัก	4.11	0.90	มาก
5.5 ลูกค้าพึงพอใจที่ให้คำแนะนำติชมร้านค้าเพื่อนำไปปรับปรุง	3.81	0.89	มาก
5.6 ลูกค้ามีความพึงพอใจในอาหารและเครื่องดื่ม	4.06	0.94	มาก
5.7 ลูกค้ามีความพึงพอใจของราคาอาหารและเครื่องดื่ม	4.00	0.90	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พฤติกรรมหลังการซื้อ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อลูกค้าพึงพอใจที่ได้บอกต่อให้กับเพื่อนหรือคนรู้จัก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.90) รองลงมาคือ ลูกค้าพึงพอใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.91) และ ลูกค้ามีความพึงพอใจในอาหารและเครื่องดื่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร

ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลรวมทั้ง 5 ด้าน

ประเด็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับของพฤติกรรม
1. การรับรู้ถึงความต้องการ	4.02	0.59	มาก
2. การแสวงหาข้อมูล	3.81	0.68	มาก
3. การประเมินทางเลือก	4.01	0.69	มาก
4. การตัดสินใจซื้อ	3.91	0.77	มาก
5. พฤติกรรมหลังการซื้อ	3.96	0.73	มาก
รวม	3.94	0.61	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การรับรู้ถึงความต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ การประเมินทางเลือก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.69) และ พฤติกรรมหลังการซื้อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

3. ผลวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานและค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 8 แสดงผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ปัจจัยส่วนบุคคล					
ประเด็นพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว	เพศ	อายุ	ระดับ การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อ เดือน
1. การรับรู้ถึงความต้องการ	0.61	0.01*	0.12	0.05*	0.73
2. การแสวงหาข้อมูล	0.15	0.00*	0.00*	0.29	0.74
3. การประเมินทางเลือก	0.07	0.00*	0.35	0.00*	0.86
4. การตัดสินใจซื้อ	0.46	0.00*	0.15	0.02*	1.00
5. พฤติกรรมหลังการซื้อ	0.46	0.00*	0.23	0.29	0.73
รวม	0.80	0.00*	0.65	0.34	0.99

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า

1. เพศต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. อายุต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มอายุ 20 – 29 ปี และ กลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการรับรู้ถึงความต้องการ การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และกลุ่มอายุ 30 – 39 ปี

3. ระดับการศึกษาต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ ด้านการแสวงหาข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการแสวงหาข้อมูลมากกว่ากลุ่มระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มระดับสูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจซื้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการรับรู้ถึงความต้องการ มากกว่ากลุ่มอาชีพลูกจ้าง/รับจ้าง และ กลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการรับรู้ถึงความต้องการมากกว่า

กลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ส่วนกลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการประเมินทางเลือกมากกว่ากลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ กลุ่มอาชีพพนักงาน/นักศึกษา มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการประเมินทางเลือกมากกว่ากลุ่มอาชีพลูกจ้าง/รับจ้าง และ กลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ กลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และ กลุ่มอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการด้านการตัดสินใจซื้อมากกว่ากลุ่มอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

5. รายได้ต่อเดือนต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านค้าในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการรับรู้ถึงความต้องการทานอาหารและเครื่องดื่มในร้านคาเฟ่ ต้องการเข้ามาถ่ายรูปบรรยากาศภายในร้านคาเฟ่ และต้องการมานั่งพักผ่อน ชิมซัปปรียากาภายในร้านคาเฟ่ กล่าวคือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เมื่อนึกถึงคาเฟ่ จะต้องนึกถึงอาหารและเครื่องดื่มที่อยู่ในร้าน และนอกจากมาทานอาหารและเครื่องดื่มแล้ว ภายในร้านยังมีมุมสำหรับนั่งพักผ่อนรอรับให้ลูกค้า ซึ่งร้านคาเฟ่ในปัจจุบันจะชอบใส่ลูกเล่น หรือสร้างมุมถ่ายรูปที่เป็นเอกลักษณ์ของร้าน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้บริการที่ร้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร ลีลอย (2564) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการคาเฟ่กลางทุ่งนา พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่ ได้ให้ความสำคัญกับเมนูอาหารและเครื่องดื่มที่มีความหลากหลาย รสชาติอร่อย ภายในร้านมีการตกแต่งที่สวยงาม บรรยากาศน่านั่ง เหมาะสำหรับการนั่งพักผ่อน ชิมซัปปรียากาภายในร้านได้ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชชศุณี พุฒิกิจภิญโญ (2559) เรื่อง ปัจจัยและพฤติกรรมการใช้บริการคาเฟ่ ของนักศึกษาเกาหลีใต้ในกรุงโซล พบว่า กลุ่มนักศึกษามีพฤติกรรมการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่จากลักษณะของร้านคาเฟ่ที่มีบรรยากาศการตกแต่งร้านที่สวยงาม บรรยากาศดี รวมไปถึงรสชาติของอาหารและเครื่องดื่มที่สามารถดึงดูดกลุ่มนักศึกษาให้เข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่มากขึ้น

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ด้านการแสวงหาข้อมูล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการแสวงหาข้อมูล โดยสอบถามจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยมาคาเฟ่ ดูรีวิวจากสื่อออนไลน์ เช่น Facebook Instagram หรือจากเว็บไซต์แนะนำร้านคาเฟ่ เช่น วงใน EDTguide และ พบเห็นโฆษณาร้านคาเฟ่จากป้ายโฆษณาตามท้องถนน กล่าวคือ ในปัจจุบันการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับร้านคาเฟ่มีให้เห็นเยอะมาก ไม่ว่าจะเป็นการค้นหาในอินเทอร์เน็ต การพบเห็นป้ายโฆษณา

จากหน้าร้าน หรือแม้แต่การสอบถามจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยไปใช้บริการที่ร้านคาเฟ่ เป็นอีกหนึ่งในการตัดสินใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติมา เกิดสุภาพ (2565) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจที่เดินทางตามรีวิวบนสื่อออนไลน์ ไปใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคที่ตัดสินใจเดินทางตามนักรีวิวบนสื่อออนไลน์ ไปใช้บริการร้านคาเฟ่เป็นลำดับแรกคือ การเห็นบรรยากาศของร้าน รองลงมาคือดูวิดีโอหรือภาพถ่าย และอาหาร ขนม และเครื่องดื่มของร้านคาเฟ่ เมื่อได้เห็นรีวิวในสื่อออนไลน์แล้ว ทำให้เห็นภาพเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลหาทางเลือกกว่าร้านไหนดีกว่า เพื่อที่จะได้ไปเป็นขั้นตอนของการประเมินทางเลือกอีกครั้ง

3. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ด้านการประเมินทางเลือก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการประเมินทางเลือกจากความสวยงามของร้านคาเฟ่ ประเมินจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยเข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่ และ ประเมินจากจำนวนลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่ กล่าวคือ นอกจากการสอบถามจากเพื่อนหรือคนรู้จักที่เคยเข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่แล้ว นักท่องเที่ยวเองจะต้องมีการประเมิน หรือตรวจสอบว่าร้านคาเฟ่ที่จะเข้าไปใช้บริการนั้นมีความเป็นมาอย่างไร ตรวจสอบรีวิวที่ลูกค้าคนอื่นเคยมาใช้บริการแล้วดีหรือไม่ และภายในร้านมีลูกค้าที่เข้าไปใช้บริการจริงๆ มีมากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นการตัดสินใจที่จะเข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่ นั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาภรณ์ ทิมคล้าย (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่ของประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ความสวยงามของคาเฟ่ การตกแต่งร้าน ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่ของประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และปัจจัยการตลาดผ่านสังคมออนไลน์ด้านความบันเทิง ด้านความนิยม ด้านความเฉพาะเจาะจง และด้านการตลาดแบบปากต่อปาก ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่ของประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ด้านการตัดสินใจซื้อ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการตัดสินใจซื้อเพราะอาหาร และเครื่องดื่มมีความอร่อย ตัดสินใจซื้อเพราะเป็นความชอบส่วนตัวของผู้ใช้บริการ และ ตัดสินใจซื้อเพราะราคามีความเหมาะสม กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ทำการประเมินหรือตรวจสอบแล้ว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจที่จะเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่แห่งนั้น โดยที่ผ่านการหาข้อมูลและการประเมินจากตัวนักท่องเที่ยวมาเรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะตัดสินใจซื้อเพราะได้ลองทางอาหารและเครื่องดื่มแล้ว มีรสชาติที่อร่อย มีการตั้งราคาที่เหมาะสม ไม่แพงเกินไป ตัดสินใจเพราะว่าร้านคาเฟ่มีบรรยากาศที่นักท่องเที่ยวจะชื่นชอบเป็นส่วนตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ธนจิตชัย และ สุวรรณ เดชน้อย (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่ของผู้บริโภค

ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ความสำคัญในการตัดสินใจบริโภคกาแฟคือปัจจัยในเรื่องเมล็ดกาแฟที่นำมาใช้ต้องมีคุณภาพสูง เพราะเชื่อว่า วัตถุดิบที่ดีจะสามารถทำให้เครื่องดื่มมีรสชาติที่ดีตามมา และการใช้ภาชนะในการบรรจุกาแฟที่ดีก็ส่งผลต่อการตัดสินใจบริโภคกาแฟที่มากขึ้น

5. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟในเขตพื้นที่สุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ด้านพฤติกรรมหลังซื้อ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมหลังการซื้อ โดยที่ลูกค้าพึงพอใจที่ได้บอกต่อให้กับเพื่อนหรือคนรู้จัก ลูกค้าพึงพอใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำ และ ลูกค้ามีความพึงพอใจในอาหารและเครื่องดื่ม กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ได้เข้าไปใช้บริการร้านกาแฟ ทั้งดีและไม่ดี นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจในการให้บริการจากพนักงาน หรือแม้แต่อาหารและเครื่องดื่มที่ได้ทานเข้าไปแล้ว ในอนาคตนักท่องเที่ยวจะกลับมาใช้บริการซ้ำ และเกิดการบอกต่อไปในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่อาจจะเข้ามาเป็นกลุ่มลูกค้าใหม่ของร้านกาแฟ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิธญา ตรังคินีนาถ, นฤมล ลาภธนศิริไพบุลย และ ยลชนก ขวดพุทรา (2565) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟและการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคที่ตัดสินใจเลือกใช้บริการกาแฟในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลส่วนใหญ่ มีการเข้ามาใช้บริการกาแฟซ้ำอยู่ที่ 1 – 3 ครั้งต่อเดือน เพราะว่าเข้ามาทานของหวานและเครื่องดื่ม เข้ามาถ่ายภาพในร้านกาแฟ และเข้ามาใช้เป็นพื้นที่ทำงานหรืออ่านหนังสือ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Won Seok Lee, Joonho Moon & Myungkeun Song (2018) เรื่อง คุณลักษณะของธุรกิจร้านกาแฟที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของลูกค้า พบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจที่จะเข้ามาใช้บริการร้านกาแฟ มีความพึงพอใจเกี่ยวกับพนักงานที่คอยให้บริการลูกค้า และรวมไปถึงคุณภาพของอาหารและเครื่องดื่มของร้านกาแฟ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการคำนึงถึงการรับรู้ถึงความต้องการ ดังนั้น ธุรกิจกาแฟควรนำมาพัฒนาปรับร้านกาแฟให้เข้ากับกระแสที่กำลังเป็นที่นิยม ณ ช่วงเวลานั้น เช่น เพิ่มเมนูอาหารและเครื่องดื่มใหม่ๆ ตกแต่งร้านกาแฟให้เข้ากับบรรยากาศเทศกาลในแต่ละเดือน จัดโปรโมชั่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการร้านกาแฟ เพื่อเพิ่มกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ๆ ให้เข้ามาใช้บริการร้านกาแฟมากขึ้น รวมถึงการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เลือกใช้บริการร้านกาแฟ เนื่องจากร้านกาแฟในแต่ละพื้นที่ที่มีการตกแต่ง หรือมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ทำให้อยากทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวว่ามีเหตุผลอะไรที่เลือกใช้บริการร้านกาแฟนั้น

2) จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการคำนึงถึงการประเมินทางเลือก ดังนั้น ธุรกิจกาแฟน่าจะควรมาสร้างจุดขาย เพิ่มทางเลือกใหม่ๆ เพื่อให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการร้านกาแฟ โดยอาจจะเปรียบเทียบกับร้านกาแฟในละแวกเดียวกันว่าแต่ละร้านมีสิ่งดึงดูดอะไรบ้าง แล้วนำมาพัฒนา

ต่อยอดเพื่อสร้างความแตกต่างจากร้านอื่นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกสนใจอยากเข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่

3) จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีการคำนึงถึงพฤติกรรมหลังการซื้อ ดังนั้น ธุรกิจคาเฟ่ต้องรักษาคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม รักษาการให้บริการนักท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าเดิม พนักงานต้องเพิ่มความใส่ใจในการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้บริการร้านคาเฟ่ เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาใช้บริการซ้ำ หรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีการแนะนำบอกต่อให้ร้านคาเฟ่เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยแบบอื่นๆ เพิ่มนอกเหนือจากการทำแบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านคาเฟ่ เพราะอาจมีพฤติกรรมการเข้าใช้บริการร้านคาเฟ่ในรูปแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากในแบบสอบถาม

2) ควรมีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของร้านคาเฟ่ขนาดเล็ก เนื่องจากช่วงนี้ธุรกิจคาเฟ่มีการแข่งขันที่สูง และอัตราการเติบโตของร้านคาเฟ่ยังคงขึ้นสูงเรื่อยๆ ทำให้ร้านคาเฟ่ขนาดเล็กจะปิดกิจการเร็วกว่าร้านคาเฟ่ขนาดใหญ่ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดของร้านคาเฟ่ขนาดเล็กก็เพื่อให้ทราบถึงการจัดการ การบริหารร้านคาเฟ่อย่างไรให้มีความมั่นคง และสามารถทำธุรกิจคาเฟ่ได้อย่างยาวนาน

เอกสารอ้างอิง

- กฤติมา เกิดสุภาพ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางตามนักรีวิวบนสื่อออนไลน์ไปใช้บริการร้านคาเฟ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 15(2) 41-50.
- กัลยา วานิชปัญญา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : หจก.สามลดา
- จิธญา ตรังคิณนาถ, นฤมล ลาภธนศิริโพธิ์ และ ยลชนก ขวดพุทรา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านคาเฟ่และการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้บริโภค. วารสารนวัตกรรมธุรกิจ การจัดการและสังคมศาสตร์. 13(1), 42-63.
- ทศพร ลีลอย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการคาเฟ่กลางทุ่งนา. วิจัยการค้นคว้าอิสระ. บริหารธุรกิจ มหามบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธนวัฒน์ เพชรพันธ์. (2564). Café Hopping กับการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2565, จาก <https://tourism.utcc.ac.th/cafe-hopping-กับการท่องเที่ยว/>.
- ธนาภรณ์ ทิมคล้าย. (2564). กระบวนการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่ของประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- นฤชล ธนจิตชัย และ สุวรรณ เชนน้อย (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟของผู้บริโภคในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 11(1), 218–228.
- นุชชศลี พุฒิจำญญ. (2559). *ปัจจัยและพฤติกรรมการใช้บริการคาเฟ่ ของนักศึกษาเกาหลีใต้ในกรุงโซล* หลักสูตรอักษรศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แบรนด์เอท ออนไลน์, (2563). *ส่งออกสัตว์ปีกปี 2019 ที่คนครัวต้องรู้ เปิดพรี 70,000 ร้าน แต่ปีกระนาวเหลือรอดเพียง 10%.* สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.brandage.com/article/16993/Food-2019>.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2565). *การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยด้วยเทคนิค IOC, CVR และ CVI.* *วารสารวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์*, สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรังสิต, 28(1), 174–175.
- เรียล เอสเสท, (2562). *10 เหตุผลที่ทำให้ ‘สุขุมวิท’ เป็น ‘ทำเลฮอต’ ที่สุดในกรุงเทพฯ.* สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2565, จาก <https://www.realasset.co.th/news-activity/detail/10-เหตุผลที่ทำให้>.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques*. 3 rd ed. New York: John Wiley & Sons
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw–Hill Book Company Inc.
- Won seok, L., Joonho, M., And Myungkeun, S. (2018). Attributes of the coffee shop business related to customer satisfaction. *Journal of Foodservice Business Research*. Department of Tourism and Recreation, Kyonggi University, Suwon, Korea 21(6), 628–641.

ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีต่อการจัดการ สถานการณ์โควิด-19

The Opinion of People in Ratchaburi Municipality on the COVID-19 Situation's Management

¹ชาติภากร มัลละพุทธิรินทร์ และ ²จุฑาทิพ คล้ายทับทิม

¹Chatpakorn Mullabhuttirin and ²Juthatip Klaitabtim

¹นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Master of Arts Kasetsart University

²Lecturer of Master of Art Kasetsart University

¹Corresponding Author. E-mail: chatpakorn.m@ku.th

Received February 21, 2023; Revised March 28, 2023; Accepted April 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 และ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองราชบุรี จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและอ้างอิงความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างกลับไปยังประชากรด้วย One-Way ANOVA หาความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี เห็นด้วยมากต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 และประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการโควิด - 19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และปัจจัยด้านการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การจัดการ; สถานการณ์โควิด - 19; ความคิดเห็น

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the level of opinions of people in Ratchaburi municipality towards the management of the COVID-19 situation and 2) to compare the opinions of people in Ratchaburi municipality towards the management of the COVID-19 situation classified by personal factors and public health service. The sample consisted of 400 people of the Ratchaburi municipality. Questionnaires were used to gather

the data. Analysis of statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Using the t-test and analysis of variance, inferential statistics were examined. (1) One-Way ANOVA pairwise differences were determined by LSD with statistical significance at level 0.05 The results of the study showed that the opinion of people in Ratchaburi municipality towards the management of the COVID-19 situation was at high level. People who had difference in gender, age, education level, occupation, monthly income had difference in opinions towards of COVID-19 situation. And the difference in public health services of Ratchaburi Municipality had caused the difference in opinions towards the management of the COVID-19 situation at a statistically significant at the 0.05 level. LSD was used to determine pairwise differences, with a level of statistical significance of 0.05. According to the study's findings, Ratchaburi municipality residents have very positive opinions of how the COVID-19 crisis is being handled. Individuals with different perceptions of the COVID-19 scenario included those with differences in gender, age, education level, occupation, and monthly income. And the difference in public health services of Ratchaburi Municipality had produced the difference in opinions towards the management of the COVID-19 problem at a statistically significant at the 0.05 level

Keywords: Management; COVID-19 Situation; Opinion

บทนำ

ปลายปี พ.ศ. 2562 ทั่วโลกและประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและเริ่มระบาดไปทั่วโลกโดยได้รับรายงานครั้งแรกจากนครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยจำนวนมากมีอาการไข้สูง ไอแห้ง อ่อนเพลีย และมีอาการปอดอักเสบ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อโรคนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ว่า “Corona-virus Disease 2019” ต่อมาพบการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างในเวลาอันรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยได้มีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคอย่างเข้มงวด โดยรัฐบาลไทยได้กำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปในชุมชน รวมทั้งมาตรการกำหนดการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) การสวมใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือฆ่าเชื้อด้วยแอลกอฮอล์ รวมทั้งการสังเกตตนเองเมื่อมีอาการที่เสี่ยงต่อการเป็นโควิด-19 ทั้งนี้สถานการณ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของทุกคนในสังคมหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษาที่มีสถานศึกษา ซึ่งมีการรวมกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก (อวาทิพย์ แว, 2563)

จากสถานการณ์ล่าสุดของไทยมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นและยังพบสายพันธุ์ใหม่เข้ามามีการระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์โอมิครอน ซึ่งส่งผลให้ตัวเลขผู้ติดเชื้อในหลายประเทศโดยเฉพาะในแถบยุโรปพุ่งสูงมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกทะลุล้านคนต่อวัน โดยวันนี้ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อใหม่มากกว่า 1,874,615 ราย ทำให้ผู้ป่วยสะสม 286,858,755 ราย ขณะที่ผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในประเทศไทย 31 ธ.ค. 64 พบรายใหม่ 3,111 ราย

เสียชีวิต 26 ราย แม้อัตราการป่วยและเสียชีวิตจะยังไม่สูงในระดับที่น่ากังวลแต่ก็ประมาทไม่ได้ โดยเฉพาะหลังปีใหม่ที่มีการเดินทางกลับภูมิลำเนาหากยังประมาทอาจทำให้เกิดการระบาดหนักได้อีกกระลอกส่งผลให้หลายหน่วยงานมีการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดไม่ว่าจะเป็นสำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานราชการหรือองค์กรอื่น ๆ ทำงานที่บ้าน หรือ Work From Home เป็นเวลา 7-14 วัน โดยเฉพาะคนที่กลับจากภูมิลำเนาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด (รัฐกุล เสนาราช, 2563)

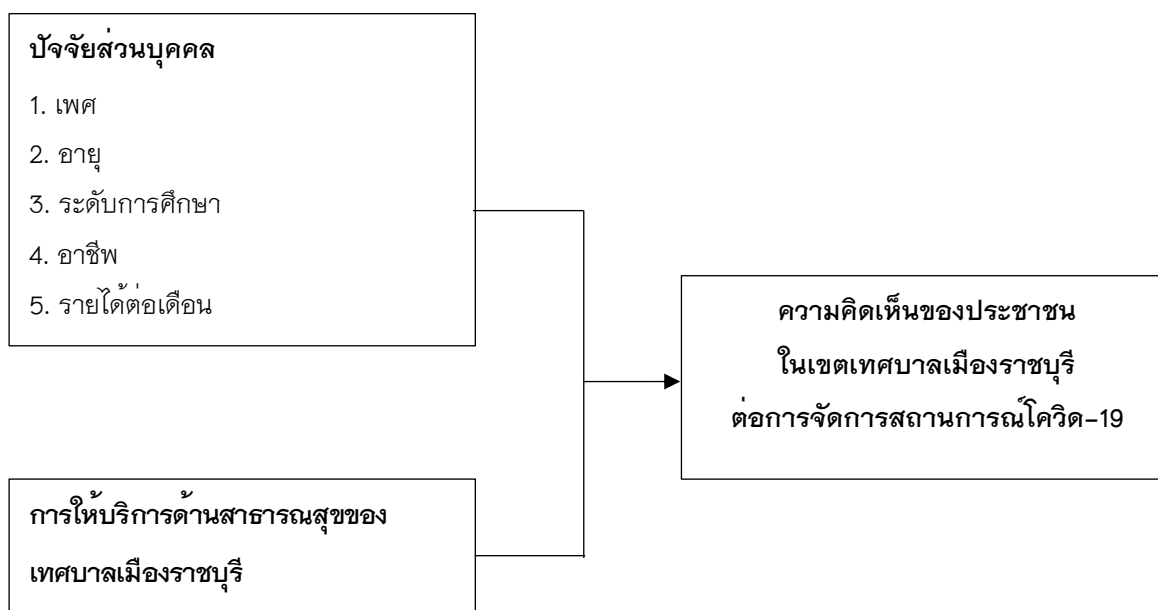
สำหรับสถานการณ์ระบาดในจังหวัดราชบุรีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ในจังหวัดราชบุรียังคงมีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งการติดเชื้อส่วนหนึ่งพบว่าเป็นลักษณะกลุ่มก้อน (cluster) ทำให้มีผู้ติดเชื้อร่วมกันหรือต่อกันเป็นจำนวนมาก อีกทั้งปัจจุบันยังไม่ได้มีคำสั่งห้ามเดินทางข้ามเขตจังหวัด จึงทำให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งได้ง่ายและทำให้การควบคุมโรคเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น อ.ปากท่อ จึงขอให้อปท.ทุกแห่ง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ได้ดำเนินการตามมติ ศบค. คำสั่งหรือประกาศของจังหวัดราชบุรีโดยเคร่งครัด (เทศบาลเมืองราชบุรี, 2565) โดยขอให้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย หรือหอกระจายข่าว หรือรถประชาสัมพันธ์ถึงข้อกำหนดต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาที่ออกนอกเคหสถาน ขณะขับขี่ยานพาหนะที่มีผู้ร่วมเดินทาง สเปรย์แอลกอฮอล์หรือเจลแอลกอฮอล์ให้มีติดตัว ล้างมือบ่อยๆ ไม่ไปในสถานที่เสี่ยงที่มีการรวมตัวกันของคนจำนวนมาก (กิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนมากกว่า 20 คน ต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ) ไม่ออกนอกเคหสถานในเวลาที่จังหวัดขอความร่วมมือ (23.00-04.00 น.) งดงานเลี้ยงสังสรรค์ กิจกรรมตามประเพณีใดถ้าเลื่อนได้ขอให้เลื่อนไปก่อน และหากมีการพบผู้ติดเชื้อในพื้นที่ ขอให้มีการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขและดำเนินการตามมาตรการที่ได้ซักซ้อมไว้ เช่น การลำเลียงผู้ป่วยไปโรงพยาบาลการลำเลียงผู้สัมผัสเสี่ยงสูงไปสถานที่กักตัว (LQ) การกักตัวที่บ้าน (HQ) การพ่นฆ่าเชื้อในบริเวณสถานที่พบผู้ติดเชื้อและสถานที่ตาม timeline การพ่นฆ่าเชื้อตามตลาด ตลาดนัด เป็นต้น จึงนำไปสู่การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 เป็นข้อมูลให้สามารถเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในการดูแลสุขภาพของประชาชนในอนาคต (จารุมาศ แสงสว่าง และพิมพ์ประภา เลื่อมใส, 2565)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 ของจังหวัดราชบุรี

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกันไป

2. ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกันไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 123,858 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม

(Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี ประกอบด้วย ด้านลักษณะการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี ด้านความเป็นรูปธรรมของการปฏิบัติงาน ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ ด้านการตอบสนองต่อประชาชน ด้านการให้ความเชื่อมั่นกับประชาชน ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยใช้การทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการวิจัย ได้แก่ ประชาชนจังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคแบบสอบถามข้อมูลลักษณะการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.813 ซึ่งเป็นค่าที่มีมากกว่า 0.700 ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ t-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.52) อยู่ในช่วงอายุ 20 – 30 ปี (ร้อยละ 31.25) ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 47.75) ส่วนใหญ่รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 27.00) สำหรับรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 27.50) ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรีอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลเมืองราชบุรีมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้บริการวัคซีนโควิด-19 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มีการมอบวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันเชื้อโควิด-19 ให้แก่ประชาชน และมีการลงพื้นที่ทำความสะอาดตามสถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้ที่อยู่อาศัยของประชาชน ตามลำดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 มากที่สุด คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการปฏิบัติงาน

รองลงมา ได้แก่ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ ด้านการให้ความเชื่อมั่นกับประชาชน และด้านการตอบสนองต่อประชาชน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

ข้อมูลส่วนบุคคล	t/F	Sig.	ผลการทดสอบ
1. เพศ	1.938	0.503	ไม่แตกต่างกัน
2. อายุ	0.487	0.746	ไม่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษา	3.319	0.011	แตกต่างกัน
4. อาชีพ	5.593	<0.001	แตกต่างกัน
5. รายได้ต่อเดือน	13.287	<0.001	แตกต่างกัน

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

ข้อมูล	F	Sig.	ผลการทดสอบ
การจัดการสถานการณ์โควิด – 19	100.185	0.000	แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองราชบุรี ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 ของจังหวัดราชบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ผู้ศึกษามีข้อวิจารณ์ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) การจัดการสถานการณ์โควิด-19 ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดการสถานการณ์โควิดของเทศบาลทำได้ดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ด้านความเป็นรูปธรรมของการปฏิบัติงานมากที่สุด โดยประเด็นที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุดคือ การอนุญาตให้เดินทาง/ จัดกิจกรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว คะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ โดยการที่เทศบาลเมืองราชบุรีจะมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในเรื่องการขอหนังสือการทางหรือขอจัดกิจกรรม โดยจะออกเป็นหนังสือรับรองแทนอำเภอ เพื่อความสะดวกของคนในพื้นที่อีกข้อที่คะแนนเฉลี่ยรองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19 จากเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรีเป็นไปอย่างเข้าใจง่าย ชัดเจน เนื่องจากเทศบาลราชบุรีมีการจัดทำโปสเตอร์ คลิปประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานการณ์โรคโควิด-19 รวมถึงสื่อที่เกี่ยวข้อง อาทิ การป้องกันโรคโควิด-19 การปฏิบัติตนเมื่อเป็นผู้เสี่ยงสูง และวิธีการปฏิบัติเมื่อเป็นผู้ป่วยโรคโควิด-19 โดยมีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ ทุกช่องทาง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสถานการณ์รวมถึงแนวทางการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง และมีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ด้านการตอบสนองต่อประชาชนน้อยที่สุด โดยประเด็นที่ประชาชนเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติงานป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 ได้รับการตอบสนองจากเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรีอย่างทันท่วงที เนื่องมาจากการควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคในพื้นที่เทศบาลเมืองราชบุรีตามมาตรฐานองค์การอนามัยโลกมีเพียงพอในสถานการณ์ปกติ แต่ไม่เพียงพอในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการดูแลเฝ้าระวัง ติดตาม ส่งผลให้จำนวนบุคลากรสาธารณสุขไม่เพียงพอที่จะรับมือในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด เกิดความขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ป่วยในพื้นที่ที่มาจำนวนมาก

2) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

(1) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด - 19 แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด

ค่านิยม ทักษะและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาต่างกันมีเข้าถึงแหล่งข้อมูลไม่เหมือนกัน ทำให้การรับรู้ข่าวสาร ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรี ของประชาชน แต่ละระดับการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวณัฐฐา เสวกวิหारी (2560) ที่พบว่า ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอารุจี คักดีส์สวัสดิ์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอกอโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา มีผลต่อคุณภาพการให้บริการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกัน

(2) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคนที่มีอาชีพต่างกัน แต่ละคนมีวัฒนธรรม ประสพการณ์ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ทำให้ปฏิกิริยาการแสดงออกต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฐา เสวกวิหारी (2560) ที่พบว่า อาชีพ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการที่แตกต่างกัน

(3) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด – 19 แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนได้รับประสบการณ์จากการทำงาน ของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรีแตกต่างกัน แล้วนำไปประสมกับฐานะ สถานภาพทางสังคมของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฐา เสวกวิหारी (2560) ที่พบว่า รายได้ ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารุจี คักดีส์สวัสดิ์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอกอโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับรายได้ มีผลต่อคุณภาพการให้บริการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี ต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ด้านการตอบสนองต่อประชาชน น้อยที่สุด ในข้อที่ 5 การปฏิบัติงานป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้รับการตอบสนองจากเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรีอย่างทันท่วงที เพื่อการแก้ไข

ปัญหานี้เทศบาลเมืองราชบุรี ควรจัดเจ้าหน้าที่สำหรับการให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

2) จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการตอบสนองต่อประชาชน ข้อที่ 4 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองราชบุรีในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นไปด้วยความเต็มใจ เช่น การออกตรวจตราสถานที่ต่างๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาเทศบาลเมืองราชบุรี ควรปลูกฝังให้เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงหน้าที่การให้ให้บริการแก่ประชาชน ด้วยความเต็มใจ ตลอดจนมีใจรัก เสียสละในการให้บริการโดยเฉพาะในช่วงที่ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ ประชาชนจะได้รู้สึกไว้วางใจ และเป็นผลดีกับองค์กรที่จะได้รับความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) หากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ดีขึ้น ในอนาคตสามารถทำวิจัยผลของการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อเทศบาลเมืองราชบุรี หรือทำการวิจัยในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2) ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นๆ ในพื้นที่ เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน แล้วนำผลที่ได้ไปปรับปรุงงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจต่อการจัดการสถานการณ์โควิด-19 ความต้องการและปัญหาในการจัดการสถานการณ์โควิด-19 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

จารุมาศ แสงสว่าง และ พิมประภา เลื่อมใส. (2565). ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการ

ร้านอาหารที่มีต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ในเขต เทศบาลเมืองบุรีรัมย์. วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต. 10(1)

ณัฐฐา เสวกวิหारी (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการโรงพยาบาลรามาศิปี.

วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เทศบาลเมืองราชบุรี. (2565). ข้อมูลการจัดการกับสถานการณ์โควิด ของเทศบาลเมืองราชบุรี.

สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2565, จาก

http://www.rbm.go.th/index.php?option=com_content&view=category&id=2&Itemid=71

รัฐกุล เสนาราม. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุม

โรคโควิด-19 ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีเศรษฐศาสตร

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). สถิติจำนวนประชากร พ.ศ. 2564 จังหวัดราชบุรี . สืบค้นเมื่อ

5 มกราคม 2565,จาก

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>.

อวาทิพย์ แว. (2563).COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. วารสาร

สมาคม วิชาชีพสุขภาพ, 35 (1), 24-29

อารุจี คักดีสวัสดิ์ (2563). คุณภาพการให้บริการของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่

สถานการณ์ความไม่สงบ : กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกโพธิ์ อำเภโคกโพธิ์

จังหวัดปัตตานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Yamane. (1967). *Taro statistic: an introductory analysis*. New York: Harper and Row.

การพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 3

The Development of Academic Management Factors Affecting Learning Achievement of STUDENTS UNDER BURIRUM PRIMARY EDUCATIONAL Service Area Office 3

¹ชุตินา กัณนุพา, ²เสถียร งอยผาลา, ³เสงี่ยม บุญบาบาน และ ⁴ณัฐพัชร รัตนกนกวัฒน์

¹Chutipat Kannula, ²Sthien Ngoyphala, ³Sangiam Boossababam and ⁴Natapat Ratanakanokwat

¹อาจารย์แนะแนวและประชาสัมพันธ์, ²อาจารย์แนะแนวและประชาสัมพันธ์, ³อาจารย์ประจำหลักสูตรคณนิติศาสตร์ และ ⁴ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาชีบบริการการศึกษา วิจัยและภาษา สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ประเทศไทย

¹Teachers, guidance and public relations, ²Teachers, guidance and public relations BangkokThonburi University

Thailand, ³Lecturer of the Faculty of Laws Program

BangkokThonburi University Thailand and ⁴Thailand Professional Qualification Institute

(Public Organization) Thailand.

¹Corresponding Author. E-mail: chutipat109@gmail.com

Received March 19, 2023; Revised April 19, 2023; Accepted April 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดแนวคิดการวิจัย 2) พัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการ ด้วยเทคนิคเดลฟาย ผู้เชี่ยวชาญ 21 คน 3) จัดสนทนากลุ่ม 8 คน 4) ประเมินความคิดเห็นโดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 150 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นด้วยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษา รวมเฉลี่ยร้อยละ 47.09 รวมถึงตัวชี้วัดองค์ประกอบทั้ง 31 ข้อ 2) การสนทนากลุ่มเห็นสอดคล้องว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ เหมาะสมดีพร้อมได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ และ 3) การประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 150 คน พบว่า ทุกคนเห็นด้วยองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งมีรวมเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.56$)

คำสำคัญ : การพัฒนาองค์ประกอบ; การบริหารงานวิชาการ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Abstract

The purposes of study were: 1) to determine the academic management factors affecting the learning achievement of students; 2) to propose the model academic management. The research methodology has four steps; 1) to set up the formulate a framework for research concepts; 2) to develop the academic management factors with Delphi Technique by 21 experts; 3) to use focus group discussion from 8 persons; 4) to evaluate opinions by 150 administrators. The statistics used of this research were percentage, mean, deviation, median and interquartile ranges. The research results found that: 1) the experts representing the six factors: learning-teaching curriculum; school management; learning – teaching activities; student qualification total average 47.09; teaching media; educational policy and 31 index as well. 2) Based on group discussion, all strongly agreed with the used and 3) integration of the six factors of academic management model. Overall, the opinion of 150 administrators agreed with the academic management factors at high level. which included the average at high level ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.56$).

Keywords: Organizational Development; Academic Administration; Learning Achievement of Students

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ยังพบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ แต่ในปัจจุบันการศึกษาไทยยังไม่สามารถให้การศึกษามีคุณภาพและเตรียมความพร้อมนักเรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับประชาคมโลกได้ อันจะส่งผลให้ความสามารถของประเทศไทย เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในโลกลดต่ำลงไปอีก จากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) วิชาวิทยาศาสตร์ในระดับประเทศ พบว่าปีการศึกษา 2561 มีค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET ร้อยละ 39.93 (12.63) ซึ่งเมื่อพิจารณาร้อยละนักเรียน ตามเกณฑ์การประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีร้อยละจำนวนนักเรียนที่ต้องปรับปรุงร้อยละ 52.14 และผลการศึกษา 2561 มีค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET ร้อยละ 53.00 และปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET ร้อยละ 35.55 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET ร้อยละ 39.05 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2562) และจากการประมวลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2561 และ 2562 มีค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 39.05 และ ร้อยละ 33.47 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2562) พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนน O-NET วิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในอันดับที่ลดลง จากผลการประเมินระหว่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่าควรเร่งพัฒนาความสามารถของ

นักเรียนไทยให้อยู่ในอันดับที่เพิ่มสูงขึ้น และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ร้อยละลดลง และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 นั้น อันควรมีการศึกษาสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ลดลงในภาพรวม เพื่อให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งเป็นโรงเรียน ในกลุ่มเป้าหมาย นำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพสู่การยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องการบริหารวิชาการงานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ หลักของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) มุ่งให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัวอย่างรวดเร็ว ที่กล่าวมาแล้ว ข้างต้นย่อมเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าการบริหารงานวิชาการย่อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะสามารถยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มี ผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นแนวทางที่สำคัญสำหรับการพัฒนา คุณภาพให้กับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ ที่มีผลต่อการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา ศึกษาตัวชี้วัดองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนของครู คุณภาพของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน และนโยบายการศึกษา

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพิจารณาประเด็น ที่สำคัญสองประการ คือ ขนาดของกลุ่มผู้เข้าร่วม ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

คือกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป เป็นผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งระดับผู้อำนวยการสถานศึกษา 5 ขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารวิชาการ จำนวน 5 คน วิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญ จะใช้วิธีวิพากษ์ประเด็นปัญหา (Critical incident technique) ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Prepositive Random Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่นที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปีขึ้นไปของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยมีขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 กำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย รวมทั้งแนวทางพัฒนาองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน และ ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาคำแนะนำเพิ่มเติมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จำนวน 21 คน ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 3 พร้อมทั้งคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนยืนยันคำตอบเดิมหรือจะเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ก็ได้เพื่อเสริมให้องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับ มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัย ควอไทล์อีกครั้งหนึ่งสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ หาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยควอไทล์ (Inter quartile Range) บุญใจ ศรีสถิตนรากุล (2555)

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างแบบสอบถาม มี 3 ขั้นตอน แบบประมาณค่า ให้กลุ่มเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียน การสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษาของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และพิศมัย (2560)

2. การตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาก่อนที่จะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ตั้งแต่ 0.50 – 1.00

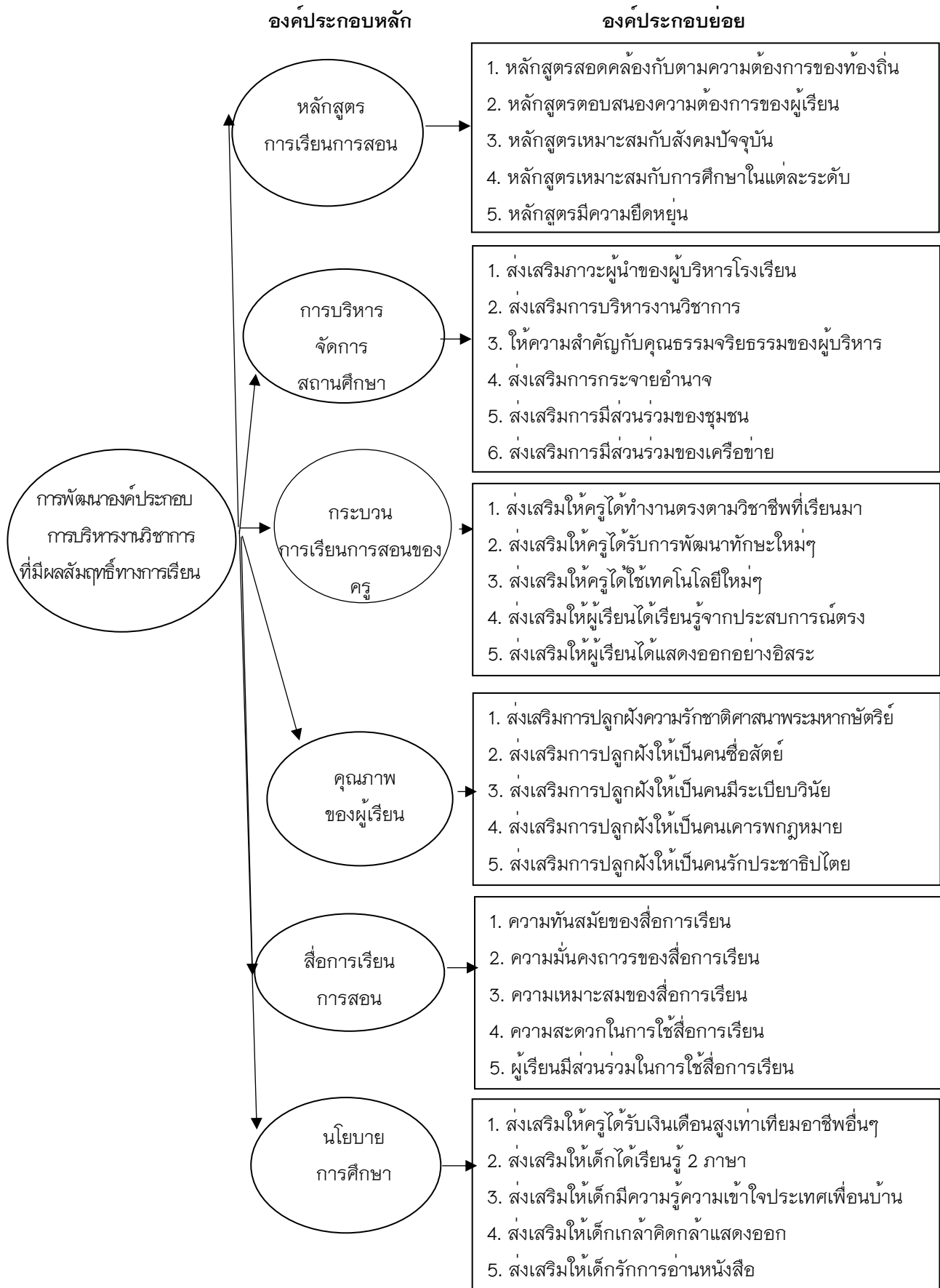
3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) Cronbach (1960) จากการทดลองใช้เครื่องมือกับบุคลากร

ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่า เครื่องมือวัดค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9185 ดังนี้ 1) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ .8314 2) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ .8378 3) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ .8984 4) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ ด้านคุณภาพของผู้เรียนเท่ากับ .9238 5) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน .8573 และ 6) ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารงานวิชาการ ด้านนโยบายการศึกษา เท่ากับ .9342

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์จากแบบสอบถาม นำค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์มาแปลผล ซึ่งอาจพิจารณาร่วมกับค่าฐานนิยม มัธยฐาน จากแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนและค่ามัธยฐานที่หาได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำมาแปลความหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ครั้งที่ 1 นำแบบสอบถามฉบับที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการทั้ง 21 ท่าน ส่งเสริมเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) พบว่า ด้านองค์ประกอบหลักโดยภาพรวม มีคะแนนรวมเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 46.95 เมื่อพิจารณาตามระดับความคิดเห็นอันดับแรกคือ สื่อการเรียนการสอนและรองลงมา นโยบายการศึกษา ซึ่งมีรายด้านร้อยละมากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน

และการจัดอันดับความคิดเห็นทั้ง 5 ด้าน ที่ส่งเสริมองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยให้ความเห็นด้วย ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษา

ครั้งที่ 1 มีคะแนนร้อยละ และจัดอันดับความคิดเห็นที่ส่งเสริมองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า มีคะแนนรวมเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน รวมเฉลี่ยร้อยละ 64.29 พิจารณาตามอันดับแรกคือ ความเหมาะสมของสื่อการเรียนการสอน และรองลงมา ความสะดวกในการใช้ของสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านนโยบายการศึกษา ร้อยละ 49.52 คือ ส่งเสริมให้ครูได้รับเงินเดือนสูงเท่าเทียมอาชีพอื่น ๆ รองลงมา ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจประชาชนในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ร้อยละ 44.38 คือ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ และรองลงมา ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน ด้านคุณภาพของผู้เรียน ร้อยละ 43.81 ส่งเสริมการปลูกฝังให้เป็นคนมีระเบียบวินัย และรองลงมา ส่งเสริมการปลูกฝังให้เป็นคนรักประชาธิปไตย

ด้านส่งเสริมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ร้อยละ 41.27 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย รองลงมา ส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ร้อยละ 39.24 หลักสูตรมีความยืดหยุ่น และรองลงมา หลักสูตรสอดคล้องกับตามความต้องการของท้องถิ่น ตามลำดับ

ครั้งที่ 2 แบบสอบถาม ที่พัฒนาจากคำตอบผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ท่านในครั้งที่แรก นำความคิดเห็นทั้งหมดมาสร้างข้อคำถามใหม่ รูปแบบ Rating Scale Questionnaire ครั้งที่กลุ่มองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน นำข้อมูลหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 5 ท่าน ให้ความเห็นด้วยกับองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านนโยบายการศึกษา

การสนทนากลุ่มพบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านงบประมาณ ทั้ง 8 ท่าน ทุกคนเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น เหมาะสมดี พร้อมได้แสดงคำแนะนำและข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารงานวิชาการ ทั้ง 8 ท่าน พบว่าทุกคนเห็นด้วยองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้ง 21 ท่าน พบว่า ผลข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 ท่าน เกี่ยวกับองค์ประกอบหลักในภาพรวมและพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียน การสอนด้านส่งเสริมด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษา มีข้อที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ตั้งแต่ 1.50 ลงมา

ครั้งที่ 3 นำแบบสอบถามฉบับที่ 2 จากการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 150 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หา ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ ดังแสดงระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อองค์ประกอบ มีผลการวิจัยครั้งที่ 3 ต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ของผู้เชี่ยวชาญ ผลข้อมูลความคิดเห็นครั้งที่ 3 พบว่า องค์ประกอบหลักในภาพรวมและพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านนโยบายการศึกษา มีข้อที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ตั้งแต่ 1.50 ลงมา

ตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 8 คน มาร่วมอภิปรายผล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดองค์ประกอบทั้ง 31 ข้อ

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตัวชี้วัดองค์ประกอบทั้ง 31 ข้อ

ข้อที่	เรื่อง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		ความเหมาะสม	ประเด็นที่ควรปรับปรุงพัฒนา
	ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน		
1	หลักสูตรสอดคล้องกับตามความต้องการของท้องถิ่น	การทดสอบระดับชาติ ไม่สามารถวัดได้	-
2	หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	ผู้เรียน มีความต้องการแตกต่าง จึงตอบสนองได้ยาก	ปรับหลักสูตรไปตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษา
3	หลักสูตรเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน	- เนื้อหารายวิชาบางชั้นมีมากเกินไป	- ควรกำหนดหลักสูตร, เนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ข้อที่	เรื่อง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		ความเหมาะสม	ประเด็นที่ควรปรับปรุงพัฒนา
		- หลักสูตรไม่เหมาะสมเพราะไม่สามารถแก้ปัญหาได้	- ปรับหลักสูตร - ทบทวนนโยบายรัฐบาล
4	หลักสูตรเหมาะสมกับการศึกษาในแต่ละระดับ	✓	ให้ผู้เรียนในโครงสร้างที่ลดลงปัจจุบัน ผู้เรียนเรียนมากเกินไป
5	หลักสูตรมีความยืดหยุ่น	✓	
	การบริหารจัดการสถานศึกษา		
6	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	- ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งขาดภาวะผู้นำ	- ส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง
7	การบริหารงานวิชาการ	✓	-
8	ให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร	- มีความลำเอียงให้เห็นอยู่	-
9	การกระจายอำนาจ	- สถานศึกษาไม่สามารถกระจายอำนาจได้อย่างแท้จริง	-
10	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมชุมชน	- แต่ละชุมชนมีความแตกต่าง	- ทำความเข้าใจและเข้าถึง
11	การมีส่วนร่วมเครือข่าย	- การประสานงานไม่ทั่วถึง	- พัฒนาระบบการประสานงาน
	กระบวนการเรียนการสอน		
12	ให้ครูสอนตรงวิชาเอกที่เรียนมา	- ครูส่วนใหญ่จะสอนไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนมา	- พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ - รับบรรจุครูให้ตรงกับสาขาวิชาที่ต้องการ
13	ให้ครูได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนการสอน	✓	-
14	ให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน	✓	-
15	ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง	✓	-
16	ให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ	✓	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถของตน
	คุณภาพของผู้เรียน		
17	การปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	✓	-
18	การปลูกฝังให้เป็นคนซื่อสัตย์	✓	-
19	การปลูกฝังให้เป็นคนมีระเบียบวินัย	✓	-
20	การปลูกฝังให้เป็นคนเคารพกฎหมาย	✓	-
21	การปลูกฝังให้รักประชาธิปไตย	✓	-

ข้อที่	เรื่อง	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	
		ความเหมาะสม	ประเด็นที่ควรปรับปรุงพัฒนา
	การจัดสื่อการเรียนการสอน		
22	ความทันสมัยสื่อการเรียนการสอน	✓	-
23	ความมั่นคงถาวรสื่อการเรียน	✓	-
24	ความเหมาะสมสื่อ	✓	-
25	ความสะดวกในการใช้ของสื่อ	✓	-
26	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	✓	-
	นโยบายการศึกษา		
27	ให้ครูเงินเดือนสูงเท่าเทียมอาชีพอื่น ๆ	✓	- กำหนดนโยบาย/วิธีการ/แนวทางให้ครูได้รับสวัสดิการ
28	ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างน้อยสองภาษา	- ความพร้อมของครู	
29	ให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจประชาชนในกลุ่มประเทศอาเซียน	- ความพร้อมของครู - ขาดโอกาสเข้าถึงข้อมูล	
30	ให้เด็กกล้าคิดกล้าแสดงออก	✓	
31	ให้เด็กรักการอ่าน	✓	

ตอนที่ 1 ผลค่าร้อยละ ($\bar{X}$) ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation, SD) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 150 คน ดังแสดงตารางคะแนน ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 คะแนนระดับความคิดเห็นในภาพรวม

ข้อที่	องค์ประกอบหลัก	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	SD	แปลผล
		5	4	3	2	1			
	ความคิดเห็นในภาพรวม								
1	หลักสูตรการเรียนการสอน	15.3	71.3	12.7	0.7	-	4.04	.501	มาก
2	การบริหารจัดการสถานศึกษา	42.0	52.0	6.0	-	-	4.26	.506	มาก
3	กระบวนการเรียนการสอนครู	45.3	51.3	2.7	0.7	-	4.34	.502	มาก
4	คุณภาพของผู้เรียน	50.7	40.7	7.3	1.3	-	4.37	.607	มาก
5	สื่อการเรียนการสอน	30.7	53.3	14.7	1.3	-	4.02	.624	มาก
6	นโยบายการศึกษา	46.7	46.0	6.0	1.3	-	4.35	.603	มาก
	เฉลี่ย	32.0	60.7	7.3	-	-	4.23	.452	มาก

จากตารางที่ 2 คะแนนระดับความคิดเห็นในภาพรวมของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 150 ท่านในตอนที่ 3 พบว่า คะแนนรวมเฉลี่ยอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, $SD. = 0.45$) พิจารณารายละเอียดมากที่สุด คือ คุณภาพของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.37$, $SD. = 0.61$) รองลงมาคือนโยบายการศึกษา ($\bar{x} = 4.35$, $SD. = 0.60$) และน้อยที่สุดคือสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.02$, $SD. = 0.62$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการ มีความคิดเห็นด้วยกับองค์ประกอบด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และจากการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีส่วนช่วยพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งต้องมีความเหมาะสมกับการศึกษาของนักเรียนในทุกๆ ระดับ หลักสูตร จึงจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นสูง สอดคล้องกับการเติบโตและการพัฒนาภายในท้องถิ่นและมีการปรับปรุงให้ทันต่อสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2. องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาและจากการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรมให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการมีความสามารถในการกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้เกิดการพัฒนากิจการการบริหารงานวิชาการในทุกมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมล ภูประเสริฐ (2560) งานวิชาการก็มีกระบวนการบริหาร ผู้บริหารงานวิชาการแต่ละงานและผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษา ต้องตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้นำที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุน เชิญชวนให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานเต็มความสามารถ

3. องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนของครูและการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะกระบวนการเรียนการสอนของครูว่าเป็นการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้จะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรสำคัญ ครูจึงมีบทบาทสำคัญในศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ครูจึงควรมีคุณสมบัติที่สำคัญคือ ต้องสอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา สามารถพัฒนาทักษะการเรียนการสอนนำเทคโนโลยีที่สมัยมาใช้ในการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขจากปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยประสบการณ์ตรงของครู สอดคล้องงานวิจัยของ วันวิสา พรหมสุวรรณ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน

วิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. องค์ประกอบด้านคุณภาพของผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านองค์ประกอบด้านคุณภาพของผู้เรียนและจากการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกระทรวงศึกษา มุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ได้จัดทำแผนงานและโครงการที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปีการศึกษา 2560 ตามแนวนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเรื่องการศึกษาที่มีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้เด็กและเยาวชนไทยมีจิตสำนึกความรักชาติ เทิดทูลพระมหากษัตริย์ เรียนรู้ภูมิใจในประวัติศาสตร์บรรพบุรุษไทย สำนึกในการตอบแทนคุณของแผ่นดิน เพื่อให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ เคารพกฎหมาย และปลูกฝังให้เป็นคนรักประชาธิปไตย เพื่อเป็นพลังอำนาจของชาติในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ ชีระวีร์ บัวหลวง ศุภพิชญพงษ์ และมนสิการ (2561) การพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังจริยธรรมในเรื่องค่านิยม 12 ประการ สามารถบูรณาการผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยได้

5. องค์ประกอบด้านสื่อการเรียนการสอน ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะสื่อการเรียนการสอนว่า เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การจัดสื่อการเรียนการสอนจะต้องมีต้องมีความมั่นคงถาวร เหมาะสม ทันสมัย สะดวกสำหรับการนำไปใช้ และควรส่งเสริมให้นักเรียน มีส่วนในการใช้สื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโดยตรง ดังที่ Kundu and Bain (2006) กล่าวว่า การสอนให้นักศึกษาฝึกสอนสร้างเว็บไซต์ร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้นักศึกษาฝึกสอนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายผ่านการสะท้อนและการตัดสินใจจากการขัดแย้งทางความคิด และยังทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและยังพบว่า นักศึกษาฝึกสอนสามารถเชื่อมโยงสิ่งใหม่ ๆ เพื่อสร้างผลผลิตและความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา ทั้งสอดคล้องกับ คนวัฒน์ พรสุริยโรจน์ (2559) กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยสื่อการสอนเป็นได้ทั้งแบบรูปธรรม เช่น หนังสือ ภาพถ่าย และสื่อการสอนที่เป็นแบบนามธรรม เช่น คำพูด วิธีสอน ซึ่งช่วยถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไปยังผู้เรียน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมตามที่ต้องการ ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

6. องค์ประกอบด้านนโยบายการศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญอยู่ระดับมาก ดังนั้น นโยบายจึงต้องการสร้างระบบสนับสนุนส่งเสริมที่เชื่อมโยงการทำงานของสถานศึกษาและครู โดยต้องส่งเสริมให้ครูต้องได้รับเงินเดือนสูงเท่าเทียมอาชีพอื่น ๆ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ ได้เรียนรู้อย่างน้อยสองภาษา มีกระจายโอกาสทางการศึกษาโดยการส่งเสริมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ทั้งการระดมทรัพยากร การร่วมจัดการศึกษาและการช่วยเหลือดูแลนักเรียน การดูแลด้านพฤติกรรมและความก้าวหน้าทางวิชาการของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) เกี่ยวกับนโยบายการศึกษา ที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นไทย ห่วงใยเสียสละ มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ข้อคำถามมีความกระชับ แต่ยังจำเป็นต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมในบางประเด็น และรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และเหมาะสม
- 2) เนื่องจากข้อเสนอแนะ ที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสนทนา มีหลายประเด็น เพราะมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารวิชาการ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานหลายปี มีจำนวนหลายท่านจึงทำให้ได้รับแนวคิดมากมายจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งทีมวิจัยจึงต้องคัดส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญมาใช้เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเจาะลึกในการนำนโยบายการศึกษาด้านการบริหารวิชาการไปปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา
- 2) ควรมีการศึกษาการพัฒนางานองค์ประกอบที่จะส่งผลให้การบริหารวิชาการประสบความสำเร็จเมื่อก้าวเข้าสู่การศึกษาในทศวรรษที่ 21 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2560). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. (ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เสริมสินพรีเพรส ชิสเท็ม.
- คณวัฒน์ พรสุริยโรจน์. (2559). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อการสอนเกี่ยวกับอาเซียนสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี*. ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ธีระวีร์ บัวหลวง ศุภพิชญพงษ์ และมนสิการ เฮงสุวรรณ. (2561). การพัฒนาทัศนคติต่อค่านิยม 12 ประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยบูรณาการค่านิยม 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย. กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนโยธินบูรณะ และอาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.
- บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร. (2555). การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย:คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และพิศมัย เสรีขจรกิจเจริญ. (2560). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางการสาธารณสุข: กรณีศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร*. คณะสาธารณสุขศาสตร์ ภาควิชาพื้นฐานสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันวิสา พรหมสุวรรณ (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คู่มือปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*. สำนักนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2562). *การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2561 และ 2562 วิทยานิพนธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
- Kundu, R. and Bain, C. (2006). Webquests: Utilizing Teachnology in a Constructivist Manner to Facilitate meaningful preservice learning. *Art Education*, 59, 6–11.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ

อย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Study of Problems and Needs of Teaching English

Critical Reading of Upper Secondary School Students

¹ฐิตพงษ์ เหลืองสุวรรณ, ²วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, ³ลำไย สีหามาตย์ และ ⁴เกศราพรรณ คงเจริญ

¹Thitipong Lueangsuwan, ²Wilaiporn Rittikoo, ³Lumyai Seehamat and ⁴Ketsaraphan Khongjarean

¹นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

²⁻⁴อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ Ph.D. Candidate of Curriculum and Instruction Program, College of Education University of Phayao

²⁻⁴ Lecturer of Curriculum and Instruction Program, College of Education University of Phayao

¹Corresponding Author E-mail : krugoffee@gmail.com

Received January 25, 2023; Revised February 11, 2023; Accepted April 10, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้จำนวน 385 คน และ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ และประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณของครูผู้สอนพบว่า การสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นสิ่งที่ยากและท้าทายเนื่องจากครูผู้สอนขาดความรู้ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ และยังไม่มียุทธวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และเห็นควรให้มีรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณด้วยกลวิธีในการสอนที่หลากหลาย มีประสิทธิภาพ เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

คำสำคัญ: สภาพปัญหา; ความต้องการ; การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณ์ญาณ

Abstract

The purpose of this research was to study English Critical Reading state and problem of upper secondary school students. The samples were 385 high school students in Chiang Mai Province derived from multi-stage sampling and 7 teachers from high schools in Chiang Mai Province derived from purposive selection. Data collection was conducted by using a questionnaires and focus group about problems and needs of teaching English Critical Reading. The data were analyzed by mean, standard deviation and content analysis. The results showed that the students' English critical reading ability was at a low level and the need for the development of English critical an instructional model was at a high level. The teachers' problems and needs in teaching English critical reading found that teaching English critical reading was difficult and challenging because teachers' lack of knowledge in learning management of English critical reading and there was still no concrete way of teaching English critical reading. There should be an instructional model of English critical reading teaching which focuses on practicing students' English critical reading usage with a variety of effective teaching methods which is easy to understand and practical.

Keywords: problems; needs; English Critical Reading

บทนำ

ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทักษะการอ่านถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากที่สุด เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะเดียวที่จะอยู่กับนักเรียนไปตลอดชีวิต นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดีหรือฝึกฝนทักษะการอ่านอยู่เสมอ จะสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมความรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา นักเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความรู้ ความคิดของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ของเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสืบค้นข้อมูล (จรีภรณ์ มะเลโลหิต, 2561; ชาญณรงค์ บุญหลักคำ, 2560) และในยุคศตวรรษที่ 21 ทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการคิดของบุคคล และทักษะชีวิต (Life skills) เพื่อจะได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ความรู้เฉพาะด้านจะไม่มีค่าสำคัญเท่ากับการที่บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ สร้างความหมายและประโยชน์จากความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันก็คือ การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีทักษะการคิด (Thinking Skills) มีวิธีการแสวงหาความรู้และสร้างความรู้ได้ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง และสร้างสรรค์ (วัชรฯ เล่าเรียนดี, 2553) ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ได้กำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัดและการสาระการเรียนรู้แกนกลางที่สอดคล้องกับการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความสรุปความ ตีความและแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ และพูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง กิจกรรม ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตามความสนใจ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

แต่เนื่องจากในโลกยุคปัจจุบันเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงไปได้ไกลทั่วโลก จึงทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด สื่อออนไลน์และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมเป็นอย่างมาก ตั้งแต่การสื่อสาร ข่าว การบริการ เป็นต้น จึงทำให้การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องมีวิจารณญาณ ให้รอบคอบในการกลั่นกรอง และตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะเชื่อหรือเผยแพร่ข้อมูลนั้นออกไป (เพ็ญศิริ ชื่อสัตย์, 2563) ดังนั้นการใช้วิจารณญาณในการอ่านก็มีความสำคัญในการอ่านภาษาอังกฤษเช่นกัน เมื่อนักเรียนอ่านบทอ่านจากสื่อต่าง ๆ นักเรียนจะต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของตนเอง วิเคราะห์เรื่อง ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์แนวคิด เนื้อหา จุดประสงค์ การใช้ภาษา กลวิธีการนำเสนอ การพิจารณา ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน การหาหลักฐานสนับสนุนความคิด และสุดท้ายการประเมินค่า ซึ่งการวิเคราะห์ในประเด็นเหล่านี้ นักเรียนจะตั้งใจ และระมัดระวังในการคิด ไม่ตัดสินใจประเมินค่าข้อมูลอย่างผิวเผิน แต่จะพิจารณาข้อมูลแต่ละประเด็นอย่างละเอียดรอบคอบ ทำความเข้าใจใช้เหตุผลในการไตร่ตรอง หาหลักฐานมาอ้างอิง สนับสนุนอธิบายเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร นำข้อมูลสรุปลงแผนภูมิความหมายจนได้ข้อมูลมากเพียงพอ นักศึกษาจึงประเมินค่าบทอ่านด้วยตนเอง และนำเสนอการให้เหตุผลได้ (พัชรินทร์ สุริยวงศ์, 2561)

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินของโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ด้านความฉลาดรู้ ด้านการอ่าน (Reading Literacy) พบว่า ในปี 2561 นักเรียนไทยมีคะแนนด้านการอ่านอยู่ที่ 393 คะแนน โดยลดลงประมาณ 16 คะแนน จากปี 2558 ที่มีคะแนนด้านการอ่านอยู่ที่ 409 คะแนน โดยนักเรียนไทย 40% มีความสามารถด้านการอ่านตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป กล่าวคือ นักเรียนสามารถหาใจความสำคัญของบทความที่ไม่ยาวมากได้ หาข้อมูลที่บอกไว้อย่างชัดเจนจนถึงข้อมูลที่มีความซับซ้อนเพียงเล็กน้อยได้ และสามารถสะท้อนถึงจุดประสงค์และรูปแบบของบทความได้ภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน และนักเรียนไทยมีความสามารถด้านการอ่านในระดับสูง (ระดับ 5 และระดับ 6) กล่าวคือนักเรียนสามารถทำความเข้าใจกับบทความที่ยาวและจัดการกับแนวคิดที่เป็นนามธรรมหรือขัดกับความรูสึกได้ สามารถแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับความเห็นได้จากสิ่งที่ซับซ้อนโดยน้อยอยู่ในบทความเพียง 0.2% (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาอังกฤษ พบว่าสมรรถนะของนักเรียนด้านความรู้และทักษะกระบวนการทางด้านการสื่อสารของภาษาอังกฤษอยู่ใน

ระดับต่ำโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 29.94 โดยในสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสารมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ ร้อยละ 28.89 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยของ ชาญณรงค์ บุญหลักคำ (2560) และ มันทนา อุตทอง (2561) ที่พบว่า นักเรียนไทยมีปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ เนื่องจากนักเรียนไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน สรุปและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ นักเรียนไม่มีองค์ความรู้ในกระบวนการอ่าน ไม่สามารถเชื่อมโยงบริบทต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมของตัวเอง (Prior Knowledge) และไม่สามารถเดาความหมายของคำ หรือเนื้อความจากบริบทเนื้อเรื่องได้ เป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น และขาดแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านให้แก่ นักเรียน โดยครูบางส่วนยังคงจัดการเรียนการสอนอ่าน ในรูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการท่องจำมากกว่าการต่อยอดทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและส่งผลต่อการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (จิตติมา เขียวพันธ์, 2563) นอกจากนี้แล้วนักเรียนยังขาดประสบการณ์และการฝึกฝนในการใช้ความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษอย่างมีเหตุผล ดังเห็นได้จากงานวิจัยที่ต้องการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน ภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน เพราะนักเรียน ขาดความรู้พื้นฐาน ทักษะการคิด การฝึกฝนกลยุทธ์ของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลักการประเมินเพื่อตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อสิ่งที่อ่าน (เกศริน ทองงาม, 2555; นฤมล ดันติชาติ, 2555; สิริณาด ธารา, 2557; อัญชลี ไชยะเวท, 2561) ซึ่งวิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อมูลจากบทอ่าน มีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน เชื่อมโยงแนวคิดกับประสบการณ์ ของตนเอง พิจารณาตัดสิน นำเสนอทางเลือกที่เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่อ่าน วิเคราะห์เหตุผลที่ใช้ ในการสนับสนุนความคิดของผู้แต่ง พิจารณาคุณค่า ยอมรับหรือปฏิเสธแนวคิดของตนเองหรือผู้อื่น โดยวิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างลึกซึ้ง มีความสนใจ เกิดความสงสัยและสามารถหาคำตอบเพื่อให้ตนเองหายความสงสัยได้ (นิธิมา สุทะพินธ์, 2562) ดังนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนจะทำให้ นักเรียน ไม่เพียงแต่ถ่ายโอนสัญลักษณ์เกี่ยวกับคำศัพท์ให้การเรียนรู้ของคำศัพท์ โดยใช้ในบริบทที่และความรู้ ที่มีเข้าใจในสิ่งที่อ่าน แต่ยังช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว ยิ่งไปกว่านั้น ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณจะยังช่วยให้นักเรียนมีทักษะการอ่านความเข้าใจที่ดีขึ้นและช่วยให้ ประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากขึ้น (Mawaddah Hidayati, 2020)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed-Methods Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณจากประชากรกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3,056 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 385 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยการสุ่มครั้งที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากสหวิทยาเขตจำนวน 5 สหวิทยาเขต ผลการสุ่มได้ สหวิทยาเขตกลุ่มดอยอ่างขาง การสุ่มครั้งที่ 2 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กขนาดละ 1 โรงเรียนจากสหวิทยาเขตกลุ่มดอยอ่างขาง ผลการสุ่มได้ โรงเรียน ผางชมพูปถัมภ์ โรงเรียนแม่อาววิทยาคม และโรงเรียนไชยปราการ การสุ่มครั้งที่ 3 เป็นการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยสุ่มนักเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตอ่างขางที่ได้จากการสุ่มครั้งที่ 2 โดยสุ่มนักเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 6 ห้องเรียน รวมจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น จำนวน 18 ห้องเรียน และการสุ่มครั้งที่ 4 เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละห้องเรียนด้วยการสุ่มเลขที่คู่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้สูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่โดยให้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% และ 2) ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้ ต้องเป็นครูผู้สอนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในวิชา

ภาษาอังกฤษ โดยได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่น จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา หรือเทียบเท่า หรือเป็นครูผู้สอนที่จัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีรูปแบบการตอบ สององค์ (Dual – response Format)

2) ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence: IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่าน โดยข้อคำถามทุกข้อได้ค่า IOC อยู่ 0.80–1.00 ทุกข้อคำถามและนำความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของความชัดเจนของข้อความและภาษาที่ใช้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1) นำแบบสอบถาม ไปทำการสอบถามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จำนวน 385 คน

2) สนทนากลุ่มครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 7 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ

3) ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงประเด็นปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณจากการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ		
		$\bar{X}$	S..	ระดับ
1	นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้	2.85	.981	น้อย
2	นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าของเรื่องที่อ่านได้	2.82	.990	น้อย
3	นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้	2.86	.982	น้อย
4	นักเรียนสามารถสรุปอ้างอิงและตีความจากเรื่องที่อ่านได้	2.68	.916	น้อย
5	นักเรียนสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้	2.89	.986	น้อย
6	นักเรียนสามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้	2.66	.926	น้อย
7	นักเรียนสามารถคาดคะเนหรือทำนายผลที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่านได้	3.20	.759	ปานกลาง
8	นักเรียนสามารถระบุว่าเรื่องที่อ่านเป็นการโฆษณาชวนเชื่อได้	3.28	.828	ปานกลาง
9	นักเรียนสามารถระบุน้ำเสียงหรืออารมณ์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้	3.15	.911	ปานกลาง
10	นักเรียนสามารถจำแนกประเภทของงานเขียนจากเรื่องที่อ่านได้	3.12	.790	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		2.95	.907	น้อย

จากตารางที่ 1 พบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่อยู่ที่ระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 โดยรายการความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนสามารถระบุว่าเรื่องที่อ่านเป็นการโฆษณาชวนเชื่อได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และรายการความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนสามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถจำแนกรายการความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนออกเป็น 2 ระดับ ระดับปานกลาง ประกอบด้วย นักเรียนสามารถคาดคะเนหรือทำนายผลที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่านได้ ระบุว่าเรื่องที่อ่านเป็นการโฆษณาชวนเชื่อได้ ระบุน้ำเสียงหรืออารมณ์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้ และจำแนกประเภทของงานเขียนจากเรื่องที่อ่านได้ และรายการความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อย ประกอบด้วย นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ ระบุใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าของเรื่องที่อ่านได้ ระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ สรุปอ้างอิงและตีความจากเรื่องที่อ่านได้บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	นักเรียนต้องการให้ครูมีการกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียนก่อนการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ	4.02	.936	มาก
2	นักเรียนต้องการให้ครูแนะนำกลยุทธ์ในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน	4.01	.911	มาก
3	นักเรียนต้องการตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.05	.956	มาก
4	นักเรียนต้องการประยุกต์ใช้ความรู้หลังจากการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ	4.05	.985	มาก
5	นักเรียนต้องการปรับกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อฝึกฝนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ	4.09	.993	มาก
รวมเฉลี่ย		4.04	.956	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 โดยรายการที่นักเรียนมีความต้องการมากที่สุดคือ นักเรียนต้องการปรับกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อฝึกฝนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือ นักเรียนต้องการตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียนและนักเรียนต้องการประยุกต์ใช้ความรู้หลังจากการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 นักเรียนต้องการให้มีการกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียนก่อนการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และ นักเรียนต้องการให้ครูแนะนำกลยุทธ์ในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ

2. สภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่

2.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนได้มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า การสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็นผ่านทักษะการพูด การเขียน ตลอดจนการอ่านและการฟังภาษาอังกฤษ การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องผ่านการฝึกฝนและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ ประเมินสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากและท้าทายสำหรับครูผู้สอน มีวิธีการวัดผลที่ค่อนข้างยาก ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดีถึงจะออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้ดี เนื่องจากผู้เรียนมีภูมิหลังความรู้ (Background Knowledge) ที่แตกต่างกัน ขาดประสบการณ์และองค์ความรู้ในสิ่งที่อ่าน ไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ สำนวนทำให้ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ และไม่สามารถระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้

2.2 วิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนได้มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ยังไม่มีวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะต้องอาศัยหลากหลายทักษะ ประกอบทั้งด้านคำศัพท์ ความเข้าใจโครงสร้างภาษา การแปล และทักษะกระบวนการคิด โดยส่วนใหญ่ได้จัดการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อการอ่านที่เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะการอ่านอย่างถ่องแท้ พิจารณา และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียนเข้ากับการเรียนรู้ใหม่โดยอิงบริบทและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยมีกำหนดขั้นตอนเป็นไปตามลำดับ กำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน และบูรณาการการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เช่นการใช้เครื่องมือทางการคิดโดยใช้สถานการณ์เป็นฐานแล้วให้นักเรียนนำเสนอการคิดผ่านทักษะการพูด หรือการเขียน ตลอดจนการนำวิธีการสอน เทคนิคการสอนเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านในภาพรวมได้ง่ายขึ้น เช่น เทคนิค 5W1H วิธีการสอนแบบการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน

2.3 ปัญหาด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ครูผู้สอนได้มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่เป็นความรู้พื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่าน เนื่องจากไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ขาดทักษะการคิด

อย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและการฝึกทักษะการคิดขั้นสูงในการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อและขาดความกระตือรือร้นเมื่อต้องอ่านบทอ่านภาษาอังกฤษที่มีเนื้อความยาว

2.4 ปัญหาด้านการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอน ครูผู้สอนได้มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมหรือพัฒนาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีทักษะการอ่านและกระบวนการคิดที่แตกต่างกัน ครูจึงต้องเตรียมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งปัญหาในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณในด้านต่าง ๆ เช่น เทคนิคและวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่การพัฒนาตนเองในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ

2.5 ความต้องการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนได้มีความเห็นต่อประเด็นนี้ว่า รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ควรจะเป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยกลวิธีในการสอนในลักษณะของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้ เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทน และมีสื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ควรจะมีการกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียน การเสริมต่อการเรียนรู้ในขณะจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและส่งเสริมให้นักเรียนทำการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการอ่านบทอ่านสู่สถานการณ์จริงหรือสถานการณ์อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนอยู่ที่ระดับน้อย ซึ่งความสามารถของนักเรียนด้านคาดคะเนหรือทำนายผลที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องที่อ่านได้ ระบุว่าเรื่องที่อ่านเป็นการโฆษณาชวนเชื่อได้ ระบุน้ำเสียงหรืออารมณ์ของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้ และจำแนกประเภทของงานเขียนจากเรื่องที่อ่านได้อยู่ในระดับปานกลาง และความสามารถของนักเรียนด้านการแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ ระบุใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าของเรื่องที่อ่านได้ ระบุใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ สรุปอ้างอิงและตีความจากเรื่องที่อ่านได้บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนจากเรื่องที่อ่านได้ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้อยู่ในระดับน้อย โดยนักเรียนมีความต้องการในการพัฒนารูปแบบการสอน การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ

อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกรรณ กุลกนกวัฒนา และคณะ (2564) ที่ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและความต้องการที่จะได้รับการส่งเสริมด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และได้สรุปว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านเพื่อหาคำตอบและคำอธิบาย ซึ่งผู้เรียนต้องสะท้อนความคิดของตนออกมาเป็นคำตอบอิสระขึ้นอยู่กับเหตุผลที่สอดคล้องกับคำอธิบายของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้เรียนยังขาดทักษะต่าง ๆ ในการอ่าน ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจในการอ่านและผู้เรียนจะต้องมีความสามารถพื้นฐานในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนจึงจะอ่านและมีวิจารณญาณในการอ่านได้ ดังนั้นถ้าผู้เรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านจับใจความไม่ได้หรือไม่แตกฉานด้านภาษาเนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ของผู้เรียนที่มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก จึงทำให้ผู้เรียนขาดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้การตอบคำถามและการสะท้อนความคิดไม่สอดคล้องกับคำตอบที่ควรจะเป็นส่งผลให้ผลการประเมินของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการอ่านของผู้เรียนยังต้องมีการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ ของนักเรียนและทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การสอนการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่ยากและท้าทายสำหรับครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนขาดความรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมหรือพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนและยังไม่มีวิธีการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณที่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่เป็นความรู้พื้นฐานในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ จึงควรมีรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีในการสอน ที่หลากหลายมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้น ครูควรจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับการเรียบเรียงขึ้นจากความรู้ที่มีในอดีตอย่างเป็นระบบไปใช้ในการตอบสนองสิ่งใหม่ ซึ่งความรู้และประสบการณ์เดิมจะส่งผลต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ โดยโครงสร้างความรู้เหล่านี้จะเพิ่มขึ้นเมื่อได้รับประสบการณ์ใหม่ ในชีวิตประจำวัน และดึงความรู้เดิมที่เก็บไว้มาสัมพันธ์กับข้อมูลใหม่จนเกิดเป็นความเข้าใจ โดยในขณะที่จัดการเรียนรู้นั้นนักเรียนควรได้รับการเสริมต่อการเรียนรู้อีกผ่านกระบวนการของการช่วยเหลือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่นักเรียนไม่สามารถทำ

ให้สำเร็จได้ด้วยตนเองให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ วิธีการช่วยเหลือจะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียน โดยความช่วยเหลือจะค่อย ๆ ลดลงในขณะที่นักเรียนค่อย ๆ เพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทั้งนี้ การช่วยเหลือหรือการเสริมต่อการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับพื้นที่รอยต่อพัฒนาการของนักเรียน การช่วยเหลือมีหลายรูปแบบ เช่น การตั้งคำถาม การบอกหรืออธิบาย การสาธิต การชี้แนะการทำงานกลุ่ม การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบก่อนอ่านเรื่องนั้นๆ เป็นต้นสอดคล้องกับ นิธิมา สุทะพันธ์ (2562) ที่ได้สรุปไว้ว่า การสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงต้องใช้วิธีการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเนื่องด้วยเป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อมูลจากบทอ่าน มีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านเชื่อมโยงแนวคิดกับประสบการณ์ของตนเอง พิจารณาตัดสินนำเสนอทางเลือกที่เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่อ่าน วิเคราะห์เหตุผลที่ใช้ในการสนับสนุนความคิดของผู้แต่งพิจารณาให้คุณค่า ยอมรับหรือปฏิเสธแนวคิดของตนเองหรือผู้อื่น เมื่อสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างลึกซึ้ง มีความสนใจเกิดความสงสัยและสามารถหาคำตอบเพื่อให้ตนเองคลายความสงสัยได้ จึงนับได้ว่าสามารถพัฒนาให้เป็นผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับความถูกต้องของไวยากรณ์และรูปแบบของภาษามากเกินไป ได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาของตนเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารอย่างแท้จริง ดังนั้นการศึกษาศาพปัญหาและความต้องการของครูเป็นอีกวิธีหนึ่งในศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้และความต้องการของครู เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อหาเทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือทักษะในการเรียนภาษาอังกฤษอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการเขียน เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

กรกนก สกุลนกวัฒนา, นิธิดา อติภัทรนันท์, นันทิยา แสงสิน และสุนีย์ เงินยวง. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ในวิชา

ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 34(1), 73-85.

- เกศริน ทองงาม. (2555). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแนวการอ่านแบบ ปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตติมา เขียวพันธ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการสอนการอ่านภาษาอังกฤษตามทฤษฎีคอน สตรัคติวิซึ่มร่วมกลยุทธการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรีภรณ์ มะเลโลหิต. (2561). ผลการใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจของนิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ. *อินทนิลทักษิณสาร*, 13(3), 213-227.
- ชาญณรงค์ บุญหลักคำ. (2560). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ เข้าใจโดยใช้กลวิธี SCROL ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนน้ำโสมพิทยาคม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นฤมล ตันติชาติ. (2555). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจร วรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(2), 269-380.
- นิธิดา สุทะพันธ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษธุรกิจอย่างมีวิจารณญาณ แบบเน้นภาระงาน ร่วมกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเสริมสร้างความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการใช้กลวิธีการอ่านสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 7(2), 399-414.
- พัชรินทร์ สุริยวงศ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริม ความสามารถทางการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู. *วารสาร มนุษยสังคมปริทัศน์*, 20(1), 9-29.
- เพ็ญศิริ ชื่นสัตย์. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและการรู้เท่าทันสื่อของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์ใช้แนวการสอนของจังหวัดอะคิตะ. *วารสาร สังคมศาสตร์วิจัย*, 11(2), 55-74.

- มันทนา อุตทอง. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2564). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2564. จาก <http://www.niets.or.th>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สิรินาถ ธารา. (2557). การพัฒนากิจกรรมการอ่านเน้นภาระงานเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อัญชลี ไชยะเวก. (2561). การศึกษากิจกรรมการเรียนรู้บทอ่านออนไลน์โดยใช้ภาระงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Mawaddah Hidayati. (2020). The correlations among critical thinking skills, critical reading skills and reading comprehension. *ENGLISH REVIEW. Journal of English Education*, 9 (1), 69–80.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row. Publications. Vroom, H. V.

แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2
Guidelines for the development of small schools in the digital age
under the Office of Primary Education Area, Ratchaburi District 2

นิษฐวดี จิรโรจน์กัญญา

Nitwadee Jirrotephinyo

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education Bangkokthonburi University

Corresponding Author. E-mail: nid2009btu@gmail.com

Received January 9, 2023; Revised April 16, 2023; Accepted April 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เทคนิค Delphi โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบทบาทของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการบริหารจัดการตนเอง และด้านการพัฒนาทั้งระบบ และ 2) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ควรมีการกระจายอำนาจของหน่วยงานราชการสู่ท้องถิ่นให้มีการตัดสินใจร่วมกันกับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือคนในพื้นที่ ให้คนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพิ่มบทบาทคนในพื้นที่ให้มากขึ้น รวมทั้งการตรวจสอบบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทั้งระบบ

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง; โรงเรียนขนาดเล็ก; ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the components of the development of small schools in the digital era under the Office of Primary Educational Service Area, Ratchaburi District 2 and 2) study the guidelines for the development of small schools in the digital era. This research was merging research both

qualitative and quantitative methods. For qualitative research studied the document through in-depth interviews with 21 expert persons. The statistic used for analyzing the data was content analysis. The data were analyzed by such as mean, standard deviation, factor analysis and content analysis. The results showed that: 1) The components of the development of small schools in the digital era under the Office of Primary Educational Service Area, Ratchaburi District 2 including with the distribution of power, the participation, the role of the community in the development of education, checks and balances, and self-management. And 2) guidelines for the development of small schools in the digital era. It should be decentralized the power of the powers of government agencies to the localities to make decisions together with those directly affected to local people. These allowed them to participate in decision-making to increase the role of local people including with auditing and managing with government and local agencies for the development of the whole system.

Keywords: Guidelines for the development; Small school; Digital age

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้สังคมโลกสามารถติดต่อกันได้อย่างไร้พรมแดน ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวผสมผสานกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันซึ่งก้าวเข้าสู่วิกฤต จึงจำเป็นต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างคุณภาพของคนในชาติให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของชาติสืบไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยในมาตรา 54 ได้บัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ในหมวดที่ ๖ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า สิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เช่นเดียวกัน

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และเทคโนโลยีไปพร้อมกัน เป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัลที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน สลับซับซ้อนและคลุมเครือนั้น เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดยั้งได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในเรื่องการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ การจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี

สมรรถนะเหมาะสมในการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความคิดและความรู้ให้กับผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา อันเป็นคุณลักษณะของความเป็นไทยให้ยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล (สงบ อินทรมณี, 2562)

ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการที่เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจะเป็นกลไกผลักดันให้ทุกปัจจัยมีคุณภาพ และนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ในปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะจำนวนนักเรียนลดน้อยลงจากอัตราการเกิดที่ลดลง และพ่อแม่นิยมส่งลูกไปเรียนในเมือง จากข้อมูลปี 2563 ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวน 14,816 แห่ง ในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 60 คน จำนวน 5,962 แห่ง เพิ่มขึ้นอย่างมาก จากจำนวนราว 10,000 แห่งในปี 2546 ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมักถูกตั้งคำถามเรื่องคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ดังที่กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายยุบและควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กอยู่เสมอ เช่น เมื่อปี 2559 ต้องการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก 7,000 แห่งภายในปี 2563 แต่อีกด้านหนึ่ง นโยบายดังกล่าวก็มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า ยิ่งทำให้ความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาสูงขึ้น สร้างภาระและต้นทุนให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในพื้นที่ด้อยโอกาส เช่น นักเรียนอาจต้องออกจากโรงเรียน ผู้ปกครองต้องรับค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ การประเมินคุณภาพด้วยมาตรฐานตัวชี้วัดจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ไม่เหมาะสมต่อบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก มีศักยภาพไม่เท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและใหญ่ที่มีความพร้อมหลายด้าน รวมทั้งการประเมินโดยใช้เอกสารไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนด้วยเหตุนี้ สิ่งที่ควรพิจารณาก่อนยุบหรือควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก คือ การรับฟังความเห็นของผู้ปกครอง และชุมชนว่าต้องการยุบหรือควบรวมโรงเรียนหรือไม่ และอย่างไร เพราะหากภาครัฐทำไปโดยไม่ถามความเห็นจากคนในชุมชน แทนที่จะทำให้เกิดประโยชน์ อาจก่อปัญหาแก่คนในชุมชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความพร้อมแต่ไม่สามารถทำให้เด็กมีคุณภาพ (ดี เก่ง และมีความสุข) ได้ ชุมชนก็พร้อมจะยุบและควบรวมโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป โดยปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก (2) ครูดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (3) ชุมชนและผู้ปกครอง มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาการศึกษา (4) ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทำงานขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นระบบกระบวนการ ได้แก่ (1) การบริหารจัดการที่ดี ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม

ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (2) มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น (3) การจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการจัดแบบคลัสต์และแยกชั้น ตามบริบทของโรงเรียน (4) กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ พัฒนาทักษะกระบวนการ คุณธรรม เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และเน้นบูรณาการเรียนรู้ออกไปนอกห้องเรียน (5) วัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย (6) นิเทศการสอนเป็นประจำ (7) ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (8) มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ (9) มีงบประมาณที่เพียงพอผลิตและผลลัพธ์ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สามารถเรียนต่อในระดับที่สูงและประกอบอาชีพต่อได้ รวมถึงโรงเรียนได้เป็นที่ชื่นชมของชุมชน และเป็นแบบอย่างตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่นจากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กสามารถพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาภายใต้ข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณได้ ดังนั้น การเติมเต็มจุดบกพร่องของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรเน้นที่การปรับวิธีคิดของผู้บริหาร การสร้างโรงเรียนให้เป็นองค์กรนวัตกรรม การเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การปรับระบบบริหารจัดการโรงเรียนจากแนวเดิมมาเป็นแนวราบผ่านระบบเครือข่าย เป็นต้น สำหรับแนวทางพัฒนานั้นได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านต่างๆ ไว้อย่างนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (1) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้อำนวยการโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับทัศนคติ ความมุ่งมั่น ภาวะผู้นำ ความต่อเนื่องในการบริหาร สวัสดิการพิเศษ และการพัฒนาติดตามผลเป็นระยะ (2) ส่งเสริมการบรรจุครูท้องถิ่นในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อลดปัญหาการย้ายออก ควรขยายอายุเกษียณเป็นกรณีพิเศษด้วย (3) จัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความรู้และทักษะที่รอบด้าน (4) สร้างระบบประเมินและส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากรในทางที่สอดคล้องกับภาระงานในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ (5) ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันทางการศึกษาอื่น เช่น สถาบันพัฒนาครูด้านกระบวนการ (1) สร้างระบบบริหารจัดการโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน (2) ปรับโครงสร้างระบบบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ (3) ส่งเสริมให้นำรูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบมาปรับใช้ เช่น โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง หรือ mobile teacher เป็นต้น (4) จัดทำหลักสูตรโดยเปิดให้มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นกับท้องถิ่น รวมถึงการวัดผลควรเชื่อมโยงกับหลักสูตรท้องถิ่นและมีวิธีการที่หลากหลาย (5) ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบองค์รวม สอดคล้องกับวิถีชุมชน เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ เป็นต้น ด้านอื่นๆ (1) ปรับระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา รวมถึงระบบประกันคุณภาพ ให้สอดคล้องบริบท

(2) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างจริงจัง (3) ส่งเสริมให้มีวิจัยในชั้นเรียนและนำผลที่ได้มาพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) เปิดโอกาสให้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูจิตอาสา และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (5) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างสม่ำเสมอ กระทรวงศึกษาธิการ (2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นหนทางที่จะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในยุคที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพทำให้เด็กได้มีการเรียนรู้ที่เต็มศักยภาพของเด็กในยุคปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีให้ใช้สอยอย่างมากมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 5 ปี ขึ้นไป

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก 5 ปี ขึ้นไป ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 21 คน

ประชากรสำหรับการตอบแบบสอบถาม

ประชากรสำหรับการตอบแบบสอบถาม คือ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 จำนวน 64 โรงเรียน ซึ่งหน่วยวิเคราะห์เป็นโรงเรียน ซึ่งมีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 513 คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 โดยใช้วิธีการเปิดตารางของ เครซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิดแบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ โดยนำความคิดเห็นมาจำแนกและจัดกลุ่ม รวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันมาไว้ในข้อเดียวกัน เพื่อสร้างแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้วิจัยนำคำตอบจากการตอบแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2,3 มาหาค่ามัธยฐาน เพื่อสรุปเป็นระดับของการพยากรณ์แต่ละข้อและนำค่าพิสัยควอไทล์กับค่ามัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ถ้าค่าสถิติค่าใดค่าหนึ่งอยู่นอกเกณฑ์ที่กำหนดหรือนอกเกณฑ์ทั้งสองค่าจะถือว่าไม่สอดคล้องกัน

3. ในการสรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อนั้น ผู้วิจัยถือค่ามัธยฐานเป็นหลักในการพยากรณ์แนวโน้มแต่ละข้อและจะใช้ค่าพิสัยควอไทล์กับค่ามัธยฐาน ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ เป็นการเสริมแนวโน้มอีกทางหนึ่งผู้วิจัยได้นำเอาข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ มาสรุปเป็นแนวความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัลแล้วนำเสนอเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีมัธยฐานมากที่สุด 5 อันดับแรก ในแต่ละตัวแปรมาอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลองค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) .ใช้สถิติ ประกอบด้วย ค่าไอเกน (Eigenvalues) ที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป ส่วนจำนวนองค์ประกอบพิจารณาจากน้ำหนัก (Factor Loading) ของตัวแปรตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีตั้งแต่ 5 ตัวแปรขึ้นไปตามวิธีของ Kaiser Normalization ในส่วนที่เป็นแบบเลือกตอบ ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า การกำหนดค่าคะแนนของคำตอบหรือตัวเลือกในแต่ละระดับใช้เกณฑ์

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 ใช้คำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์สถิติเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ใช้สถิติการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. เทคนิควิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบทบาทของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการบริหารจัดการตนเอง และด้านการพัฒนาทั้งระบบ ผลการทดสอบ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy) เท่ากับ .921 ซึ่งเข้าใกล้ 1 (มากกว่า .5 และเข้าใกล้ 1) แสดงความเหมาะสมของข้อมูลทั้งหมดในการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Factor Analysis ได้ในระดับดีมาก เพราะค่า KMO สูง และการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($\chi^2 = 54321.213$, $df = 18421$, $P\text{-Value} = .000$) และ matrix สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าข้อมูลชุดนี้สามารถใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบได้ดี

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก และการหมุนแกนด้วยวิธีวารีแมกซ์ โดยข้อตกลงเบื้องต้น ในการศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการเลือกองค์ประกอบดังนี้ 1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป 2) มีค่าไอเก้น มากกว่า 1 และ 3) มีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าว ได้จำนวนองค์ประกอบและค่าความแปรปรวนของตัวแปรดังตารางที่ 2

ตาราง 1 องค์ประกอบ ค่าไอเก้น ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมขององค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าความแปรปรวนของตัวแปร	ค่าความแปรปรวนร้อยละ	ค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ
1	24.335	24.335	24.335
2	7.744	7.744	32.079
3	5.997	5.997	38.076
4	4.711	4.711	42.787
5	4.407	4.407	47.194
6	3.884	3.884	51.007

จากตาราง 1 พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าไอเก้นมากกว่า 1 มี 6 องค์ประกอบ เมื่อหมุนแกนแล้วอธิบายความแปรปรวนได้ทั้งหมดร้อยละ 51.007 แต่เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่าไอเก้น มากกว่า 1 และมีตัวแปรอธิบายองค์ประกอบมากกว่า 3 ตัวขึ้นไป พบว่า มี 6 องค์ประกอบที่มีคุณสมบัติครบทุกองค์ประกอบ

2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ควรมีการกระจายอำนาจของหน่วยงานราชการสู่ท้องถิ่นให้มีการตัดสินใจร่วมกันกับผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงคือคนในพื้นที่ ให้คนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพิ่มบทบาทคนในพื้นที่ให้มากขึ้น รวมทั้งการตรวจสอบบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทั้งระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบทบาทของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการบริหารจัดการตนเอง และด้านการพัฒนาทั้งระบบ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีความใกล้ชิดกับชุมชนมาก การบริหารจัดการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมลชา เพชรใส และเด่น ชะเนติยัง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุคการศึกษา 4.0 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า องค์ประกอบหลักของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคไทยแลนด์ 4.0 ควรมี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบทบาทของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้าน การตรวจสอบและถ่วงดุล ด้านการบริหารจัดการตนเอง และด้านการพัฒนาทั้งระบบ และ ตัวชี้วัด จำนวน 30 ข้อ 2) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 109 คน พบว่า ทุกคน เห็นด้วยกับรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัสวดี หุ่นพยนต์, อำพา แก้วกำกง และวทัญญู ใจบริสุทธิ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจทางการศึกษา

จากนโยบายสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาเปรียบเทียบสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยและเกาหลีใต้พบว่า โครงการวิจัยนี้เป็นผลการศึกษาในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและเกาหลีใต้ตามกรอบการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน 4 ด้าน คือ วิชาการ การบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป อาศัยวิธีวิจัยเชิงเอกสาร และการศึกษาภาคสนามร่วมกับการสัมภาษณ์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นกรณีศึกษา โรงเรียนของไทยกับเกาหลีใต้จำนวน 4 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและเกาหลีใต้มีจุดเด่นและอุปสรรคในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่แตกต่างกัน คือ โรงเรียนของไทยยังขาดความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา โดยเมื่อเปรียบเทียบแล้วการบริหารจัดการด้านวิชาการของไทยมีความเป็นอิสระมากกว่าการบริหารด้านอื่นๆ ขณะที่โรงเรียนของเกาหลีใต้ได้รับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดค่อนข้างมากสามารถบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไปอย่างอิสระ เช่น โรงเรียนมีอิสระในการเลือกเนื้อหาที่จะบรรจุในหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การตัดสินใจในการบริหารงานบุคคล ภายใต้คณะกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ควรมีการกระจายอำนาจของหน่วยงานราชการสู่ท้องถิ่นให้มีการตัดสินใจร่วมกันกับผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงคือคนในพื้นที่ ให้คนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพิ่มบทบาทคนในพื้นที่ให้มากขึ้น รวมทั้งการตรวจสอบบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทั้งระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพงษ์ แสนจันทร์, วิชาญ เจริญวิไลรัตน์ และณัฐภูมิรินทร์ ยศแก้ว (2564) ศึกษาเรื่องของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติอันดับที่หนึ่งคือด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานด้านหลักสูตร ด้านการบริหารงานการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศการสอน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน การเปรียบเทียบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชิต อ่อนจันทร์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า 1) ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 2) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียน การวางแผนการดำเนินงาน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม 3) ด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน ผู้บริหารต้องมีหลักธรรมาภิบาล มีภาวะความเป็นผู้นำบริหารแบบมืออาชีพ 4) ด้านหลักการบริหารตนเอง สถานศึกษาควรมีมาตรฐานการพิจารณาความดีความชอบตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ และ 5) ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาควรสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 3 มาตรฐาน ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ด้านการกระจายอำนาจ ผู้บริหารควรมีคณะกรรมการประเมินผลของโรงเรียน
- 2) ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป
- 3) ด้านบทบาทของชุมชนในการพัฒนาการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องตรงกับความต้องการของโรงเรียน

4) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล ผู้บริหารควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และการตรวจสอบที่ตรงไปตรงมา

5) ด้านการบริหารจัดการตนเอง ผู้บริหารควรมีอิสระในการตัดสินใจ สั่งการ ดำเนินการบริหารงานด้านวิชาการในโรงเรียน

6) ด้านการพัฒนาทั้งระบบ โรงเรียนควรมีตัวชี้วัดความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยสภาพปัญหา รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อจะทราบว่าในปัจจุบันมีปัญหาและความต้องการในประเด็นใดที่สำคัญ

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่อื่นๆ เพื่อหาแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารโดยโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความทันสมัยต่อการบริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.

กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือการบริหารเวลาเรียน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

วิจิต อ่อนจันทร์ และภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในกลุ่มคลองน้ำไหลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 10(1), 100–108.

วุฒิพงษ์ แสนจันทร์, วิชาญ เจริญวิไลรัตน์ และณัฐภูมิ นธ์ยศแก้ว. (2564). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านขุนประเทศ สังกัดเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการรัตนบุคย์ (RATANABUTH JOURNAL). 3(3), 1–13.

สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 16(1), 353–360.

สุมลทา เพชรใส และเด่น ชะเนติยัง. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยุคการศึกษา 4.0. วารสารมหาวิทยาลัยพะเยา. 6(6), 3111–3123.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์, อำพา แก้วก่าง และวาทัญญู ใจบริสุทธิ์. (2560). การกระจายอำนาจทางการศึกษา จากนโยบายสู่การปฏิบัติ: กรณีศึกษาเปรียบเทียบสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยและเกาหลีใต้. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 15(2), 49–69.

Krejcie & Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*. 30(3),607 – 610.

การเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือศึกษาเฉพาะกรณี ลูกจ้างของผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

Access to protection rights for unskilled illegal workers is studied only in the
case of employees of subcontractors in the construction industry

¹บุญทอง เอื้อหิรัญญานนท์, ²อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์ และ ³ปวีณี ไพรทอง

¹Boonthong Uahiranyanon, ²Author Ajaree Meeinkerd Meesith and ³Pawinee Praithong

¹นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹Master of Laws students law Sukhothai Thammathirat Open University

²Associate Professor of Law Sukhothai Thammathirat Open University

³Assistant Professor of Law Sukhothai Thammathirat Open University

¹Corresponding Author. E-mail: boonthong@jws.co.th

Received January 21, 2023; Revised February 12, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือของผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้าง และวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายคุ้มครองแรงงานของ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา ในกรณีความรับผิดชอบของผู้รับเหมาช่วง อุบัติเหตุ การรักษา เงินชดเชยกรณีการว่างงาน การจัดตั้งสหภาพ และ ศึกษาปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย เกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสังเคราะห์ วิเคราะห์เปรียบเทียบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า ลักษณะแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้าง พบว่าปัญหาการจำกัดพื้นที่การทำงาน ค่าใช้จ่ายสูงเกินไป และ ปัญหาพฤติกรรมแรงงานต่างด้าว เรื่องค่าตอบแทนที่สูงเป็นหลัก และลักษณะการจ้างแรงงานต่างด้าวของผู้รับเหมาช่วง จะเป็นการตกลงกันโดยไม่มีทำสัญญาจ้างแรงงานเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายต่างประเทศที่ศึกษา พบว่ามีการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าว ลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายไทย และมีบทลงโทษที่หนักกว่าและเข้มงวด เมื่อปัญหาการเข้าถึงสิทธิของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือ กรณีที่ทำการศึกษา พบว่าผู้รับเหมาช่วงไม่ได้ส่งเงินสมทบ และไม่ได้ทำสัญญากับผู้รับเหมาหลัก ทำให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือเข้าไม่ถึงสิทธิ ตามกฎหมายไทย และแรงงานต่างด้าวไม่สามารถเข้าถึงสหภาพแรงงานตามกฎหมายไทยได้ ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ในมาตรา 12 มาตรา 64 มาตรา 96 มาตรา 87 และมาตรา 88

คำสำคัญ : การเข้าถึงสิทธิคุ้มครองแรงงาน; แรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือ;
อุตสาหกรรมก่อสร้าง

Abstract

This research aims to A study of the concept of protection for unskilled illegal foreign workers of subcontractors in the construction industry. and comparative analysis of labor protection laws of federation of Malaysia Republic of Singapore and the United States In case of subcontractor's liability, accident, treatment, unemployment compensation establishment of unions and studies, improvements, amendments to the law on access to the rights of unskilled illegal foreign workers in the construction industry Use qualitative research methods. by way of synthesis Comparative analysis of relevant literature found that the characteristics of foreign workers working in the construction industry Found that the problem of limiting the working area Excessive costs and problems with foreign labor behavior The main issue is high compensation. and the nature of foreign labor employment of subcontractors It will be an agreement without a written labor contract. Comparative analysis of rights protection under foreign laws studied It was found that a law was enacted to protect the rights of foreign workers. similar to Thai law and there are heavier and stricter penalties When the problem of accessing the rights of illegal and unskilled foreign workers case study It was found that the subcontractor did not send contributions. and did not enter into a contract with the main contractor As a result, unskilled foreign workers are unable to access their rights under Thai law and foreign workers are unable to access labor unions under Thai law. The researcher deemed it appropriate to amend and amend the law according to the Labor Protection Act B.E. 2541 in Section 12, Section 64, Section 96, Section 87 and Section 88.

Keywords: access to labor protection rights; unskilled illegal workers labor protection; construction industry workers

บทนำ

สภาพปัญหาของแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมก่อสร้าง และปัจจัยที่ทำให้กลายมาเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือ เนื่องจากแรงงานต่างด้าวมีกำหนดระยะเวลาการทำงานในประเทศไทยสั้นและเมื่อสิ้นสุดกำหนดจะถูกผลักดันกลับประเทศต้นทาง การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวโดยต้องต่อใบอนุญาตทำงานในทุกๆ ปี ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนหากมีแรงงานหลบหนี หรือถูกจับกุมด้วยข้อหาต่างๆ แม้ว่าการต่อใบอนุญาตจะมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการจดทะเบียนเริ่มต้น แต่ผู้รับเหมา ยังคงต้องเสียเวลาในการดำเนินการประกอบกับความเสี่ยงจากการต้องหาแรงงานต่างด้าวรายใหม่เพื่อทดแทนแรงงานที่หนีไปเมื่อได้รับใบอนุญาตทำงาน (ภคสิริ แอนิหน, 2561) ซึ่งปัญหานี้ส่งผลกระทบต่อเวลาของผู้รับเหมาเป็นอย่างมาก ได้แก่ การจำกัดพื้นที่การทำงานของแรงงานต่างด้าว ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะงานก่อสร้างซึ่งต้องมีการเคลื่อนย้ายเพื่อทำงานที่ได้รับการว่าจ้างอยู่เสมอ มีค่าใช้จ่ายสูงเกินไปสำหรับผู้รับเหมาช่วง

เนื่องจากผู้รับเหมาต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายตลอดทุกกระบวนการให้กับแรงงานต่างด้าว กระบวนการขออนุญาตทำงานยังคงมีความยุ่งยากซับซ้อน แต่ละกระบวนการมีขั้นตอน และเอกสารจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ ส่งผลให้ผู้รับเหมาต้องเสียเวลาการทำงานของแรงงาน ในโครงการทำให้เกิดการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับล่างเพื่อแลกกับการไม่จับกุม ทั้งนี้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐอยู่เสมอและปัญหาพฤติกรรมแรงงานต่างด้าวเอง ด้วยเหตุผลการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าวนั้นเกิดจากความต้องการเงินหรือค่าตอบแทนที่สูงเป็นหลัก จึงทำให้แรงงานต่างด้าวมีปัญหาการโยกย้ายหรือเปลี่ยนแปลงงาน เมื่อพบนายจ้างที่ให้ค่าแรงสูงกว่าหรือบอกว่างานที่ใหม่ จะมี OT (ค่าล่วงเวลา) ให้แรงงานต่างด้าวทำงานล่วงเวลามากๆ เพื่อให้แรงงานต่างด้าวเหล่านี้ ได้เงินค่าจ้างมากๆ เพื่อส่งเงินกลับบ้าน ทำให้แรงงานต่างด้าวเหล่านี้ ยอมไปทำงานที่ใหม่เพราะได้เงินเยอะ จึงอพยพกันไปทำงานที่ใหม่ทันที ทำให้แรงงานเหล่านี้กลายเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมายไปในทันที ทั้งที่แรงงานต่างด้าวดังกล่าวจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย(ภาคีสิริ แอนิหน, 2561)

แรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเถื่อนที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือแม้แต่แรงงานข้ามชาติที่มีใบอนุญาต ทำงานก็มักถูกละเมิดสิทธิแรงงานข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็นการถูกบังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ เช่น ถูกยึดบัตรประจำตัวคนต่างด้าว ถูกกักขังไม่ให้ออกนอกบริเวณ ทำให้เกิดปัญหาถูกจับกุม ไล่ไต่จากเจ้าหน้าที่รัฐ มีสภาพการทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย เช่น กิจการรับเหมาก่อสร้าง ไม่ได้รับการดูแล เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ไม่ได้รับค่าจ้างตามค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าล่วงเวลา ค่าจ้างทำงานในวันหยุด ถูกบังคับให้ทำงานล่วงเวลาและมีชั่วโมงการทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน (ภัทรวดี ศรีทองใบ, 2562) ทั้งนี้ประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายและถูกต้องตามกฎหมายเข้ามาทำงาน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ จากภาคเกษตรกรรมมาเป็น ภาคอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นสาเหตุให้มีความต้องการแรงงานต่างด้าวมากขึ้น ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการผลิตที่ไม่เป็นทางการ ไม่มีโครงสร้างระบบ และวิธีการที่ชัดเจนตามกฎหมาย จึงเป็นเหตุทำให้เกิดปัญหาการไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองจากประกันสังคมตามกฎหมายไม่สามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐ ส่งผลให้ แรงงานต่างด้าวขาดสถานะทางกฎหมาย มีการจ้างงานที่ไม่มั่นคง มีวิธีการจ้างงานที่แตกต่างไป จากแบบแผนทั่วไป มีรายได้จำกัด/ไม่สม่ำเสมอ มีความเสี่ยงสูงขาดสิทธิประโยชน์การรวมตัว การเจรจาตามกฎหมายแรงงาน รวมทั้งขาดสิทธิ ประโยชน์ตามกฎหมายแรงงาน เช่น วันหยุด ชั่วโมงการทำงาน สวัสดิการด้านต่างๆ การถูก เอารัดเอาเปรียบ และเลือกปฏิบัติจากนายจ้างจึงทำให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ, 2550) อย่างไรก็ตาม สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การจ้างแรงงานต่างด้าวมีมากขึ้นและขยายขอบเขตไปยังประเภทธุรกิจต่าง ๆ อาจเนื่องมาจากการที่ไทยมีนโยบายการนำเข้า

แรงงานต่างด้าวที่มีลักษณะเป็น “employer-driven” (Abella, 2013) กล่าวคือ การนำเข้าแรงงานต่างด้าวจะขึ้นอยู่กับความต้องการของนายจ้าง โดยนายจ้างจะเป็นผู้แสดงความจำนงขอจ้างแรงงานต่างด้าวต่อรัฐบาลว่าต้องการมากน้อยเพียงใด การเข้ามาของแรงงานข้ามชาติดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อประเทศไทย ผลกระทบเชิงบวก เช่น ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับประเทศปลายทาง ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงักจากการขาดแคลนแรงงาน แรงงานข้ามชาติส่งผลดีต่อผู้ประกอบการ อาทิ ทำให้เกิดเสถียรภาพ ต่อตลาดแรงงาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหากเข้ามาพร้อมกับแรงงานไทย สร้างความได้เปรียบด้านต้นทุน แรงงาน ช่วยเพิ่มอุปทานแรงงานเมื่อเกิดการขาดแคลนแรงงานในประเทศ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2553; พัทธพงศ์ กางการ, 2560)

ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของลูกจ้างรับเหมาค่าแรง แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 จะมีการกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการเป็นนายจ้างของลูกจ้างรับเหมาค่าแรง แต่กฎหมายมิให้บัญญัตินิยามหรือให้ความหมายที่ชัดเจนของสัญญาจ้างเหมาแรงงานและลูกจ้างรับเหมาค่าแรงเอาไว้ มีเพียงการบัญญัติลักษณะของการดำเนินการรับเหมาค่าแรงเท่านั้น จึงทำให้นายจ้างผู้ประกอบกิจการอาศัยช่องว่างของกฎหมายในส่วนนี้ตีความว่าสัญญาจ้างที่ตนทำขึ้นนั้นไม่ใช่สัญญาจ้างเหมาแรงงาน ทำให้ลูกจ้างไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และสวัสดิการของลูกจ้างรับเหมาค่าแรง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องมาจากปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของลูกจ้างรับเหมาค่าแรง กล่าวคือ หากลูกจ้างรับเหมาค่าแรงไม่มีสถานะทางกฎหมายเป็นลูกจ้างรับเหมาค่าแรงของนายจ้างผู้ประกอบกิจการแล้ว ลูกจ้างรับเหมาค่าแรงย่อมไม่มีสิทธิเรียกร้องใดๆ ต่อนายจ้างผู้ประกอบกิจการ และเนื่องจากสัญญาจ้างแรงงานมีลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อลูกจ้างรับเหมาค่าแรงไม่มีสิทธิเรียกร้อง ต่อนายจ้างผู้ประกอบกิจการแล้ว นายจ้างผู้ประกอบกิจการย่อมไม่มีหน้าที่ต่อลูกจ้างรับเหมาค่าแรงเช่นกัน แต่เมื่อนายจ้างผู้ประกอบกิจการจะยอมรับสถานะทางกฎหมายของลูกจ้างรับเหมาค่าแรงว่าเป็นลูกจ้างของตนด้วยก็ตาม (สุธิณี วาจารย์, 2559)

สถานการณ์แรงงานต่างด้าวช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อแรงงานต่างด้าวค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่รัฐบาลไทยได้ประกาศใช้พระราชกำหนดบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน ยกกระตือรือร้นการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2564 ที่ผ่านมา ทำให้หลายกิจการต้องปิดตัวลง แรงงานต่างด้าวหลายคนเมื่อถูกเลิกจ้างก็ไม่สามารถย้ายนายจ้างได้โดยง่าย เนื่องจาก

กฎหมายกำหนดให้แรงงานต่างด้าวจะต้องพิสูจน์ให้เจ้าหน้าที่เห็นว่ามีความผิดของนายจ้างเดิม หรือชดใช้ค่าเสียหายให้นายจ้างเดิม และจะต้องหานายจ้างใหม่ภายใน 30 วัน ซึ่งไม่สามารถทำได้ ในช่วงการระบาดของโควิด-19 ซึ่งการยึดกฎหมายเป็นหลักโดยไม่ผ่อนปรนในกรณีนี้ทำให้แรงงานต่างด้าวจำนวนหนึ่งหลุดจากการจ้างงานที่ถูกกฎหมาย นอกจากนั้นแล้วยังพบนายจ้างจำนวนหนึ่งที่เลิกจ้างโดยใช้วิธีการไม่ตอปปิดอนุญาตทำงานที่กำลังดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล (ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง, 2563)

จากปัญหาดังต้น สิทธิมนุษยชนและสิทธิแรงงานข้ามชาติ ซึ่งเป็นมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแรงงานข้ามชาติ และเป็นมาตรฐานใช้กับแรงงานทุกคนรวมทั้ง แรงงานข้ามชาติด้วย ซึ่งเกี่ยวข้องกับมาตรฐานการใช้แรงงาน 3 ประการ ได้แก่ 1) มาตรฐานว่า ด้วยการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ 2) ปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักการและสิทธิพื้นฐานในการทำงาน และ 3) มาตรฐาน แรงงานอื่นๆ เช่น สิทธิในกระบวนการย้ายถิ่น สิทธิในกระบวนการย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติ การคุ้มครองระหว่างการทำงานเกี่ยวกับสภาพการทำงาน สภาพการทำงาน (ศิริพงษ์ สดาร์ลย์ ณ อยู่ธยา, 2559) และกรอบพหุภาคีขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายถิ่นของ แรงงานข้ามชาติ /ILO Multilateral Framework on Labour Migration ซึ่งเป็นหลักการและแนวทางที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิที่กำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับภาครัฐ องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง ตลอดจนหน่วยงานอื่นๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็ง การปฏิบัติและการประเมินนโยบายแรงงานข้ามชาติทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ โดยเน้นเฉพาะการเคลื่อนย้ายถิ่นเพื่อการทำงาน (ILO, International Migration Program, 2006) ดังนั้นเห็นได้ว่าปัญหาในการเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองแรงงาน ผิดกฎหมายไร้ฝีมือกรณีลูกจ้าง ของผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาแก้ไข และปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อให้แรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือเหล่านี้สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างเท่าเทียมตามมาตรฐานกฎหมายไทยและนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือของผู้รับเหมาช่วงในอุตสาหกรรมก่อสร้าง
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิคุ้มครองแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือตามกฎหมายไทย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัญหาการเข้าถึงสิทธิของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือของผู้รับเหมาช่วง ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง กรณี ความรับผิดชอบของผู้รับเหมาช่วง อุบัติเหตุ การรักษาเงินทดแทนกรณีการว่างงาน การจัดตั้งสหภาพ ในอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย

4. เพื่อศึกษาปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย เกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ไร้ฝีมือในอุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยที่ผิดกฎหมายและได้มีการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรี หรือกฎกระทรวง ต่างๆ เพื่อให้แรงงานต่างด้าวเหล่านั้นมีสถานะถูกกฎหมาย ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย ลักษณะปัญหาของผู้รับเหมาช่วงต่อแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือในอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้น ต้องกลายเป็นแรงงานที่อยู่ในสถานะที่ผิดกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง มีผลทำให้แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือผิดกฎหมายเหล่านี้ ไม่ได้รับการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายไทย ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ การทำสัญญาของผู้รับเหมาช่วง การเข้าถึงระบบประกันสังคมและกองทุนทดแทน รวมถึงพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และข้อกฎหมายที่จำกัดสิทธิให้แรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือเหล่านี้ ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายไทยได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และรวมถึงศึกษาอนุสัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิแรงงานต่างด้าวในประเด็นที่ศึกษา เพื่อหาข้อสรุปและเป็นแนวทาง เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือเหล่านั้น ได้เข้าถึงสิทธิ ในกรณีความรับผิดชอบของผู้รับเหมาช่วง อุบัติเหตุ การรักษา เงินชดเชยกรณีว่างงานต่อแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือเหล่านี้ได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายไทยอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งรัฐจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหรือแก้ไขบทบัญญัติในกฎหมาย เพื่อให้แรงงานต่างด้าวที่ทำงานกับผู้รับเหมาช่วงได้รับ การคุ้มครองตามกฎหมายไทยและเป็นยกระดับการคุ้มครองแรงงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างให้ทัดเทียมกับนานาชาติต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)
2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กฎหมายของไทย สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์และสหรัฐอเมริกา และเอกสารอื่นๆ เช่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสาร ทางวิชาการ และข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างชาติไร้ฝีมือผิดกฎหมาย

3. เครื่องมือการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ผู้วิจัยจะทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้จากการวิจัยเอกสารและการทบทวนวรรณกรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิด้านความรับผิดชอบของผู้รับเหมาช่วงต่อแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 12 พบว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงาน กรณีผู้รับเหมาช่วงนั้นได้รับการคุ้มครองตาม มาตรา 12 ถ้ามีการทำสัญญาระหว่างผู้รับเหมาขั้นต้นกับผู้รับเหมาช่วง แต่ปัญหาในทางปฏิบัติ พบว่า แรงงานต่างด้าวดังกล่าวไม่ได้มีการทำสัญญากับผู้รับเหมาหลัก ไม่ว่าแรงงานที่เข้ามาบางส่วนเป็นแรงงานที่ผิดกฎหมายซึ่งหลังบัตรก็ไม่ใช่นายจ้างคนปัจจุบัน และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวนายจ้าง หรือในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคลและมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง โอน หรือควบกับนิติบุคคลใด หากมีผลทำให้ลูกจ้างคนหนึ่งคนใดไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ การไปเป็นลูกจ้างของนายจ้างใหม่ดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างคนนั้นด้วย เมื่อไม่มีการแจ้งเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตาม มาตรา 13 ทำให้แรงงานต่างด้าวดังกล่าวผิดกฎหมายไปโดยปริยาย เพราะแรงงานเหล่านี้เคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนนายจ้างเป็นจำนวนหลายครั้ง แรงงานผู้รับเหมาช่วง แรงงานต่างด้าวประเภทนี้ คือผู้รับเหมาทำงานโครงสร้างและงานขั้นตอนในการทำเหล็กทำงานคอนกรีต และงานไม้แบบ ผู้รับเหมาช่วงเหล่านี้จะเป็นกลุ่มคนโดยใช้แรงงานไม่เกิน 5-20 คน เป็นช่างประมาณ 4-5 คนนอกนั้นจะเป็น กรรมกรชายหญิง หรือคนในครอบครัวที่หลบหนีเข้ามาทำงานในประเทศไทย และทำงานในอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นจำนวนมาก

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุในการทำงาน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 พบว่า มาตรา 10 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากฎหมายบังคับให้ผู้รับเหมาขั้นต้น ต้องรับร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างในการจ่ายเงินทดแทน เงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม และมาตรา 11 บัญญัติว่า "ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการได้ว่าจ้างด้วยวิธีเหมาค่าแรง โดยมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดรับช่วงไปควบคุมดูแลการทำงานและรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง อีกทอดหนึ่งก็ดีหรือมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาลูกจ้างมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางานก็ดี โดยการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดในกระบวนการผลิต หรือ ธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการผู้รับเหมาค่าแรงดังกล่าวไม่จ่ายเงินทดแทน เงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม แก่ลูกจ้างหรือสำนักงาน ให้ผู้ประกอบกิจการหรือผู้รับเหมาค่าแรง ซึ่งมีใช้นายจ้างร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาค่าแรงซึ่งเป็นนายจ้างในการจ่ายเงินทดแทน เงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม เสมือนหนึ่งเป็นนายจ้าง

ให้ผู้ประกอบ กิจการหรือผู้รับเหมาค่าแรงซึ่งมิใช่ นายจ้างที่ได้จ่ายเงินทดแทน เงินสมทบ หรือเงินเพิ่ม มีสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่นายจ้างและบรรดาผู้รับเหมาค่าแรงอื่นหากมีตลอดสายในเงินทดแทน เงินสมทบ หรือเงินเพิ่มที่ได้จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือสำนักงาน” จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบกิจการที่มีการจ้างเหมาค่าแรง ต้องรับผิดชอบในการจ่ายเงินทดแทนเงินสมทบ หรือจ่ายเงินเพิ่ม ถ้าผู้รับเหมาค่าแรงนั้นไม่จ่ายเงินทดแทน ให้แก่ลูกจ้างหรือไม่จ่ายเงินสมทบหรือเงินเพิ่มแก่สำนักงานประกันสังคม ซึ่งจะแตกต่างจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 เพราะตาม พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดให้ “ผู้ประกอบ กิจการที่มีการจ้าง เหมาค่าแรง” เป็นนายจ้างของลูกจ้างของผู้รับเหมาค่าแรงด้วย (เกษมสันต์ วิลาวรรณ, 2558) ซึ่งมาตรา 13 พบว่า กองทุนเงินทดแทนมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกองทุนในการจ่ายเงินทดแทนนายจ้าง ให้แก่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตราย เจ็บป่วยหรือตายเนื่องจากการทำงาน หรือป้องกันรักษาผลประโยชน์ ให้แก่นายจ้างหรือเจ็บป่วยเป็นโรค ซึ่งสวัสดิการตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะคุ้มครองแรงงาน นอกจากนี้ด้วยลักษณะของงานก่อสร้างซึ่งเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย และอาจเกิดอุบัติเหตุได้ทุกเมื่อผู้รับเหมาอาจต้องจัดหาอุปกรณ์ป้องกันภัยให้กับแรงงานต่างด้าว รวมถึงการรักษาพยาบาลเมื่อมีแรงงานได้รับบาดเจ็บจากการทำงานโดยผู้รับเหมาแต่ละรายจะมีสวัสดิการ อะไรให้กับแรงงานต่างด้าวบ้างนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการของผู้บริหารโครงการเป็นสำคัญ เนื่องจากแรงงาน ต่างด้าว เข้าเมืองไม่ถูกกฎหมาย หรือชื่อหลังบัตรยังเป็นนายจ้างคนเดิม ทำให้แรงงานดังกล่าวอยู่ในสถานะ ผิดกฎหมายทันที เมื่อผู้รับเหมาช่วงไม่ได้ส่งเงินสมทบ ตามมาตรา 44 ทำให้แรงงานดังกล่าวไม่สามารถ เข้าถึงสิทธิของกองทุนเงินทดแทน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิประกันสังคมของแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือ กรณีการรักษาพยาบาล และการว่างงาน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 พบว่า มาตรา 33 บัญญัติว่า “ให้ลูกจ้างซึ่งมี อายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์เป็นผู้ประกันตน ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตน อยู่แล้วตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้ บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าลูกจ้างนั้นเป็นผู้ประกันตนต่อไป” พบว่า ในมาตรา 44 มาตรา 47 มาตรา 46 และในมาตรา 96 พบว่า เมื่อผู้รับเหมาช่วงไม่ได้มีการเซ็นสัญญากับผู้รับเหมาหลักและผู้รับเหมาช่วงก็ไม่ได้ส่งเงินสมทบตาม มาตรา 47 เมื่อเกิดปัญหา แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือ ซึ่งอยู่ในสถานะผิดกฎหมายประการหนึ่งและผู้รับเหมาช่วงที่รับแรงงานต่างด้าวที่หลังบัตรนายจ้างคนเดิม ผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายไร้ฝีมือ ไม่ส่งเงินสมทบ ตามมาตรา 46 และเมื่อผู้รับเหมาดังกล่าว ไม่ได้เซ็นสัญญากับผู้รับเหมาหลัก ดังนั้น เมื่อแรงงานต่างด้าวดังกล่าว เกิดเจ็บป่วย ช่วง เกิดโรคระบาด โควิด -19 เมื่อปี 2564 แรงงานเหล่านี้ต่างถูกทอดทิ้ง ทำให้ไม่สามารถ

เข้าถึงสิทธิ การรักษา การชดเชย กรณีตกงาน ตามมาตรา 54 และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้รับเหมาหลัก ตามมาตรา 52 ได้แก่ การรักษาพยาบาล และเงินชดเชย สำหรับในกรณีที่ว่างงาน และที่สำคัญแรงงานต่างด้าว ดังกล่าวไม่ได้รับการช่วยเหลือดูแลหรือรักษาจากภาครัฐ

ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิการจัดตั้งสหภาพแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ของแรงงานต่างชาติดังกล่าวในอุตสาหกรรมก่อสร้าง พบว่า การเข้าถึงสิทธิการจัดตั้งสหภาพแรงงาน ของแรงงานต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 กฎหมายไทยยังไม่ได้มีการบัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ทั้งนี้ประเทศไทยเองยังไม่ได้ให้สัตยาบัน ตามอนุสัญญา ฉบับที่ 87 และอนุสัญญาฉบับที่ 98 ซึ่งจากการศึกษาวิจัย นั้นพบว่า อนุสัญญาฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคม และ อนุสัญญาฉบับที่ 98 ว่าด้วยการรวมตัวและสิทธิในการเจรจาต่อรองร่วม เป็น 2 ใน 8 ของอนุสัญญา หลักของ ILO ที่ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ทุกประเทศจะต้องเคารพและดูแลให้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะสิทธิดังกล่าวเป็นประเด็นแรกของการที่จะทำให้คนทำงานทั้งหลาย สามารถเข้าถึงสิทธิอื่นๆ ได้จริง และจะสามารถทำให้สิ่งที่เรียกว่า “งานที่มีคุณค่าและเป็นธรรม” ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรมีการให้สัตยาบัน ในอนุสัญญาดังกล่าว เนื่องจากนายจ้างและ แรงงานต่างด้าวทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนทำงานในภาครัฐ หรือเอกชนไม่ว่าจะเป็นแรงงานในระบบหรือ แรงงานนอกระบบ พวกเขามีสิทธิที่จะรวมตัวจัดตั้งหรือเข้าเป็นสมาชิกองค์กรของตน เพื่อปกป้องผลประโยชน์ ของตนได้อย่างอิสระโดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตล่วงหน้าจากหน่วยงานใดๆ เพื่อให้การรวมตัวนั้น เป็นไปได้อย่างเสรีปราศจากการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้าน เชื้อชาติ อาชีพ ศาสนา เพศ อายุ ความคิดเห็นทางการเมือง สีผิว ของเขาเหล่านั้น และแสวงหาและคุ้มครองผลประโยชน์ เกี่ยวกับสภาพการจ้าง เช่น เงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ต่างจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้างหรือประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน ซึ่งเป็นการส่งเสริม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างต่อไป

การพิจารณาจัดตั้งสหภาพแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 นั้น สหภาพแรงงานเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งนายจ้างและลูกจ้าง หากลูกจ้างมีความเข้าใจถึงหลักการและวัตถุประสงค์ ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป ในขณะที่นายจ้าง ต้องเข้าใจในระบบทวิภาคียอมรับและเปิดโอกาสให้ลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าวได้เข้ามามีส่วนร่วม คิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นเพื่อสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีอันจะนำไปสู่ ความเข้าใจและการร่วมแรงร่วมใจเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในที่สุด จากการศึกษาค้นคว้า มาตรา 87 มาตรา 88 พบว่า การรวมตัวกันตั้งสหภาพของแรงงานต่างด้าว พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2534 ตาม มาตรา 88 นั้น ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน หรือเป็นลูกจ้าง

ซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน บรรลุนิติภาวะและมีสัญชาติไทย ดังนั้น ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น” แรงงานจากพม่า ลาว กัมพูชา จึงไม่สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ แม้จะสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานได้ ข้อจำกัดในการรวมตัวทำให้การเรียกร้องสิทธิเป็นไปได้ยากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่านายจ้างก็คัดค้านการรวมตัวของแรงงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า กรณีการเข้าถึงสิทธิและความรับผิดชอบของนายจ้าง ผู้รับเหมา หรือผู้รับเหมาช่วงต่อแรงงานผิดกฎหมายไร้ฝีมือ ตามกฎหมายต่างประเทศ ดังนี้ สหพันธรัฐมาเลเซีย ได้กำหนดให้ ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานในนารับเหมาช่วง ของกฎหมายการจ้างงาน ค.ศ.1955 (แก้ไขเพิ่มเติม 1981) โดยให้ความคุ้มครองด้านค่าจ้างแรงงานไว้ในมาตรา 33 สาธารณรัฐสิงคโปร์ บังคับตามกฎหมายการจ้างงาน (แก้ไขเพิ่มเติม) เลขที่ 21 ค.ศ.194 (Employment Amendment, Act No.21 of 1984) ตาม มาตรา 65 (1) สหรัฐอเมริกา บังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติเดวิส-เบคอนและบัญญัติที่เกี่ยวข้อง (DBRA) สำหรับบังคับใช้กับผู้รับเหมาและผู้รับเหมาช่วง ที่ดำเนินการภายใต้กองทุนของรัฐบาลกลาง สำหรับประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2508 มาตรา 12 ถ้าผู้รับเหมาช่วง ถ้ามีการทำสัญญาจ้างแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ย่อมได้รับการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเข้าถึงสิทธิการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ ที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุในการทำงานตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งสหพันธรัฐมาเลเซีย มีการบังคับใช้กฎหมาย The Workmen's Compensation Act (Act 273 of 1952) โดยจะคุ้มครองเฉพาะแรงงานต่างด้าวที่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานให้นายจ้างและแรงงานต่างด้าวนั้นมีรายได้ไม่เกิน 500 ริงกิตต่อเดือน สาธารณรัฐสิงคโปร์ บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนของคณงาน (Workman's Compensation Act -1952) จะได้รับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการเจ็บป่วย และค่าทดแทน สหรัฐอเมริกา พบว่า ต้องปฏิบัติภายใต้กฎหมาย “ Federal Employee Compensation Act (FECA) 1908” สำหรับประเทศไทย พบว่า หากลูกจ้างประสบอุบัติเหตุจากการทำงานจะได้รับความคุ้มครองตาม มาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การเข้าถึงสิทธิประกันสังคม กรณีการรักษา เงินชดเชย กรณีว่างงาน ตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งสหพันธรัฐมาเลเซีย พบว่ามีกฎหมาย The Workmen's Compensation Act (Act 273 of 1952) เป็นสวัสดิการที่ให้แก่มูลจ้างกรณีบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน สาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า บังคับใช้กฎหมาย ตาม Workmen's Compensation Act 1952 ตามพระราชบัญญัติค่าเบี่ยงชดเชยแรงงาน ค.ศ. 1950 มาตรา 8 (a) และ (c) โดยให้การ

คุ้มครองแรงงานต่างชาติทุกคน โดยนายจ้างซึ่งว่าจ้างแรงงานต่างชาติ ต้องซื้อประกันเงินทดแทนให้คนงาน ส่วนสหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้ กฎหมาย Federal Employee Compensation Act (FECA) 1908 โดยทุกรัฐจะมีกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน โดยไม่ต้องคำนึงว่าการบาดเจ็บดังกล่าวนี้จะเกิดจากความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างหรือของนายจ้างที่ละเว้นกระทำการ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการคุ้มครองสิทธิโดยอัตโนมัติ (Protection Right Automatic) และถ้าถึงขนาดเสียชีวิต ก็จะได้รับทดแทนจากกองทุนประกันของมลรัฐ สำหรับประเทศไทย มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ตามมาตรา 5 และมาตรา 54 และให้การคุ้มครองลูกจ้างทุกคน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า การเข้าถึงสิทธิการจัดตั้งสหภาพแรงงานตามกฎหมายต่างประเทศ สหพันธ์รัฐมาเลเซีย มีการจัดตั้งสหภาพ อยู่ภายใต้ The Industrial Relations Act 1967 ซึ่งบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรและใช้กับการจ้างแรงงานในธุรกิจทุกประเภท สาธารณรัฐสิงคโปร์ อยู่ภายใต้กฎหมาย The Industrial Relations Act The Industrial Relations Act 1967สหรัฐอเมริกาพบว่า ในการเข้าร่วมสหภาพแรงงานแบบดั้งเดิมคนงานจะต้องได้รับการยอมรับโดยสมัครใจจากนายจ้างหรือให้คนงานส่วนใหญ่ในหน่วยต่อรองลงคะแนนเสียงเพื่อเป็นตัวแทนสหภาพแรงงาน ไม่ว่าในกรณีใดรัฐบาลจะต้องรับรองสหภาพแรงงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ต้องการอ้างอิง รูปแบบอื่น ๆ รวมถึง unionism ชนกลุ่มน้อย , ความเป็นปึกแผ่น และการปฏิบัติขององค์กรต่างๆ สำหรับประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2508 มีวัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกจ้างด้วยกัน สหภาพแรงงานต้องมีข้อบังคับ กรรมการบริหารสหภาพและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียนเมื่อได้รับการจดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล ทั้งนี้โดย มาตรา 87 กำหนดว่า สหภาพแรงงานต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ให้สหภาพแรงงานเป็นนิติบุคคล และมาตรา 88 กำหนดว่า ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้าง คนเดียวกันหรือเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน บรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย พบว่าการรวมตัวกันตั้งสหภาพของแรงงานต่างด้าว พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 ตามมาตรา 88 กำหนดว่า ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน หรือเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน บรรลุนิติภาวะและมีสัญชาติไทย ดังนั้น ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องมีสัญชาติไทยเท่านั้น” แรงงานจากพม่า ลาว กัมพูชา จึงไม่สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ แม้จะสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานได้ข้อจำกัดในการรวมตัวทำให้การเรียกร้องสิทธิเป็นไปได้ยากขึ้น นอกจากนั้นยังพบว่านายจ้างก็กดดันการรวมตัวของแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 เดิมในมาตรา 12 โดยขอแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคสอง ดังนี้ “ผู้ทำสัญญาก่อสร้างโดยผู้รับเหมาขั้นต้น ต้องมีการลงนามสัญญาระหว่างผู้รับเหมาขั้นต้นกับผู้รับเหมาช่วงแนบไปในสัญญาหลัก และหากฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีและปรับไม่เกิน 200,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

2) เห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 ในมาตรา 64 ขอแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคสองดังนี้ มาตรา 64 บัญญัติว่า “นายจ้างผู้ใดไม่จ่ายเงินทดแทน ตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม มาตรา 50 หรือมาตรา 51 โดยมีไดุ้ทธธรรณตามมาตรา 52 หรือมิได้นำ คดีไปสู่ศาลตามมาตรา 53 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ”

3) ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ในมาตรา 96 ขอแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคแรก ดังนี้มาตรา 96 บัญญัติว่า “ นายจ้างผู้ใดโดยเจตนาไม่ยื่นแบบรายการต่อสำนักงานภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา 34 หรือไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานขอเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการภายในกำหนดเวลา ตามมาตรา 44 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำ ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดต่อเนื่อง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน ห้าพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม”

4) ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ในมาตรา 87 ขอแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคสองดังนี้ “ ตามความวรรคแรกให้รวมถึงแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานถูกต้องตามกฎหมายไทยเมื่อได้จดทะเบียนแล้วให้สหภาพแรงงานต่างด้าวดังกล่าว เป็นนิติบุคคลเช่นกัน” และผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ขอแก้ไข ดังนี้ มาตรา 88 “ผู้มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน หรือเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันโดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน บรรลุนิติภาวะ สัญชาติไทย และรวมถึงสัญชาติประเทศต้นทางของแรงงานต่างด้าวที่ทำงานภายใต้กฎหมายไทย”

เอกสารอ้างอิง

- เกษมสันต์ วิลวรรณ. (2558). *คำอธิบายกฎหมายแรงงาน* พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- พิทักษ์พงศ์ กางการ. (2560). ผลกระทบของการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง: กรณีศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารราชพฤกษ์*, 15(3), 55-62.
- ภัคสิริ แอนิหน. (2561). *แรงงานต่างด้าว: การบริหารและการจัดการในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565, จาก [file:///C:/Users/USER/Downloads/139681-Article%20Text-439495-3-10-20190217%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/USER/Downloads/139681-Article%20Text-439495-3-10-20190217%20(4).pdf).
- ภัทรวดี ศรีทองใบ. (2562). *คุณภาพชีวิตของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายสัญชาติพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร*. *วารสารเกษมบัณฑิต*. ปีที่ 20 ฉบับตุลาคม, 11-23.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยู่ธยา. (2559). การจัดการแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติของไทย: การสำรวจทางกฎหมาย นโยบาย และทางเลือก. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 7(1), 49 – 74.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2563). *แรงงานข้ามชาติกับโควิด-19 : เราทิ้งใครไว้ข้างหลัง*. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.tcijthai.com/news/2020/16/labour/11245>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. (2553). *ผลกระทบจากการจ้างแรงงานข้ามชาติของไทยภายใต้ยุค พิสูจน์สัญชาติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ.
- สุทิน วาจารย์. (2559). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับ การคุ้มครองลูกจ้างรับเหมาค่าแรง: ศึกษาเฉพาะกรณีลูกจ้างรับเหมาค่าแรงในภาคเอกชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. (2550). *“สิทธิแรงงานข้ามชาติ”*. สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศองค์การแรงงานระหว่างประเทศ. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <http://www.ilo.org/asia/ library/sub.15.htm>.
- Abella, M. I. (2013). *Use of foreign labour to meet labour shortages in dynamic East and South-East Asian economies*. ILO Regional Office for Asia and the Pacific.

ILO, International Migration Program. (2006). *Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention*, 1975(No.143). ILO Multilateral Framework on Labour Migration; Non-binding principle and guidelines for a right-base approach to labour migrations. ILO. Geneva: International Labour Office.

กลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์
ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสด ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

Marketing mix factors and electronic marketing processes
that influence consumer behavior towards decision to use coffee shop service
in Muang District, Phitsanulok Province

¹ปฐมพงษ์ ทองแกมแก้ว, ²อัศนีย์ ณ นาน และ ³นภสินธุ์ พรหมวิเศษ

¹Pathompong Thongkamkaew, ²Aussanee Na nan and ³Noppasin Promwiset

¹นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

^{2, 3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Master of Business Administration Nation University

^{2, 3}Lecturer of Master of Business Administration Program Nation University

¹Corresponding Author. E-mail: pathompong.th@gmail.com

Received December 22, 2022; Revised January 5, 2023; Accepted April 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด 2) กลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสด และ 3) การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ที่ใช้และเคยใช้บริการร้านกาแฟสดในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภค ได้แก่ ด้านประสบการณ์ ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค และด้านการสร้างความสัมพันธ์ และการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจด้านการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือ ด้านการให้คำแนะนำและ การขายสินค้า ด้านการให้บริการและสนับสนุนและด้านการรักษาลูกค้าส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กลยุทธ์การตลาด; การตลาดอิเล็กทรอนิกส์; ร้านกาแฟสด

Abstract

The objective of this research is to study 1) consumer behavior in choosing fresh coffee shop services 2) marketing strategies that affect their decision to use fresh coffee shop and 3) electronic marketing that affects consumers' decision to use fresh coffee shop services in Muang District, Phitsanulok Province. The sample used in the research was 400 people who used and used live coffee shops in Muang District, Phitsanulok province. The results of the research found that electronic marketing that affects consumers' decision to use fresh coffee shop services were experience, exchange, everywhere and evangelism. Five aspects of electronic marketing were marketing promotion and attention grabbing, information and assistance, guide and sales, service and support and customer retention affected the consumer's decision to use the coffee shop service in Muang District. Phitsanulok Province with a statistical significance level of .05.

Keywords: marketing strategy; electronic marketing; coffee shop service

บทนำ

ร้านกาแฟเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับความนิยมจากผู้ประกอบการตั้งแต่รายเล็กไปจนถึงรายใหญ่ เนื่องจากการดื่มกาแฟสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคสมัยใหม่ที่มีความหลากหลาย โดยในช่วงระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมาแนวโน้มธุรกิจกาแฟในประเทศไทยโดยเฉพาะกาแฟสดเติบโตอย่างต่อเนื่อง อัตราการบริโภคกาแฟเฉลี่ยประมาณ 1.2 กิโลกรัมต่อคนต่อปีหรือประมาณ 300 แก้วต่อคนต่อปี มีความต้องการเมล็ดกาแฟเฉลี่ย 78,957 ตันต่อปี ซึ่งความสามารถในการผลิตเมล็ดกาแฟยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาจากต่างประเทศหรือเพิ่มความสามารถในการผลิตในประเทศ (สำนักงานการค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2563)

กาแฟสดมีความเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้วยกลิ่นและรสชาติจึงเป็นที่ชื่นชอบของคนจำนวนมาก ยังผลทำให้ธุรกิจเกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ธุรกิจร้านกาแฟจึงพยายามหากลยุทธ์ทางการตลาดที่หลากหลายรูปแบบเพื่อให้ผู้บริโภคหันมาใช้บริการร้านกาแฟกันมากขึ้น จึงทำให้การแข่งขันในธุรกิจร้านกาแฟสดมีการปรับกลยุทธ์ทั้งด้านสินค้าและบริการ การให้ความสำคัญในการคัดสรรเมล็ดกาแฟที่มีคุณภาพ กรรมวิธีการชงที่ได้มาตรฐาน มีการนำเสนอจุดเด่นที่สร้างความแตกต่าง ดึงดูดความสนใจด้วยการตกแต่งร้านให้มีบรรยากาศที่อบอุ่นสวยงาม ตลอดจนมีการสร้างการรับรู้ในตราสินค้าโดยผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ (สุกัญญา ละมูล, 2559)

การตลาดอิเล็กทรอนิกส์เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการขาย ตลอดจนการกำหนดราคาสินค้าและบริการไปยังตลาดเป้าหมายโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้

ระบบดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงธุรกิจกับลูกค้าโดยใช้เครื่องมือและแนวคิดการตลาดสมัยใหม่ (Modern marketing concept) เข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพ (Kurtz, 2012 ; สุรางรัตน์ แสงศรี, 2560 ; สุตาพร กุณชลบุตร, 2557) การตลาดอิเล็กทรอนิกส์เป็นการดำเนินการที่คำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก อาจดำเนินการในลักษณะธุรกิจกับธุรกิจ (Business to Business: B2B) หรือการดำเนินธุรกิจแบบธุรกิจกับผู้บริโภค (Business to Consumer: B2C) อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่กระบวนการเลือกซื้อสินค้า การตัดสินใจซื้อ จนถึง การกลับมาซื้อซ้ำ สอดคล้องกับ Schwede (2006) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการทางการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจ (Promote & Attract) เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้บริโภคเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ 2) การให้ข้อมูลและการช่วยเหลือ (Inform & Assist) เป็นการนำเสนอข้อมูลสินค้าหรือบริการให้เพียงพอต่อการตัดสินใจซื้อ 3) การให้คำแนะนำและการขายสินค้า (Guide & Sale) เป็นกระบวนการเพื่อให้ลูกค้าสามารถสั่งซื้อสินค้าได้สะดวกรวดเร็ว 4) การให้บริการและสนับสนุน (Serve & Support) เป็นกระบวนการหลังการขาย และ 5) การรักษาลูกค้า (Retain) เป็นกระบวนการในการติดต่อกับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อเสนอโปรโมชั่นหรือประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงเสนอสินค้าหรือบริการใหม่ เพื่อให้เกิดการซื้อซ้ำ

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีผลทำให้การตลาดมีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นแนวคิดการตลาดแบบดั้งเดิมที่รู้จักกันดีในชื่อส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix :4Ps) และ 4Cs Marketing อาจไม่เพียงพอ นักการตลาดสมัยใหม่จึงได้ผสมแนวคิดการตลาดแบบดั้งเดิมที่รู้จักกันดีในชื่อ 4Ps เป็นการตลาดสมัยใหม่ 4E ทั้งนี้เพื่อพัฒนากลยุทธ์ที่ครอบคลุมเหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี โดยแนวคิดของ Brian Fetherstonhaugh ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ (Experience) ความคุ้มค่า (Exchange) การเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere) การสร้างความสัมพันธ์ (Evangelism) (วีรพร สุวณัฏฐ์ และบุญญาดา นาสมบูรณ์, 2565)

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ มีประชากรค่อนข้างหนาแน่น เนื่องจากมีศูนย์ราชการ มหาวิทยาลัย และสถานศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก รูปแบบในการดำรงชีวิตเป็นแบบคนเมือง และมีอัตราการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มค่อนข้างสูง (สำนักงานคลังจังหวัดพิษณุโลก, 2565) โดยในปี 2565 ธุรกิจร้านอาหารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นับเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้กับผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของร้านอาหารในรูปแบบที่หลากหลายส่งผลให้ธุรกิจดังกล่าวมีการแข่งขันค่อนข้างสูง จึงต้องมีการปรับกลยุทธ์ทั้งด้าน

ผลิตภัณฑ์และบริการ ตลอดจนกระบวนการเชิงกลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการขายเพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการร้านค้าแฟสด ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการวางแผนทางการตลาดปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อเป็นแนวทางดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจธุรกิจประเภทร้านค้าแฟสดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

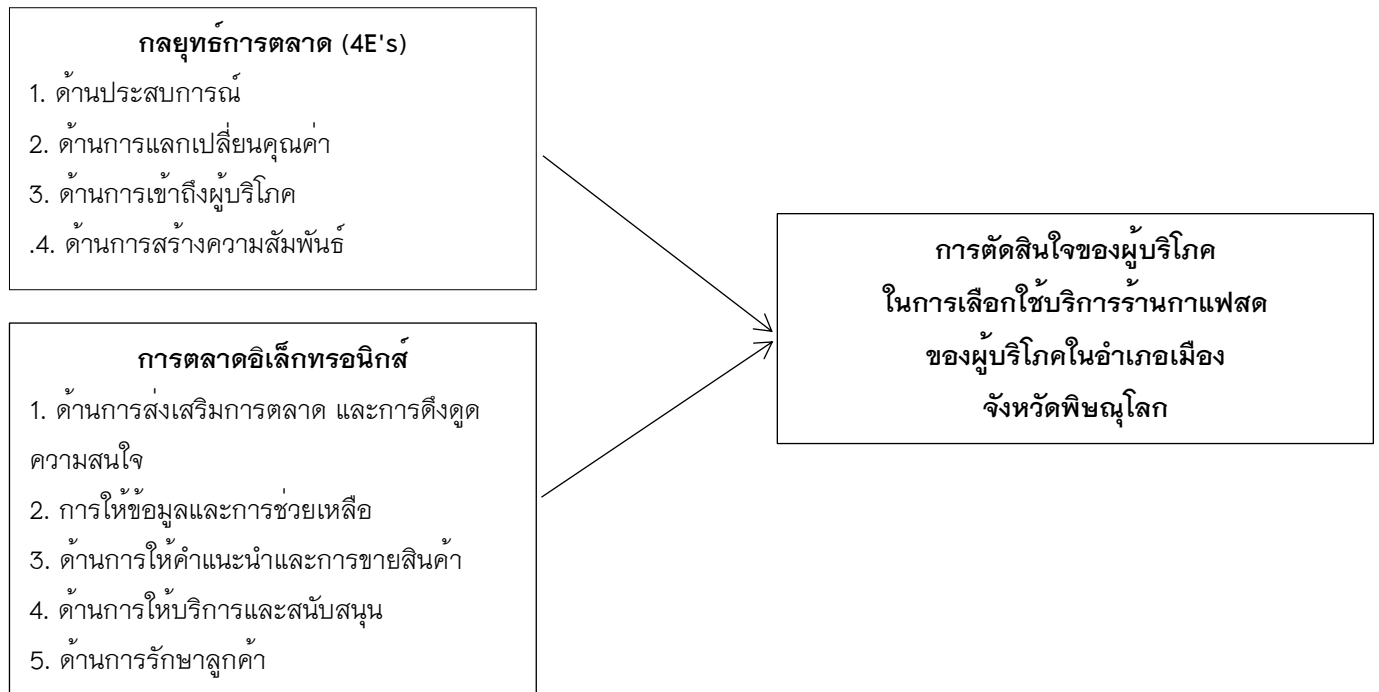
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านค้าแฟสดในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษาการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานของการวิจัย

1. กลยุทธ์การตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
2. การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยโดยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาด (4E's) ของ Brian Fetherstonhaugh (2018) และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ Schwede (2006)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 143,482 คน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริโภคที่ใช้และเคยใช้บริการร้านค้าแฟสดในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 400 คน กรณีทราบขนาดของประชากรดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่าง กรณีทราบขนาดของประชากร Yamane (1967) ระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ผ่านทาง Online ให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้ใช้บริการจากเว็บไซต์ Google ที่เรียกว่า Google Form ในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ขึ้นมา

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและลักษณะคำตอบใช้มาตรวัด Likert Scale ที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุม 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทกาแฟสดและเครื่องดื่มที่นิยมบริโภค

ปัจจัยในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด จำนวนครั้งในการเข้าใช้บริการต่อเดือน เหตุผลในการใช้บริการ ผู้ที่มีส่วนในการตัดสินใจใช้บริการ และลักษณะการเข้าใช้บริการ 2) กลยุทธ์การตลาด (4E's) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านประสบการณ์ (Experience) ด้านการแลกเปลี่ยนคุณค่า (Exchange) ด้านเข้าถึงผู้บริโภค (Everywhere) และด้านสร้างความสัมพันธ์ 3) การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสด ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจ ด้านการให้ข้อมูล และการช่วยเหลือ ด้านการให้คำแนะนำและการขายสินค้า ด้านการให้บริการและสนับสนุน และด้านการรักษาลูกค้า 4) การตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยใช้การทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญ กลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ทั้งนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.985 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหา นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปใช้กับประชากรที่เคยใช้บริการร้านกาแฟสดใน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.968 ซึ่งเป็นค่าที่มีมากกว่า .07 ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 39.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 54.8 อาชีพข้าราชการ/พนักงานราชการ ร้อยละ 33.2 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 28.5 ประเภทกาแฟสดที่นิยมบริโภค คือ Black coffee/Americano ร้อยละ 51.0 และนิยมเลือกซื้อชา/โกโก้ ร้อยละ 46.8 ปัจจัยในการเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดเนื่องจากการตกแต่งร้าน/บรรยากาศภายในร้าน ร้อยละ 34.0 จำนวนครั้งในการใช้บริการ 9 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน ร้อยละ 42.0 เหตุผลในการเลือกใช้บริการเนื่องด้วยสะดวกในการใช้บริการ ร้อยละ 79.5 ตัดสินใจมาใช้บริการด้วยตนเอง ร้อยละ 46.5 และส่วนใหญ่มานิยมใช้บริการที่ร้าน ร้อยละ 72.2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์การตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นเรียงลำดับ คือ ด้านการแลกเปลี่ยนคุณค่า ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค ด้านประสบการณ์ และด้านการสร้างความสัมพันธ์ ตามลำดับ

ด้านการแลกเปลี่ยนคุณค่าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ รสชาติเครื่องดื่มอร่อย กลมกล่อม รองลงมาพนักงานให้บริการด้วยความเป็นมิตร และวัตถุดิบมีคุณภาพมีเอกลักษณ์โดดเด่น ตามลำดับ

ด้านการเข้าถึงผู้บริโภคภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีช่องทางการชำระเงินหลายช่องทาง เช่น ชำระผ่าน QR CODE, E-Payment, Prompt Pay หรือเงินสด รองลงมา มีการแสดงผลแผนที่จาก Google Maps บนหน้าเว็บไซต์ของร้าน และมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสินค้าและบริการที่หลากหลายทั้งสื่อออนไลน์ และออฟไลน์ เช่น Facebook, Instagram, Line ตามลำดับ

ด้านประสบการณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีบริการที่น่าประทับใจจากพนักงานที่ให้บริการด้วยความสุภาพมีมารยาท บรรยากาศในร้านดูดี มีการตกแต่งที่สวยงาม กระบวนการซื้อสินค้าไม่ยุ่งยาก สะดวกรวดเร็ว มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับลูกค้าเกี่ยวกับสินค้าและบริการก่อนตัดสินใจซื้อ และมีการแสดงขั้นตอนในกระบวนการผลิตจนสำเร็จเป็นกาแฟ ตามลำดับ

ด้านการสร้างความสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ อัตลักษณ์ของร้านกาแฟที่โดดเด่น สร้างความเชื่อมั่นให้ท่านอยากเชิญชวนให้ผู้อื่นมาใช้บริการการส่งเสริมการขายที่มีส่วนร่วม เช่น สะสมแต้ม member และมีการสร้าง Story ของร้านกาแฟทำให้ท่านมีความรู้สึกมีส่วนร่วม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นเรียงลำดับ คือ ด้านการให้คำแนะนำและการขายสินค้า ด้านการให้ข้อมูล และการช่วยเหลือ ด้านการให้บริการและสนับสนุน ด้านการรักษาลูกค้า และด้านการส่งเสริมการตลาด และการดึงดูดความสนใจ ตามลำดับ

ด้านการให้คำแนะนำและการขายสินค้าภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการให้คำแนะนำการชำระเงินผ่านช่องทางออนไลน์ที่รวดเร็ว ไม่ซับซ้อน มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และมีการให้คำแนะนำการใช้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ที่รวดเร็ว ตามลำดับ

ด้านการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการอัปเดตความเคลื่อนไหวในช่องทางออนไลน์ของร้านกาแฟ เพื่อสร้างการรับรู้ให้ลูกค้า รวมทั้งแจ้งข่าวสารใหม่ๆ จากร้านโดยตรง มีช่องทางติดต่อสอบถามข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ และมีการแนะนำสินค้าและบริการที่มีภาพรียู่วิวผ่านช่องทางออนไลน์ ตามลำดับ

ด้านการให้บริการและสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการให้บริการสั่งซื้อผ่านช่องทาง Delivery มีการให้บริการติดต่อสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ และการสนับสนุนร้าน/สินค้าผ่านการแนะนำออนไลน์และโปรโมท เช่น รูปถ่าย/วิดีโอ ผ่านสื่อออนไลน์ ตามลำดับ

ด้านการรักษาลูกค้าภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการนำเสนอสินค้าหรือการบริการใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบถึงกิจกรรมของทางร้านอย่างต่อเนื่อง เช่น กิจกรรมส่งเสริมการขาย กิจกรรมในโอกาสสำคัญต่างๆ และการสะสมแต้มผ่านระบบออนไลน์ เมื่อสั่งซื้อเครื่องดื่มจากแอปพลิเคชัน ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการนำเสนอโปรแกรมส่งเสริมการขายผ่านสื่อออนไลน์ที่น่าสนใจ เช่น ช้อป 1 แถม 1 มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ร้าน/สินค้าหลากหลายรูปแบบผ่านสื่อออนไลน์ และมีการรีวิวจากบุคคลที่มีชื่อเสียง/นักรีวิว ผ่านสื่อออนไลน์ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ กลยุทธ์ด้านประสบการณ์ ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค และด้านการสร้างความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการแลกเปลี่ยนคุณค่าไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานที่ 2 การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจ ด้านการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือ ด้านการให้คำแนะนำและการขายสินค้า ด้านการให้บริการและสนับสนุน และด้านการรักษาลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กลยุทธ์การตลาดด้านประสบการณ์ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคให้ความสนใจกับการรับประสบการณ์ที่ดีจากทางร้านกาแฟสด เช่น บรรยากาศภายในร้านดูดี มีการตกแต่งที่สวยงาม มีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและการบริการก่อนที่จะตัดสินใจซื้อและกระบวนการซื้อสินค้าไม่ยุ่งยาก มีความสะดวกรวดเร็ว พร้อมทั้งมีการแสดงขั้นตอนในกระบวนการผลิตกาแฟจนสำเร็จ และพนักงานภายในร้านให้บริการด้วยความสุภาพ มีมารยาท สอดคล้องกับปรีดี นกุลสมปรรณนา (2565) ที่กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ใช้สินค้านั้น จะเป็นความสุขรวมถึงความภาคภูมิใจที่ได้จากการใช้สินค้านั้นๆ และยังรวมถึงบรรยากาศแวดล้อมต่างๆ เช่น บรรยากาศภายในร้านค้า ความใส่ใจของพนักงาน รวมถึงการบริการ เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบูรณ์ (2565) การสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้บริโภค เป็นการดึงดูดให้ผู้บริโภคที่มีความสนใจในเรื่องราวของกาแฟเข้ามาใช้บริการ บรรยากาศภายในร้านที่ดี การตกแต่งที่สวยงาม มุมเคาน์เตอร์กาแฟ การแสดงขั้นตอนการคั่วเมล็ดกาแฟ วิธีการชงกาแฟ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับผู้บริโภค รู้สึกถึงประสบการณ์ในการเข้ามาใช้บริการร้านกาแฟอย่างแท้จริง

กลยุทธ์การตลาดด้านการแลกเปลี่ยนคุณค่าส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่องแสดงว่าการที่ร้านกาแฟสดมีการให้บริการทางด้านวัตถุที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องรสชาติที่อร่อย กลมกล่อม และมีให้เลือกหลากหลาย ทำให้ผู้บริโภคยินดีที่จะเข้ามาใช้บริการเพราะทำให้รู้สึกถึงความคุ้มค่าตามความคาดหวัง สอดคล้องกับแนวคิดของปรีดี นกุลสมปรรณนา (2565) ที่กล่าวว่าการรับรู้และการแลกเปลี่ยนคุณค่าของสินค้ามีมากกว่าการแข่งขันด้านราคา ดังนั้นคุณภาพของสินค้า ราคา และสิ่งที่ลูกค้าจะได้รับนั้นต้องมีความสอดคล้องกัน ซึ่งคุณค่านั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของแบรนด์ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบูรณ์ (2565) กล่าวว่าการสร้างคุณค่าที่เหมาะสมกับราคาเป็นสิ่งที่ร้านกาแฟต้องให้ความสำคัญ ถึงแม้จะเป็นปัจจัยที่ให้ผู้บริโภคไม่ได้พิจารณาเป็นสิ่งที่แรกก็ตาม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Konhausner กล่าวว่ากระบวนการแลกเปลี่ยนทางคุณค่าประกอบไปด้วย ต้นทุนเวลาที่ลูกค้าต้องเสียไป (Time Cost) ความเป็นธรรมหรือราคาที่เป็นธรรม (Conscience)

กลยุทธ์การตลาดด้านการเข้าถึงผู้บริโภคส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าการที่ร้านกาแฟสดมีการแสดงผล แผนที่จาก Google Maps บนหน้าเว็บไซต์ของร้าน มีช่องทางในการบริการที่หลากหลายแพลตฟอร์ม เช่น รับประทานที่ร้าน การสั่งผ่านแอปพลิเคชันสั่งอาหาร การสั่งผ่านช่องทาง Delivery หรือมีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสินค้าและบริการที่หลากหลายทั้งสื่อออนไลน์ และออฟไลน์ เช่น Facebook, Instagram, Line ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงการบริโภคของร้านกาแฟสดได้ง่าย สามารถติดตามข่าวสารโปรโมชั่นต่าง ๆ ต่างได้ผ่านหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบุญ (2565) ที่กล่าวว่า การที่ร้านกาแฟที่มีช่องทางการเข้าถึงข้อมูลสินค้าและบริการที่หลากหลาย เช่น Facebook, Instagram, Line เป็นการเพิ่มช่องทางสื่อสารให้ร้านกาแฟรวมถึงเมนูกาแฟของทางร้านให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น การมีช่องทางในการซื้อกาแฟที่หลากหลาย เช่น การสั่งผ่านเดลิเวอรี่ เพิ่มความสะดวกให้ผู้บริโภคที่ไม่สะดวกในการเดินทางไปใช้บริการที่ร้าน ผู้บริโภคที่มีขีดจำกัดด้านเวลาให้สามารถเข้าผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น และในขณะที่โลกเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลความสะดวกในการชำระเงินเป็นสิ่งสำคัญ การที่ร้านกาแฟมีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย เช่น ชำระผ่าน QR CORE, E-Payment Prompt pay ทำให้ผู้บริโภคสะดวก ง่ายต่อการใช้จ่าย ส่งผลให้ผู้บริโภคมาใช้บริการร้านกาแฟอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การตลาดด้านการสร้างความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าการที่ร้านกาแฟสดมี Story และ อัตลักษณ์ของร้านที่โดดเด่น การจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ ในเทศกาลที่สำคัญทำให้ผู้มาใช้บริการมีความรู้สึกเชื่อมั่น ทำให้อยากเชิญชวนให้ผู้อื่นมาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรสิทธิ์ จันทนา (2564) กล่าวว่า การสร้างแบรนด์ให้มีคุณภาพจนทำให้มีการสื่อสารปากต่อปากโดยการสร้างแบรนด์ให้เป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคทำให้เกิดการสั่งสินค้าอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบุญ (2565) ที่กล่าวว่า ร้านกาแฟเป็นสถานที่ดึงดูดคนที่หลงใหลในกาแฟมาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมชงกาแฟ การเลือกเมล็ดกาแฟ การให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกาแฟจากบาร์ิสต้าที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องราวของกาแฟ รวมถึงกระบวนการและขั้นตอนการคั่ว บด ชง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในกลุ่มคนที่มีความหลงใหลในกาแฟ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริโภคและร้านกาแฟ ทั้งยังเป็นสถานที่ดึงดูดกลุ่มคนที่มีความหลงใหลในกาแฟมาพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกาแฟ บาร์ิสต้าสามารถให้คำแนะนำเมล็ดพันธุ์กาแฟ เมนูกาแฟ รสชาติที่เหมาะสมกับความชอบของผู้บริโภคได้ จะส่งผลให้ผู้บริโภคมาใช้บริการร้านกาแฟอย่างต่อเนื่อง

การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดและการดึงดูดความสนใจ ด้านการให้ข้อมูลและการช่วยเหลือ ด้านการให้คำแนะนำและการขายสินค้า ด้านการให้บริการและสนับสนุน และด้านการรักษาลูกค้า ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านค้าแพลตฟอร์มของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าร้านค้าแพลตฟอร์มที่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ หลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็น Facebook, Instagram, Line มีช่องทางติดต่อสอบถามข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ ทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงข่าวสารอัปเดตความเคลื่อนไหวของร้านค้าแพ เช่น มีการจัดโปรโมชั่นใหม่ๆ มีการนำเสนอสินค้าเครื่องดีมีใหม่ๆ การสะสมแต้มผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Schwede (2006) ที่กล่าวว่า การตลาดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้บริโภคหรือเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์เมื่อผู้บริโภคสนใจสินค้าก็จะมี การนำเสนอข้อมูลสินค้าหรือบริการให้เพียงพอต่อการตัดสินใจซื้อ รวมถึงจัดเตรียมช่องทางในการติดต่อ สอบถามได้ การสั่งซื้อสินค้าของลูกค้า ผู้ขายจะต้องจัดเตรียมขั้นตอน และให้คำแนะนำในการซื้อสินค้า เพื่อให้ลูกค้าสามารถสั่งซื้อสินค้าได้สะดวกรวดเร็วจนกระทั่งสินค้า ถึงมือลูกค้ารวมถึงการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการใช้สินค้าหรือบริการ และมีการติดต่อกับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอเพื่อเสนอโปรโมชั่นหรือ ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงเสนอสินค้าหรือบริการใหม่ เพื่อให้เกิดการซื้อซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ผลจากการศึกษากลยุทธ์การตลาดและการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการร้านค้าแพลตฟอร์มของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทำให้ทราบว่าในยุคปัจจุบันนอกจากจะใช้กลยุทธ์ทางการตลาด เช่น 4Ps 4Es 7Ps แล้ว จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการตลาดอีกด้วย
- 2) ควรทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในภูมิภาคอื่นต่างออกไป โดยนำผลการวิจัย ที่ได้มาทำการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อเป็นประโยชน์ในการขยายกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้เพิ่มมากขึ้น
- 3) เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ควรมีการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวกับความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผู้บริโภคต้องการให้ร้านค้าแพลตฟอร์มปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ปรีดี นุกุลสมปรารณา. (2565). รู้จักกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E. ค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.popticles.com/marketing/4e-marketing-strategy/>.

- วีรพร สุวนันท์รัตน์ และบุญญาดา นาสมบูรณ์. (2565). ปัจจัยส่วนผสมการตลาด 4Ps และ 4Es ที่ส่งผลต่อการใช้บริการร้านกาแฟคุณภาพพิเศษ (Specialty Coffee) อย่างต่อเนื่อง. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 5(2), 285–299.
- ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย. (2565). *อำเภอเมืองพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2565, จาก <http://phitsanulok.kapook.com>.
- สำนักงานค้าสินค้ากรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2563). *สินค้ากาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟ*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565, จาก <http://www.api.dtn.go.th>.
- สำนักงานคลังจังหวัดพิษณุโลก. (2565). *รายงานประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดพิษณุโลก ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2565*. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.cgd.go.th>.
- สุกัญญา ละมูล. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสด คาเฟ่เมซอน*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุดาพร กุณฑลบุตร. (2557). *หลักการตลาดสมัยใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางรัตน์ แสงศรี. (2560). การใช้ตลาดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันของผู้ประกอบการรายย่อย. *วารสารราชนครินทร์*, 14(2), 145–151.
- Fetherstonhaugh, B. (2018). *The 4P's are out, the 4E's are in*. Retrieved September 10, 2021, from http://www.ogilvy.com/on-our-minds/articles/the_4e_are_in.aspx
- Kurtz, David L. (2012). *Principles of contemporary marketing*. (15th ed). Australia: South-western/cengage learning.
- Schwede, M. (2006). *The structure of the e-marketing*. Retrieved December 21, 2020, from http://familieschwede.files.wordpress.com/2006/12/e-marketing_mix_schwede.pdf.
- Yamane. (1967). *Taro statistic: an introductory analysis*. New York: Harper and Row.

การพัฒนาเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการ
จัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง

Development of Reality Technology to promote Teachers' Skills

Digital Technology for Learning Activities under

Lampang Non – Formal Education Centre

¹ปรามินทร์ วงษ์คำสิงห์ และ ²ณัฐ รัตนศิรินิชกุล

¹Paramin Wongkhamsing and ²Nat Rattanasirinichakun

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹Faculty of Education Lamphang Rajabhat University

²Faculty of Education Naresuan University

¹Corresponding Author. E-mail: pwongkomsing@gmail.com

Received March 28, 2023; Revised April 13, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู 2) เปรียบเทียบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงและกลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงในการส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง จำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง สำหรับส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง สูงกว่า กลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) ผู้เรียนที่เรียนด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง มีความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

คำสำคัญ: เทคโนโลยีเสมือนจริง; ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล; การจัดการเรียนรู้

Abstract

This Article aimed to study 1) to develop Reality Technology to promote the use of digital technology for teachers' learning management; 2) to compare skills in using digital technology for teachers' learning management. 3) teachers' satisfaction towards reality technology to promote skills using digital technology in learning management. The sample group consisted of 2 groups, totalling 40 people by the purposive selection, consisting of 1 control group and 1 experimental group. Data was collected using a questionnaire. The data were analyzed by percentage, arithmetic mean and standard deviation, and t-test. The results of the research were as follows: 1) the results of the development of Reality technology for promoting the use of digital technology for teachers' learning management Under the Office of Non-formal Education and Informal Education, Lampang Province, from experts, it was found that the mean was 4.49 2) Skills in using digital technology for teachers' learning management. Among the groups taught by virtual technology media was higher than those taught by normal methods. 3) learners who studied Reality Technology had a statistical significance at the .05 level. overall satisfaction with an average of 4.37

Keywords: Reality Technology; Digital Literacy skills; Learning Activity

บทนำ

เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ทำให้รัฐบาลต้องออกมาตรการป้องกันการแพร่ระบาด โดยการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) โดยให้ทำงานหรือเรียนอยู่ที่บ้านเพื่อหยุดการแพร่และรับเชื้อ (work from home, study from home) ซึ่งในการแพร่ระบาดครั้งนี้ ทำให้สังคมจะก้าวเข้าสู่ระบบดิจิทัล เพื่อให้ทันกับพฤติกรรมของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปและยังได้สร้างจุดเปลี่ยนสำคัญสำหรับการใช้เทคโนโลยีออนไลน์เพราะผู้คนหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในการติดเชื้อจากพื้นที่สาธารณะเพื่อพบกัน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ หลายประเภท อาทิเช่น แพลตฟอร์มที่ช่วยสื่อสารทางไกล จัดประชุม หรืองานสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาใช้เทคโนโลยีอย่างถาวร แม้กระทั่งในวงการศึกษาก็ต้องพัฒนาไปใช้วิธีการสอนแบบออนไลน์ทดแทนทั้งหมดในช่วงวิกฤต

จากสถานการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สิ่งที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถก้าวสู่การเปลี่ยนผ่านในยุคดิจิทัล คือ ทักษะด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy Skills) ภายใต้วิสัยทัศน์ คนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัยสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 จากนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยมี นโยบายและจุดเน้นกำหนดการดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์คือ “คนไทยทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มีทักษะที่จำเป็น และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยประกอบด้วย จุดเน้นการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้แก่ 1) น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย 3) พัฒนาหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับ ทุกประเภท 4) บูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ 5) พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร กศน. 6) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการองค์กร ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการศึกษา และการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณะชน (สำนักงาน กศน., 2564)

จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันของคณะผู้วิจัยกับผู้บริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำปางในภาพรวมพบว่า ด้านจุดเด่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมเช่น ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการเรียนแบบออนไลน์ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และครูผู้สอนการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเข้าใจในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออินเทอร์เน็ตสืบค้นได้ในจุดที่ควรพัฒนา พบว่าควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นหลักสูตรฝึกอบรม และการพัฒนาสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผู้เรียน กศน. เป็นประชาชนจำนวนมากในสังคม ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษานอกระบบด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจในครอบครัว เหตุผลทางสังคม หรือทางวัฒนธรรมและผู้คนกลุ่มนี้จำนวนมากมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขวนขวายเข้าเรียนในระบบ กศน. ดังนั้นการพัฒนาครูของ กศน. ยังอาจไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเทียบเท่าบุคลากรการศึกษาในระบบ ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้สามารถถ่ายทอดหรือผลิตสื่อเทคโนโลยีให้แก่ผู้เรียนทุกเพศ ทุกวัย เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนาเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง ให้ครูสามารถออกแบบและสร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สำหรับสอนผู้เรียนได้ด้วยตนเองโดยคณะผู้วิจัย ทำหน้าที่ แนะนำ ดูแล ติดตาม และพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครู โดยการสังเกตการณ์สอน วัดผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้อง

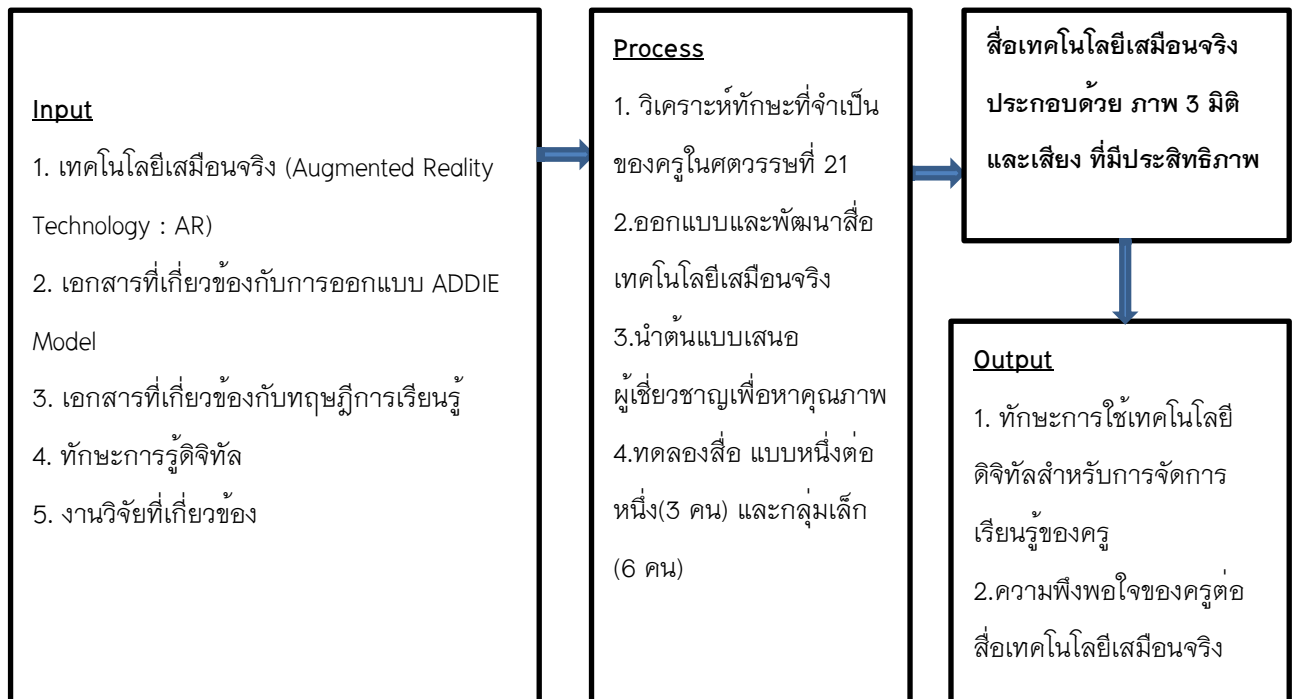
ตามนโยบายการขับเคลื่อนด้านการใช้ดิจิทัลในสถานศึกษา ช่วยสนับสนุนการให้โอกาสทางการศึกษา แก่ผู้ที่ไม่ได้เรียนในระบบและให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงและกลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ชนิด คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) สื่อเทคโนโลยีโลกเสมือนจริง 3) แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test นำเสนอด้วยตาราง และอธิบายเพิ่มเติม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สำนวน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา มุ่งพัฒนาและสร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2565) สำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและวิธีวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง (กศน.) จำนวนทั้งสิ้น 207 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง (กศน.) จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จาก ครู กศน.ตำบลละ 1 คน จาก กศน.อำเภอ ทั้ง 13 อำเภอ ในจังหวัดลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน
- 2) สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง จำนวน 1 เรื่อง
- 3) แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหลังการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ เทียบเกณฑ์ ร้อยละ 80
- 4) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1) การสร้างแผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ในภาษาจีน จำนวน 1 เรื่อง โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

(1) ศึกษาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21

(2) กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์มาใช้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ซึ่งเนื้อหาที่ใช้คือ สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ในภาษาจีน จำนวน 1 เรื่อง

(3) นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาข้อคิดเห็นแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(4) นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาหาค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์

2) การสร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ในการสร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ผู้วิจัยได้นำทฤษฎี ADDIE MODEL มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)

1.1 ศึกษาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบและสร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมใช้สำหรับสอนผู้เรียนได้ด้วยตนเอง

1.3 ศึกษาวิธีการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง

(2) ขั้นตอนออกแบบ (Design)

2.1 ประยุกต์ใช้ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ออกแบบสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มาพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ในภาษาจีน ผ่านผู้เชี่ยวชาญช่วยพิจารณารูปแบบวิธีสอนกับสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ที่พัฒนาขึ้นให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมที่สุด

2.3 กำหนดให้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบประเมินทักษะหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 และผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียน ระดับมากขึ้นไป

2.4 สร้างสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวในภาษาจีน ใช้จัดกิจกรรมประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ซึ่งสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง มีองค์ประกอบดังนี้ ภาพเสมือนจริงปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ทันที ทั้งในลักษณะที่เป็นภาพนิ่ง สามมิติ ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียงประกอบ

(3) ขั้นพัฒนา (Development)

3.1 นำสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาข้อคิดเห็น แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพจำนวน 5 ท่าน

3.2 คะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาหาค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง

3.3 ปรับปรุงแก้ไขสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

(4) ขั้นนำไปใช้ (Implementation)

นำสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง (กศน.) จำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการออกแบบ(Design)

(5) ขั้นประเมินผล (Evaluation)

เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวในภาษาจีน ที่พัฒนาขึ้นว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยนำผลการประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง (กศน.) จำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) มาเปรียบเทียบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ติดตามผลหลังการทดลองเป็นระยะ 1 เดือน และ 3 เดือน

3) ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวในภาษาจีน จำนวน 1 เรื่อง โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

(1) ศึกษาทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21

(2) กำหนดประเด็นการวัดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์มาใช้ในการหนดขอบเขตของหัวข้อแบบประเมิน

(3) นำแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาข้อคิดเห็นแล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน โดยแบบประเมินทักษะวัดระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 7 ด้าน ได้แก่ 1) เข้าถึงและตระหนักดิจิทัล 2) ใช้งานเครื่องมือด้านดิจิทัลหรือแอปพลิเคชันขั้นต้นสำหรับการทำงาน 3) ใช้ดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน 4) ประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการทำงาน 5) ผลิตชุดข้อมูลเพื่อการบริหารสาธารณะ 6) ใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และ 7) ใช้โปรแกรมดิจิทัลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานประจำ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 20 นาที มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.56–0.89 และค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) อยู่ระหว่าง 0.21 – 0.68

4) ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ ในภาษาจีน ที่ต้องการจัดการเรียนรู้ ด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

(1) ศึกษาเทคนิค/วิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จากหลักการและทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจ

(2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

(3) จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับจริง จำนวน 10 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ

(4) นำคะแนนที่ได้จากการประเมินค่าเฉลี่ย โดยเทียบกับเกณฑ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายสิ่งที่กำลังจะดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างทราบ

2) ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองจัดอบรมด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงและกลุ่มควบคุมด้วยการเรียนการสอนแบบบรรยาย ประกอบสื่อการสอนแบบอื่น

3) เมื่อดำเนินการกิจกรรมจนครบเสร็จสิ้น ครูทำแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้เวลา 20 นาที และบันทึกผลเพื่อใช้เป็นคะแนนหลังเรียน

และกลุ่มตัวอย่างประเมินความพึงพอใจต่อสื่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง จำนวน 10 ข้อ โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 10 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามแนวของสมนึก ภัททิยธนี (2562)

2) วิเคราะห์ผลทดสอบวัดทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนรู้ หลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ ตามแนวของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2560)

3) นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมและจากการประเมินผลงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเขียนบรรยายสรุป ทั้งผลการจัดกิจกรรม ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เรื่อง ครอบครัวยุคใหม่ในภาษาจีน

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	N = 5		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านความถูกต้องของเนื้อหา	4.44	0.53	มาก
2. ด้านความเหมาะสมของสื่อ	4.56	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.48	0.51	มาก
รวมเฉลี่ยทุกรายการ	4.49	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 ผลแสดงผลการประเมินคุณภาพสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง โดยภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงและกลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงและกลุ่มที่ได้จัดการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

การทดสอบ	จำนวน (n)	คะแนนเต็ม	เกณฑ์(ร้อยละ 80)	$\bar{X}$	S.D.	df	t	P Value
กลุ่มทดลอง	20	20	16	18.10	0.79	19	14.256*	.000*
กลุ่มควบคุม	20	20		14.85	0.93			

$P < 0.05$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของครู หลังการใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง กับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี หลังเรียน มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	N=40		
		$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	แปลความ
1	สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.33	0.58	มาก
2	สื่อการเรียนรู้สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3	สื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.67	0.58	มากที่สุด
4	ความชัดเจนในการนำเสนอและอธิบายเนื้อหา	4.67	0.58	มากที่สุด
5	ความสวยงามของภาพที่ใช้ในการนำเสนอ	4.67	0.58	มากที่สุด
6	ความชัดเจนของตัวอักษร	4.00	0.00	มาก
7	ความถูกต้องชัดเจนของภาพและเสียง	4.33	0.58	มาก
8	ความเหมาะสมในการใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	3.67	1.15	มาก
9	เป็นสื่อที่นักเรียนสามารถใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง	3.67	1.15	มาก
10	ความสะดวกในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันสื่อการเรียนรู้สำหรับใช้งาน	4.67	0.58	มากที่สุด
	สรุปคะแนนรวมเฉลี่ย	4.37	0.58	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง มีความเหมาะสมสอดคล้องเท่ากับ 4.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง มีองค์ประกอบของกิจกรรมต่าง ๆ ครบถ้วน มีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับความยากง่าย มีการนำเสนอ ภาพ เสียง เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดสนใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถใช้กับอุปกรณ์ประเภทไอโฟน ไอแพด รวมถึงคอมพิวเตอร์พกพาต่าง ๆ ที่ใช้ระบบปฏิบัติการไอโอเอส และแอนดรอยด์ โดยแอปพลิเคชันจะเป็นตัวกลางสำหรับเชื่อมโยงความจริงและความจริงเสมือนเข้าด้วยกันจะแสดงออกมาในรูปแบบสื่อการเรียนรู้สามมิติแบบมีปฏิสัมพันธ์ ที่มองเห็น ควบคุมและสัมผัสได้ผ่านหน้าจออุปกรณ์ที่ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จรินทร์ อุ่มไกร และ โกยสิทธิ์ อภิระติง (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อ

ดิจิทัลร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริมโดยอาศัยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการวิจัย พบว่าสื่อดิจิทัลที่สร้างขึ้นร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม มีองค์ประกอบด้านเนื้อหาและด้านเทคนิค คุณภาพบทเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 และ จิรายุ คุ่มถนอม (2563) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง งานเขียนแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาพฉาย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุคนธ์วิทยามีวัดอุปประสงค์¹⁾ เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่องงานเขียนแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาพฉาย

ผลจากการวิจัยวัดอุปประสงค์ที่ 2 พบว่า มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งในสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรียา สงค์ประเสริฐ (2565) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ 3D&3Srr ซึ่งผลวิจัยพบว่า ครูมีทักษะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพิ่มขึ้นหลังการใช้กระบวนการนิเทศแบบ 3D&3Srr และ ภาวดีวิชชุ ธัญวัฒน์ (2558) ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหมวกหกใบสูงกว่าวิธีจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะเปิดโอกาสทางความคิดให้กับนักเรียน ให้นเวลาให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์จากการตอบคำถาม ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อต่าง ๆ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในห้องเรียนซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สนุกกับการทำกิจกรรมการตั้งคำถามและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ผลจากการวิจัยวัดอุปประสงค์ที่ 3 พบว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริมมาใช้ร่วมกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเทคนิคการผสมผสานภาพคอมพิวเตอร์กราฟิกสองมิติและสามมิติเข้ากับภาพเคลื่อนไหวแล้วพัฒนาเป็นแบบจำลองที่มีความสวยงามและสมจริงช่วยสร้างความน่าสนใจในการเรียน ดูทันสมัย น่าตื่นตัว การใช้งานอุปกรณ์สะดวกต่อการใช้งาน สร้างความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและเห็นภาพได้จริง จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ใน

ระดับมากที่สุด และทั้งนี้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริง ยังได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและมีการทดลองใช้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวดี โยธัมย์ และ สิทธิโชค น้อยเกิดพะเนาว์ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียสอดแทรกการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม (AR) เรื่อง ดาราศาสตร์และอวกาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านดอนนางงาม ตำบลหนองบัว อำเภอบะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการประเมินพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนมัลติมีเดียช่วยสอนสอดแทรกการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม (AR) เรื่องดาราศาสตร์และอวกาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในบทเรียนอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.73

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) การนำเทคโนโลยีเสมือนจริงไปให้นักเรียนควรมีพื้นฐานความรู้ และทักษะการใช้งานเบื้องต้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 2) เมื่อนำเทคโนโลยีเสมือนจริงไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรบอกวิธีการใช้งานให้นักเรียนทราบ เพื่อให้สะดวกต่อการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรนำเทคโนโลยีเสมือนจริง ไปหาประสิทธิภาพกับผู้เรียนก่อนนำไปใช้จริง ในงานวิจัยครั้งต่อไป
2. สามารถนำเทคโนโลยีเสมือนจริง ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- จรินทร์ อุ่มไกร และ โกยสิทธิ์ อภิระติง. (2562). การพัฒนาสื่อดิจิทัลร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริมโดยอาศัยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ในรายวิชาคอมพิวเตอร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารโครงการวิทยาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ* , 5(2), 18-27.
- จิรวดี โยธัมย์ และ สิทธิโชค น้อยเกิดพะเนาว์. (2562). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียสอดแทรกการ์ตูนแอนิเมชัน 2 มิติร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม (AR) เรื่อง ดาราศาสตร์และอวกาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 5 (น 2604-2609) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*

- จิรายุ คุ่มถนอม. (2563). ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม เรื่อง งานเขียนแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาพฉาย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุคนธ์วีร. (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ.(2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 13).กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียา สงค์ประเสริฐ. (2565). การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ 3D&3Srr .วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 7(2), 18–38.
- ภวัตรวิษฐ์ ธัญวัฒน์อิง. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง แสงและการมองเห็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ .วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2562). การวัดผลการศึกษา. ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2565). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตาม (ว6/2561). สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2565, จาก https://www.ocsc.go.th/digital_skills2
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร

มหาวิทยาลัยรังสิต

Factors Relating Exercise Behaviors Among Rangsit University Personnel

¹ปรานม ดีรอด และ²ชาญชัย สุขสุวรรณ

¹Pranom Deerod and ²Chanchai Suksuwan

^{1,2}อาจารย์ประจำสถาบันกีฬา มหาวิทยาลัยรังสิต

^{1,2}Sport Institute Rangsit University

¹Corresponding Author. E-mail: patcharin.ch@udru.ac.th

Received November 5, 2022; Revised December 20, 2022; Accepted March 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย และศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของมหาวิทยาลัยรังสิต ใน พ.ศ. 2564 จำนวน 432 คน ได้มาโดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกายส่วนใหญ่ อยู่ในระดับดี ปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน โรคประจำตัว และระยะเวลาการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล โรคประจำตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย 1) ปัจจัยนำด้านความรู้ การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย 2) ปัจจัยเชื้อด้านนโยบายมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ปัจจัยเชื้อด้านสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ปัจจัยเสริมด้านการได้รับข่าวสารจากสื่อ และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: พฤติกรรม; ออกกำลังกาย; มหาวิทยาลัยรังสิต; บุคลากร

Abstract

This research aims to study the factors related to exercise behavior and the exercise behavior of Rangsit University personnel. The sample group consisted of 432 personnel who are affiliated with departments in Rangsit

University of the year 2021 and were chosen by using Stratified Random Sampling. A questionnaire was used as a data collection tool which was evaluated for validity and had IOC (index of item-objective congruence) of all items between 0.67–1.00. The reliability value of this questionnaire was 0.94. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, chi-squared, and Pearson's Correlation Coefficient. The results showed that the exercise behavior of Rangsit University personnel had a moderate level. Personal factors such as gender, age, educational level, marital status, monthly income, congenital disease, and length of work were statistically relevant to exercise behavior at a significant level of .05. Congenital disease had no relationship with exercise behavior. 1) Predisposing factors such as knowledge, perceived benefits, and obstacles of exercise were significantly correlated with the exercise behavior of the personnel at a significance level of .01, while attitude was not correlated with personnel's exercise behavior. 2) There was also no relationship between university policy and exercise behavior among the personnel. Nevertheless, the location and equipment for exercising affected the exercise behavior of Rangsit University personnel at a significance level of .01. And 3) The reinforcing factors such as media exposure and social support from individuals related to personnel's exercise behavior, with a significance level of $p < .01$.

Keywords: Behavior; Exercise; Rangsit University; Personnel

บทนำ

การออกกำลังกายและการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุคคล ทุกเพศ ทุกวัย โดยกิจกรรมการออกกำลังกายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยเสริมสร้างให้มีสุขภาพที่ดีได้ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพนั้นเป็นนโยบายการสร้างคุณภาพชีวิตที่สำคัญของรัฐบาลในปัจจุบัน โดยมีกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560–2564) ในยุทธศาสตร์ ที่ 1 การส่งเสริมให้เกิดความรู้และความตระหนักด้านการออกกำลังกายและการกีฬาขั้นพื้นฐาน และยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมให้มวลชนมีการออกกำลังกายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการกีฬา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) มหาวิทยาลัยรังสิต ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิต อันเป็นที่พึงประสงค์ของชาติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาศักยภาพความสามารถของบุคลากรทุกส่วนของมหาวิทยาลัยรังสิต ให้มีคุณภาพ คือการมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีพฤติกรรมในการดูแลตนเอง ที่ถูกต้องเหมาะสม นักศึกษา บุคลากร และบุคคลภายนอกที่สนใจ ดึงตัวการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นสัญญาณทางบวกต่อสุขภาพองค์รวมของสังคมไทยเพราะหากนักศึกษา บุคลากร และบุคคลภายนอก ส่วนใหญ่ออกกำลังกายเป็นประจำ ย่อมส่งผลให้ให้เกิดสุขภาพดีถ้วนหน้า ลดการใช้บริการซ่อมสุขภาพ ลดเวลาหยุดงานจากการเจ็บป่วย โดยภาพรวมเป็นการประหยัดงบประมาณของมหาวิทยาลัยด้านค่ารักษาพยาบาล และหน่วยงานในการจัดระบบบริการสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ประเทศชาติมั่นคงขึ้น ในปัจจุบันพบว่า

ผู้ออกกำลังกายจำนวนหนึ่งมีพฤติกรรมที่เลือกออกกำลังกายเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ เรียกผู้ออกกำลังกายในลักษณะนี้ว่า Weekend warriors (ออกกำลังกายมากกว่า 1,000 กิโลแคลอรีในวันหยุดสุดสัปดาห์ 2 วันติดกัน) เพราะอาจไม่สะดวกหรือไม่มีเวลาออกกำลังกายในวันจันทร์ถึงศุกร์ ผู้ที่ออกกำลังกายในลักษณะนี้มักจะออกกำลังกายนานขึ้นเพื่อชดเชยเมื่อเทียบกับผู้ที่ออกกำลังกายสัปดาห์ละหลายวัน ที่สำคัญ คือ การออกกำลังกายติดต่อกันในวันเสาร์และอาทิตย์ทำให้ร่างกายไม่มีเวลาพักผ่อนเพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายให้พร้อมกับการออกกำลังกายที่หนัก ในงานวิจัย Harvard Alumni Study พบว่า กลุ่ม Weekend Warriors มีอัตราการตายดีกว่าคนที่ไม่ออกกำลังกายเลย (กลุ่ม Sedentary) แต่ไม่ดีกว่าคนที่ไม่ออกกำลังกายแต่มีกิจกรรมทางกายระดับหนึ่ง (กลุ่ม Insufficient active คือ ออกกำลังกายระหว่าง 500-999 กิโลแคลอรีในแต่ละสัปดาห์) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงต่อโรคหัวใจระหว่างการออกกำลังกาย (ภาสกร วัธนธาดา, 2562)

การออกกำลังกายให้สุขภาพดีนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่จำเป็นต้องใช้เวลามากเพียงแค่วันละ 30 นาที อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้งก็เพียงพอซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อหัวใจและปอด การสร้างเสริมสุขภาพในระดับอุดมศึกษาเป็นการสร้างเสริมสุขภาพในฐานะชุมชนที่มีความเฉพาะเจาะจงประเภทหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มนักศึกษา อาจารย์และบุคลากร ที่ไม่ใช่มุ่งแต่ให้ความรู้ด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่เอื้อให้เกิดภาวะสุขภาพที่ดีดัง เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ แบบแผน และต้นแบบพฤติกรรมสุขภาพที่ดี การสร้างสุขภาพเชิงรุกเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี โดยสร้างความเข้มแข็งของปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้มีศักยภาพในการดูแลและสร้างเสริมสุขภาพ มีการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการสร้างสุขภาพมากกว่าการซ่อมสุขภาพ คือการสร้างปัจจัยพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี ซึ่งการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการรับรู้สมรรถนะแห่งตน การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ประโยชน์ของการกระทำ การรับรู้อุปสรรคของการกระทำ และแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหรือคงไว้ซึ่งพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพในการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอมีหลายปัจจัยที่สนับสนุนหรืออุปสรรค (House & Kahn, 1985; Pender, 1996) นอกจากนั้นจากการศึกษาของ สมณี แก้ววิไล (2552) พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย การรับรู้ความสามารถแห่งตน แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมออกกำลังกาย และการรับรู้อุปสรรคการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมออกกำลังกายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขณะเดียวกัน ธนพร แยมศรี (2559) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมออกกำลังกายของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี พบว่า พฤติกรรมออกกำลังกาย

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและปัจจัยการรับรู้ความสามารถของตนเองและอิทธิพลระหว่างบุคคล มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายได้ ร้อยละ 19.60

จากความสำคัญของการออกกำลังกายดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการออกกำลังกายให้กับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัดอยู่ จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิตเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายและศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร มหาวิทยาลัยรังสิต

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของมหาวิทยาลัยรังสิตใน พ.ศ. 2564 จำนวน 2,589 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการใช้เทียบตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$ เท่ากับ 0.05 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 432 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548) แต่เพื่อให้ผลการวิจัยได้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และง่ายต่อการคำนวณและการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ โดยจะเก็บกลุ่มตัวอย่างหน่วยงานละ 20 เปอร์เซนต์ของบุคลากรในแต่ละหน่วยงานซึ่งทำให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 432 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามทั้งหมด 5 ส่วน คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยนำ 3) ปัจจัยเอื้อ 4) ปัจจัยเสริม และ 5) พฤติกรรมการออกกำลังกาย จำนวน 102 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรม (ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม) แต่ละปัจจัยพฤติกรรมการออกกำลังกาย โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร มหาวิทยาลัยรังสิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.85 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 28.47 มีสถานภาพโสดร้อยละ 46.30 มีการศึกษาระดับปริญญาโทร้อยละ 41.67 มีรายได้เฉลี่ย 10,001-20,000 บาทต่อเดือนร้อยละ 32.41 ไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ 70.37 และทำงานมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 37.50 มีพฤติกรรมการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีปานกลางร้อยละ 42.59 มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีร้อยละ 52.31 ส่วนการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย อยู่ในระดับดีปานกลางร้อยละ 43.52 และมีทัศนคติอยู่ในระดับดีปานกลางร้อยละ 39.81 ปัจจัยเอื้อเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีปานกลางร้อยละ 37.96 และปัจจัยเสริมอยู่ในระดับดีปานกลางร้อยละ 43.52

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย (n=432)

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมการออกกำลังกาย							χ^2	df	p-value
	ดี		ปานกลาง		ควรปรับปรุง					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
1. เพศ								13.25	1	.001*
ชาย	64	14.80	100	23.10	44	10.20				
หญิง	56	13.00	84	19.40	84	19.40				
2. อายุ (ปี)								20.3	4	.009*
21 – 30 ปี	8	1.90	16	3.70	12	2.80				
31 – 40 ปี	27	6.30	59	13.71	31	7.20				
41 – 50 ปี	25	5.80	41	9.50	33	7.60				
51 – 60 ปี	32	7.40	56	13.00	35	8.10				
มากกว่า 60 ปี	28	6.50	12	12.80	17	3.90				
3. สถานภาพสมรส							15.81	3	.015*	
โสด	48	11.10	92	21.30	60	13.90				
สมรสอยู่ด้วยกัน	60	13.90	76	17.60	60	13.90				
สมรสแยกกันอยู่	8	1.90	4	0.90	8	1.90				
หย่า	4	0.90	12	2.80	0	0.00				
4. ระดับการศึกษา							58.71	4	.000*	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	0	0	44	10.20	12	2.80				
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	0	0.00	12	2.80	4	0.90				
ปริญญาตรี	44	10.20	40	9.30	24	5.60				
ปริญญาโท	56	13.00	60	13.90	64	18.40				
ปริญญาเอก	20	4.60	28	6.50	24	5.60				
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน							59.08	5	.000*	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	0	0.00	12	2.80	0	0.00				
10,001 – 20,000 บาท	24	5.60	76	17.60	40	9.30				
20,001 – 30,000 บาท	20	4.60	32	7.40	24	5.60				
30,001 – 40,000 บาท	28	6.50	40	9.30	24	5.60				
40,001 – 50,000 บาท	28	6.50	12	2.80	12	2.80				
สูงกว่า 50,001 บาท	20	4.60	12	2.80	28	6.50				

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย (n=432) (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมการออกกำลังกาย						χ^2	df	p-value
	ดี		ปานกลาง		ควรปรับปรุง				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6. โรคประจำตัว							2.06	1	.357
ไม่มี	80	18.50	136	31.50	88	20.40			
มี	40	9.30	48	11.10	40	9.30			
7. ระยะเวลาการทำงาน							25.51	4	.001*
ต่ำกว่า 1 ปี	8	1.90	28	6.50	12	2.80			
1 – 5 ปี	28	6.50	32	7.40	17	3.90			
6 – 10 ปี	16	3.70	38	8.80	31	7.20			
11 – 15 ปี	28	6.50	20	4.60	12	2.80			
มากกว่า 15 ปี	40	9.30	66	15.30	56	13.00			

*P < .05

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน โรคประจำตัว และระยะเวลาการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโรคประจำตัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย (n=432)

ปัจจัยนำ	พฤติกรรมการออกกำลังกาย	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	p-value
ความรู้เรื่องการออกกำลังกาย	0.367	.000**
ทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย	- 0.057	.257
การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย	0.179	.000**

**P < .01

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ปัจจัยนำกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ได้แก่ ปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย

ของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นการยอมรับสมมติฐาน ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเอื้อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย (n=432)

ปัจจัยเอื้อ	พฤติกรรมการออกกำลังกาย	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	p-value
ด้านนโยบายมหาวิทยาลัย	0.042	.383
ด้านสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย	0.197	.000**

**P < .01

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ปัจจัยเอื้อด้านนโยบายมหาวิทยาลัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต ส่วนปัจจัยเอื้อด้านสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย (n=432)

ปัจจัยเสริม	พฤติกรรมการออกกำลังกาย	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	p-value
การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ	0.304	.000**
การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลต่าง ๆ	0.359	.000**

**P < .01

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ปัจจัยเสริมการได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง (42.59%) ปัจจัยส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างมี เพศ อายุ

ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน โรคประจำตัว และระยะเวลาการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล โรคประจำตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการออกกำลังกายเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบต่างๆ ของร่างกายที่เป็นผลดีต่อสุขภาพร่างกายและมีความสำคัญต่อสุขภาพ การมีสุขภาพดีเป็นปรารถนาของคนทุกคน เพราะสุขภาพดีเป็นบ่อเกิดของคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเรา การออกกำลังกายเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่จะทำให้มีสุขภาพร่างกายที่ดี ปัจจัยสำคัญของสุขภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชลดา บุตรวิศา (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชมรมเสริมสร้างสุขภาพและสิ่งแวดล้อม เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือนและแหล่งที่มาของรายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยนำความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย อยู่ในระดับดี (52.31%) และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง (43.52%) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การออกกำลังกายแต่ละครั้งถ้าต้องการให้ได้ประโยชน์สูงสุดผู้ออกกำลังกายควรมีหลักปฏิบัติเพื่อความพอเหมาะพอดี โดยการออกกำลังกายมีความจำเป็นมีหลักและวิธีการที่เป็นสากล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลดา บุตรวิศา พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกายอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตน์กัมพลชัย อีวส์วัตต์ (2559) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ของบุคลากร สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยนำด้านความรู้และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายสอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ผ่านมา นั่นคือ ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ซึ่งให้เห็นว่า การให้ความรู้แก่บุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายทำให้บุคลากรตระหนักถึงอันตรายจากการออกกำลังกายและทำให้บุคลากรมีแนวทางในการป้องกันตนเองที่ถูกต้อง และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรม

การออกกำลังกายที่ดีมากขึ้น และเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีปานกลาง (39.81%) ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย สอดคล้องกับ รัตนกัมพลชัย อีวส์วส์ดี (2559) พบว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ซึ่งให้เห็นว่าทัศนคติเกี่ยวกับการออกกำลังกายไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากร มหาวิทยาลัยรังสิตเนื่องจาก บุคลากรในมหาวิทยาลัยรังสิต มีทัศนคติและความสนใจที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลต่างกัน จึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกาย ปัจจัยเอื้ออยู่ในระดับดีปานกลาง (37.96%) นโยบายมหาวิทยาลัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย ส่วนสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับหมายเหตุของทัศนคติเป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบ ประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมดังปัจจัยเอื้อด้านนโยบายมหาวิทยาลัยจึงไม่ส่งผลและสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนัท ดาบแก้ว (2549) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกำลังกายของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ตัวแปรเอื้อทุกตัวแปร ได้แก่ นโยบายของโรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน สถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกาย เวลาที่เหมาะสมในการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการออกกำลังกายโดยรวมของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานมีสถานที่และอุปกรณ์ในการออกกำลังกายเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องการออกกำลังกาย และเป็นการลดการเกิดอุบัติเหตุจากการออกกำลังกาย ปัจจัยเสริม อยู่ในระดับดีปานกลาง (43.52%) การได้รับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ และการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับเรื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติ ปัจจัยด้านข่าวสารข้อมูล (Information) ทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่ได้รับรวมทั้งลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสารด้วยกลไกของการเลือกในการมองเห็นและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ (Selective Perception) ข่าวสารข้อมูลบางส่วนที่เข้ามาสู่บุคคลนั้น จะทำให้บุคคลนั้นเก็บไปคิด และสร้างเป็นทัศนคติขึ้นมาได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุกัญญา อุซชิน (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคลากรกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี พบว่า การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการออกกำลังกายจากสื่อต่าง ๆ และการได้รับการสนับสนุนจากบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการได้รับแรงสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการได้รับข้อมูลข่าวสาร และการได้รับคำแนะนำจากบุคคลรอบข้างของบุคลากร มีความเป็นห่วงเป็นใย และได้การให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี เช่น เสียงตามสายของสำนักงาน ชุมชน รับทราบข่าวสารกิจกรรมการออกกำลังกาย ครอบครัวส่งเสริมและให้กำลังใจในการออกกำลังกาย เพื่อนบ้านในชุมชนชวนให้ไปออกกำลังกายอยู่เสมอ ทำให้บุคลากรมีความตระหนักเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกกำลังกายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) มหาวิทยาลัยรังสิต มีนโยบายการส่งเสริมการออกกำลังกายให้ชัดเจน จัดตั้งคณะทำงานด้านการส่งเสริมการออกกำลังกาย โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการส่งเสริมการออกกำลังกาย
- 2) ศึกษาวิจัย ด้านการเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย ในมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านการเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย ผลการวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต
- 3) ฝึกอบรมเฉพาะด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ แก่บุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งเสริม การออกกำลังกายได้อย่างเต็มศักยภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น
- 4) ประชาสัมพันธ์และเสริมแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างค่านิยม ด้านการออกกำลังกายที่ดีในมหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- ชลลดา บุตรวิธา. (2561). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชมรมเสริมสร้างสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเขตสายไหม*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.

- ทัศนัท ดาบแก้ว. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ธนพร แยมศรี. (2559). *ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราชภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภาสกร วัฒนธาดา. (2562). *แนวทางการออกกำลังกายเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2564, จาก <http://haamor.com/th/การออกกำลังกาย/>.*
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). *สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.*
- รัตน์กัมพลชัย อิวสวัสดิ์. (2559). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของบุคลากรสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์สาขารณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.*
- สมนึก แก้ววิไล. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.*
- สุกัญญา อุษชิน. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของบุคลากรกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- House, J.S., & Kahn, R.L. (1985). Measures and concepts of social support. In. C, Sheldon & S.S. Leonard (Eds.), *Social support and health*, New York: Academic Press.
- Krejcie & Morgan. (1970). *Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Pender, N.J. (1996). *Health Promotion in Nursing Practice (2nd ed)*. Connecticut: Appleton & Lange.
- Pender.

ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

ของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5

Motivation Factors Affecting Work Efficiency of Personnel in Office of Public Prosecution Region 5

¹ปริณดา ปันหล้า, ²อัศนีย์ ณ นาน และ ³ศศิชา วงศ์ไชย

¹Parinda Panla, ²Aussanee Na nan and ³Sasicha Wongchai

¹นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

^{2, 3} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Master of Business Administration Nation University

^{2, 3}Lecturer of Master of Business Administration Program Nation University

¹Corresponding Author. E-mail: parinda_dream@hotmail.co.th

Received December 9, 2022; Revised January 3, 2023; Accepted March April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยด้านอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากรข้าราชการอัยการในสำนักงานอัยการภาค 5 จำนวน 292 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน รองลงมาด้านการได้รับการยอมรับและด้านความรับผิดชอบ ระดับปัจจัยด้านอื่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว รองลงมาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและด้านค่าตอบแทน 2) ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านค่าจ้าง รองลงมาด้านคุณภาพของงาน ด้านเวลา และด้านปริมาณ 3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยแรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับและความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยร่วมกันพยากรณ์ร้อยละ 7.60 และ 18.80 ($R^2 = .076, .188$)

คำสำคัญ: ปัจจัยแรงจูงใจ; ปัจจัยด้านอื่น; ประสิทธิภาพการทำงาน

Abstract

The purpose of this research was to study the motivation factors and Hygiene Factors that affect the work efficiency of personnel in Office of Public Prosecution Region 5. The sample used in the research was government administrative personnel in Office of Public Prosecution Region 5 amount 292 people by using a questionnaire to collect data statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis. The research results found that 1) The level of overall motivation factors was the highest level. In order of success the highest level of work followed by acceptance and responsibility, the overall level of Hygiene factors was at the highest level In descending order including the personal life condition at the highest level. Followed by relationship with colleagues and remuneration. 2) The overall work efficiency of personnel was at the highest level. In order the highest level of expenditure followed by the quality of work, time and quantity. 3) The results of the hypothesis testing it was found that the samples of different ages affected the work efficiency of personnel in Office of Public Prosecution Region 5 difference was statistically significant 0.05 level and motivation factors accepted and responsibility Hygiene Factors relationship with supervisors and personal life conditions Affecting the work efficiency of personnel in Office of Public Prosecution Region 5 significant 0.05 level together forecast 7.60 percent and 18.80 percent ($R^2 = .076, .188$)

Keywords: Motivation Factor; Hygiene Factor; Work Efficiency

บทนำ

สำนักงานอัยการภาค 5 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นโดยได้กำหนดนโยบายการบริหารงานด้านทรัพยากรบุคคลอันเป็นการยกระดับสมรรถนะของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ โดยการขับเคลื่อนภารกิจยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน รวมทั้งสร้างขวัญ กำลังใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร ดังนั้นการบริหารจัดการของสำนักงานอัยการภาค 5 จะเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานฯ โดยหากบุคลากรขาดความกระตือรือร้น ความทุ่มเท ความสามารถในการทำงานย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของผลงาน ทั้งนี้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องสร้างแรงจูงใจและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรและความพอใจในการทำงานให้เกิดขึ้น จะต้องมีการปัจจัยตอบสนองความต้องการของบุคลากรนอกจากค่าจ้างและเงินเดือนซึ่งเป็นผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรงในการปฏิบัติงานแล้ว หน่วยงานต้องหามาตรการเพื่อธำรงรักษาทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นให้ทำงานร่วมกันต่อไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นการที่บุคลากรจะยังคงปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรก็เนื่องมาจากแรงจูงใจที่ทำให้บุคลากร

มีความพึงพอใจในการทำงานนั่นเอง สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 13 มาตรา 248 บัญญัติว่าสำนักงานอัยการภาค 5 กำหนดให้การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความอิสระโดยให้มีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนตามความเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) จากบทบัญญัติดังกล่าวสนับสนุนให้มีความอิสระในการบริหารบุคคล ซึ่งอาจเป็นปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร เพราะหากหน่วยงานมีระบบการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมจะเป็นการเตรียมความพร้อมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพด้วย

ปัจจัยแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน Herzberg (1959) ได้พัฒนาแนวคิดทฤษฎีสองปัจจัย อันได้แก่ ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยกระตุ้นในการทำงานที่มีผลต่อการสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับบุคลากร และปัจจัยค้ำจุนที่ช่วยลดและป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน (Dollard and Miller, 1982) เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นที่บุคลากรจะได้รับการตอบสนอง หากมีไม่เพียงพอก็จะทำให้บุคลากรเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับภัตตราพร ชนะการณ (2561) และ กฤตภาดิน มิ่งโสภา และณกมล จันทรสม (2564) กล่าวว่าปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานเป็นสาเหตุสำคัญต่อการปฏิบัติงาน หากบุคคลมีแรงจูงใจก็จะทำให้มีความตั้งใจ มุ่งมั่น ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีความอดทนอดกลั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าแรงจูงใจมีส่วนสำคัญที่ทำให้หน่วยงานมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้

ประสิทธิภาพเป็นตัววัดความสามารถการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างคุ้มค่าเพื่อบรรลุตามเป้าหมาย อาจอยู่ในรูปแบบของต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้เทียบกับผลผลิตที่ได้ เช่น ต้นทุน แรงงาน เวลาที่ใช้ อัตราผลตอบแทนในการลงทุน เป็นต้น (กันตยา เพิ่มผล, 2550 ; วิทยา ด้านธำรงกุล, 2546) นอกจากนี้ Peterson and Plowman (1989) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วย คุณภาพของงานที่ต้องมีคุณภาพที่สูง ผู้รับบริการมีความพึงพอใจและได้รับประโยชน์สูงสุด ปริมาณงานที่ได้รับตรงกับ ความคาดหวังและบรรลุตามเป้าหมาย เวลาที่เหมาะสมและค่าใช้จ่ายเหมาะสมกับผลงานและวิธีการ โดยมองในมิติประสิทธิภาพของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การวางแผนบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบุคลากรในองค์กร นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างกลยุทธ์บริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

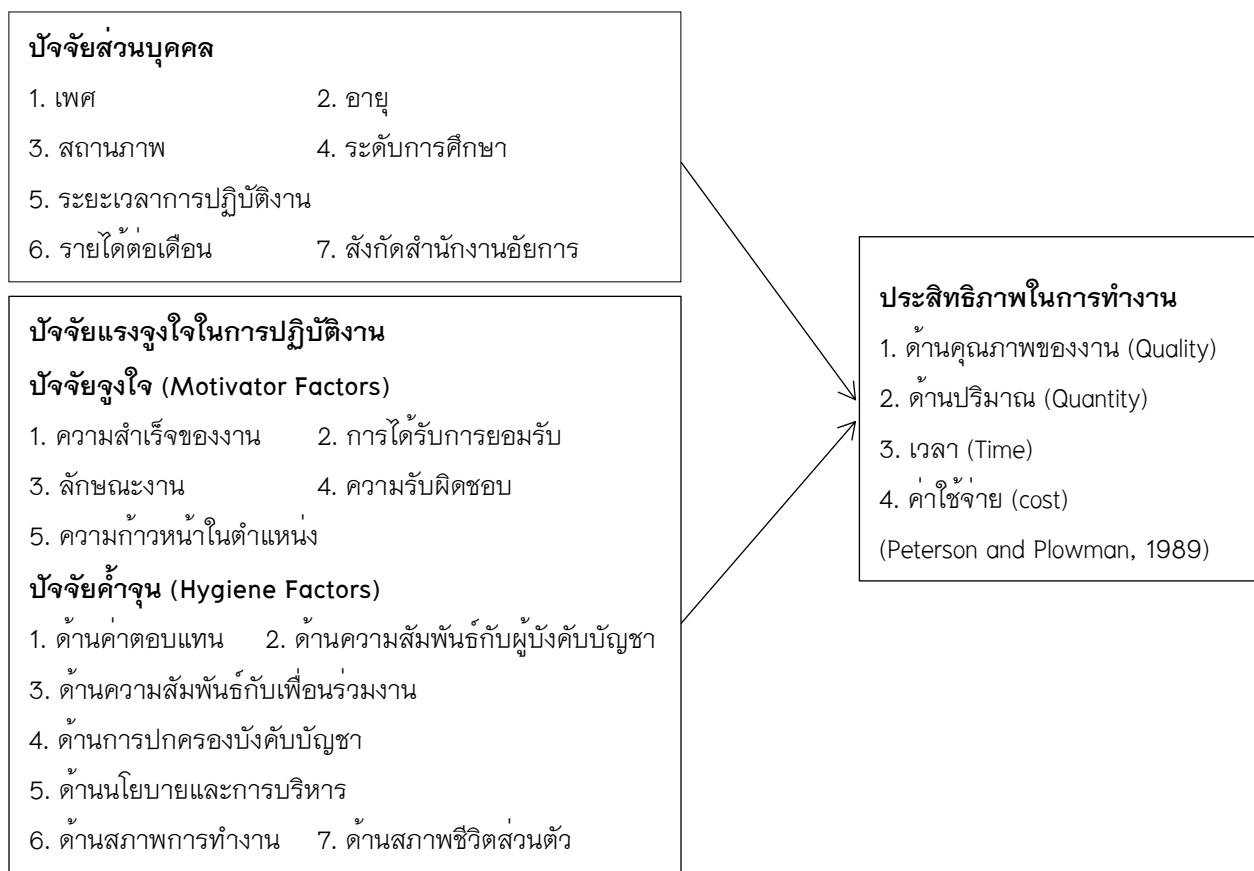
1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงจิตและปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ต่างกัน
2. ปัจจัยเชิงจิตและปัจจัยค้ำจุนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยโดยประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรดริก เฮอริช เบิร์ก (Frederick Herzberg's Two-Factor Theory) (Herzberg, et al., 1959) และแนวคิดประสิทธิภาพการทำงานของปีเตอร์สัน และโพลวแมน (Peterson & Plowman, 1989) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่เป็นบุคลากรข้าราชการธุรการในสำนักงานอัยการสูงสุด จำนวน 292 คน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิดและใช้มาตรวัด Likert Scale สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุม 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน และสังกัดสำนักงานอัยการ 2) ปัจจัยเชิงจิต ประกอบด้วย ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านลักษณะงานด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ปัจจัยด้านจิต ประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชาด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน และด้านสภาพชีวิตส่วนตัว และ 3) ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ประกอบด้วย ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณ ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย

ผู้วิจัยใช้การทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา ผู้วิจัยทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปใช้กับบุคลากรข้าราชการในสำนักงานอัยการภาค 6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.981 แบบสอบถามประเด็นปัจจัยเชิงจิตเท่ากับ .934 ปัจจัยด้านจิตเท่ากับ .980 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, One – way ANOVA และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเชิงจิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็น 3 ลำดับแรก คือ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความรับผิดชอบ ตามลำดับ และปัจจัยด้านจิตในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าระดับความคิดเห็น 3 ลำดับแรก คือ ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านค่าตอบแทน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ปัจจัยเชิงจิตด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับ ได้แก่ งานที่ท่านปฏิบัติมีการกำหนดแผนความก้าวหน้าในการปฏิบัติที่ชัดเจน ท่านมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น และท่านมีโอกาสได้แสดงผลงานในนามขององค์กร ด้านความสำเร็จของงานภาพรวม

อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ เมื่อท่านทำงานสำเร็จ ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจในงานนั้น ท่านสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย และท่านสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการได้รับการยอมรับภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านมีความภาคภูมิใจในอาชีพรู้สึกมีเกียรติและศักดิ์ศรีในอาชีพ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน และท่านได้รับการยอมรับนับถือจากองค์กรและเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ องค์กรของท่านมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานอย่างชัดเจนงานที่ท่านทำมีความท้าทายและมีอิสระในการใช้ความคิด และท่านรู้สึกพึงพอใจกับงานในหน้าที่ด้านความรับผิดชอบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านมีโอกาสได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ ปริมาณงานที่ท่านได้รับเหมาะสมกับเวลาในการปฏิบัติงาน ท่านมีความพอใจในความรับผิดชอบของงานที่ได้รับมอบหมาย และท่านมีอำนาจรับผิดชอบงานที่ปฏิบัติอยู่อย่างเต็มที่ และมีอิสระในการทำงาน

ปัจจัยด้านคุณค่าตอบแทนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับ ได้แก่ สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับมีความเหมาะสม พึงพอใจในผลการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน และการพิจารณาผลตอบแทนหรือการปรับเงินเดือนมีความโปร่งใสและยุติธรรม ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรมและมีความเท่าเทียมกัน ได้รับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านจากผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี และผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ องค์กรมีความสัมพันธ์ และมีความสามัคคีกันเป็นอย่างดี เพื่อนร่วมงานยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน และเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ด้านการปกครองบังคับบัญชาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชามีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ได้รับการยกย่องจากผู้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ และผู้บังคับบัญชากระจายอำนาจการบริหารอย่างเหมาะสม ด้านนโยบายและการบริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับมีความเหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน ทุกคนในองค์กรรับผิดชอบงานด้วยความเสมอภาค มีการประชุมชี้แจงนโยบาย แนวปฏิบัติ และข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ อย่างทั่วถึง ด้านสภาพการทำงานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ อาคาร สถานที่ มีความสะอาด เหมาะสมกับการทำงาน สภาพแวดล้อมดีและเอื้อต่อการปฏิบัติงานไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และมีการจัดเอกสารเป็นหมวดหมู่อย่างระเบียบเรียบร้อย และง่ายต่อการค้นหาด้านสภาพชีวิตส่วนตัวภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ ได้แก่ ได้รับสิทธิการลากรณีทำธุระส่วนตัวงานที่ได้รับมอบหมายส่งผลต่อการดำเนินชีวิต และการโยกย้ายตำแหน่งงานมีผลกระทบต่อตัวท่านและครอบครัว

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านโดยเรียงลำดับ คือ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพของงาน ด้านเวลา และด้านปริมาณ ตามลำดับ

ด้านคุณภาพของงานอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านทำงานในความรับผิดชอบด้วยความละเอียดรอบคอบและถูกต้อง และท่านมีการวางแผนในการปฏิบัติงานไว้อย่างเหมาะสม ด้านปริมาณอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ มีงานที่ท่านได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมกับเวลา และท่านสามารถทำงานตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง เวลาอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านเป็นคนตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน และท่านสามารถบริหารจัดการเวลาในการทำงานได้เป็นอย่างดี และด้านค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็นเรียงลำดับ ได้แก่ ท่านให้ความร่วมมือในการประหยัดทรัพยากร และท่านสามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5				
	S.E.	b	β	t	Sig.
ปัจจัยจูงใจ					
- ด้านความสำเร็จของงาน	.068	.029	.028	.431	.667
- ด้านการได้รับการยอมรับ	.068	.161	.169	2.367	.019*
- ด้านลักษณะงาน	.060	-.015	-.018	-.242	.809
- ด้านความรับผิดชอบ	.057	.138	.161	2.401	.017*
- ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง	0.51	.090	.118	1.779	.076
ปัจจัยค้ำจุน					
- ด้านค่าตอบแทน	.055	.080	.089	1.448	.149
- ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	.056	.217	.270	3.849	.000*
- ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	.057	.063	.073	1.103	.271

ตัวแปร	ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5				
	S.E.	b	β	t	Sig.
- ด้านการปกครองบังคับบัญชา	.055	.004	.004	.067	.947
- ด้านนโยบายและการบริหาร	.051	-.092	-.121	-1.801	.073
- ด้านสภาพการทำงาน	.041	.057	.086	1.382	.168
- ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว	.060	.237	.238	3.942	.000*

จากตาราง 1 ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นพหุ พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยคำจูงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรสำนักงานอัยการภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับ (Sig.=.019) ด้านความรับผิดชอบ (Sig.=.017) ปัจจัยคำจูงด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Sig.=.000) ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว (Sig.=.000) ในขณะที่ปัจจัยอื่นไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 พบว่า ปัจจัยคำจูงด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ($\beta = .270$) ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 มากที่สุด รองลงมาปัจจัยคำจูงด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ($\beta = .238$) ปัจจัยแรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับ ($\beta = .169$) และน้อยที่สุดคือปัจจัยคำจูงด้านนโยบายและการบริหาร ($\beta = -.121$)

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านใน 3 ลำดับแรก คือ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความรับผิดชอบปัจจัยคำจูงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านใน 3 ลำดับแรก คือ ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านค่าตอบแทน สอดคล้องกับ Herzberg (1959) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจ ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน อันได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า และด้านโอกาสในการเจริญเติบโต และปัจจัยคำจูงที่รักษาสุขลักษณะจิต หรือบำรุงรักษาจิตใจ อันได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารขององค์การด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความมั่นคงในงานด้านสวัสดิการ ด้านสภาพการทำงาน และด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว

ปัจจัยเชิงจิตด้านความสำเร็จของงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงาน อัยการภาค 5 อาจเนื่องด้วยบุคลากรได้ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีวิธีการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจนปฏิบัติงานสำเร็จ จึงเกิดความรู้สึกพึงพอใจในความสำเร็จของผลงาน สอดคล้องกับมานะ ศรีวิชัย (2563) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ในจังหวัดสกลนคร พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านความสำเร็จในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด อันเป็นตัวกระตุ้นการทำงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังสอดคล้องกับภัทรพร ชนะการณ (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เมื่อบุคลากรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ โดยได้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกพึงพอใจเมื่อทำงานสำเร็จ ทั้งยังสอดคล้องกับทิศชากร แสนสุริวงศ์ (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า การได้รับความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้อย่างทันเวลาและถูกต้อง ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยเชิงจิตด้านการได้รับการยอมรับส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงาน อัยการภาค 5 ทั้งนี้เนื่องด้วยการที่ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ที่มาขอคำปรึกษา และบุคคลภายในหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกทั่วไป ให้การยอมรับนับถือในความสามารถไม่ว่าจะในรูปแบบของการแสดงความยินดี การยกย่องชมเชย การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกต่าง ๆ สอดคล้องกับทิศชากร แสนสุริวงศ์ (2561) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านการยอมรับนับถือของครูส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งนี้เนื่องจากการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะทำงานหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นประจำ เมื่อเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน ยอมรับฟัง และได้รับการไว้วางใจจากผู้บริหาร ทั้งยังสอดคล้องกับกักรินทร์ วรธนอารีย์ (2562) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านการได้รับคำยกย่องชมเชยจากหัวหน้างานหรือหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ช่วยกระตุ้นการปฏิบัติงานและสร้างทัศนคติให้กับผู้ปฏิบัติงานได้ ทั้งยังสอดคล้องกับกาญจนาพร วงศ์อาจ และโชติ บดีรัฐ (2565) พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้านการได้รับการยอมรับนับถือส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านธุรการ สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุดในพื้นที่ภาค 6

ปัจจัยเชิงจิตด้านความรับผิดชอบส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงาน อัยการภาค 5 ทั้งนี้เนื่องด้วยบุคลากรได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานผลงานใหม่ ๆ อย่างมีอิสระในการปฏิบัติงานโดยไม่มีการควบคุมหรือตรวจสอบที่เข้มงวดเกินไป สอดคล้องกับสุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2563)

พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ทั้งนี้บุคลากรได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่ทำตามแผนในการทำงาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดการพัฒนาดตนเองให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับชัชชินทร์ ทองหม่อมรามและบุญอนันต์ พันนัยทรัพย์ (2564) พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบต้องส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื่องด้วย งานที่ได้รับมอบหมายมีการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานเต็มที่กำลังความสามารถ จึงทำให้สามารถทำงานได้เสร็จทันตามเวลา ทั้งยังสอดคล้องกับทิตชากร แสนสุริวงศ์ (2561) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบของครูส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งนี้ต้องใช้ความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพในการปฏิบัติงาน การที่สามารถทำงานได้เมื่อมีงานเร่งด่วนโดยไม่ติดขัดตามอย่างใกล้ชิด

ปัจจัยด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ทั้งนี้เนื่องด้วยภาระงานที่ได้รับมอบหมายไม่กระทบกับชีวิตส่วนตัวและชีวิตครอบครัว ไม่มีผลกระทบต่อความสุขในครอบครัว บุคลากรมีความรู้สึกดีต่อการทำงาน สอดคล้องกับวิลาสินี จันทะวงศ์ (2560) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุสำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง ทั้งยังสอดคล้องกับพรสุภา ดอกพุ่ม (2560) ที่ได้ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี สำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านสภาพชีวิตส่วนตัวอยู่ในความสำคัญระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับณัฐวัตร เบ็ญวันปลูก (2560) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการทหารประจำ สังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7 ทั้งนี้ งานที่ได้รับมอบหมายส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและส่งผลกระทบต่อครอบครัวและตัวบุคคล

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 เนื่องจากบุคลากรมีพฤติกรรมการทำงาน สนับสนุนช่วยเหลือ และปรึกษาหารือระหว่างเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับวิลาสินี จันทะวงศ์ (2560) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ สำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง ทั้งยังสอดคล้องกับทิตชากร แสนสุริวงศ์ (2561) พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานของครูส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เนื่องจากเพื่อนร่วมงานสนิทสนมกับเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้เกิดความช่วยเหลือสามารถปรึกษาหารือกันได้ทำให้เกิดไว้วางใจ

ปัจจัยด้านค่าตอบแทนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ทั้งนี้เนื่องจากเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน และความรู้ความสามารถทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในหน่วยงาน สอดคล้องกับทิศชากร แสนสุริวงศ์ (2561) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนของครูที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับเงินสวัสดิการหรือเงินเดือนที่เหมาะสมกับตำแหน่งและปริมาณงานเพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทั้งยังสอดคล้องกับมานะ ศรีวิชัย (2563) พบว่าปัจจัยแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในจังหวัดสกลนคร ทั้งยังสอดคล้องกับรัชชากร สุขจินดา (2560) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานการคลัง สำนักงานศาลยุติธรรม พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจด้านค่าตอบแทนมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด

ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก คือ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพของงาน และด้านเวลา สอดคล้องกับ Peterson and Plowman (1989) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทั้งยังสอดคล้องกับวิลาสินี จินทวงค์ (2560) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ สำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านเวลา ด้านคุณภาพของงาน และด้านค่าใช้จ่าย ตามลำดับ ทั้งยังสอดคล้องกับสุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ ด้านคุณภาพของงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และด้านเวลา

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับชาคริต ชันดี (2563) พบว่า ข้าราชการและบุคลากรที่มีอายุต่างกันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน กรณีศึกษาสำนักงานการระบายน้ำต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านการยอมรับและด้านความรับผิดชอบ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับประชา วงษ์พินิจ (2562) ที่พบว่าปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร กรณีศึกษากรมเสมียนตรา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมและยังสอดคล้องกับภูริภัสร์ ดันติเศรษฐ์ภักดี (2561) พบว่าปัจจัยจูงใจด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ

ด้านลักษณะของงานที่สร้างสรรค์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษา กองทะเบียนพล สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านสภาพชีวิตส่วนตัวส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับญูริภัทร์ ดันติเศรษฐ์ภักดี (2561) พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านสภาพชีวิตส่วนตัวมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษา กองทะเบียนพล สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งยังสอดคล้องกับสุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2563) พบว่าปัจจัยด้านสภาพชีวิตส่วนตัวมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของสำนักงานอัยการภาค 5 ต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการควรจัดกิจกรรม/โครงการที่เน้นการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาตน พัฒนาทีม ค้นหาแนวทางใหม่เพื่อปรับปรุงการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนสร้างพื้นฐานวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการแลกเปลี่ยน การผลักดันให้เป็นระบบที่เลี้ยงตลอดจนนำเครื่องมือการบริหารจัดการ คุณภาพมาใช้ในการจัดการองค์การสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยด้านการยอมรับและด้านความรับผิดชอบมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรม/โครงการอันเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ควรมีระบบ Career Path, Career Planning ในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่ชัดเจน ตลอดจนมีแผนพัฒนาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและงานที่รับผิดชอบ

3) ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสำนักงานอัยการภาค 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรม/โครงการอันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรทุกระดับเพื่อลดช่องว่างในการบริหารงาน อาจดำเนินการในลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ หากต้องทราบผลการวิจัยในเชิงลึกที่เชื่อมโยงถึงพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

หรือสมทมนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติ นอกจากนั้นงานวิจัยควรขยายขอบเขตประชากรทั้งสำนักงาน
อัยการสูงสุด เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่าง หลากหลายในบริบทของการวิจัย อีกทั้งควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น
ที่เกี่ยวข้อง เช่น วัฒนธรรมองค์กร และแนวทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กฤตภาดิน มิ่งโสภา และณกมล จันทร์สม. (2564). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน.

วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 23(2), 209–222.

กาญจนาพร วงศ์อาจ และโชติ บดีรัฐ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร
ด้านงานธุรการ สังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ในเขตพื้นที่ภาค 6. *Journal of Modern Learning
Development*, 7(5), 1–14.

กันตยา เพิ่มผล. (2550). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:
ศูนย์พัฒนาทุนมนุษย์.

ชาคริต ชันดี. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากร
กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา สำนักงานระบบควบคุมน้ำ สำนักการระบายน้ำ*. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชัชรินทร์ ทองหม่อมราม และบุญอนันต์ พินัยทรัพย์. (2564). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วารสารการเมืองการปกครอง, 11(1), 118–139.

ณัฐวัตร เบ้งวันปลุก. (2560). *ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการทหารประจำ
สังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ทิศชากร แสนสุริวงศ์. (2561). *ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ประชา วงษ์พินิจ. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร :
กรณีศึกษา กรมเสนาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม*. การค้นคว้าอิสระปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พรสุภา ดอกพุด. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี สำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภัทรพร ชนะการณ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลบางกล่ำ อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภูริภัทร์ ตันติเศรษฐภักดี. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ: กรณีศึกษา กองทะเบียนพล สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-cdostruct/files/2561_1566442272_6014832012.pdf.
- มานะ ศรีวิชัย. (2563). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัชการ สุขจันดา. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานศาลยุติธรรม. ค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรินทร์ วรธนอารีย์. (2562). ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของเจ้าหน้าที่ธุรการสำนักงานอัยการในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิทยา ด่านธารกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ: เชิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- วิลาสินี จินทะวงค์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ สำนักงานทางหลวงในเขตพื้นที่ภาคเหนือ กรมทางหลวง. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2563) แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 21(2), 340-354.
- สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewtdl_link.php?nid=1038&filename=index
- Dollard, J. & Miller, N.E. (1982). *Personality and psychotherapy*. New York: McGraw Hill.
- Herzberg, Frederick et al. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Peterson, E. and Plowman, E.G. (1989). *Business Organization and Management*. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin.

ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยว เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

Demands of LGBTQIA+ Tourists Towards Pattaya City Tourism, Chonburi Province

¹พันธุ์ทิพย์ แจ่มเนตต์, ²พุทธิดา บุญยเวทย์, ³อรวรรณ จันนวล และ ⁴ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์

¹ Phanthip Jangnert, ² Putthida Bunyavate, ³ Orawan Jannual and ⁴ Praphunphong Chinnaphong

^{1,2,3} นักศึกษาศาสาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์;

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{1,2,3} Student of Tourism Management Faculty of Management Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

⁴ Assistant Professor of Tourism Management Faculty of Management Sciences,

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

¹ Corresponding Author. E-mail: praphunphong@vru.ac.th

Received February 6, 2023; Revised March 6, 2023; Accepted March 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี 2.) เปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-Test (Anova) ผลวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่าง 400 คน อายุเฉลี่ย 20 – 30 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท 2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) รองลงมาคือความพร้อมในการใช้งาน (Availability) และด้านลักษณะที่ปรากฏ (Appearance) 3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างตามวัตถุประสงค์พบว่า อายุและอาชีพของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความต้องการของนักท่องเที่ยว; นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ;การท่องเที่ยวเมืองพัทยา

Abstract

The objectives of this research were; 1.) To study the needs of LGBTQIA+ tourists towards tourism in Pattaya, Chonburi province, 2.) To compare the level of demand of LGBTQIA+ tourists towards tourism in Pattaya, Chonburi province, based on personal factors The sample included 400 LGBTQIA+ tourists who had visited Pattaya, Chonburi province. Statistics used to analyze the data include percentage values, mean, standard deviation, and F-Test (Anova) The research found that 1.) A sample of 400 people with an average age of 20 – 30 years, mostly undergraduate students, had an average monthly income of 20,001 – 30,000 baht 2.) The demand for LGBTQIA+ tourists towards tourism in Pattaya, Chonburi province as a whole is very high. On a case-by-case basis, the biggest factors of LGBTQIA+ tourism are amenities, followed by availability and appearance 3.) Objective differences showed that the age and occupation of LGBTQIA+ travelers were different. Overall demand for tourism in Pattaya, Chonburi province as a whole did not differ statistically at the level of 0.05.

Keywords: Demands of Tourists; LGBTQIA+ Tourist; Pattaya City Tourism

บทนำ

ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ หรือกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย นับว่าเป็นการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมทั่วทุกมุมโลก LGBTQIA+ เป็นตัวย่อของเพศวิถีต่าง ๆ ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เริ่มใช้มาตั้งแต่ในช่วงกลางยุค 80 โดยคนในชุมชนผู้มีความหลากหลายทางเพศและนักสิทธิมนุษยชนในสหรัฐเป็นผู้ริเริ่มใช้ ก่อนจะแพร่ขยายไปทั่วโลก ในระยะแรกนั้นมีตัวย่อเพียง 4 ตัว คือ LGBT เมื่อมีเพศวิถีที่หลากหลายมากขึ้น จึงมีการเติมตัวอักษรต่าง ๆ และเครื่องหมายบวกเข้ามาภายหลัง LGBTQIA+ ย่อมาจากอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม L: Lesbian คือ เลสเบี้ยน หรือผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน G: Gay เกย์ คือ ผู้ชายที่ชอบผู้ชาย แต่บางคนก็กล่าวรวมว่าคือคนที่ชอบเพศเดียวกัน B: Bisexual คือ คนที่ชอบทั้งผู้ชายและผู้หญิง T: Transgender คือ คนข้ามเพศ กลุ่มนี้จะหมายถึงทั้งผู้หญิงที่มีจิตใจเป็นผู้ชาย และผู้ชายที่มีจิตใจเป็นผู้หญิง Q: Queer เป็นการเรียกกว้าง ๆ ถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้มีเพศตามขนบสังคมทั่วไป ไม่จำกัดกรอบ Q : Questioning เป็นกลุ่มคนที่กำลังตั้งคำถามในเพศวิถีของตนยังไม่รู้ว่าตนเองเลือกอะไร แต่ไม่ใช่คนตรงเพศแน่นอน I : Intersex ภาวะเพศกำกวม กลุ่มที่มีทั้งโครโมโซมอวัยวะเพศของทั้งเพศชายและเพศหญิง A: Asexual กลุ่มที่ไม่รู้สึกทางเพศกับผู้อื่นหรืออาจรู้สึกเล็กน้อย ต้องมีบางอย่างมากระตุ้น A: Agender กลุ่มคนที่ไม่ต้องการระบุเพศว่าตนเองเป็นเพศใด (PRIDE AND PROUD, 2565) โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ถือเป็นตลาดทางการท่องเที่ยวขนาดใหญ่และมีมูลค่าสูงถึง 6.64 ล้านล้านบาท มีกำลังซื้อสูงกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปถึงร้อยละ 40 นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย อีกทั้งในมุมมองของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ ประเทศไทย

ได้รับการยกย่องว่าเป็น 'LGBT Friendly Destination' อีกด้วย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2563) นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ โดยธรรมชาติแล้วชอบการผจญภัยในเชิงประสบการณ์ ไม่กลัวสิ่งแปลกใหม่ เน้นการใช้จ่ายเพื่อเติมเต็มวันพักผ่อนให้คุ้มค่า (Voice Online,2562) แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ก็ไม่ได้นิยมท่องเที่ยวในทุกพื้นที่ของประเทศไทยส่วนใหญ่จะเน้นเดินทางท่องเที่ยวไปยังเมืองหลักของประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีฐานะเป็นเขตการปกครองพิเศษ 1 ใน 2 แห่งของประเทศไทย มีพื้นที่แบ่งได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ พัทยาเหนือ พัทยากลาง พัทยาใต้ และหาดจอมเทียน เมืองพัทยาคือเมืองที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ด้วยธรรมชาติ หาดทราย ภูเขา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศูนย์กลางแห่งศิลปะ เมืองภาพยนตร์ ดนตรีและกีฬา โรงแรม รีสอร์ทและที่พักชั้นนำ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน การบริการด้านสุขภาพ และสปาที่ได้คุณภาพมาตรฐาน เทศกาล และกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับนานาชาติที่ต่อเนื่องที่สามารถเข้าร่วมได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งยังมีห้างสรรพสินค้าและร้านค้าชั้นนำที่เรียงรายอยู่ทั่วทุกมุมเมืองด้วยสินค้าที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ สามารถตีตลาด และสัมผัสกับบรรยากาศสีสันยามราตรี เป็นเมืองที่มีความเสรี เปิดรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบ (อิทธิวัฒน์ สุวรรณรัตน์,2559) อีกทั้งยังเป็นนายกเมืองพัทยาหัวหน้าฝ่ายบริหารเขตปกครองพิเศษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบพิเศษได้ส่งเสริม และสนับสนุนอาชีพของกลุ่มเพศทางเลือก เพื่อให้เกิดการยกระดับรายได้ และสร้างความเท่าเทียมกันกับคนทั่วไป สะท้อนอัตลักษณ์ของเมืองพัทยาให้เกิดชื่อเสียง เหมาะกับทุกเพศทุกวัย ทุกเจนเนอเรชันด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ LGBTQIA+ นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (ปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์,2565) โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาเพื่อประกอบกิจกรรมที่ตนสนใจ ได้แก่ ถ่ายรูปเช็คอินร้านอาหารหรือจุดเด่นสำคัญ กีฬากลางแจ้งหรือกิจกรรม Soft Adventure รวมทั้งการท่องเที่ยว Nightlife (ชญานิษฐ์ วังซ้าย,2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเมืองพัทยาคือเมืองที่มีความพร้อมในด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว เป็นเมืองที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน มีกิจกรรมที่ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ซึ่งในปัจจุบันเป็นกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาค้นคว้าความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จะเป็นแนวทางสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยอย่างยั่งยืน และเปิดโลกทัศน์สำหรับบุคคลทั่วไปเกี่ยวกับการมองภาพลักษณ์ของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศให้ได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและนำมาพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่แน่นอน ดังนั้นจึงใช้สูตรคำนวณของ Cochran (1977) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ใช้ขนาดตัวอย่าง 384 คน เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงเพิ่มจำนวนประชากรเป็น 400 คน โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ และลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามถามนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่เคยมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random) โดยการคัดเลือกจากนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อใช้ในการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยาสหกรณ์ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยว 9As

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทดสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยใช้ IOC (Index of Item Objective Test) ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 และทำการทดสอบความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่เป้าหมายได้แก่ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 จากนั้นนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยการเก็บข้อมูลออนไลน์ ผู้วิจัยทำการค้นหาแพลตฟอร์มที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยว LGBTQIA+ จากนั้นทำการส่งข้อมูลแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ เฟสบุ๊ก ไลน์ สแกน QR Code ไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ในกระบวนการนี้ผู้วิจัยได้สร้างความเป็นมิตรกับผู้ให้ข้อมูล (Build Rapport) ตามเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการแนะนำตนเองอย่างเปิดเผย พร้อมใช้ประโยคทักทายอย่างเป็นมิตร และอธิบายวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้ผู้ทำแบบสอบถามเข้าใจเป้าหมายในการเก็บแบบสอบถาม จากนั้นกลุ่มนักท่องเที่ยวทำการสแกน QR Code เพื่อเข้าไปดำเนินการตอบแบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มนักท่องเที่ยวใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 10-20 นาที

จากนั้นกดส่ง หรือ Submit ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยว 9 As โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Means) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วยค่าสถิติ F-Test (ANOVA) โดยการแปลผลความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนตามเกณฑ์ของ (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ดังนี้ 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก, 2.50–3.49 = ปานกลาง, 1.50–2.49 = น้อย, 1.00–1.49 = น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA + ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ 20–30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียนนักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบายและหลากหลายรูปแบบ อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสถานบันเทิงต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการ เทศกาลงานดนตรีอีกมากมาย รวมไปถึงร้านค้าใช้จ่ายภายในพื้นที่ก็ไม่เกินศักยภาพทางการเงินของกลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่ทำให้สามารถจับจ่ายใช้สอยได้อย่างสะดวก จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	4.30	0.50	มาก
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)	4.50	0.42	มากที่สุด
3. การเข้าถึง (Accessibility)	4.45	0.45	มาก
4. กิจกรรม (Activities)	4.43	0.47	มาก
5. ที่พักแรม (Accommodation)	4.47	0.45	มาก
6. ความพร้อมในการใช้งาน (Availability)	4.49	0.45	มาก
7. ความมั่นใจ (Assurance)	4.47	0.47	มาก
8. ลักษณะที่ปรากฏ (Appearance)	4.48	0.45	มาก
9. ความชื่นชม (Appreciation)	4.45	0.45	มาก
เฉลี่ยรวม	4.45	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือความพร้อมในการใช้งาน (Availability) ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.45) ด้านลักษณะที่ปรากฏ (Appearance) ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.45) ด้านที่พักแรม (Accommodation) ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.45) ด้านความมั่นใจ (Assurance) ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.47) ด้านการเข้าถึง (Accessibility) ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.45) ด้านความชื่นชม (Appreciation) ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.45) ด้านกิจกรรม (Activities) ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.47) และปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ประเด็นความต้องการ	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	อายุ		การศึกษา		อาชีพ		รายได้	
	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.	F	Sig.
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	0.30	0.88	3.27	0.02*	1.50	0.20	3.00	0.01*
2. อำนวยความสะดวก(Amenities)	0.80	0.52	3.56	0.01*	1.90	0.10	6.32	0.00*
3. การเข้าถึง(Accessibility)	0.30	0.88	3.10	0.03*	0.55	0.69	6.45	0.00*
4. กิจกรรม (Activity)	0.75	0.56	5.21	0.00*	1.50	0.20	6.89	0.00*
5. ที่พักแรม (Accommodation)	1.42	0.23	3.50	0.02*	2.24	0.06	3.56	0.00*
6. ความพร้อมในการใช้งาน (Availability)	0.48	0.75	3.42	0.02*	2.33	0.06	7.66	0.00*
7. ความมั่นใจ (Assurance)	0.72	0.58	3.90	0.01*	2.50	0.04*	6.40	0.00*
8. ลักษณะที่ปรากฏ (Appearance)	0.35	0.84	4.66	0.00*	1.70	0.14	7.00	0.00*
9. ความชื่นชม (Appreciation)	0.29	0.89	2.77	0.04*	1.51	0.18	5.74	0.00*
รวม	0.34	0.81	3.28	0.00*	1.53	0.15	6.57	0.00*

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยค่าสถิติ F-Test (ANOVA) พบว่า อายุและอาชีพของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การศึกษาและรายได้ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้พบว่า การศึกษา อาชีพ และรายได้ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านความมั่นใจ (Assurance) แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่ามีประเด็นต่าง ๆ ที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ในประเด็น 1) ต้องการให้เมืองพัทยามีแหล่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ อย่างครบถ้วน 2) ต้องการให้เมืองพัทยามีระบบการสื่อสารที่ครอบคลุมพื้นที่สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว

3) ต้องการให้เมืองพัทยามีร้านอาหารที่หลากหลายระดับสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมในการใช้งาน (Availability) ในประเด็น 1) ต้องการให้เมืองพัทยามีความพร้อมในการบริการนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล 2) ต้องการให้เมืองพัทยามีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน 3) ต้องการให้บุคลากรทางการท่องเที่ยวในเมืองพัทยามีความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว และต้องการให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในเมืองพัทยาให้มีความพร้อมสำหรับให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านลักษณะที่ปรากฏ (Appearance) ในประเด็น 1) ต้องการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของผู้ประกอบการในเมืองพัทยา 2) ต้องการความรู้สึกละมุนคลายทางด้านร่างกายและจิตใจเมื่อมาท่องเที่ยวในเมืองพัทยา 3.) ต้องการให้ผู้ให้บริการในเมืองพัทยาสร้างความประทับใจในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ พลสาร แก้วทิพย์ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศ กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศ LGBTQ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A ได้แก่ สถานที่พัก การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต่างก็ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวที่ครอบคลุม ทั้งทางด้าน สถานที่ท่องเที่ยว การเข้าถึงข้อมูล การบริการ ความปลอดภัย และความคุ้มค่าต่อสินค้า/บริการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ภัทร์นลิน เกียรติกมลศรี และ ครินยา ละอองอินทร์ ทยานศิลป์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวเพศทางเลือก (LGBT) ต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่าภาพลักษณ์ของเมืองพัทยาที่มีผลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวเพศทางเลือก (LGBT) ต่อเมืองพัทยาเรียงลำดับดังนี้ 1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านสิ่งดึงดูดใจ และสอดคล้องกับ ปิยะฉัตร ปวงนิยม จิราทัศน์ รัตนมณีฉัตร และ นิติบดี สุขเจริญ (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศสำหรับธุรกิจโรงแรม พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไป กล่าวคือ ต้องการไปเที่ยวเพื่อผ่อนคลายและพักผ่อน (Relaxation and Enjoyment) หลบหนีบรรยากาศแบบเดิมจากถิ่นพำนักของตน (Escape from their Home Environment) การหาประสบการณ์ใหม่จากการเดินทางท่องเที่ยว (Explore the New Experience) รวมถึงการได้แสดงตัวตนได้อย่างอิสระ (Be Themselves)

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุและอาชีพของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่การศึกษาและรายได้ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ แตกต่างกัน มีความต้องการต่อการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับชฎาพร เพ็งศิริ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเมืองพัทยา และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เคยท่องเที่ยวเมืองพัทยามีระดับการศึกษาต่างกัน ทำให้การตัดสินใจในการท่องเที่ยวเมืองพัทยาโดยรวมต่างกัน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเมืองพัทยา และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เคยท่องเที่ยวเมืองพัทยามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ทำให้การตัดสินใจในการท่องเที่ยวเมืองพัทยารวมต่างกัน ทั้งยังสอดคล้องกับ อารีวรรณ บัวเพ็ญ (2561) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจีนในการมาท่องเที่ยวประเทศไทย : กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี พบว่าระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวจีนในการมาท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับ ภัทรนลิน เกียรติกุลศรี และ ครินยา ละอองอินทร์ ทยานศิลป์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวเพศทางเลือก (LGBT) ต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่านักท่องเที่ยวที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุ รายได้ และระดับการศึกษา มีความภักดีต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านอาชีพมีความภักดีต่อการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี ควรนำผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ ที่มีต่อความต้องการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มาปรับใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ให้สามารถสร้างความประทับใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ ให้เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ควรให้ความสำคัญกับสถานที่ท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรเพิ่มกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่ม LGBTQIA+ โดยสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการขยายฐานตลาดการท่องเที่ยว และเพิ่มคุณค่า ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดี มีคุณภาพ และน่าสนใจในพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความต้องการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นประโยชน์เพิ่มเติมในส่วนที่วิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถอธิบายได้

2) ควรทำการศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรกลุ่มอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยอาจเพิ่มในเรื่องของการตลาดหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และมีการเจาะจงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อเป็นการต่อยอดและขยายโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *ส่องโอกาสสร้างเม็ดเงินทางการท่องเที่ยวจากกลุ่ม LGBTQ*. ศูนย์พัฒนาวิชาการด้านการตลาดการตลาดท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก www.tatacademy.com/th/articles/article/.
- ชญาณิน วังชัย. (2561). *เรื่อง LGBTQ inside out สรุประเด็นจากการสำรวจความเห็นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพสูง LGBTQIA*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2565, จาก www.tatreviewmagazine.com/article/lgbtq-inside-out/
- ชญาพร เพ็งหิรัญ. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ*. สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS*. กรุงเทพมหานคร: วิชั่นเตอร์พรีนทร์ กรุงเทพมหานคร.
- ปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์. (2565). *ทีมเรารักพัทยา สานพลังกลุ่ม LGBT สร้างรายได้ยกระดับท่องเที่ยวสู่เมืองนานาชาติ*. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2565, จาก www.naewna.com/politic/652992.
- ปิยะฉัตร ปวงนิยม, จิราทัศน์ รัตนมณีฉัตร และนิติบดี ศุขเจริญ. (2560). *แนวทางในการสร้างโอกาสทางการตลาดจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศสำหรับธุรกิจโรงแรม*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 2455–2471.
- พลกร แก้วทิพย์. (2562). *การพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางเพศ กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่*. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล,
- ภัสรณลิน เกียรติกมลศรี และศรีนยา ละอองอินทร์ ทยานศิลป์. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของนักท่องเที่ยวเพศทางเลือก (LGBT) ต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15. หน้า 1070–1084. บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อภิวัฒน์ สุวรรณรัตน์. (2559). *พัฒนาย่านเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2565, จาก www.sites.google.com/site/pattaya2611/

อารีวรรณ บัวเฟื่อน. (2561). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนในการมาท่องเที่ยวประเทศไทย : กรณีศึกษา สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Cochran W.G. (1977). *Sampling Techniques (3rd Edition)*. New York: John Wiley and Sons.

PRIDE AND PROUD. (2565). เปิดตัวย่อ "LGBTQIA+" คืออะไร มาจากไหน. สืบค้นเมื่อ 24 มกราคม 2566, จาก www.bangkokbiznews.com/lifestyle/1008000.

Voice Online. (2562). ส่องโอกาสตลาดกลุ่ม LGBT พื้นที่ท่องเที่ยวไทย ยุคเศรษฐกิจฝืด. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2565, จาก www.voicetv.co.th/read/xll3YtBCy.

อิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของ พนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน Influence of Job Characteristics Affecting the Service Performance of Salespeople in Retail Business: Mediating Role of Meaningful Work

¹ภัทรภรณ์ ธนาการสิทธิ์ และ ²ปิยพงษ์ คล้ายคลึง

¹Patraporn Tanakarnsit and ²Piyapong Khaikleng

¹นิสิตปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาประยุกต์
คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ประจำวิทยาลัยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Master of Art, Applied Psychology Graduate School Srinakharinrot University

²Lecturer of College of Creative Industry Srinakharinwirot University

¹Corresponding Author. E-mail: patraporn.nut@g.swu.ac.th

Received November 15, 2022; Revised December 14, 2022; Accepted April 5, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกจำนวน 213 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่า χ^2 เท่ากับ 35.48 ค่า df เท่ากับ 34 ค่า χ^2/df เท่ากับ 1.04 ค่า P-Value เท่ากับ 0.39 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.01 ค่า CFI เท่ากับ 0.99 ค่า TLI เท่ากับ 0.99 ค่า SRMR เท่ากับ 0.02 และตัวแปรทั้งหมดในโมเดลการวิจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก ได้ร้อยละ 57.90 โดยพบว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางอ้อมทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ ($\beta = 0.46, p < .05$) และงานที่มีความหมายมีอิทธิพลทางบวกต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.76, p < .05$) และคุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางบวกต่องานที่มีความหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.61, p < .05$) สรุปได้ว่าคุณลักษณะของงาน และงานที่มีความหมาย เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงาน องค์การสามารถนำไปใช้ในการออกแบบงาน การจัดฝึกอบรมหรือ จัดบรรยาย เพื่อพัฒนาความรู้ ส่งเสริมการรับรู้ให้พนักงานได้รับทราบถึงความสำคัญของงานของตน นำไปสู่การยกระดับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขาย

คำสำคัญ: ผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ; คุณลักษณะของงาน; งานที่มีความหมาย

Abstract

The purposes of this research are as follows: (1) the influence of job characteristics affecting the service performance of salespeople in the retail business; and the (2) the mediation role of meaningful work. The research methodology was conducted by Qualitative Research Methods with the 213 questionnaires in response to salespeople in retail business. It was analyzed using a Structural Equation Modelling program (SEM). Which showed that the model was consistent with the empirical data, and the calculated indices provided good model fit (Chi-Square = 35.48, df = 34, Chi-Square/df = 1.04, P-Value = 0.39, RMSEA = 0.01, CFI = 0.99, TLI = 0.99, SRMR = 0.02) and all variables in the model were accounted for in 57.90%. Job characteristics had a positive indirect effect with statistically significant on service performance through meaningful work in the form of mediator ($\beta = 0.46$, $p < .05$) and meaningful work had a positive effect with statistically significant on service performance ($\beta = 0.76$, $p < .05$) and job characteristics had a positive effect with a statistically significant effect on meaningful work ($\beta = 0.61$, $p < .05$). The results of this research showed that the job characteristics and meaningful work were key factors in the service performance process of employees. Therefore, organizations can use the results for job design, training or giving lectures to enhance knowledge and promote employee awareness. The recognition of the importance of the job may help to improve the service performance of the salespeople.

Keywords: Service performance; Job characteristics; Meaningful work

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจค้าปลีกเป็นธุรกิจที่มีความเจริญก้าวหน้า เนื่องจากมีผู้ประกอบการค้าปลีกเพิ่มขึ้น ทั้งกิจการขนาดเล็กและขนาดใหญ่ อีกทั้งการเติบโตของธุรกิจค้าปลีกในประเทศไทยที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภาวะการแข่งขันทางธุรกิจค้าปลีกมีการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น บทบาทหน้าที่สำคัญของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีก คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าหรือบริการเพื่อสร้างผลกำไรให้กับธุรกิจ รวมถึงการให้บริการแก่ลูกค้าเพื่อสร้างความพึงพอใจและสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้าแต่ละราย (พัชรภรณ์ เลขยันต์, 2560) และจากแนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรมไทยปี 2565-2567 (วิจัยกรุงศรี, 2565) พบว่า ธุรกิจค้าปลีกมีแนวโน้มเติบโตขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.0 - 3.5 ต่อปี โดยมีปัจจัยหนุนจากกำลังซื้อในประเทศที่ทยอยฟื้นตัวตามทิศทางเศรษฐกิจ จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจการใช้จ่ายของภาครัฐ และการฟื้นตัวจากการใช้จ่ายของประชาชน นอกจากนี้ธุรกิจค้าปลีกยังเติบโตมาจากการที่ผู้ประกอบการมีการเร่งปรับตัวเพื่อขยายฐานรายได้และกลุ่มลูกค้าในระยะยาว ซึ่งมุ่งเน้นที่การขยายสาขาเพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภค โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพฯ ดังนั้นองค์กรธุรกิจค้าปลีกจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่ง รวมถึงการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลาย

และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ดังนั้นผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรธุรกิจค้าปลีก

พนักงานขายมีบทบาทความสำคัญในฐานะตัวแทนขององค์กรที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าโดยตรงผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า จากหลักฐานเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่า พนักงานที่สามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพจะส่งผลให้ลูกค้ามีแนวโน้มที่จะประเมินการบริการที่ดี นำไปสู่การเพิ่มปริมาณการซื้อและความถี่ของการเข้าใช้บริการในอนาคต (Amyx and Bhuian, 2009; Liao and Chuang, 2004; Raub and Liao, 2012) เมื่อองค์กรมีพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการที่ดี มีคุณภาพสูงถือเป็นกลยุทธ์ในการรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ (Walumbwa, Hsu, Wu, Misati, and Christensen-Salem, 2019) และการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานจึงเป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนา และยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของการบริการขององค์กร ทั้งนี้ปัญหาเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานยังพบจากผลงานวิจัยของนักวิชาการที่สนใจอย่างหลากหลาย (Sloot, 2017; Johns and Howard, 1998; Liao and Chuang, 2004) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาผลการปฏิบัติงานของพนักงานที่มีประสิทธิภาพการทำงานลดลง การตอบสนองต่อตลาดที่มีการแข่งขันสูงขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันในอุตสาหกรรมธุรกิจค้าปลีกที่เน้นการแข่งขันด้านการให้บริการเป็นหลัก จึงเป็นที่มาให้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานในธุรกิจค้าปลีกให้ดียิ่งขึ้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขันทางกลยุทธ์ของธุรกิจต่อไป

แนวคิดการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรนั้นมีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ต่างกันตามบริบทขององค์กร พนักงาน หรือสภาพแวดล้อมของการทำงาน แนวคิดหนึ่งให้ความสำคัญกับการออกแบบให้สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับพนักงานจนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายนั้นคือ แนวคิดโมเดลคุณลักษณะของงานที่นำเสนอโดย Hackman and Oldham (1976) สาระสำคัญของแนวคิดนี้มุ่งศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะของงานกับสภาวะทางจิตใจทั้ง 3 สภาวะ ได้แก่ 1) ประสบการณ์การทำงานแบบมีความหมาย (Experienced meaningfulness of the work) 2) ความรับผิดชอบในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Responsibility for work outcomes) และ 3) องค์ความรู้ของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Knowledge of the actual results) ทั้งนี้สภาวะทางจิตใจที่เกิดจากตัวแปรคุณลักษณะของงาน (Job characteristics) หลายองค์ประกอบ คือ ประสบการณ์การทำงานแบบมีความหมาย (Experienced meaningfulness of the work) หรือ งานที่มีความหมาย (Meaningful work) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรความหลากหลายของทักษะ (Skill variety) เอกลักษณ์ของงาน (Task identity) และความสำคัญของงาน (Task significance)

จากความสัมพันธ์ดังกล่าวจะนำไปสู่ผลลัพธ์อันได้แก่ แรงจูงใจภายในที่เพิ่มสูงขึ้น ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และอัตราการขาดงานและการลาออกลดน้อยลง

จากโมเดลคุณลักษณะของงาน สามารถอธิบายได้ด้วยงานวิจัยที่เผยแพร่จำนวนมาก เช่น Allan (2017) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของงานกับผลการปฏิบัติงาน โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาโดยใช้แนวคิดโมเดลคุณลักษณะของงาน และมุ่งเน้นศึกษาไปที่ตัวแปรส่งผ่านอย่างงานที่มีความหมายในการช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของงานกับผลการปฏิบัติงาน จากกลุ่มตัวอย่างวัยทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับทั้งงานที่มีความหมายและความสำคัญของงานอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้งานที่มีความหมายยังเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างความสำคัญของงานกับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือบุคคลที่สามารถทำงานบรรลุผลลัพธ์โดยที่งานนั้น ๆ ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อบุคคลอื่น มีแนวโน้มที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น เนื่องจากการรับรู้ได้ว่างานที่ปฏิบัติมีความหมายต่อตนเองบริบทการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งอ้างอิงตามโมเดลคุณลักษณะของงานของ Hackman and Oldham (1976) พบว่าคุณลักษณะของงานใน 3 มิติ ส่งผลถึงงานที่มีความหมายและนำไปสู่ผลลัพธ์ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคุณลักษณะของงานเป็น 3 มิติของงานตามคุณลักษณะของงานของ Hackman and Oldham (1976) คือ 1) ความหลากหลายของทักษะ 2) เอกลักษณะของงาน และ 3) ความสำคัญของงาน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานที่มีความหมายอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ พบว่า งานที่มีความหมายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ แต่ยังไม่พบการศึกษาการทำหน้าที่เป็นตัวส่งผ่านของงานที่มีความหมายระหว่างคุณลักษณะของงาน กับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ ในธุรกิจค้าปลีกที่จะสามารถนำมาอธิบายในบริบทของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาถึงอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน เป็นช่องว่างแห่งการเติมเต็มความรู้

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษาถึงอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงอิทธิพลของ คุณลักษณะของงาน งานที่มีความหมายที่มีต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาพนักงานขายได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การยกระดับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายให้มีการบริการที่ดี มีคุณภาพสูง และรักษาข้อได้เปรียบทางกลยุทธ์ในการแข่งขันทางธุรกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดโมเดลคุณลักษณะของงานของ Hackman and Oldham (1976) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบงานให้มีคุณลักษณะของงานที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับพนักงานผ่านการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะของงานกับสภาวะทางจิตใจทั้ง 3 สภาวะคือ ประสบการณ์การทำงานแบบมีความหมาย ที่ทำให้พนักงานรับรู้ถึงคุณค่าและความหมายในงานของตนเป็นผลมาจากการที่พนักงานได้ทำงานที่ใช้ความหลากหลายของทักษะในการดำเนินงานให้สำเร็จ ลุล่วง มีเอกลักษณ์ของงาน ที่ระบุรายละเอียดการทำงานและเห็นผลลัพธ์การทำงานได้อย่างชัดเจน และเป็นงานที่มีความสำคัญ สามารถสร้างผลกระทบต่อบุคคลอื่นได้ ขณะที่สภาวะทางจิตใจที่พนักงานรู้สึกถึงความรับผิดชอบในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการได้รับอิสระในการตัดสินใจในการทำงานของพนักงาน ซึ่งจะทำให้พนักงานตระหนักถึงการมีความรับผิดชอบในการทำงานที่มีต่อผลลัพธ์ของงานนั้น ๆ มากขึ้น และสุดท้าย องค์ความรู้ของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการป้อนกลับจากการทำงาน ซึ่งจะทำให้พนักงานรับรู้ได้ถึงประสิทธิภาพในการทำงานของตน ส่งผลทำให้พนักงานได้เรียนรู้ข้อผิดพลาดและการพัฒนางานของตนให้ดียิ่งขึ้น และจากความสัมพันธ์ดังกล่าวจะนำไปสู่ผลลัพธ์อันได้แก่ แรงจูงใจภายในของการทำงานที่เพิ่มสูงขึ้น ผลการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น และอัตราการขาดงานและการลาออกลดลง

ในบริบทการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยงานที่มีความหมายเป็นหนึ่งในสภาวะทางจิตใจที่สำคัญทางจิตวิทยาที่เป็นสื่อกลางระหว่างคุณลักษณะของงาน นำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กร และงานที่มีความหมายยังเป็นตัวแปรหนึ่งที่สืบทาทหน้าสำคัญที่ได้รับการประกาศให้เป็นหนึ่งในตัวขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุดของผลลัพธ์ของบุคคลและองค์กร (Fürstenberg et al., 2021) นอกจากนั้นจากการศึกษาของ Allan et al. (2019) ได้ทำการการศึกษาขนาดอิทธิพลของงานที่มีความหมายกับผลลัพธ์ต่าง ๆ ทางจิตวิทยา และการทำนายผลลัพธ์โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน ด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างอภิมาน จากงานวิจัยจำนวน 44 งานวิจัยพบว่า งานที่มีความหมายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลลัพธ์ขององค์กรมากมาย รวมถึงผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการที่ระบุในงานของ Walumbwa et al. (2019) พบว่า งานที่มีความหมายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการในระดับบุคคล จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของงาน

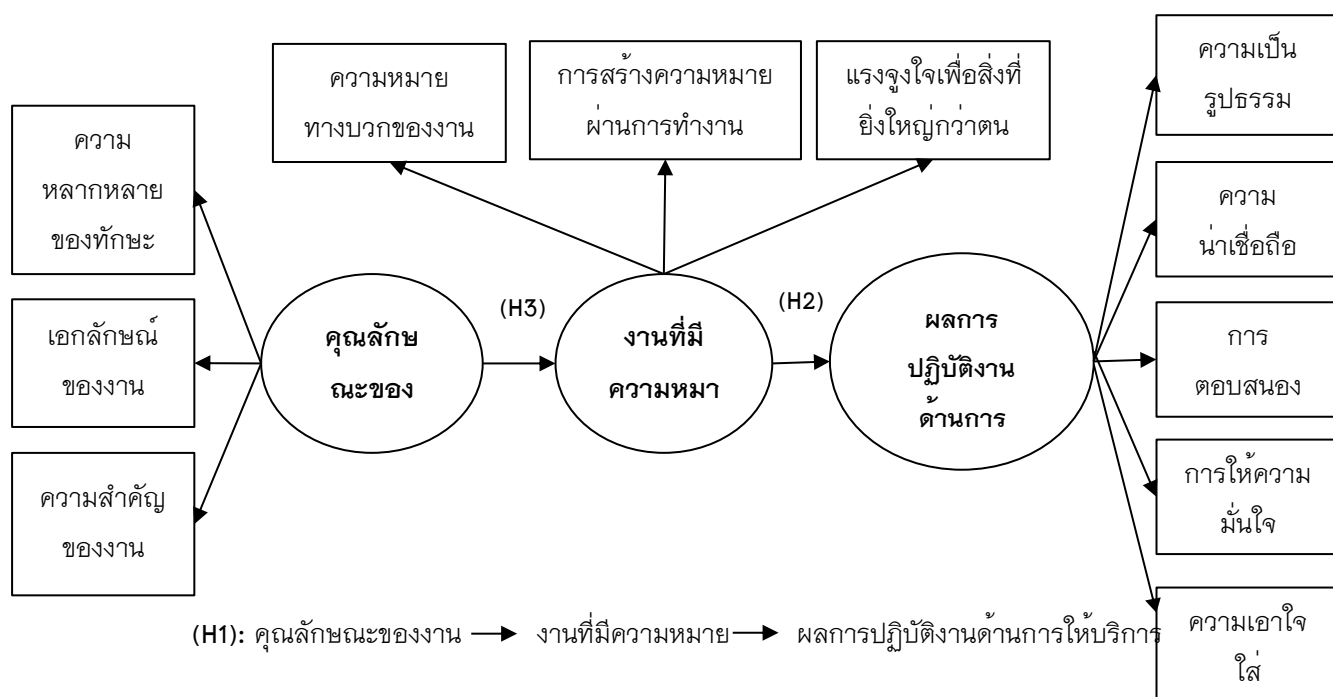
กับงานที่มีความหมาย น่าจะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในกระบวนการที่ทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก

อ้างอิงตามโมเดลคุณลักษณะของงานของ Hackman and Oldham (1976) พบว่าคุณลักษณะของงานใน 3 มิติ ส่งผลถึงงานที่มีความหมายและนำไปสู่ผลลัพธ์ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคุณลักษณะของงานเป็น 3 มิติของงานตามคุณลักษณะของงานของ Hackman and Oldham (1976) คือ 1) ความหลากหลายของทักษะ 2) เอกลักษณะของงาน และ 3) ความสำคัญของงาน ผู้วิจัยจึงได้ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ว่า

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 งานที่มีความหมายมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลต่องานที่มีความหมายของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ พนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกแห่งหนึ่งที่ปฏิบัติงานหน้าสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะงาน คือ ปฏิบัติงานในพื้นที่ขาย เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า และมีบทบาทหน้าที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ตามฐานข้อมูล ณ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 594 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พนักงานขายในบริษัทธุรกิจค้าปลีกที่เป็นพนักงานประจำ ตั้งแต่ตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ ผู้ช่วยผู้จัดการ และผู้จัดการสาขาที่ทำงานให้บริการลูกค้าหน้าสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีอายุงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 213 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural equation modeling: SEM) เพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ (นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล, 2557) ที่ได้กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติการวิเคราะห์พหุตัวแปรควรมีอย่างน้อย 10–20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ในงานวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 11 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอจึงควรมีอย่างน้อย 110 – 220 คน เพื่อป้องกันกลุ่มตัวอย่างไม่ตอบกลับหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างอีกร้อยละ 20 และใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 264 และคัดเลือกการตอบที่สมบูรณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 213 คน เป็นไปขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมดังที่กำหนดไว้

เครื่องมือในการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานในที่ทำงานปัจจุบัน และตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกปรับปรุงแบบสอบถามผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของ Amyx and Bhuian (2009) ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 17 ข้อ 5 องค์ประกอบย่อย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.54 – 0.76 และคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ พบว่า $\chi^2 = 4.69$, $df = 2$, $\chi^2/df = 1.17$, $P\text{-Value} = 0.32$, $RMSEA = 0.02$, $CFI = 0.99$, $TLI = 0.99$ และค่า $SRMR = 0.01$ แต่ละองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.60 – 0.81 ดังนั้น ข้อคำถามของตัวแปรผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ จึงมีคุณภาพเหมาะสมเพียงพอทั้งความตรงและความเที่ยงในการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานได้

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามงานที่มีความหมาย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้และปรับปรุงข้อคำถามของแบบสอบถามของ Steger et al. (2012) โดยมีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.76 – 0.88 และคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ มี $\chi^2 = 0.00$, df

= 1, $\chi^2/df = 0$, P-Value = 0.99, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 1.01 และค่า SRMR = 0.00 แต่ละองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.61 – 0.88 ดังนั้น ข้อคำถามของตัวแปรงานที่มีความหมายจึงมีคุณภาพเหมาะสมเพียงพอทั้งความตรงและความเที่ยงในการวัดการรับรู้งานที่มีความหมายของพนักงาน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามคุณลักษณะของงาน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้และปรับปรุงแบบสอบถามคุณลักษณะของงานของ Blanz (2017) โดยมีข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.51 – 0.58 และคุณภาพด้านความตรงเชิงโครงสร้างพบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ มี $\chi^2 = 0.00$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0$, P-Value = 0.99, RMSEA = 0.00, CFI = 1.00, TLI = 1.01 และค่า SRMR = 0.00 แต่ละองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.70 – 0.74 ดังนั้น ข้อคำถามของตัวแปรคุณลักษณะของงาน จึงมีคุณภาพเหมาะสมเพียงพอทั้งความตรงและความเที่ยงในการวัดคุณลักษณะงานของพนักงานได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of variation) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป IBM SPSS Statistics การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายของงานวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์และตรวจสอบโมเดล ประมวลผลวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) โดยโปรแกรม Mplus

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานบริการในธุรกิจค้าปลีก จำนวนทั้งสิ้น 213 คน ตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 73.24 (n=156) และ 26.76 (n=57) อยู่ในช่วงอายุ 31 – 45 ปี ร้อยละ 51.17 (n = 109) รองลงมาเป็นช่วงอายุ 20 – 30 ปี ร้อยละ 45.54 (n = 97) ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.11 (n =111) และต่ำกว่า ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 40.38 (n=86) มีอายุการทำงานอยู่ในช่วง 1 ปี ขึ้นไป – 3 ปี มากที่สุด ร้อยละ 42.72 (n=91) รองลงมามีอายุการทำงานในช่วง 3 ปี ขึ้นไป – 6 ปี ร้อยละ 25.82 (n =55) และส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานปฏิบัติการ ร้อยละ 70.89 (n =151) รองลงมาเป็นผู้ช่วยผู้จัดการสาขา ร้อยละ 19.72 (n =42)

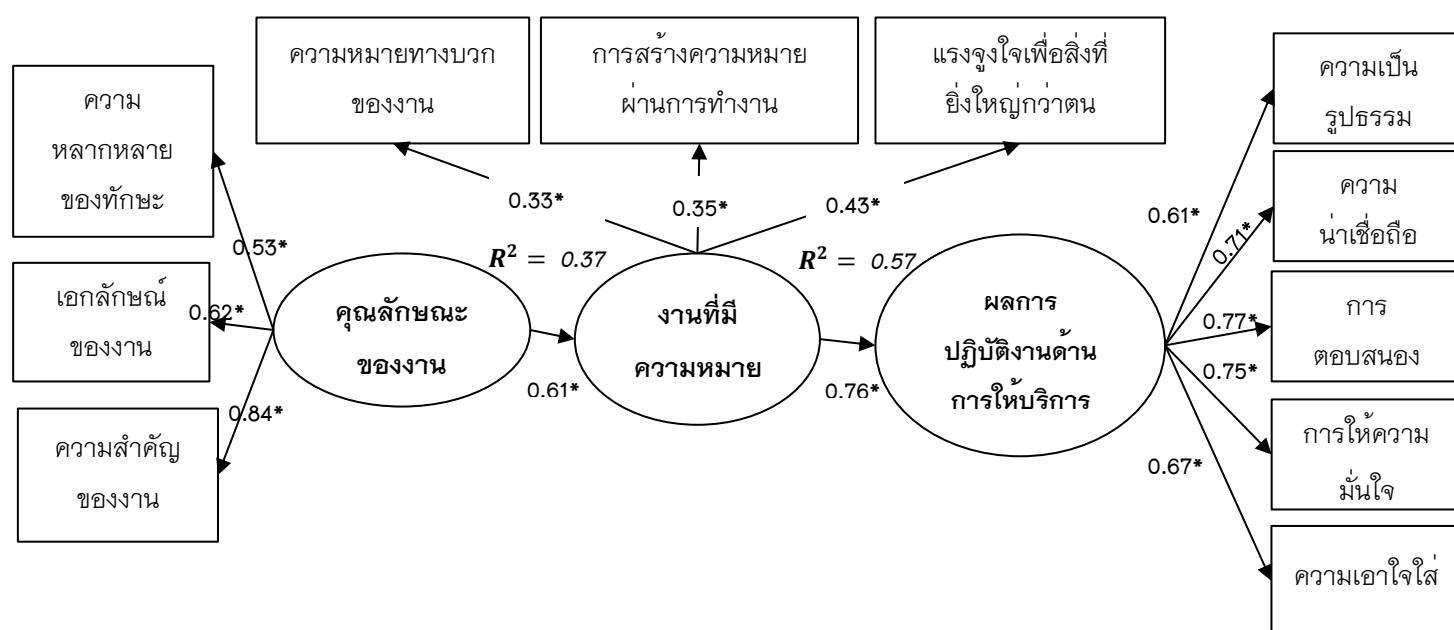
ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรวิจัย

(1) ตัวแปรผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ด้านความเป็นรูปธรรม ($M = 4.43$, $SD = 0.70$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือ ($M = 4.28$, $SD = 0.69$) ด้านการให้ความมั่นใจ ($M = 4.23$, $SD = 0.73$) ด้านการตอบสนอง ($M = 4.16$, $SD = 0.73$) และด้านความเอาใจใส่ ($M = 4.13$, $SD = 0.74$)

(2) ตัวแปรงานที่มีความหมาย พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ความหมายทางบวกของงาน ($M = 3.96$, $SD = 0.81$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสร้างความหมายผ่านการทำงาน ($M = 3.71$, $SD = 0.85$) และแรงจูงใจเพื่อสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่าตน ($M = 3.51$, $SD = 0.87$)

(3) ตัวแปรคุณลักษณะของงาน ตัวแปรสังเกตได้ความสำคัญของงาน ($M = 4.03$, $SD = 0.841$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เอกลักษณะของงาน ($M = 3.83$, $SD = 0.84$) และความหลากหลายของทักษะ ($M = 3.66$, $SD = 0.87$)

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของงานวิจัย คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 35.48$, $df=34$, $\chi^2/df = 1.04$, $P\text{-Value} = 0.39$, $RMSEA = 0.01$, $CFI = 0.99$, $TLI = 0.99$, $SRMR = 0.02$ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปร = 0.57 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลการวิจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก ได้ร้อยละ 57.90

ภาพที่ 2 แสดงผลการทดสอบความสอดคล้องโมเดลอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก พบว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ ($\beta = 0.46, p < .05$) (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1) และงานที่มีความหมายมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.76, p < .05$) (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2) และคุณลักษณะของงานมีอิทธิพลต่องานที่มีความหมาย ทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.61, p < .05$) (ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลรวมอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของอิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ตัวแปรผล	งานที่มีความหมาย			ผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ		
ตัวแปรเหตุ	DE	IE	TE	DE	IE	TE
คุณลักษณะของงาน	.61**	–	.61**	–	.46**	.46**
งานที่มีความหมาย	–	–	–	.76**	–	.76**

หมายเหตุ: ** $p < 0.05$, DE หมายถึงอิทธิพลทางตรง IE หมายถึงอิทธิพลทางอ้อม TE หมายถึงอิทธิพลรวม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอไปในข้างต้น ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย ทั้งยังพบว่าผลการวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะของงานที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงได้นำมาอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงานและผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคุณลักษณะของงานและผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการพบว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ ($\beta = 0.46, p < .05$) จึงเป็นการสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ว่าคุณลักษณะของงานมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานด้านบริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกโดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Senen et al. (2020) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริการส่วนหน้าในธุรกิจโรงแรม ซึ่งนับได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ที่มีพนักงานบริการปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า และมีบทบาท

หน้าที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าโดยตรง พบว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

นอกจากนั้นจากงานวิจัยของ Allan (2017) พบว่า ผลการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับทั้งงานที่มีความหมายและคุณลักษณะของงานอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้งานที่มีความหมายยังเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะของงานกับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือบุคคลที่สามารถทำงานบรรลุผลลัพธ์โดยที่งานนั้นส่งผลกระทบบางอย่างต่อบุคคลอื่น มีแนวโน้มที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น เนื่องจากการรับรู้ได้ว่างานที่ปฏิบัติมีความหมายต่อตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า งานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่านที่สำคัญ ช่วยให้เกิดผลการปฏิบัติงานการให้บริการที่มีคุณภาพสูงขึ้นได้ สะท้อนให้เห็นว่า หากพนักงานขายได้รับมอบหมายงานที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม ได้แก่ ความหลากหลายของทักษะ โดยจำเป็นต้องให้งานบริการด้านการขายท้าทายความสามารถ มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้พนักงานขายได้ใช้ความสามารถที่ตนเองถนัดและมีความหลากหลาย นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องให้พนักงานขายมีส่วนร่วมในความสำเร็จด้านยอดขาย กำไร หรือผลสำเร็จขององค์กร รวมไปถึงการได้รับประโยชน์และความสำคัญของงานที่มีต่อพนักงานขาย เช่น การส่งผลดีต่อเพื่อนร่วมงาน ลูกค้า เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างงานที่มีความหมายและผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรงานที่มีความหมายและผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ พบว่า งานที่มีความหมายมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.76, p < .05$) จึงเป็นการสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 ที่ว่างานที่มีความหมายมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Walumbwa et al. (2019) ซึ่งพบว่า งานที่มีความหมายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เมื่อพนักงานรับรู้ว่าการงานของตนมีความหมาย มีแนวโน้มที่พนักงานจะทุ่มเทให้กับงานของตน และมีสมาธิกับงานมากขึ้น และเกิดผลกระทบเชิงบวกต่อบุคคลอื่นและองค์กร จึงเป็นการช่วยเพิ่มผลการปฏิบัติงานด้านการบริการให้เพิ่มสูงขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงานและงานที่มีความหมาย

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรคุณลักษณะของงานและงานที่มีความหมาย พบว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลต่องานที่มีความหมาย ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.61, p < .05$) จึงเป็นการสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 ที่ว่า คุณลักษณะของงานมีอิทธิพลต่องานที่มีความหมายของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีก สอดคล้องกับสมมติฐานแนวคิดของ Hackman and Oldham (1976) พบว่า งานที่มีความหมายถูกนับว่าเป็นสภาวะทางจิตใจที่สำคัญทางจิตวิทยาซึ่งเป็นสื่อกลางระหว่าง

คุณลักษณะของงาน นำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กรอย่าง และในการวิจัยของ Allan et al. (2019) ที่ได้นำทฤษฎีคุณลักษณะของงาน (Job characteristics theory) มาใช้เป็นกรอบการวิจัยในการศึกษาขนาดอิทธิพลของงานที่มีความหมายกับผลลัพธ์ต่าง ๆ ทางจิตวิทยา และการทำนายผลลัพธ์โดยมีงานที่มีความหมายเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า คุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับงานที่มีความหมายและนำไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กรมากมาย รวมถึงผลการปฏิบัติงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนรูปแบบการทำงาน การออกแบบงานให้มีการหมุนเวียนงาน (Job rotation) ให้พนักงานชายได้เปลี่ยนหน้าที่การทำงาน โดยการหมุนเวียนไปทำงานอื่นที่ใช้ทักษะ ความสามารถที่แตกต่างกันจากงานเดิมที่ทำอยู่ประจำ เพื่อลดความเบื่อหน่ายในงาน เพิ่มการรับรู้ถึงคุณค่าที่อยู่งาน

2) สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการออกแบบงานโดยการขยายขอบเขตงาน (Job enlargement) คือ การเพิ่มภารกิจในงานที่มีความหลากหลาย และแตกต่างไปจากงานเดิมที่พนักงานปฏิบัติ เพื่อเพิ่มการรับรู้ถึงคุณค่าที่อยู่งานของพนักงานชาย สร้างการรับรู้ถึงความสำคัญในงานของตนที่มีต่อองค์กร การมีส่วนร่วมในการทำงานที่ท้าทาย รับรู้ถึงขั้นตอนการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้มองเห็นถึงผลลัพธ์การทำงานของตนเองว่างานเป็นงานที่สามารถสร้างผลกระทบต่อกองงานของบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมงาน องค์กร หรือลูกค้าที่พนักงานให้บริการจะนำไปสู่การยกระดับผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานชายให้เพิ่มสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาถึงอิทธิพลทางตรงของคุณลักษณะของงานที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของงาน และผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานต่อไป

2) ควรศึกษากับกลุ่มพนักงานชายในธุรกิจค้าปลีกในบริบทที่ตั้งหรือเขตพื้นที่อื่น ๆ เช่น จังหวัดพื้นที่ท่องเที่ยว จังหวัดที่มีความหลากหลายของลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมการใช้จ่าย ความสามารถในการจ่าย พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการรับรู้งานที่มีความหมายของพนักงานได้อีกด้วย

3) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสรุปและวิเคราะห์ผลในภาพรวมจากผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ตัวแปรในโมเดลการวิจัย สามารถอธิบายผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานชายในธุรกิจค้าปลีกได้ร้อยละ 57.90 ซึ่งยังมีตัวแปรอื่น

ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการปฏิบัติงานด้านการให้บริการของพนักงานขายในธุรกิจค้าปลีกได้อีกประมาณร้อยละ 42.10 ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรอื่นร่วมด้วย เช่น ความยึดมั่นผูกพันในงาน การทำงานเป็นทีม บรรยากาศในองค์กร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2557). การประยุกต์ ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างในงานวิจัยเชิงทดลอง. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 20(2), 206–237.
- พัชรารณณ์ เลขยันต์. (2560). กลยุทธ์การตลาดเพื่อการแข่งขันสำหรับธุรกิจค้าปลีก. *SSRU Journal of Management Science*, 4(1), 8–12.
- วิจัยกรุงศรี. (2565). *วิจัยกรุงศรีมองแนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรมไทยปี 2565–2567(ตอนจบ): โอกาสและความท้าทาย*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://thaipublica.org/2022/01/krungsri-research-thailand-industry-outlook-2022-2024-01>
- Allan, B. A. (2017). Task significance and meaningful work: A longitudinal study. *Journal of Vocational Behavior*, 102, 174–182.
- Allan, B. A., Batz-Barbarich, C., Sterling, H. M., และ Tay, L. (2019). Outcomes of meaningful work: A meta-analysis. *Journal of management studies*, 56(3), 500–528.
- Amyx, D., และ Bhuian, S. (2009). Salesperf: The salesperson service performance scale. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 29(4), 367–376.
- Blanz, M. (2017). Employees' job satisfaction: A test of the job characteristics model among social work practitioners. *Journal of evidence-informed social work*, 14(1), 35–50.
- Fürstenberg, N., Alfes, K., and Shantz, A. (2021). Meaningfulness of work and supervisory-rated job performance: A moderated-mediation model. *Human Resource Management*, 60(6), 903–919.
- Hackman, J. R., และ Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational behavior and human performance*, 16(2), 250–279.
- Johns, N., & Howard, A. (1998). *Customer expectations versus perceptions of service performance in the foodservice industry*. International journal of service industry management.

- Liao, H., and Chuang, A. (2004). A multilevel investigation of factors influencing employee service performance and customer outcomes. *Academy of Management journal*, 47(1), 41–58.
- Lin, L., Cai, X., and Yin, J. (2021). Effects of mentoring on work engagement: Work meaningfulness as a mediator. *International Journal of Training and Development*, 25(2), 183–199.
- Raub, S., and Liao, H. (2012). Doing the right thing without being told: Joint effects of initiative climate and general self-efficacy on employee proactive customer service performance. *Journal of applied psychology*, 97(3), 651.
- Senen, S., Masharyono, M., & Edisa, N. (2020). *The Effect of Job Characteristics to Employee's Performance: A Case Study on Employees at Interior Industry*. Paper presented at the 3rd Global Conference on Business, Management, and Entrepreneurship (GCBME 2018).
- Steger, M. F., Dik, B. J., และ Duffy, R. D. (2012). Measuring meaningful work: The work and meaning inventory (WAMI). *Journal of career Assessment*, 20(3), 322–337.
- Walumbwa, F. O., Hsu, I.-C., Wu, C., Misati, E., และ Christensen-Salem, A. (2019). Employee service performance and collective turnover: Examining the influence of initiating structure leadership, service climate and meaningfulness. *Human relations*, 72(7), 1131–1153.

คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

Characteristics of accountants in the digital age that affect performance
of accountants under local administrative organizations in Lampang Province

¹มนัสภรณ์ วังแวว และ ²อัศนีย์ ณ น่าน

¹Manassporn Wongwaew and ²Aussanee Na nan

¹นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

²อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเนชั่น

¹Master of Business Administration Nation University

²Lecturer of Master of Business Administration Program Nation University

¹Corresponding Author. E-mail: manas.wang1987@gmail.com

Received December 21, 2022; Revised January 9, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 150 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: นักบัญชียุคดิจิทัล; คุณลักษณะของนักบัญชี; ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน;
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำปาง

Abstract

The purpose of this research was to study the characteristics of accountants in the digital age that affect the performance achievement of accountants under local administrative organizations in Lampang Province. The sample used in the research were 150 accountants working in finance and accounting under the local administrative organization in Lampang Province, using a questionnaire to collect data. The statistics used were frequency,

percentage, mean, standard deviation and regression analysis. The results of the research found that the characteristics of the digital age accountants that affected the performance achievement of the accountants under the local government organization in Lampang Province were knowledge and accounting professional skills, accounting Professional Ethics, account related legal aspects analytical thinking and problem solving and information technology with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Digital Accountant; characteristics of accountants; Performance achievement; Lampang Local Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคดิจิทัล ตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล แนวโน้มการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด รัฐบาลตระหนักถึงความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) มีผลทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิด วิธีการ ตลอดจนกระบวนการทำงานในลักษณะที่เปิดกว้าง เชื่อมโยง เน้นความโปร่งใสในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานในระบบราชการที่ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เน้นในการสนับสนุน การแก้ไขปัญหา อันจะเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นบุคลากรจึงต้องมีความสามารถในการทำงาน อันสามารถตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที และยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2560)

การบริหารงานคลังขององค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นการพิจารณาถึงการ จัดหารายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง การเงิน การบัญชี การตรวจสอบบัญชี กระบวนการงบประมาณท้องถิ่นเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของรายรับกับรูปแบบในการใช้จ่ายของแต่ละองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองท้องถิ่น นักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ของงานด้านการเงิน แก้ไขแนะนำให้คำชี้แจง หลักฐานการเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน การจัดทำบัญชีต่าง ๆ เช่น งบแสดงฐานะการเงิน งบกระทบบยอดเงินฝากธนาคาร รายงานเงินสะสม งบกระแสเงินสด

จัดทำข้อมูลทางการเงิน วิเคราะห์งบการเงินตามงบประมาณประจำปี และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยดำเนินการผ่านระบบบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (e-Loads)

ดังนั้นนักบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการขององค์กร โดยเฉพาะนักบัญชีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จำเป็นต้องมีคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่จะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันต้องมีความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี มีจรรยาบรรณในวิชาชีพบัญชี และสามารถประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานบัญชีได้อย่างเหมาะสมกับบริบทขององค์กร (ปิยพงศ์ ประไพศรีและคณะ, 2563) นอกจากนี้ยังต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำเสนอข้อมูลทางบัญชีเพื่อช่วยวางแผน ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อีกด้วย (นุรปาชียะห์ กูนา, 2562)

ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานหรือความสำเร็จในการทำงานถือเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้บริหารในองค์กรที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจกำหนดตัวชี้วัดทั้งการวัดผลในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น ผลตอบแทนสวัสดิการการทำงาน โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเลื่อนตำแหน่งตามลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย (สาวิตรี ละครพล, 2563 ; ธารรินทร์ ใจเอื้อพลสุข, 2563) ดังนั้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องมีการกำหนดกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานที่ชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติที่ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหาและการใช้จ่ายทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย (กมลภู สันตะจักร และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์, 2562)

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนอกจากนักบัญชีจะต้องมีความรู้ ความสามารถด้านบัญชีแล้ว จำต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะด้านอื่นๆ ที่จำเป็น จึงสนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและฝึกฝนตนเองของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคตและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

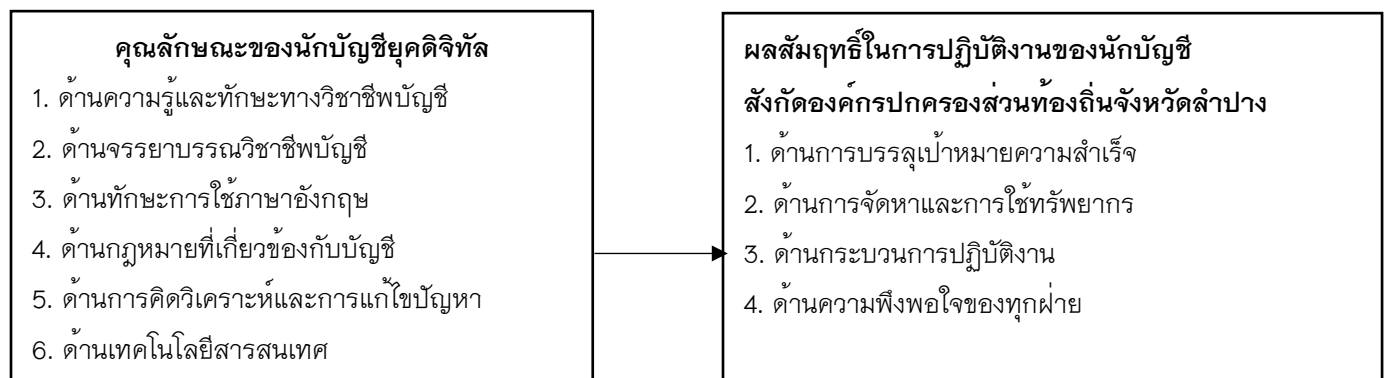
1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะนักบัญชียุคดิจิทัลของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดลำปาง

3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

สมมติฐานของงานวิจัย

คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวน 103 แห่งๆ ละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 206 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี นักวิชาการการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี นักวิชาการคลัง เจ้าพนักงานคลัง เนื่องจากผู้วิจัยทราบจำนวนนักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 206 คน (ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2565) จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ที่ค่าระดับความคลาดเคลื่อน 5% จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในงานวิจัย จำนวน 150 ตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามโดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด

และลักษณะคำตอบใช้มาตรวัด Likert Scale ที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุม 1) ปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งรายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน 2) คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล ประกอบด้วยด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชี ประกอบด้วย ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงานและด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย

ผู้วิจัยใช้การทดสอบความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญการเงินและบัญชีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนและความสอดคล้องของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของเนื้อหา นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปใช้กับนักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพะเยา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.947 ประเด็นคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลเท่ากับ .918 ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีเท่ากับ .951 ซึ่งเป็นค่าที่มีมากกว่า .07 ซึ่งสามารถนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์ Regression Analysis

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.00 อายุระหว่าง 36 – 45 ปี สถานภาพโสด ร้อยละ 51.30 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.30 ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ร้อยละ 45.40 รายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 32.60 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 33.30

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ตามลำดับ

ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ ปราศจากอคติ

หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ มุ่งมั่นในการเก็บรักษาความลับขององค์กรไม่พึงเปิดเผยข้อมูลให้กับบุคคลอื่น และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างตรงไปตรงมาบนหลักฐานที่เป็นจริงและเชื่อถือได้ด้วยความระมัดระวังในหน้าที่

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถใช้งานระบบบริหารการเงินการคลังของภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ (New GFMS) มีความสามารถในการทำธุรกรรมทางด้านการบัญชีผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการทำงานเสมอ และเข้าใจในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร และนำความสามารถของระบบสารสนเทศมาใช้อย่างเหมาะสม

ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ เข้าร่วมอบรมการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพบัญชีโดยติดตามการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานรายงานทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ มุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบัญชีการเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพอยู่เสมอ และมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำและนำเสนอรายงานตัวเลขต่าง ๆ ในรูปแบบที่ง่าย เข้าใจและไม่ซับซ้อน

ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถจับใจความภาษาอังกฤษได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง สามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้อย่างชำนาญ และสามารถอ่านบทความภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ตามลำดับ

ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชีในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ เปิดรับการศึกษากฎหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชีและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ และมีความรู้เกี่ยวกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาในภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดโดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานได้ มีความรอบคอบในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาทุกครั้ง สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานได้และสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาโดยมองภาพรวมเป็นหลัก

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางโดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน 3 ลำดับแรก

ได้แก่ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย และด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จตามลำดับ

ด้านกระบวนการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถควบคุมกระบวนการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และทันเวลา เป็นไปตามกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติขององค์กร สามารถวางแผนการทำงานและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงตามมาตรฐานที่กำหนดและสามารถติดตามการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในการทำงานได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล และทันต่อเหตุการณ์ และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ หรือมีความคิดริเริ่มในการปรับปรุง แก้ไขกระบวนการทำงานอยู่เสมอ ทำให้การทำงานประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารให้รับผิดชอบงานที่มีความสำคัญและมีความรับผิดชอบในการทำงานสูง ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานกับท่านเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ และได้รับการยอมรับนับถือในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปัญหาจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน และสามารถสร้างผลงานให้เป็นที่พึงพอใจจนได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ตามลำดับ

ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้และพร้อมรับการประเมินคุณภาพการทำงานตลอดเวลา มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง และผลการปฏิบัติงานมีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบายหรือแผนการดำเนินงานขององค์กร

ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากรมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สามารถลำดับแผนงานความสำคัญของกิจกรรมที่จะเกิดเป็นไปตามความเร่งด่วน และช่วงเวลา สามารถใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรและประชาชน และสามารถเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติ เทศบัญญัติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งไว้ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ด้านกฎหมายที่

เกี่ยวข้องกับบัญชี ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี	.289	.059	.329	4.870	.000
ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี	.147	.057	.153	2.569	.011
ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ	-.018	.078	-.023	-.234	.809
ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี	.079	.022	.212	3.667	.000
ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา	.105	.039	.175	2.674	.008
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	.176	.055	.216	3.215	.002
ค่าคงที่	1.014	.278		3.651	.000

** นัยสำคัญทางสถิติ .01 * นัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะนักบัญชียุคดิจิทัลของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางมีคุณลักษณะด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีทั้งนี้ เนื่องด้วยคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลดังกล่าวจะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพและเพิ่มคุณค่าให้กับนักบัญชีในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับสร้อยเพชร ลิสนิ และบุตรครินทร์ แสงสว่าง (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงานของนิติบุคคลในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า โมเดลคุณลักษณะ

ของนักบัญชียุคดิจิทัลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลด้าน จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งยังสอดคล้อง กับบทกวี สนั่นสมุทราใจ และไพฑูริย์ อินตะขัน (2565) ที่ได้ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานบัญชีสมัยใหม่ ต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานบัญชี สมัยใหม่ ด้านความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ บัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งยัง สอดคล้องกับณัชชา อาแล และฐิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์ (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานทางบัญชีและคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า ทักษะทางวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและด้านความชำนาญในการปฏิบัติงานส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความโปร่งใสด้านการรักษาความลับและด้านความรับผิดชอบส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชี เนื่องด้วยนักบัญชีได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาความรู้ในวิชาชีพ ตลอดจนมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานรายงานทางการเงินทำให้เกิดความรู้ความเชี่ยวชาญ ในวิชาชีพ สอดคล้องกับบทกวี สนั่นสมุทราใจ และไพฑูริย์ อินตะขัน (2565) พบว่า ทักษะการปฏิบัติงาน บัญชีสมัยใหม่ การพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงาน ของนักบัญชีสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งยังสอดคล้องกับณัชชา อาแลและฐิตาภรณ์ สันจรรณศักดิ์ (2561) พบว่า ทักษะทางวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพส่งผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณวิชาชีพด้านความโปร่งใสด้านการรักษาความลับและด้านความรับผิดชอบส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทั้งยังสอดคล้องกับ Odunayo, Olarewaju and Thabiso Msomi. (2021) พบว่า ทักษะการบัญชีและ SMEs ที่ยั่งยืนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญของทักษะการบัญชีต่อความยั่งยืน เจ้าของธุรกิจ ต้องการการฝึกอบรมด้านบัญชีหรือการทำบัญชีให้มากขึ้น เนื่องจากการฝึกอบรมทักษะ ทางบัญชีจะช่วยให้เกิดทักษะที่จำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่ามีการบันทึกธุรกรรมทางธุรกิจอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์เมื่อจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น ๆ สอดคล้องกับพัชรวิทย์ วิชัยดิษฐ์ และชลกนก โขมิตตณีน (2564) พบว่า ศักยภาพทางการบัญชีทั้งด้านความรู้ ในวิชาชีพ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านคุณค่าแห่งวิชาชีพ และด้านเจตคติมีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทยทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงานและด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย

ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ เนื่องด้วยวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาบนพื้นฐานของความเป็นจริง ตลอดจนเที่ยงธรรม มีความเป็นอิสระปราศจากอคติหรือความขัดแย้งในผลประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญา ผิวอ่อน และดิษยาภา เนียมถนอม (2562) พบว่า นักบัญชีส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีแนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดระยองอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับสิริพร กรรณศร และประเวศ เพ็ญภูมิกุล (2564) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในเขตภาคกลางในด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านกระบวนการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย ทั้งยังสอดคล้องกับสุพัตรา รักการศิลป์ และคณะ (2565) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีด้านความซื่อสัตย์สุจริตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมด้านคุณภาพงาน ด้านความทันเวลา และด้านปริมาณ ทั้งยังสอดคล้องกับจารุวรรณ แซ่เต๋ (2564) พบว่า ทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงาน ทั้งยังสอดคล้องกับ Mahmud, Soetjipto, B. E., and Wardoyo, C. (2022) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพมีผลกับ ผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจประเมินไปพร้อมกับจรรยาบรรณวิชาชีพมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรจรรยาบรรณวิชาชีพส่งผลดีต่อผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบบัญชี

ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชี เนื่องด้วยวิชาชีพบัญชีจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการบัญชีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันจะสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับปราณี คำมา และคณะ (2561) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะ ด้านวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้ด้านกฎหมายมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ทั้งยังสอดคล้องกับมณีนรัตน์ ข่ายพิลาป และเนตรดาว ชัยเขต (2562) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยระบบสารสนเทศด้านการเงินและบัญชีคือปัจจัยด้านนโยบายและกฎระเบียบ และยังสอดคล้องกับกมลภู สันทะจักร์ และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ (2562) พบว่า ปัจจัยด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชียุคดิจิทัล

ด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา เนื่องด้วยนักบัญชีควรมีความสามารถในการวิเคราะห์ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ตลอดจนมีความรอบคอบในการตัดสินใจในทุกครั้ง สอดคล้องกับบุญช่วง ศรีธรรมราช (2560) พบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาชีพด้านการแก้ไขปัญหา มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในวิชาชีพ ทั้งยังสอดคล้องกับกมลภู สันทะจักร์ และ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ (2562) พบว่า ปัจจัยของนักบัญชียุคดิจิทัลด้านการวิเคราะห์และแก้ปัญหามีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์

ในการปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับสร้อยเพชร ลิสนิ และบุตรครินทร์ แสงสว่าง (2564) พบว่า โมเดลคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล ด้านการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงาน

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องด้วยนักบัญชีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีความสามารถในการใช้งานระบบบริหารการเงินการคลังของภาครัฐ ตลอดจนมีความสามารถในการทำธุรกรรมด้านบัญชีและเรียนรู้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศเพื่อการบัญชีอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับณัษชา อาแล และฐิตาภรณ์ สิมจรรย์ศักดิ์ (2561) พบว่า ทักษะวิชาชีพด้านความชำนาญในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศทางบัญชีส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทั้งยังสอดคล้องกับเพ็ญภา แก้วเกตุ และคณะ (2563) พบว่า ความเป็นมืออาชีพในเรื่องความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชียุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

สำหรับด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่า นักบัญชีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยและไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยนักบัญชียังไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในประเด็นความสามารถในการจับใจความสำคัญ การสนทนาภาษาอังกฤษ และความสามารถในการอ่านบทความภาษาอังกฤษ ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของนักบัญชีจะเน้นภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดยังไม่ครอบคลุมถึงการพัฒนาคุณลักษณะของบุคลากรในด้านดังกล่าวด้วย ขัดแย้งกับกมลภู สันตะจักร์ และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์ (2562) พบว่า ปัจจัยของนักบัญชียุคดิจิทัล ด้านภาษาอังกฤษมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน และยังขัดแย้งกับนาวิรัตน์ ศรีหล้า (2564) พบว่า นักบัญชีต้องศึกษาและฝึกฝนพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ทั้ง 5 ด้านภาษาต่างประเทศทั้งการฟัง การพูดการอ่าน การเขียน โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) คุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัล ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรู้และทักษะทางวิชาชีพบัญชีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางโดยรวม ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของ

ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางจึงควรเน้นคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน

2) คุณลักษณะของนักบัญชีด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษมีระดับความคิดเห็นในระดับน้อย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้มากขึ้น เพื่อให้บุคลากรสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ไม่จำกัดเชื้อชาติ ตลอดจนเพื่อตอบสนองการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาคุณลักษณะหรือปัจจัยด้านอื่นที่อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยสามารถขยายผลการศึกษาไปยังกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ อาทิ ผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาต ผู้ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะของนักบัญชีได้อย่างครอบคลุม

เอกสารอ้างอิง

- กมลภู สันตะจักร และกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์. (2562). ปัจจัยของนักบัญชียุคดิจิทัลที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการในประเทศไทย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 17(1), 17-31.
- จารุวรรณ แซ่เต้า. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลกับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ณัชชา อาแล, และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์. (2561). ทักษะทางวิชาชีพ ด้านความชำนาญในการปฏิบัติงานและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชีซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางบัญชีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้. *วารสารอัล-ฮิกมะฮุมมหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 8(16), 11-19
- ณัชชา อาแล และฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชีและคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 24(1), 19-3
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2560).ระบบราชการ 4.0 กับการสร้างนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2565 2565, จาก <https://www.dpe.go.th/manual-files-401291791810>.

- ธรารินทร์ ใจเอื้อพลสุข. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี
คุณภาพในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*,
17(1), 89–101.
- นฤมล แสนสมุทรใจ และไพฑูรย์ อินตะชน. (2565). ทักษะการปฏิบัติงานบัญชีสมัยใหม่ต่อความสำเร็จใน
การทำงานของนักบัญชีสังกัดอาชีวศึกษาเอกชน. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรม
ท้องถิ่น*. 8(8), 115–126
- นาเรรัตน์ ศรีหล้า. (2564). แนวทางการพัฒนานักบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพปฏิบัติงานในจังหวัด
ศรีสะเกษ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์*, 16(3), 1–13.
- นุรป่าชัยะห์ ภูนา. (2562). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง
ปัตตานี จังหวัดปัตตานี. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- บุญช่วง ศรีธรรมราช (2560). ผลกระทบของความเป็นเลิศทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในวิชาชีพ
ของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. *วารสาร
วิจัยกาชะลองคำ*, 12(1), 31–43
- ปัทมญา ผิวอ่อน และดิษยาภา เนียมถนอม. (2562). แนวทางการปฏิบัติตามจรรยาบรรณเพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในจังหวัดระยอง. *วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม*,
1(1), 83–96.
- ปราณี คำมา และคณะ (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสมรรถนะด้านวิชาชีพบัญชีกับ
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
อีสาน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 53–62
- ปิยพงศ์ ประไพศรี และคณะ. (2563). แนวทางการพัฒนาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัล.
วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 7(12), 421–435
- พัชรวิทย์ วิชัยดิษฐ์ และชลกนก โขมิตตคณิน. (2564). แนวทางการพัฒนาศักยภาพทางบัญชีที่มีผลต่อ
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*,
5(1), 150–164.
- เพ็ญนภา เกื้อเกตุ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมืออาชีพของนักบัญชียุคดิจิทัลและ
ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการห้างหุ้นส่วนจำกัดในจังหวัดยะลา.
วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 153–166.

- มณีรัตน์ ข่ายพิลาป, และเนตรดาว ชัยเขต. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยระบบสารสนเทศด้านการเงินและบัญชีในความร่วมมือ 5 สถาบัน. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 11(3), 437-464.
- ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, (2565). *ข้อมูล* *อปท.* สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565, จาก <https://info.dla.go.th>.
- สร้อยเพชร ลิสนิ และบุตรครินทร์ แสงสว่าง. (2564). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักบัญชียุคดิจิทัลที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงานของนิติบุคคลในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 3(9), 34-48.
- สาวิตรี ละครพล. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของพนักงานขาย สำหรับองค์การธุรกิจผลิตยาแผนปัจจุบันในประเทศไทย. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(3), 39-53.
- สิริพร กรรณศร, และประเวศ เพ็ญวุฒิกุล. (2564). คุณค่าทางวิชาชีพและจรรยาบรรณที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในเขตภาคกลาง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(2), 1-18.
- สุพัตรา รักการศิลป์และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 20(1), 228-248.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ประกาศเรื่อง นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (9 เมษายน 2562) ราชกิจจานุเบกษา. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.onde.go.th/assets/portals/1/files/นโยบายและแผนระดับชาติ.PDF>.
- Mahmud, Soetjipto, B. E., & Wardoyo, C. (2022). The Influence of Professional Ethics and Emotional Intelligence Implementation on Auditor Performance. *Journal of Social Science*. 3(3), 508-515.
- Odunayo Olarewaju & Thabiso Msomi. (2021). Accounting skills and the sustainability of Small and Medium Enterprises in South Africa. *Journal of Accounting and Management*, 11(1), 111-121.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. 3rd ed. NewYork: Harper & Row Pub.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21
ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
Administrative Skills of School Administrators Affecting to Teacher Competencies
in the 21ST Century in Private Schools Under Nongbualamphu Provincial Education Office

รัญจวน คำมูล

Ranjuan Khammoon

วิทยาลัย สันตพล

Santapol College

¹Corresponding Author. E-mail: ranjuan0206@gmail.com

Received February 22, 2023; Revised March 9, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู 4) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 209 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเที่ยง 0.95 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านมนุษย์ ด้านเทคนิค และด้านความคิดรวบยอด สามารถร่วมกันทำนายสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 56.0 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 1.18 + 0.32X_1 + 0.23X_2 + 0.16X_3 \quad Z = 0.36Z_{z1} + 0.30Z_{z2} + 0.21Z_{z3}$$

คำสำคัญ : ทักษะการบริหาร ; สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ; โรงเรียนเอกชน

Abstract

The objectives of this research were to : 1) to study of administrative skills of school administrators in private schools under nongbualamphu provincial education office 2) to investigate of teacher competencies in the 21st century in private schools under nongbualamphu provincial education office 3) to examine the relationship between the administrative skills of school administrators and teacher competencies in the 21st century in private schools under

nongbualamphu provincial education office and 4) to study of administrative skills of school administrators affecting to teacher competencies in the 21st century in private schools under nongbualamphu provincial education office. The sample consisted of 209 school administrators and teachers. Data were collected from a 5 – rating scale questionnaire with index of item objective congruence (IOC) values between 0.80 – 1.00 and a reliability of 0.95. Using statistics to analyze the data frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation and Stepwise multiple regression analysis. The results showed that Administrative skills of school administrators was at the high level. The competency of teachers in the 21st century was at a high level. The positive correlation was statistically significant at the 0.01 level and Administrative skills of school administrators in 3 aspects: human, technical and conceptual were able to jointly predict teacher competency in the 21st century with a statistical significance of 0.01 which all 3 variables could explain the variation in teacher competency in the 21st century at 56.0% the forecasting equation can be written as follows:

$$Y = 1.18 + 0.32X_1 + 0.23X_2 + 0.16X_3 \quad Z = 0.36Z_{x1} + 0.30Z_{x2} + 0.21Z_{x3}$$

Keywords: Administrative Skills; Teacher Competencies in the 21st Century; Private Schools

บทนำ

ในยุคปัจจุบันโลกกำลังได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมีความเจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ศาสนา และด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และได้มีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาก็ถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านเมื่อโครงสร้างของสังคมได้เปลี่ยนไปทำให้การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ให้ทันกับโลกในยุคปัจจุบัน รวมทั้งสถานศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้สถานศึกษานั้นจะต้องมีการวางแผนบริหารจัดการด้านการศึกษารองรับการเรียนรู้การคิดสร้างสรรค์ที่ใหม่ ๆ มีการบริหารงานที่ทันสมัยมีคุณภาพ (ศรีบุญญา น้อยพิมาย, 2562)

ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ภารกิจบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งในสังคมยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงมีการเรียนรู้ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเร่งเรียนรู้ และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความพร้อมให้กับตนเองและสถานศึกษาให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ (Drake and Roe, 1986)

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียนให้มีความรอบรู้หลายด้านอบรมสั่งสอนผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูก็คือหัวใจของความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียนครูคือนักออกแบบและนักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียน ครูต้องมีการพัฒนาให้เข้ากับยุคปัจจุบัน สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 นั้นมีอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) ด้านการบริการที่ดี 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 5) ด้านการพัฒนาตนเอง ซึ่งครูจะต้องพัฒนาตนเองให้หลากหลายรูปแบบและมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ที่ควรเป็นก็คือผู้ที่มีความรอบรู้มากขึ้น มีความเป็นมืออาชีพมีความสามารถและศักยภาพสูง เป็นผู้มีนวัตกรรมการสอนเพื่อให้ นักเรียนได้ผลการรู้ที่ต้องการ และเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียนในการทำงานในศตวรรษที่ 21 นี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภูว่าการปฏิบัติงานในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการบริหารมากน้อยเพียงใด ควรมีทักษะในการบริหารด้านใดบ้างที่สอดคล้องกับทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมถึงสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในการจัดการเรียนรู้อ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการดำรงชีวิตสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานในระดับที่ดีขึ้นไป

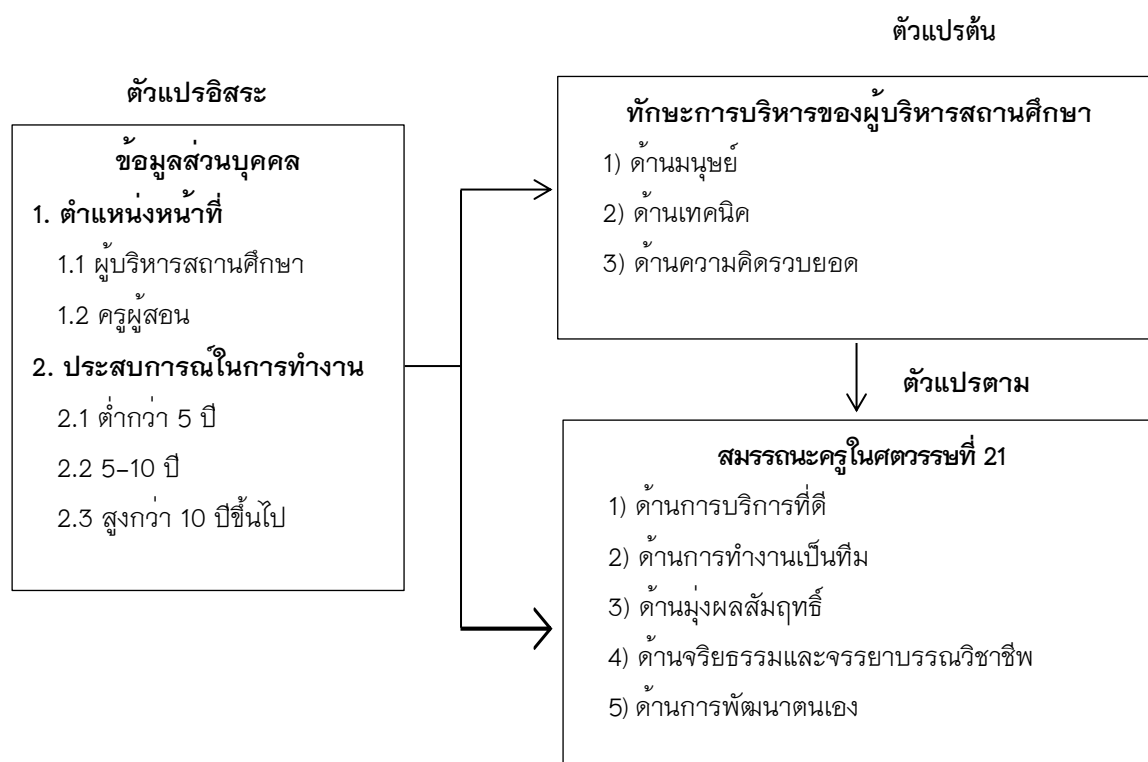
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
- 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
- 4) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
- 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี ประกอบด้วย ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561), ศรีนทิพย์ ธนะวดี (2562), มณฑาทิพย์ นามมู (2561), Drake

and Roe, (1986), Katz, (2005) และสังเคราะห์แนวคิดสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553), สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553), กระทรวงศึกษาธิการ (2560), Helen Huntly, (2008) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

- 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน
- 2) สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน
- 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู
- 4) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย เชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 455 คน จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 209 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ Check list 2) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ Rating Scale 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) 3) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยค่าแต่ละระดับมีความหมายมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย เชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 2 นำผลการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัยและการสร้างแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ขั้นตอนที่ 3 นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of congruence : IOC) ได้กำหนดเกณฑ์ในการตรวจสอบพิจารณาข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามนั้น ทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

- 1) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)
- 5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา กับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) แล้วนำค่าความสัมพันธ์ที่เป็นบวกมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)
- 6) การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู โดยคำนวณค่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับทักษะการบริหาร			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ทักษะด้านมนุษย	4.23	0.33	มาก	1
2. ทักษะด้านเทคนิค	4.18	0.38	มาก	2
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.16	0.38	มาก	3
รวม	4.19	0.31	มาก	–

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู มีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม ($\bar{X} = 4.19$) และรายด้าน โดยด้านที่มีระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.23$) ระดับรองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่มีระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาต่ำสุด คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.16$)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.ด้านมุ่งสัมฤทธิ์	4.20	0.40	มาก	3
2.ด้านการบริการที่ดี	4.17	0.38	มาก	5
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.19	0.36	มาก	4
4.ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.28	0.36	มาก	1
5. ด้านการพัฒนาตัวเอง	4.27	0.35	มาก	2
รวม	4.22	0.29	มาก	-

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม ($\bar{X} = 4.22$) และรายด้าน โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานสูงสุด คือ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.27$) และด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานต่ำสุด คือ ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.17$)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตัวแปร	ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Y ₁)	ด้านการบริการที่ดี (Y ₂)	ด้านการทำงานเป็นทีม (Y ₃)	ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (Y ₄)	ด้านการพัฒนาตนเอง (Y ₅)	สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 (Y)
ทักษะด้านมนุษย์ (X ₁)	.617**	.546**	.553**	.495**	.491**	.675**
ทักษะด้านเทคนิค (X ₂)	.580**	.501**	.460**	.501**	.504**	.641**
ตัวแปร	ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Y ₁)	ด้านการบริการที่ดี (Y ₂)	ด้านการทำงานเป็นทีม (Y ₃)	ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (Y ₄)	ด้านการพัฒนาตนเอง (Y ₅)	สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 (Y)
ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X ₃)	.582**	.503**	.482**	.382**	.463**	.605**
ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	.689**	.610**	.577**	.532**	.565**	.743**

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวม ($r_{xy} = .743^{**}$) โดยทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษย์ (X₁) มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สูงสุด ($r_{xy} = .675^{**}$) รองลงมาคือ ทักษะด้านเทคนิค (X₂) ($r_{xy} = .641^{**}$) ส่วนทักษะด้านการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X₃) ($r_{xy} = .605^{**}$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษย์ (X₁) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก

กับด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .617^{**}$) รองลงมา ทักษะด้านความคิดรวบยอด (X_3) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .582^{**}$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21ต่ำสุด คือ ด้านความคิดรวบยอด (X_3) โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r_{xy} = .382^{**}$)

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21
ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE _b	β	t	P-value
1. ด้านมนุษย (X ₁)	0.32	0.06	0.36	5.64 ^{**}	.000
2. ด้านเทคนิค (X ₂)	0.23	0.05	0.30	4.73 ^{**}	.000
3. ด้านความคิดรวบยอด (X ₃)	0.16	0.05	0.21	3.29 ^{**}	.001
ค่าคงที่ (Constant)	1.28	0.18	–	6.96 ^{**}	.000

** p ≤ .01

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 ด้านคือ ด้านมนุษย (X₁) ด้านเทคนิค (X₂) และด้านความคิดรวบยอด (X₃) ที่ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์คือ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.74 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ 0.56 และสามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 56.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.18 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 1.18 + 0.32X_1 + 0.23X_2 + 0.16X_3$$

เขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$Z = 0.36Z_{X1} + 0.30Z_{X2} + 0.21Z_{X3}$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ในทักษะการบริหารสถานศึกษาในทักษะด้านมนุษยการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความยืดหยุ่นเข้าใจในความแตกต่างระหว่างพฤติกรรม และวัฒนธรรมมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับยอมรับช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษากับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงานนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยมีความสามารถที่จะประสานสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และสามารถที่จะมองเห็นองค์กรในภาพรวมซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่าง ๆ หรือหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Drake and Roe, 1986), (Katz : 2005)

และ (Steer : 1985) ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการการศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ประการ คือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย สาขามูละ (2564) ได้ศึกษา การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 นั้นถือว่า ครูยุคดิจิทัลเป็นการปรับตัวเพื่อความยั่งยืนในวิชาชีพเป็นคุณลักษณะของครูยุคใหม่ ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภฤต อึ้งน้อย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีจำนวน 15 สมรรถนะ จำแนกเป็น 3 กลุ่มสมรรถนะ ดังนี้ กลุ่มสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะ การทำงานเป็นทีม สมรรถนะการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพครู กลุ่มสมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู และสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสมรรถนะส่วนบุคคล ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ ดังนี้ สมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ สมรรถนะด้านความฉลาดทางสังคม สมรรถนะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะด้านสื่อและเทคโนโลยี สมรรถนะด้านการคิดแบบมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ และสมรรถนะด้านความรู้ โดยที่รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 สามารถดำเนินการ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับองค์การ ระดับกลุ่ม และระดับบุคคล โดยมีกระบวนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ ประเมินความต้องการจำเป็น วัตถุประสงค์การพัฒนาวิธีการพัฒนา แนวทางการดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนา ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นว่า ในการนำรูปแบบไปใช้มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการบริหารที่ดี และครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด สามารถมีการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบาย และทิศทางของสถานศึกษาชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดีนา อินทวงษา (2560) ได้ศึกษา การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกทุกด้านและทางลบ 2 ด้าน ส่งผลต่อสมรรถนะครูในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีได้ร้อยละ 36.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 กับ ประสิทธิผล โรงเรียนโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .724 5) ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 52.30 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 3.1564

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 56.0 ทั้งนี้เนื่องจาก ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะด้านการเปลี่ยนแปลงและการใช้เทคโนโลยีต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยี และเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใหม่เพื่อใช้ในการทำงาน การสื่อสาร และความร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ได้ศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตรวาท พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ในระดับสูงกับการบริหารวิชาการสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความคิดรวบยอดต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรจะต้องมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์การเข้าถึงโครงสร้างนโยบายการจัดการศึกษา และระบบการบริหารงานของสถานศึกษาเข้าใจข้อมูล พัฒนาการให้ประสบความสำเร็จจะต้องมองเห็นภาพรวมขององค์กรจากองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ภายในองค์กรเข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริการที่ดีเป็นด้านที่มีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ครูควรมีความตั้งใจในการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ความตั้งใจที่จะอำนวยความสะดวกช่วยเหลือเกื้อกูล ทั้งภายใน และภายนอกขององค์กรด้วยความรวดเร็วถูกต้องเพื่อให้บริการเกิดความพึงพอใจประทับใจ และมีความสุขต่อการให้บริการ

3) ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ผู้บริหารควรจะต้องมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์การเข้าถึงโครงสร้างนโยบายการจัดการศึกษา และระบบการบริหารงานของสถานศึกษาเข้าใจข้อมูล พัฒนาการให้ประสบความสำเร็จจะต้องมองเห็นภาพรวมขององค์กรจากองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ภายในองค์กรเข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสามารถมองเห็นจุดด้อยขององค์กร สามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับตัวแปรอื่น เช่น วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา เป็นต้น

2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 กับตัวแปรอื่น เช่น วุฒิการศึกษา เพศ ขนาดสถานศึกษา เป็นต้น

3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านต่าง ๆ ด้วย

4) ควรศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในด้านต่าง ๆ ด้วย

5) ควรศึกษาเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อให้อุปสนองกับการศึกษาระดับการปริญญานชั้น*
พื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ : แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา*
 กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ*
บริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี
ตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษาจันทบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธนภุต อึ้งน้อย. (2563). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การ*
แห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา อินทวงษา. (2560). *การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูใน*
สถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี.
- มณฑาทิพย์ นามม. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี.
- ศรีนทิพย์ ธนะวดี. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัด*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี.

- ศุภชัย สาขามุละ. (2564). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก ISBN 978-616-548-073-4. สำนักพัฒนาระบบบำนาญตำแหน่งและค่าตอบแทน สำนัก ก.พ. จังหวัดนนทบุรี.
- Drake and Roe. (1986). *The principal ship*. (3th ed.). New York : Macmillan.
- Helen, H. (2008). Teachers' work : Beginning teachers' conceptions of competence. *The Australian Educational Researcher*, 35(1), 125 – 145.
- Katz, r. l. (2005). *Skill of an effective adminisstrators*. Harvard Business Review.
- Steers Richard M. (1985). *Managing effective organization an introduction*. Boston, Massachsetts : Kent Publishing.

รายงานการประเมินโครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง
โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
Evaluation Report on the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project,
Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

วรภพ เขาพัง

Woraphop Khaofang

โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4

Corresponding Author. E-mail: wkheafang@gmail.com

Received November 12, 2022; Revised January 7, 2023; Accepted March 29, 2023

บทคัดย่อ

บทความรายงานการประเมินโครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โครงการกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 185 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ แบบประเมินโครงการ จำนวน 5 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้ 1) ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์ การประเมินที่กำหนดไว้ และ 5) ด้านผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ คือ 5.1) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการ และ 5.2) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ประเมินโครงการ; พิณ; แคน; โปงลาง

Abstract

The Evaluation Report on the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project, Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4 Aimed to assess the context, input, process, and product of the Thai Lute, Khaen, and Thai Xylophone Activity Project, Ban Nong Bua Kham School, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. The informants consisted of teachers, educational personnel, the Basic Education Commission, community leaders / local leaders in the service area, parents, and students from grades 1–6 in academic

year 2021. There are a total of 185 informants. The project was evaluated with 5 sets of the Project Assessment. Then, the data gathered from the informants were analyzed through means and standard deviations before being compared to the criteria. The evaluation results are as follows. In average, the overall evaluation result of the project is at the greatest level and was passed the criteria. The scores, from highest to lowest means, correspond to the product, the context, the process, and the input, respectively. The findings regarding each aspect were listed below. 1) The context evaluation showed that the need/consistency at the greatest level and passed the criteria. 2) The input evaluation showed that the suitability was at the greatest level and passed the criteria. 3) The process evaluation showed that the execution was at the greatest level and passed the criteria. 4) The product evaluation showed that the overall result passed the criteria. And 5) The consequences of the project were as follows. 5.1) The students were satisfied with the project. The purposes of the project were achieved. 5.2) Relevant people were satisfied with the projects. The satisfaction was at the greatest level.

Keywords: project evaluation; Thai lute; Khaen; Thai xylophone

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ให้ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีหน้าที่รับผิดชอบให้การศึกษาแก่เยาวชนในเขตบริการหมู่ที่ 7 ตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย และเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2561 ทางสถานศึกษาจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ เอกฉลัษณ์ อัตลัษณ์ มาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา และนโยบายในการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5 ปี) ของโรงเรียนไว้ ดังนี้ (โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ, 2563) รับผิดชอบด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนในเขตบริการทุกคนมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียน ด้านการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เร่งรัดการจัดการเรียนการสอน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการศึกษา เพื่ออาชีพ เร่งพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ด้านการพัฒนาสุขภาพและพลานามัย ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพ

พละนาถัย และการกีฬาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ด้านการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย เจริญ พัฒนากระบวนการสร้างพฤติกรรม ประชาธิปไตย ในชีวิตประจำวัน ด้านการร่วมมือกับชุมชน ประสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น เอกชน หน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งเน้นไปสู่ครูมืออาชีพ และด้านการพัฒนาการบริหาร และจัดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้อำนวยให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเน้นการบริหารกิจกรรมการเพิ่มผลิตภาพที่ดำเนินการในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและมีระบบ การบริหารจัดการที่ดี (พิชิต ฤทธิ์เจริญ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ บรรลุตามนโยบายที่วางไว้บุคลากรภายในโรงเรียนจึงร่วมแรงร่วมใจ ในการพัฒนาสร้างสรรค์โรงเรียน ให้เจริญในทุกๆ ด้านเพื่อเกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียนโดยคณะกรรมการสถานศึกษาได้ระดมความคิด และหาวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และในขณะเดียวกัน ก็ตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมหนึ่งที่จะสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน และสร้างเสริม สุนทรียภาพของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะ กิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โดยทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าวตั้งแต่ ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา

จากการดำเนินโครงการจัดกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงในระดับ เขตพื้นที่ การศึกษา ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันและนักเรียนในโรงเรียนมีความสนใจ และต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามที่ผ่านมา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านผลการจัดการศึกษา มีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษามีการส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถเฉพาะตัวมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดการแสดงออก (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก, 2558) และจากการสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมของวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน พบว่า การดำเนินงานกิจกรรม พิณ แคน และ โปงลาง อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมขาดความร่วมมือจากบุคลากร ไม่เปิดโอกาสให้คณะครูได้แสดงความคิดเห็น ในการดำเนินงานขาดหลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสที่จะได้ร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่ากิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ไม่ได้สนองความต้องการ และความสนใจของนักเรียนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง

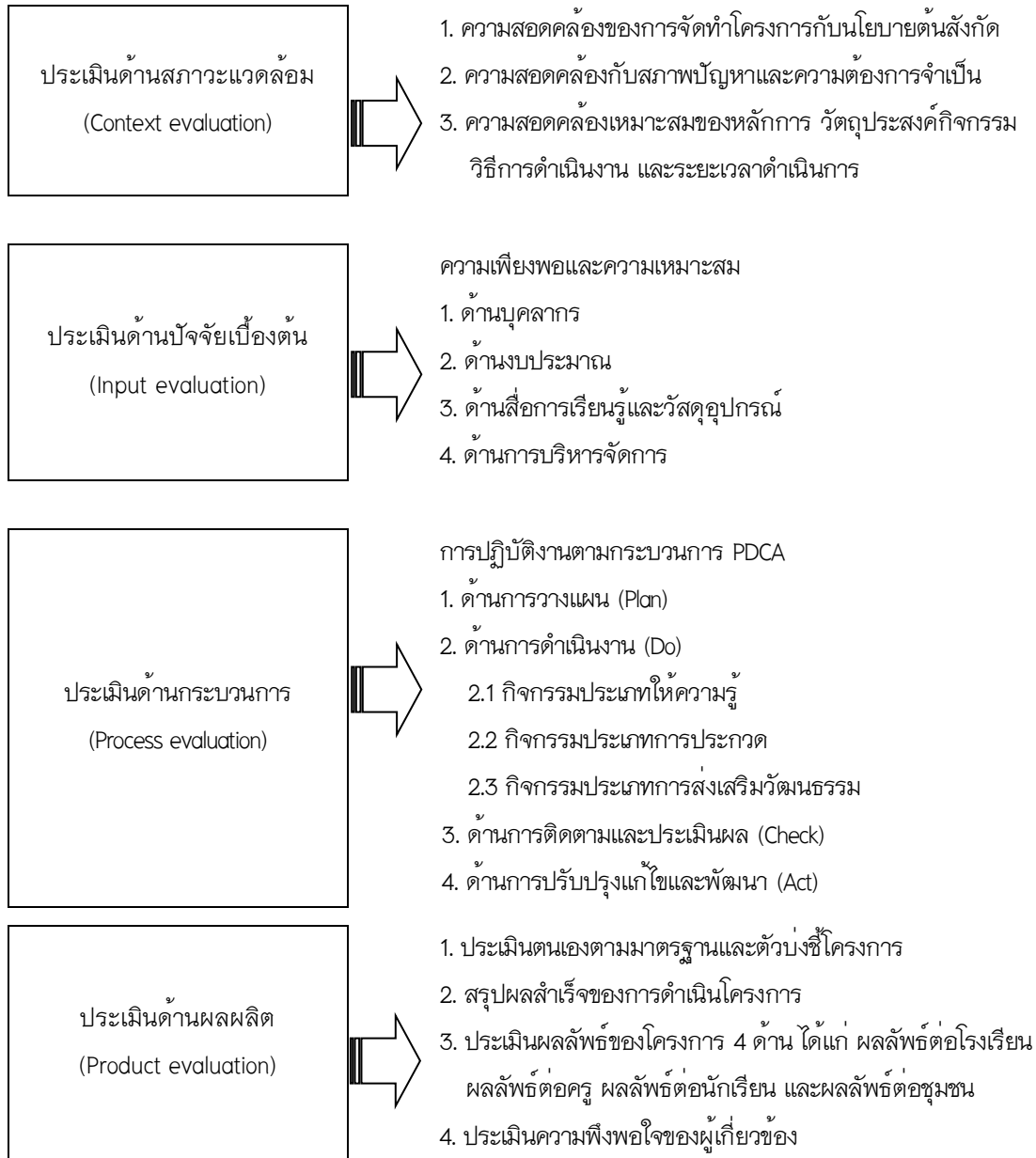
จากปัญหาดังกล่าวผู้ประเมินในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นและถือเป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง เพื่อให้ได้กลุ่มใหม่

หันมาสนใจในเรื่องราวของดนตรีพื้นบ้านอีสาน และเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำขึ้น รวมถึงการระดมความคิด ในการพัฒนางานดนตรีพื้นบ้านอีสานให้เป็นระบบ และสนองต่อความต้องการ และความสนใจของนักเรียนและบรรลุมাত্রฐานการศึกษาของชาติ โดยกำหนดวิธีการพัฒนา ในรูปของโครงการขึ้นคือโครงการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมของวงดนตรีไทยอีสานของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ ในชื่อ วง พิณ แคน และโปงลาง แล้วบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนในทุกปีการศึกษา โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะในการกำหนดกิจกรรมหลัก ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมประเภทให้ความรู้เกี่ยวกับดนตรี กิจกรรมการฝึกซ้อมดนตรีพื้นบ้านอีสาน กิจกรรมเสียงวงดนตรีพื้นบ้านอีสานในงานบุญ จากการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวข้างต้น ผู้ประเมินมีความสนใจและต้องการทราบว่าผลการดำเนินงานตามโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ตลอดจนข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการทำโครงการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโครงการดังกล่าวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมิน ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. ,2007) ซึ่งได้แก่ การประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้นการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2562) ซึ่งทำให้ผู้ประเมินเห็นข้อดี ข้อบกพร่อง ของโครงการ เป็นการช่วยการตัดสินใจของผู้ประเมินได้เป็นอย่างดีว่าจะล้มเลิกโครงการหรือดำเนินโครงการอีกต่อไป และจะนำผลจากการประเมินโครงการดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามที่สังคมมุ่งหวัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านสถานะแวดล้อมโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน

จำนวน 75 และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ จำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 185 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 คือ แบบประเมิน จำนวน 5 ชุด ได้แก่

1. แบบประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
2. แบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
3. แบบประเมินด้านกระบวนการ โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ
4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ

(สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน/ผู้นำท้องถิ่น เขตพื้นที่บริการ และผู้ปกครองนักเรียน)

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ โครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ ด้วยตนเอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ (สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน) ด้วยตนเอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจต่อโครงการ พิณ แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ (สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวคำ) โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้น ชี้แจงพร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบประเมินให้นักเรียนทราบ และให้ตัวแทนห้องเป็นผู้รวบรวมแบบประเมินและนำส่งผู้รายงาน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินโครงการ จำนวน 5 ชุด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินหลังการดำเนินงาน โดยรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยเบื้องต้น ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามลำดับ

3. ด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุง การดำเนินการอย่างเหมาะสม (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการตรวจสอบติดตาม (Check) ตามลำดับ

4. ด้านผลผลิต พบว่า โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินโครงการ พิน แคน และโปงลาง โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า โดยรวมและรายด้านมีระดับความต้องการจำเป็น/ความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการโรงเรียนได้สำรวจข้อมูลความต้องการจำเป็นก่อนการจัดทำโครงการ กำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องเหมาะสมตรงกับความต้องการของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และชุมชน สอดคล้อง

กับการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น อันแสดงออกถึงภูมิปัญญา และภาพสะท้อนถึงขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ (วิชัย บุญรอด, 2562) สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเพื่อวางแผนพัฒนาโครงการของ พงศ์เทพ จิระโร (2561) และสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินสภาพแวดล้อมของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559), พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562)

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานโครงการดังกล่าวโรงเรียนได้เตรียมความพร้อม โดยการสำรวจความพร้อม ความเพียงพอ และความเหมาะสม ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ และด้านการได้รับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในด้านแรงงานและทรัพยากรการศึกษา จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ของพิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562), เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า โดยรวมและทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการวางแผน (Plan) และด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้วางแผนการพัฒนาโครงการ พิน แคน และโป่งกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและการมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบและกำกับติดตามดูแลอย่างชัดเจน การประชุมวางแผน กำหนดแผนงาน ดำเนินกิจกรรมและโครงการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานเสนอต้นสังกัด โดยใช้กระบวนการ PDCA ตามแนวคิดของ โทมิตะ คะซุมาสะ (2563) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ถูกต้อง และมีการติดตาม ตรวจสอบ ระหว่างการดำเนินงาน หากพบปัญหาสามารถปรับแก้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าวบรรลุเป้าหมายและนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการครั้งต่อไปได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านหนองบัวคำได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ตามแนวคิดของ สตฟฟิลด์บีม (Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. 2007) และสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินระหว่างดำเนินการของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2562), และทฤษฎีการประเมินโครงการทางการศึกษาของ เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

4. ด้านผลผลิต โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเมื่อโครงการสิ้นสุดลง

ผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินผลผลิตของ เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี (2556), เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ (2564)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ทิศทางการจัดกิจกรรม พิณ แคน และโปงลางให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านสุนทรียภาพ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก ในทางที่ถูกต้อง

2) การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานพัฒนากิจกรรม พิณ แคน และโปงลาง ซึ่งมี 3 กิจกรรมหลักในโครงการ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลาย เห็นสมควรให้มีการเพิ่มช่องทางการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) การดำเนินการตามกิจกรรมต่างๆ ในโครงการ จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการกำกับติดตามหรือนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เห็นสมควรอย่างยิ่งที่โรงเรียนควรได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) โรงเรียนควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านคุณธรรม นำความรู้ ควบคู่กับการส่งเสริมด้านวิชาการ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2) การประเมินโครงการ ด้านการศึกษาควรใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบอื่น เช่น รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) เพื่อให้มีความหลากหลายในรูปแบบการประเมิน และเพื่อเป็นข้อสนเทศ สำหรับผู้ที่สนใจ

3) ควรเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและการประสานงานที่ดีในการทำงานร่วมกันเพื่อให้ผลจากการดำเนินงานโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- โทมิตะ คะซึมาสะ. (2563). วังแผนการเงินด้วยวงล้อ PDCA. กรุงเทพฯ : ลีฟ ริช ฟอ์เอฟเวอร์.
- พงศ์เทพ จิระโร. (2561). แนวคิดและกระบวนการประเมินโครงการในการประเมินโครงการ หน่วยที่ 1-7. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2562). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). *การประเมินโครงการ: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ. (2563). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5 ปี) โรงเรียนบ้านหนองบัวคำ พ.ศ. 2563-2568*. เชียงราย: โรงเรียนฯ
- วิษณุ บุญรอด. (2562). *นวัตกรรมเครื่องดนตรีสำหรับผู้สูงอายุประเภทเครื่องดีและเครื่องดีเพื่อใช้ในกิจกรรมดนตรีผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เศรษฐวิชัย ชโนวรรณ. (2564). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2559). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก. (2558). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558): ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. San Francisco, CA : Jossey-Bass.

การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

Municipal Secondary Schools Management and the Results of Operation under Samut Sakhon Educational Service Area Office1

สันต์ชัย พูลสวัสดิ์

Sunchai Poolswat

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Faculty of Educational Westren University

Corresponding Author. Email: phuwan5@gmail.com

Received May 12, 2022; Revised October 21, 2022; Accepted March 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา
เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์
ในการดำเนินการ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 248 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหาร
จัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ด้านบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
รองลงมา คือ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหาร
วิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 2) ผลลัพธ์ในการดำเนินการ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์การวัด
การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการ
ดำเนินการ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงมากไป
ในทิศทางบวกและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929
อยู่ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์การบริหารจัดการ; โรงเรียนมัธยมเทศบาล; ผลลัพธ์ในการดำเนินการ

Abstract

The purposes of the study were 1) to study the management of municipal secondary schools, 2) to study the results of operation of municipal secondary schools under Samut Sakhon Educational Service Area Office 1 and 3) to study the relation between the management and the results of operation of municipal secondary schools. The study samples were 248 teachers in municipal secondary schools. The instrument used for collecting the data was a questionnaire with five rating scale. The reliability of a whole questionnaire is 0.98. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson Correlation Coefficient. The findings of the study were as follows: 1) the management of municipal secondary schools was in 'very much' level as a whole. An finance management was the highest, the next best thing was the Organization. 2) Sakhon as a whole were at highest level, and all aspect were highest. An Organization was highest, the next best thing was budget management and the low personnel management. 3) The relation found that there was a very high positive relation and the same direction (.929) and the level of significance is .01.

Keywords: Relation Organization Municipality; Secondary Schools; Result Evaluations

บทนำ

การศึกษาของประเทศไทยเป็นการสร้างความรู้ พัฒนาความสามารถ สร้างคุณธรรม และการสร้างให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาศักยภาพของประชากรในประเทศ เป็นจุดมุ่งหมายให้ประเทศชาติได้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจากการที่ได้ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ ปัจจุบันการศึกษาของไทยยังไม่สามารถมีการจัดระบบการศึกษาให้ได้มีคุณภาพเพียงพอต่อการแข่งขันกับนานาชาติประเทศทั้งนี้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเพิ่มให้มีศักยภาพให้แก่นักเรียน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ เมื่อศึกษาจากดัชนีการพัฒนามนุษย์จากโครงการพัฒนาการศึกษาของสหประชาชาติ พบว่า ไทยมีดัชนีการพัฒนามนุษย์ในอันดับที่ 81 จากทั้งหมด 134 ประเทศ โดยประเทศไทยมีสภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมต่ำกว่าประเทศในภูมิภาคเดียวกันทำให้เห็นว่าประเทศไทยพัฒนาน้อยกว่าประเทศอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากล มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล โรงเรียนมาตรฐานสากลจึงเป็นการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมด้านนวัตกรรมการศึกษา การจัดการดังกล่าวเพื่อส่งเสริมมาตรฐานส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวเป็นไปตามเป้าหมายสำคัญ “คุณภาพการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ” สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดทำเกณฑ์สำหรับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560 ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ขึ้น สำหรับให้โรงเรียนนำแนวทางของเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้ โดยเปรียบเทียบความเหมาะสมกับรูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นนโยบายสำคัญในการให้โรงเรียนในสังกัด นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ปี 2559-2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) เกณฑ์รางวัลคุณภาพกล่าวถึง ผลลัพธ์ในการดำเนินการ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ การนำองค์กร กลยุทธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ บุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ในการดำเนินการ ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการยกระดับการศึกษาโรงเรียนมัธยม ไปใช้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการการศึกษาให้โรงเรียนมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลและมีสมรรถนะในการแข่งขันสู่เวทีโลก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถทัดเทียมกับผู้เรียนนานาชาติ หรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง ความสามารถรวมมือทำงาน รวมถึงแข่งขันกับนานาชาติได้ จะทำให้ประเทศไทยอยู่ในเวทีระดับโลกได้อย่างสมศักดิ์ศรี สามารถใช้ชีวิตอย่างสงบ สันติ และช่วยเหลือกัน สำหรับโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นวาระแห่งชาติเป็นการตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนสู่เป้าหมายปลายทางการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษต่อไป โดยคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีคุณภาพสูงทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าโครงการด้วยการให้โรงเรียนในโครงการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากล เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับเดียวกับมาตรฐานของสากล หรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูงโรงเรียนมาตรฐานสากล การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีศักยภาพทัดเทียมประเทศต่างๆ ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับเดียวกับมาตรฐานสากล โดยประยุกต์รูปแบบการศึกษาของประเทศชั้นนำ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนพัฒนาตนเองให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมการศึกษาของทางรัฐ โดยให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาทั่วถึง

เท่าเทียม และมีคุณภาพ ภารกิจในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษา เป็นที่ยอมรับของชุมชน ทั้งนี้การควบคุมคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาในชุมชนจึงเป็นเรื่อง สำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากประชาชนในชุมชนมีความรู้มากก็จะพาชุมชนพัฒนาอย่างต่อเนื่องการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องโดยการบริหาร จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วยโครงสร้างการบริหารจัดการ การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา การดำเนินการ ด้านวิชาการ และการดำเนินการด้านงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนสังกัดเทศบาลส่วนใหญ่มีความ หลากหลายในการบริหารจัดการของโรงเรียนมีความแตกต่างของต้นสังกัด ภารกิจการจัดการศึกษา ของเทศบาลที่มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่มี ความต้องการที่หลากหลายของเทศบาล ดังนั้นบทบาทขององค์การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดการและสนับสนุนการศึกษา ซึ่งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานระบบการศึกษา ของชาติด้วย เพื่อเป็นการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพของโรงเรียนในเขตเทศบาล ให้สอดคล้อง กับนโยบายของภาครัฐ และของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญของผลลัพธ์การดำเนินงาน กับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ จึงนำไปสู่การศึกษา การบริหารจัดการ โรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ พื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการโดยเทศบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับแนวทางการบริหารจัดการ ให้มีความสอดคล้อง กับแนวผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา และนำมาปรับบริบทให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเท่าเทียมกัน ปรับมาตรฐานการเรียนรู้ให้ทันสมัยเป็นไปตามทิศทาง การเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

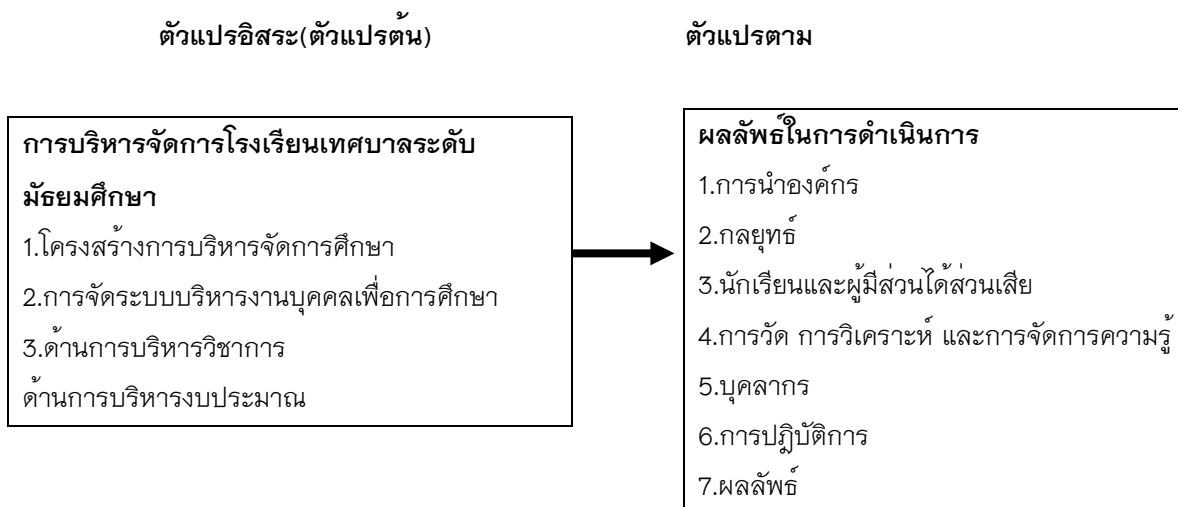
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ในการดำเนินการ โรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ พื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ พื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ การศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้น ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 700 คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W,1970) เป็นการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร เท่ากับ 0.5 วิธีการอ่านตารางนำขนาดของประชากรไปเทียบ ได้กลุ่มตัวอย่าง 248 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ พื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแบบสอบถามการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert) โดยกำหนดการให้คะแนน มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยสร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การบริหารงานโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation)
3. ผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$: Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation)
4. ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาล ระดับชั้นมัธยมศึกษา กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ พื้นที่การศึกษา เขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยแปลความหมาย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .90 ขึ้นไปหมายถึง มีระดับสูงมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70-90 หมายถึง มีระดับสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .50-.70 หมายถึง มีระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30-.50 หมายถึง มีระดับต่ำ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 ลงมาหมายถึง มีระดับต่ำมาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .00 ลงมา หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.30 จะมีช่วงอายุ 41-60 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 64.92 ในด้านระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 91.34 ในด้านประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์ทำงาน (มากกว่า 10 ปี) ร้อยละ 56.45 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ตำแหน่งครูผู้รับผิดชอบโครงการ คิดเป็นร้อยละ 55.24 และขนาดโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.47
2. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกรายการด้านบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ
 - 1) ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ มีการกำหนดบุคคลที่มีวุฒิทางการศึกษาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ตามโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การกำหนดภารกิจในการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา กำหนดจำนวนบุคลากรด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียน และ ปรับโครงสร้างของผู้นับผิดชอบการบริหารจัดการในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2) ด้านการจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเข้าสู่ยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนจัดให้มีวิทยากรภายนอกให้ความรู้ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการจากหน่วยงานอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ด้านบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และส่งเสริมทักษะดำรงชีวิตและการฝึกอาชีพโดยเน้นกิจกรรมในมีความทันสมัย เช่น เรียนรู้การขายของออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ด้านบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ มีการจัดสรรงบประมาณตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการจัดการศึกษาจากรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเทศบาลเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ด้านการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ สถานศึกษาจัดทำสารและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และโรงเรียนมีอำนาจสามารถบริหารจัดการทั่วไป โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารงานบุคคลของตนเอง และสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นต่อการผลลัพธ์ในการดำเนินการ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ การนำองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการผลลัพธ์นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

1) ด้านการนำองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการโรงเรียนมีการจัดการศึกษาตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับอย่างมีจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ ระบบการบริหารงานเป็นหัวใจของโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนมีวิธีการในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาสารสนเทศในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนยกระดับภาพลักษณ์ของโรงเรียน ด้วยกิจกรรมและการแสดงออกต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ โรงเรียนพึงเสียงของนักเรียน โดยรวบรวมและบูรณาการข้อมูลชนิดต่างๆ เช่น การสำรวจ สันทนาการกลุ่ม และกล่อรับความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้โดยค้นหาวิธีการที่เป็นเลิศ เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติในส่วนอื่นๆ ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และทบทวนการดำเนินการและขีดความสามารถ เติบโตแข่งขัน เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง โดยพลิกโฉมโครงสร้างและระบบงานของโรงเรียน สร้างนวัตกรรม เพื่อถ่ายทอดสู่การปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุด 4 รายการ และมาก 1 รายการ โรงเรียนพัฒนาการเรียนรู้และความก้าวหน้าในอาชีพของบุคลากร โดยเปิดโอกาสการพัฒนาที่โรงเรียนจัดให้ รวมถึงการฝึกอบรม การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้วย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนมีระบบการบริหารค่าตอบแทนขององค์กรภาครัฐบางแห่งถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับ และยังมีการให้รางวัลยกย่องชมเชยอีกด้วย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6) ด้านการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนจัดทำข้อกำหนดสำคัญของหลักสูตร ออกแบบหลักสูตร และกระบวนการทำงาน โดยนำเทคโนโลยีใหม่ ความรู้ขององค์กรเพื่อความเป็นเลิศของหลักสูตร เพิ่มคุณค่าในมุมมองของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ โรงเรียนส่งเสริมข้อมูลป้อนกลับโดยเป็นการสื่อสารสองทาง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องสามารถอธิบายถึงความต้องการเกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7) ด้านผลลัพธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มากที่สุดทุกรายการ โรงเรียนมีผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ ผลลัพธ์ด้านการดำเนินการด้านหลักสูตร และประสิทธิผลของกระบวนการอยู่ในระดับมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ โรงเรียนสามารถแสดงผลการดำเนินงานและเผยแพร่ข้อมูล ผลลัพธ์ของการประเมิน รายงานสถานภาพทางการเงินและความเสี่ยง คำแนะนำที่มีความสำคัญของผู้ตรวจสอบภายในและภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษากับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) พบว่า ในภาพรวมการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ในการดำเนินการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929 การบริหารงานมีความสัมพันธ์ไปในทางบวกและทิศทางเดียวกันกับผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ด้านบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การจัดระบบบริหารงานบุคคลเพื่อการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และด้านบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลมีแนวปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดี พัฒนาการอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยอมรับในการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การบริหารจัดการด้านงบประมาณ บุคคล โครงสร้าง และการบริหารวิชาการ สามารถควบคุมให้อยู่ในกรอบกำหนดได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุจเดือน ไชยพิชิต (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สภาพความต้องการในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553) พบว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ชินณะพงศ์ (2561) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความคิดเห็นต่อผลลัพธ์ในการดำเนินการ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามากที่สุดทุกรายการ การนำองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนเทศบาลมีความพร้อมในการผลักดันให้เกิดคุณภาพสูงสุด ดังนั้นผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่โรงเรียนเทศบาลตั้งเป้าหมายในการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์และพัฒนากระบวนการ นำองค์กร กลยุทธ์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การปฏิบัติการ

ผลลัพธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการแบบบูรณาการสู่การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัย Clark Plexico (2008) ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน ของโรงเรียนมาตรฐานสากลของรัฐโคโรไลนา พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยาก และซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลาย ประการภายใต้เงื่อนไข และคุณลักษณะพิเศษที่เฉพาะต้องอาศัยเอกสารและแนวทางที่ละเอียดและสมบูรณ์มากที่สุดหรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยแนะนำแผนการดำเนินงาน ช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรม งาน โครงการ เพื่อให้การดำเนินงาน ของโรงเรียน บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มาตรฐานสากลในประเทศ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษากับการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลชั้นมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดสมุทรสาคร โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation coefficient) พบว่า ในภาพรวมการบริหารงานมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .929 การบริหารงานมีความสัมพันธ์ไปในทางบวกและทิศทางเดียวกันกับผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเป็นอย่างมาก มีการมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพการศึกษาในการบริหารจัดการ ผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นถึงโรงเรียนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการที่ดีเยี่ยม ซึ่งโรงเรียนเทศบาลมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง จึงทำให้การบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาลสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันกับผลลัพธ์ในการดำเนินการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะเป็นทิศทางที่โรงเรียนเทศบาลพยายามเสริมสร้างศักยภาพของตนเองให้ได้มาตรฐานสากลอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัสสา ไสยแก้ว (2559) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ สงคร ชูศักดิ์ เอกเพชร และบรรจง เจริญสุข (2558) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้าน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับด้านการบริหารงานบุคคลสูงที่สุด รองลงมาด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ อภัยโส จงใจ เตโช และนันทวัน เอื้อวงศ์กุล (2558) ผลการวิจัย

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ด้านผู้บริหารควรต้องมีการปรับโครงสร้างของผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม
- 2) ด้านการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการนำไปสนับสนุนและพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน
- 3) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนพึงเสียงของนักเรียนโดยรวบรวมและบูรณาการข้อมูลชนิดต่างๆ เช่น การสำรวจ สันทนากลุ่ม และกล่อรับความคิดเห็น ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และทบทวนการดำเนินการและขีดความสามารถ เชิงการแข่งขัน เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง
- 4) ด้านบุคลากรโรงเรียนมีระบบการบริหารค่าตอบแทนขององค์กรภาครัฐบางแห่ง ถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับ และยังมีการให้รางวัล ยกย่องชมเชยอีก ด้านการปฏิบัติการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการสร้างความร่วมมือพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล
- 2) ควรศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้โรงเรียนเทศบาล เป็นโรงเรียนคุณภาพมาตรฐานสากล
- 3) ควรศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนด้วยระบบออนไลน์ให้มีคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล
- 4) ควรศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ด้วยการสร้างกับการบริหารจัดการคุณภาพที่ได้มาตรฐานสากล โรงเรียนในสังกัดเทศบาล

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). *การบริหารงานบุคคลครูและบุคลากรทางการศึกษา* ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

- จิรัชสา ไสยแก้ว. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ดุจเดือน ไชยพิชิต. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดนระดับประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 8(1), 157–164.
- ธนพัฒน์ อภัยโส จงใจ เตโช และนันทวัน เอื้อวงศ์กุล (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 5(2), 41–51.
- ธรรมรัตน์ สงคร ชูศักดิ์ เอกเพชร และบรรจง เจริญสุข. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. 2(2), 87 – 88.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559–2560*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุริยา ชินณะพงศ์. (2561). องค์ประกอบการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วยระบบคุณภาพสู่มาตรฐานสากล. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 10 (1), 277–292.
- Clark, P. (2008). Global Trends Necessitating a World Class Education. *Dissertation Abstracts International*, 51(3), 62–67.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยง
ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี

Technology Adoption and Product Innovation as an Intermediate Variable
connecting the Potential of Modern Entrepreneurs to Sustainability
of Local Business in Pak Kret District, Nonthaburi Province

¹สุดที่รัก นุชนาถ และ ²ธีรศักดิ์ สุขานบูลย์

¹Sudtirak Nutchanat and ²Teerasak Sukaboon

¹นักวิจัยอิสระและ²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

¹Independent Researcher and ²Lecturer Bachelor of Management Program

Business Administration Southeast Asia University

¹Corresponding Author. E-mail: ood_04@hotmail.com

Received December 8, 2022; Revised March 11, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน และ 2) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และการรับรู้เทคโนโลยีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 500 คน ตามแนวคิดของ Comrey and Lee (1992) ด้วยวิธีการไม่อาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีการเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง SEM โดยใช้โปรแกรม ADANCO 2.3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.85, 3.84, 3.54 และ 3.83 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .695, .745, .793 และ .833 และสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ที่ .18, .19, .22 และ .21 2) การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยเรียงค่าอิทธิพลรวมประกอบด้วยศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (TE=0.715) การรับรู้เทคโนโลยี (TE=0.489) และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ มีอิทธิพลรวมต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (TE=0.641) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ ส่งผลต่อความยั่งยืนธุรกิจชุมชนมากกว่า การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์

คำสำคัญ: ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่; นวัตกรรมผลิตภัณฑ์; การรับรู้เทคโนโลยี; ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the levels of the potential of modern entrepreneurs, technology adoption, product innovation and sustainability of community business; 2) technology adoption and product innovation as an intermediate variable connecting the potential of modern entrepreneurs to sustainability of community business. The research employs a quantitative method by using a close-ended questionnaire for survey research. Data was collected from 500 people who are entrepreneurs of community business in Pak Kret district, Nonthaburi province, according to the concept of Comrey and Lee (1992). by non-probability sampling and purposive sampling. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and structural equation model (SEM) analysis by using the ADANCO 2.3. The results of the research showed that 1) the potential of modern entrepreneurs, technology adoption, product innovation, and sustainability of community business were at a high level with and average value of 3.85, 3.84, 3.54 and 3.83; standard deviation were .695, .745, .793 and .833; coefficient of variation were .18, .19, .22 and .21. 2) the technology adoption and product innovation as an intermediate variable connecting the potential of modern entrepreneurs to sustainability of local business in Pak Kret district, Nonthaburi province. Sorting by the values according to the total influence, the potential of modern entrepreneurs' total effect (TE) was 0.715, the technology adoption total effect (TE) was 0.489, and the product innovation that has a combined influence on the sustainability of community business total effect (TE) was 0.641. It was shown that the factor of potential of modern entrepreneurs had an influence on the sustainability of community business, more than the factor technology adoption and product innovation.

Keywords: Potential of Modern Entrepreneurs; Technology Adoption; Product Innovation; Sustainability of Community Business

บทนำ

จังหวัดนนทบุรีได้มีการพัฒนาและการวางผังเมืองเพื่อรองรับการกับการเติบโตและการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการหลาย ๆ รายต้องมีการวางแผนและพัฒนาการทำงานภายในองค์กรของตนเองด้วยการนำเทคโนโลยีในการทำงาน และนวัตกรรมจากการพัฒนาสิ่งที่อยู่เดิมมาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งที่จะทำให้ไปสู่ความสำเร็จในขั้นตอนนี้ได้ องค์กรต้องอาศัยผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ การนำองค์ความรู้และศักยภาพจากผู้ประกอบการสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการเสริมสร้างการทำงานรวมถึงมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้งานล้วนมีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรอันนำไปสู่การสร้างควมยั่งยืนของธุรกิจที่สุดในที่สุด

ธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีตั้งแต่ได้รับอิทธิพลจากโรคระบาดโคโรนาไวรัส 2019 ได้มีการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเอาตัวรอดเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการหลาย ๆ รายได้

มีความพยายามอย่างมากต่อการคิดวิธีต่อสู้เพื่อให้ธุรกิจชุมชนของตนอยู่รอดและผ่านพ้นวิกฤตผ่านการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานภายในชุมชน การขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่เพิ่มขึ้นมีการจัดตั้งเพจขายสินค้าเฉพาะ เพื่อให้ยังมีรายได้เข้ามาเป็นทุนในการหมุนเวียนภายในธุรกิจชุมชน (กรุงเทพธุรกิจ, 2563) ซึ่งในการที่จะทำเช่นนี้ได้มันต้องอาศัยประสบการณ์และศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่เข้ามาเป็นตัวช่วยในการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ในการทำตลาดที่นำไปสู่ความอยู่รอดภายใต้สถานการณ์นี้ (พัฒนกุล อ่อนสำลี, 2564) สามารถกล่าวได้ว่าการอาศัยเพียงแค่ประสบการณ์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ไปสู่การอยู่รอดและความยั่งยืนขององค์กรได้ ดังนั้นศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของความเป็นอยู่และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนเช่นกัน โดยศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่ที่พึงมีอันจะนำไปสู่การเกิดความยั่งยืนได้ประกอบด้วย การรับรู้โอกาสที่เข้ามาจากวิกฤตการณ์เริ่มต้นธุรกิจใหม่หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการในรูปแบบใหม่ การจัดการเพื่อการเติบโตและการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน โดยหากผู้ประกอบการมีองค์ประกอบดังกล่าวมากเท่าไรโอกาสที่จะนำพาธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จยิ่งมากขึ้นเท่านั้น (Repnikova et al, 2019)

นอกเหนือจากศักยภาพของผู้ประกอบการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนแล้วสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืนยิ่งขึ้นไป คือ การรับรู้เทคโนโลยีในปัจจุบันโลกของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างไม่สามารถปฏิเสธได้ ดังนั้นการที่จะทำให้ธุรกิจชุมชนเกิดความยั่งยืนได้ผู้ประกอบการจึงต้องมีการนำเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาใช้งานผ่านการปรับแผนโครงสร้างธุรกิจชุมชน (Kumar et al., 2018) ซึ่งปัจจุบันธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ดมีหลัก ๆ อยู่ 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักรสานจากเส้นพลาสติก กลุ่มขนมมงคล และกลุ่มศิลปะประดิษฐ์ (ผ้าบาติก) (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด, 2565) โดยในแต่ละกลุ่มประเภทธุรกิจมีการใช้หลักการดำเนินงานต่อการหากลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาเป็นลูกค้าที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการหลาย ๆ รายได้มีการคิดค้นนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้งานมากขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตสินค้าเกิดการรับรู้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นมีการคิดวิเคราะห์ถึงโอกาสและความเป็นไปได้ของการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้มากกับประเภทธุรกิจของตนมากที่สุด โดยหากผู้ประกอบการสามารถเพิ่มความสามารถในการรับรู้เทคโนโลยีและนำมาปรับใช้งานได้มากเท่าไร การปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและสามารถส่งมอบผลิตภัณฑ์ไปถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ทันเวลา จะยิ่งช่วยให้เกิดความพึงพอใจต่อกลุ่มผู้บริโภคมากขึ้นเท่านั้น จึงถือได้ว่าการรับรู้เทคโนโลยีนั้นเป็นตัวแปรสำคัญต่อการนำกระแสเงินสดเข้ามาหมุนเวียนภายในธุรกิจชุมชนให้เกิดการอยู่รอดอันนำไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนเช่นกัน (กฤษฎา บุญชัย, 2563)

แต่การที่ผู้ประกอบการและผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ผลิตสินค้าจะรับรู้และใช้เพียงแค่เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว อาจไม่ส่งผลต่อความสำเร็จที่สร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจชุมชนได้เท่าที่ควร การนำนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เข้ามาใช้เป็นตัวแปรเสริมจะช่วยเพิ่มโอกาสให้การประสบความสำเร็จที่มากขึ้นเพราะการนำ

เทคโนโลยีและศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่ไม่สามารถทำให้เกิดจุดต่างของผลิตภัณฑ์ที่จะสู้กับคู่แข่งได้ (Danquah & Amankwah-Amoah, 2017) การนำนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เข้ามาใช้งานจึงเป็นตัวแปรสำคัญ เช่นเดียวกัน ผู้ประกอบการที่ดีควรมีการคิดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่แตกต่างและคอยปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อเป็นการป้องกันการถูกแบบอย่างผลิตภัณฑ์ลอกเลียนแบบจากที่อื่นและยังช่วยให้ตราผลิตภัณฑ์เกิดความน่าเชื่อมั่น น่าเชื่อถือ อันนำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนของแบรนด์จากธุรกิจชุมชนต่อไป

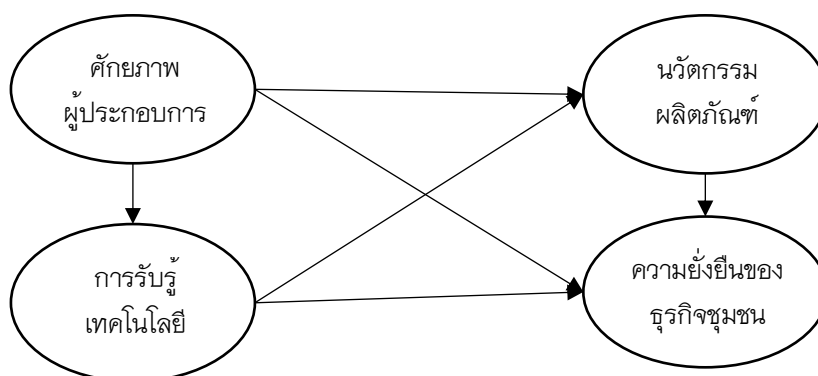
จากข้อความข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัยจัดทำวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน เพื่อความต้องการในการพัฒนา ศักยภาพในการทำงานภายในธุรกิจชุมชน และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในภาคธุรกิจชุมชนขึ้น จึงได้จัดทำ เรื่อง “การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำงานวิจัยขึ้นไปพัฒนา ต่อยอด และปรับปรุงธุรกิจชุมชนของแต่ละบุคคล ให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ และเกิดความยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาการรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยง ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับ “การรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” โดยผู้วิจัย ได้ทำการพัฒนากรอบแนวความคิดได้ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาการรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรต้นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการและสมาชิกของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนประชากรได้ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการและสมาชิกของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 500 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Comrey and Lee (1992) และได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ใช้วิธีการเจาะจง (Purposive Sampling) ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิด โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ผ่านมา

ส่วนที่ 2-5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่ ปัจจัยการรับรู้เทคโนโลยี ปัจจัยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และปัจจัยความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

โดยตอนที่ 2-5 มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยข้อคำถามที่ใช้เป็นมาตราส่วนประมาณค่าในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert (Likert's Scale)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. วัดความเที่ยงตรง (Validity) โดยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องชัดเจนของภาษา โดยเกณฑ์ในการเลือกข้อคำถามจะพิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.5 โดยในการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อคำถามอยู่ที่ 0.67-1.00 ทุกข้อคำถาม (Hambleton & Cook, 1977)

2. การวัดความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่วิจัยจำนวน 30 ชุด โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Model) ควรมีค่าอยู่ที่ 0.7 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ที่ 0.892-0.921 ซึ่งสูงกว่า 0.7 แสดงว่าเครื่องมือสามารถนำไปใช้ได้ (Hair, Black, Babin, Anderson & Tatham, 2014)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือน มกราคม 2565-พฤษภาคม 2565 ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามผ่าน google form จำนวน 500 ฉบับ ได้กลับมาอยู่ที่ 500 ฉบับ อัตราการตอบกลับอยู่ที่ 100%
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ประกอบการและสมาชิกของธุรกิจชุมชนในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับ ศักยภาพของผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation) ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร
3. สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุและหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling--SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ADANCO 2.3 (Henseler, 2017)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 312 คน (ร้อยละ 62.4) อายุอยู่ระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 271 คน (ร้อยละ 42.8) ระดับการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จำนวน 302 คน (ร้อยละ 58.2) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท จำนวน 324 คน (ร้อยละ 38.7) และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 259 คน (ร้อยละ 51.8)

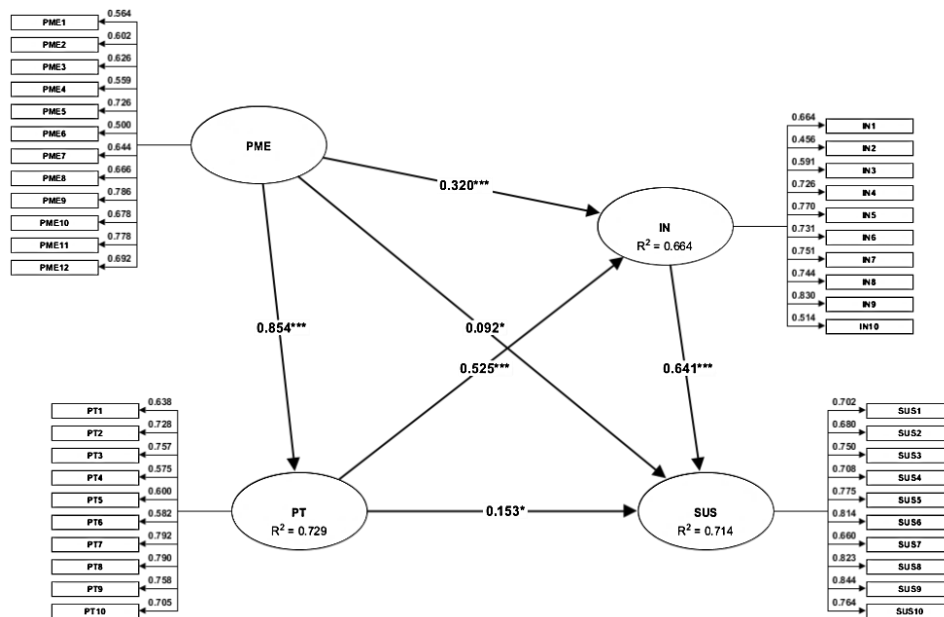
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ การรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และระดับของตัวแปร โดยรวม

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	ระดับ
ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PME)	3.85	.695	.18	มาก
การรับรู้เทคโนโลยี (PT)	3.84	.745	.19	มาก
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN)	3.54	.793	.22	มาก
ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS)	3.83	.833	.21	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PME) มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.695, C.V.=.18) รองลงมา คือ การรับรู้เทคโนโลยี (PT) ($\bar{X}=3.84$, S.D.=.745, C.V.=.19) รองลงมา คือ ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS) ($\bar{X}=3.83$, S.D.=.833, C.V.=.21) รองลงมา คือ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN) ($\bar{X}=3.54$, S.D.=.793, C.V.=.22) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับตัวแบบสมการโครงสร้างในภาพรวม โดยเป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์ความถดถอยอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน และผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแบบสมการโครงสร้างการรับรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรต้นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของตัวแปรที่มีต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

ตัวแปร (LV)	ค่าความ ผันแปร	อิทธิพล (EFFECT)	PME	PT	IN
ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS)	0.714	DE	0.092*	0.153*	0.641***
		IE	0.623	0.336	0.000
		TE	0.715	0.489	0.641
การรับรู้เทคโนโลยี (PT)	0.729	DE	0.854***	0.000	N/A
		IE	0.000	0.000	N/A
		TE	0.854	0.000	N/A
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN)	0.664	DE	0.320***	0.525***	0.000
		IE	0.448	0.000	0.000
		TE	0.768	0.525	0.000

หมายเหตุ: DE; Direct Effect, IE; Indirect Effect, TE; Total Effect, N/A; Not Applicable

หมายเหตุ: * หมายถึง $p\text{-value} \leq 0.10$ หรือ ค่า $t \geq 1.65$

** หมายถึง $p\text{-value} \leq 0.05$ หรือ ค่า $t \geq 1.96$

*** หมายถึง $p\text{-value} \leq 0.01$ หรือ ค่า $t \geq 2.58$

1. ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS) พบว่า ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PME) การรับรู้เทคโนโลยี (PT) และนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN) มีอิทธิพลทางตรงต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS) มีค่าเท่ากับ 0.092*, 0.153* และ 0.641*** ตามลำดับ และศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PME) และการรับรู้เทคโนโลยี (PT) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (SUS) มีค่าเท่ากับ 0.623 และ 0.336 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อการรับรู้เทคโนโลยี (PT) พบว่า ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PME) มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้เทคโนโลยี (PT) มีค่าเท่ากับ 0.854***

3. ปัจจัยที่มีผลโดยรวมต่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN) พบว่า ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ (PMW) และการรับรู้เทคโนโลยี (PT) มีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN) มีค่าเท่ากับ 0.320*** และ 0.525*** และศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (IN) มีค่าเท่ากับ 0.448

ผลการทดสอบอิทธิพลส่งผลที่เป็นตัวแปรคั่นกลางเข้ามาเปลี่ยนความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้ตัวแปรคั่นกลางนำมาอธิบายอิทธิพลทางอ้อม ซึ่งผลการทดสอบสามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง (Mediation Effect)

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)	Effect	Boot SE	Boot LLCI	Boot ULCI
H7 การรับรู้เทคโนโลยีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	.4194	.0494	.3202	.5146
H8 การรับรู้เทคโนโลยีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	.3899	.0555	.2793	.4992
H9 นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	.5089	.0306	.4491	.5691

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลคั่นกลาง พบว่า

1. การรับรู้เทคโนโลยีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่วงความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 มีสัมประสิทธิ์ขอบล่าง (Boot LLCI) และขอบบน (Boot ULCI) อยู่ที่ .3202 และ .5146 แสดงว่าการรับรู้เทคโนโลยีมีอิทธิพลคั่นกลางต่อการเชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่นวัตกรรมผลิตภัณฑ์

2. การรับรู้เทคโนโลยีในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่วงความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 มีสัมประสิทธิ์ขอบล่าง (Boot LLCI) และขอบบน (Boot ULCI) อยู่ที่ .2793 และ .4992 แสดงว่าการรับรู้เทคโนโลยีมีอิทธิพลคั่นกลางต่อการเชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

3. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในฐานะตัวแปรคั่นกลางที่เชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยช่วงความเชื่อมั่นไม่คลุม 0 มีสัมประสิทธิ์ขอบล่าง (Boot LLCI) และขอบบน (Boot ULCI) อยู่ที่ .4491 และ .5691 แสดงว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลคั่นกลางต่อการเชื่อมโยงศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่สู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน กล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพในการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมภายในได้แก่ รูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

ผู้ปฏิบัติงานภายในชุมชน และสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองเพิ่มมากขึ้น เกิดการรับรู้และสรรหาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์จากการนำสิ่งที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ อันจะนำพาให้ธุรกิจชุมชนสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา พรหมเกษ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ และนวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กล่าวว่า ศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ ประกอบด้วย ด้านการรับรู้โอกาส การเริ่มต้นธุรกิจใหม่ การสร้างความสำเร็จและการจัดการเพื่อการเติบโต และการเก็บเกี่ยวผลผลตอบแทนจากการลงทุนมีผลต่อนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ionescu et al., (2020) ได้ศึกษาเรื่อง The potential for innovation and entrepreneurship in EU countries in the context of sustainable development กล่าวว่า ศักยภาพผู้ประกอบการ นวัตกรรม และความยั่งยืนของการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกตัวแปร เมื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรพบว่า สหภาพยุโรปมีการใช้ตัวแปรศักยภาพผู้ประกอบการเข้ามาใช้ในการแข่งขันเพื่อเอาชนะความท้าทายของธุรกิจ สภาพภูมิอากาศ พลังงาน โดยผู้ประกอบการที่ดีจะมีความคิดต่อการนำนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาใช้งานไม่ว่าจะเป็นการนำสิ่งเก่ามาพัฒนาเพื่อป้องกัน หรือการนำสิ่งใหม่เข้ามาใช้งานเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและช่วยกระตุ้นสภาพความคล่องตัวของบริษัท และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับบริษัทได้อย่างยั่งยืน ในขณะที่เดียวกับผู้ประกอบการที่นำนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เข้ามาใช้งานจะมีการประเมินศักยภาพของนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการในประเทศในสหภาพยุโรปอยู่เสมอ เพื่อให้บริบทของการพัฒนาเกิดความยั่งยืน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munoz et al., (2016) ได้ศึกษาเรื่อง the effects of technology entrepreneurship on customers and society: A case study of a Spanish pharmaceutical distribution company กล่าวว่า ศักยภาพผู้ประกอบการภายในองค์กรมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายในบริษัท ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตัวแปรศักยภาพผู้ประกอบการของบริษัทผลิตยาภายในประเทศสเปนที่ส่งผลต่อการรับรู้ การใช้งานเทคโนโลยี โดยผู้ประกอบการที่ดีจะนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานและลงทุนภายในองค์กร เพื่อให้บุคลากรของตนเองสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น และการสร้างความแตกต่างของตัวยาได้อีกทั้งการพัฒนาด้านเทคโนโลยียังช่วยส่งผลการตัดสินใจเข้าสู่ของของกลุ่มลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษานานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน กล่าวได้ว่า ผู้ประกอบการได้มีการนำเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้งาน และสร้างการรับรู้ให้กับผู้ปฏิบัติงานให้เกิดการรับรู้และนำมาปรับใช้งานผ่านการนำผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มาอยู่มาสร้างและพัฒนาให้สามารถผลิตสินค้าออกสู่ตลาดในรูปแบบต่าง ๆ

ผ่านช่องทางออนไลน์ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเหล่านี้ล้วนต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ธุรกิจชุมชนสามารถทันต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างธุรกิจชุมชนแห่งความยั่งยืนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shahzad et al., (2022) ได้ศึกษาเรื่อง Adoption of green innovation technology to accelerate sustainable development among manufacturing industry ผลกล่าวว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 516 คน จากอุตสาหกรรมการผลิตของปากีสถาน มีระดับการรับรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมการผลิต และความยั่งยืนในอุตสาหกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อกันพบว่า การรับรู้เทคโนโลยีส่งผลต่อนวัตกรรมการผลิตสินค้าสีเขียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่า $p\text{-value}=0.000$ การรับรู้เทคโนโลยีส่งผลต่อความยั่งยืนในอุตสาหกรรม $p\text{-value}=0.002$ และเมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมพบว่า นวัตกรรมการผลิตสินค้าเป็นตัวแปรเชื่อมโยงต่อการรับรู้เทคโนโลยีสู่ความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการผลิตในปากีสถาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value}=0.005$ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ahn and Hustvedt (2016) ได้ศึกษาเรื่อง A model of sustainable household technology acceptance ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคภายในสหรัฐอเมริกา จำนวน 592 ราย มีการรับรู้ที่นำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีที่หลากหลายในการนำมาใช้ภายในที่อยู่อาศัยเพื่อให้การดำรงชีวิตมีความยั่งยืน รวมถึงการนำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมมาการใช้ชีวิตที่มีความสะดวก รวดเร็ว เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนภายในครัวเรือนให้เกิดความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้นอกจากบุคคลจะได้รับความยั่งยืนในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้งาน ยังส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและทัศนคติที่ส่งผลต่อความยั่งยืนจากการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้งาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน กล่าวได้ว่า เมื่อผู้ประกอบการสมัยใหม่ได้นำการรับรู้เทคโนโลยีเข้ามาสู่ภายในธุรกิจชุมชนแล้วจะมีความคิดต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองเพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างๆ ที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการนำเครื่องปั้นดินเผาเผาไฟในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น หรือการนำการจักสานจากไม้มาสู่พลาสติกที่มาจากการใช้เคิล เพื่อเป็นการลดขยะพลาสติกและส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ช่วยกลุ่มผู้บริโภคได้เห็นความแปลกใหม่ และเกิดความต้องการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้กำลังเป็นที่นิยม และสร้างรายได้กลับคืนสู่ธุรกิจชุมชน อันนำมาสู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aibar-Guzmán et al., (2022) ได้ศึกษาเรื่อง Sustainable product innovation in agri-food industry: Do ownership structure and capital structure matter กล่าวว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และความยั่งยืนในอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กัน จากตัวอย่างของบริษัทเกษตร-อาหารนานาชาติ 320 แห่งในช่วงปี 2545-2560 กล่าวว่าโครงสร้างความเป็นเจ้าของและความสำคัญของโครงสร้างเงินทุนมีบทบาทเกี่ยวกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่นำไปสู่การสร้างยั่งยืนให้กับองค์กร รวมถึงการตัดสินใจทางการเงินเหล่านี้แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับโครงสร้างความเป็นเจ้าของของบริษัท

โดยหากเจ้าของอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร เจ้าของต้องมีความสนใจและใส่ใจในเรื่องของความสำคัญในโครงสร้างของเงินทุนเพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของตนเองเกิดความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shin et al., (2018) ได้ศึกษาเรื่อง The effect of sustainability as innovation objectives on innovation efficiency กล่าวว่า บริษัทผู้ผลิตสินค้าจำนวน 441 แห่งภายในเกาหลี ให้ความสำคัญในนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อให้บริษัทตนเองเกิดความแตกต่างจากบริษัทอื่น และการมีนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างกำไรต่อองค์กร ซึ่งเมื่อบริษัทมีกำไรอย่างมั่นคงต่อเนื่อง ก็จะสามารถสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเอง ค้นหาถึงจุดเด่นจุดด้อย และสามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาศักยภาพของการเป็นผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ธุรกิจชุมชนภายในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีเกิดความยั่งยืนในการทำธุรกิจชุมชน และเป็นไปตามประสิทธิผลที่วางไว้
- 2) จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดการรับรู้เทคโนโลยี ผู้ประกอบการควรสร้างการสื่อสารในการรับรู้เทคโนโลยีให้กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานและผู้ผลิตได้เห็นถึงข้อดีและข้อเสีย เมื่อมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานภายในธุรกิจชุมชนของตน ความยากง่ายในการใช้งาน รวมถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อออกจำหน่ายของตนเอง
- 3) จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการควรใช้นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และกระบวนการในการผลิตสินค้าออกสู่ตลาดผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายที่กว้างมากขึ้น การใช้การเปิดขายผ่านเพจของตนเองเพียงอย่างเดียวไม่อาจส่งเสริมให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้เท่าที่ควร ดังนั้นควรสนับสนุนการพัฒนาการจัดทำการสื่อสารการตลาดผ่านช่องทางอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การออกบูธกิจกรรมตามงานต่าง ๆ ที่ทางจังหวัดได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้เพิ่มขึ้น และเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้กว้างมากขึ้น
- 4) จากผลการศึกษาข้อมูลของตัวชี้วัดความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการควรมีการวางแผนพัฒนาด้านนโยบายในการปฏิบัติงานร่วมกันกับผู้ประกอบการท่านอื่น ๆ ภายในธุรกิจชุมชนของตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการร่วมสร้างกลยุทธ์และวางแผนในการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังช่วยทำให้เกิดความสามัคคีกันของกลุ่มผู้ประกอบการอันจะสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเภทธุรกิจชุมชนของตนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณทำการวิจัยโดยผ่านทางช่องทางออนไลน์ ดังนั้นในครั้งต่อไป ควรมีการลงพื้นที่เพื่อการศึกษาเชิงสัมภาษณ์เพิ่มเติม โดยอาจเป็นใช้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น
- 2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการนำปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และปัจจัยซอฟต์แวร์เข้ามาใช้ร่วมในการวิจัย เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจชุมชนให้ครอบคลุมรอบด้าน และสามารถแข่งขันกับธุรกิจประเภทอื่น ๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). *CIBA_มธป. พลิกฟื้นชุมชนคลองศาลากุลเกาะเกร็ด*. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/861628>.
- กฤษฎา บุญชัย. (2563). *วิกฤตโควิดกับจุดเปลี่ยนของชุมชนท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://thaipublica.org/2020/04/kritsada-boonchai-14/>.
- จันทิมา พรหมเกษ, จักรเรศ เมตตะธำรงค์ และวรรณิตา สารีคำ. (2562). ผลกระทบของศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ และนวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารสุนารี มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 79-96.
- พัฒนกุล อ่อนสำลี. (2564). การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(1), 195-206.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด. (2565). *ผลิตภัณฑ์ชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.kohkred-sao.go.th/public/list/data/detail/id/162/menu/1171/page/1>.
- Ahn, M., Kang, J., & Hustvedt, G. (2016). A model of sustainable household technology acceptance. *International Journal of Consumer Studies*, 40(1), 83-91.
- Aibar-Guzmán, B., García-Sánchez, I. M., Aibar-Guzmán, C., & Hussain, N. (2022). Sustainable product innovation in agri-food industry: Do ownership structure and capital structure matter?. *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(1), 100160-100172.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *Interpretation and Application of Factor Analytic Results*. (Eds.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Danquah, M., & Amankwah-Amoah, J. (2017). Assessing the relationships between human capital, innovation and technology adoption: Evidence from sub-Saharan Africa. *Technological Forecasting and Social Change*, 122(23), 24–33.
- Kumar, G., Engle, C., & Tucker, C. (2018). Factors driving aquaculture technology adoption. *Journal of the world aquaculture society*, 49(3), 447–476.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2014). *Pearson New International Edition*. In *Multivariate Data Analysis* (7th Ed). Essex: Pearson Education Limited Harlow.
- Hambleton, R. K., & Cook, L. L. (1977). Latent trait models and their use in the analysis of educational test data. *Journal of educational measurement*, 14(2), 75–96.
- Henseler, J. (2017). *ADANCO 2.0.1: user manual*. Kleve: Composite Modeling GmbH & Co.
- Ionescu, G. H., Firoiu, D., Pîrvu, R., Enescu, M., Rădoi, M. I., & Cojocaru, T. M. (2020). The potential for innovation and entrepreneurship in EU countries in the context of sustainable development. *Sustainability*, 12(18), 7250–7264.
- Munoz, R. M., Sanchez de Pablo, J. D., Pena, I., & Salinero, Y. (2016). The effects of technology entrepreneurship on customers and society: A case study of a Spanish pharmaceutical distribution company. *Frontiers in psychology*, 7(2), 978–992.
- Repnikova, V., Bykova, O., Skryabin, O., Morkovkin, D., & Novak, L. (2019). Strategic aspects of innovative development of entrepreneurial entities in modern conditions. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*, 8(4), 32–35.
- Shahzad, M., Qu, Y., Rehman, S. U., & Zafar, A. U. (2022). Adoption of green innovation technology to accelerate sustainable development among manufacturing industry. *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(4), 100231–100243.
- Shin, J., Kim, C., & Yang, H. (2018). The effect of sustainability as innovation objectives on innovation efficiency. *Sustainability*, 10(6), 1966–1981.

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

Development of Internal Supervision Model of Basic Educational Institution in The Upper Northeast

¹อดิกันต์ กล้าหาญ และ²รอง ปัญสังกา

¹Atikan Klaharn and ² Rong Punsungka

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสันตพล

¹Faculty of Educational Santapol College

²Lecturer of Faculty of Educational Program Santapol College

¹Corresponding Author. E-mail: aten.m12@gmail.com

Received February 27, 2023; Revised March 23, 2023; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย และ 84 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และครูวิชาการ มี 31 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ และกำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการนิเทศ มี 21 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบบันทึก มี 9 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และโรงเรียนมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ การปฏิบัติงานสื่อและเครื่องมืออื่น ๆ มี 12 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร และร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร มี 11 ตัวบ่งชี้ แต่ละองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศภายใน ; สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ; การพัฒนา

Abstract

The purpose of this research was to develop internal supervision model of basic educational institutions in upper northeastern region. The sample group in the research consisted of 21 experts. The tools used for collecting the data was open-ended questionnaires with a five-rating scale with using Delphi technique. The statistics used for analyzing the data were median and interquartile range (Interquartile range). The research results showed that The development of internal supervision model for basic education institutions in the upper northeastern region found that it composed of 5 main components with 14 sub – components and 84 indicators as follows : 1) personnel related to internal supervision, there were 4 sub-components: school director , teacher, educational supervisor and academic teachers; and 31 indicators. 2) Internal supervision methods in schools found that there were 3 sub – components with 21 indicators: investigating the current conditions, problems and needs the school real situation of supervision, plan to supervision and Determining the methods or activities of supervision , 3) Tools used for supervision composed of 3 sub – components with 9 indicators : questionnaire, observation and a record form, 4) The internal supervision atmosphere supporting to supervision consisted of 2 sub components with 12 indicators : a good physical environment and completely equipment, materials, media and other tools. 5) School curriculum consisted of 2 sub-components with 11 indicators : studying the problems and needs of curriculum development supervision, and participation to guidelines and methods of curriculum development. The statistics used for analyzing the data from 5 components above were median and interquartile ranges. (Interquartile range) is within the specified criteria.

Keywords: Internal Supervision Model ; Basic Education Institutions ; Development

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสถานการณ์ และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งในด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมผู้สูงอายุ และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และได้นำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 – 2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่าย

งบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งโครงการเร่งด่วนที่สำคัญ และการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการสำคัญ คือ กระบวนการการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้องควบคู่กันไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเกิดคุณภาพได้นั้น ต้องประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา จึงแสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการนิเทศการศึกษาเป็นการชี้แจงการแนะนำ และการนิเทศการศึกษาเป็นภารกิจที่จำเป็นต่อการศึกษา ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายในหลาย ๆ ด้าน เพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นจากความจำเป็นหลายประการคือ ประการแรก ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและพัฒนางาน ให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประการที่สองในหน่วยงานทางการศึกษามีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน คือ พัฒนาคูณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอน มีคุณภาพถึงระดับที่พึงประสงค์ และประการสุดท้ายมาตรฐานการศึกษาของประเทศ จำเป็นต้องมีการรักษาและควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐานและกระบวนการนิเทศการศึกษาก็มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการควบคุมมาตรฐานการศึกษาโดยตรง จะเห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษาในสถานศึกษาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนและปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา (ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนั้นนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และบุคลากรทางการ

ศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปฏิรูปด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสำเร็จได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวคือการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริงเหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

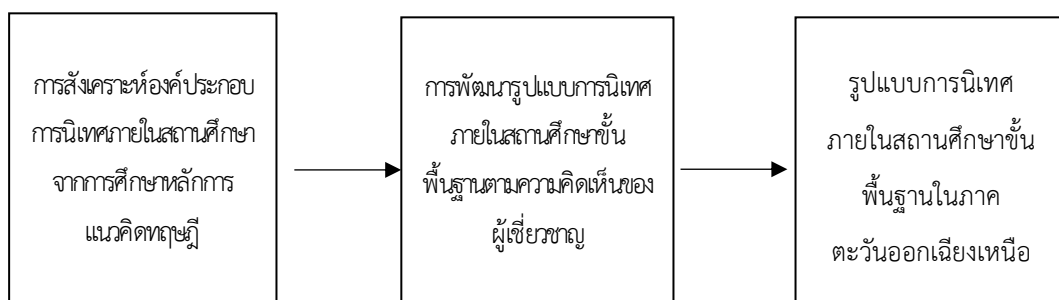
จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด, 2557) อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการบริหารจัดการคุณภาพนักเรียน ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นข้อมูลและเป็นทางเลือกสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นำไปใช้ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการนิเทศภายในสถานศึกษาจากการสังเคราะห์แนวคิดของ ชารี มณีศรี (2542) กรองทอง จิรเดชากุล (2550) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (2554) โลเวลล์และไวลส์ (Lowell & Wiles, 1983) แฮร์ริส (Harris, 1985) และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการและขั้นตอนของการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเชิงทฤษฎี ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในจากตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ทำการสังเคราะห์ แล้วนำมาสร้างกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและสร้างเครื่องมือวิจัย

ระยะที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปลายเปิดที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน เป็นรอบที่ 1 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ในการพัฒนาตัวบ่งชี้เนื่องจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 21 คน จะมีอัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (Error reduction) อยู่ที่ 0.50 – 0.48 และความคลาดเคลื่อนลดลง (Net change) มีค่าเท่ากับ 0.02 (Macmillan, 1971) แล้วนำข้อมูลมาจำแนกและจัดกลุ่ม จัดทำเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert's five rating scale) นำไปรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมโดยหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile range) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อเป็นการยืนยันความคิดเห็นเดิมในรอบที่ 2 พร้อมกับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความคิดเห็นตรงหรือสอดคล้องกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นแสดงความคิดเห็นหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้เหตุผลเพิ่มเติม แต่ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

ระยะที่ 3 รายงานผลการวิจัยเป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาจัดทำรายงานการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้มาจากการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการศึกษา และการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลงานดีเด่นในด้านการบริหารจัดการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูง และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในการบริหารการศึกษาและมีตำแหน่งที่สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และทำการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 4 เป็นหรือเคยเป็นศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นจากผลการตอบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา และ 2) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ข้อคำถาม จำนวน 85 ข้อ ใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เสนอในแบบสอบถามนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในระดับใด

แบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มีข้อความเหมือนรอบที่ 2 แต่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของข้อคำถามแต่ละข้อ พร้อมแจ้งผลให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทบทวนและยืนยันคำตอบเดิมของแต่ละคนในรอบที่ 2 พร้อมกับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่ามีความคิดเห็นตรงหรือสอดคล้องกับตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นแสดงความคิดเห็นหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลเพิ่มเติมแต่ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามไม่แสดงเหตุผลก็จะถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน ด้วยการไปพบด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ แล้วจัดส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – mail) และนัดหมายวัน เวลาที่ขอรับแบบสอบถามกลับคืน

ครั้งที่ 2 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ทางไปรษณีย์และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – mail) ให้ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมนัดหมายวัน เวลาที่ขอรับแบบสอบถามกลับคืน

ครั้งที่ 3 หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของข้อคำถามแต่ละข้อแล้ว ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ไปทางไปรษณีย์และทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E – mail) พร้อมนัดหมายวัน เวลาที่ขอรับแบบสอบถามกลับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) รายข้อ พิจารณาคัดเลือกระดับความคิดเห็นที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา ซึ่งถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันและมีฉันทามติไปในทิศทางเดียวกัน (สุมิต ว่องวาณิช, 2550) และในรอบที่ 3 ก็เช่นกัน ต่อจากนั้นได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ความตรงเชิงเนื้อหา (Content analysis) และความชัดเจนของภาษา (Wording) ปรับปรุงเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ ก่อนที่จะนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยฐาน (Median) ของข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่
2. พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) คือ ค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 (บุญชม ศรีสะอาด, 2532)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) องค์ประกอบหลักของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในภาพรวม

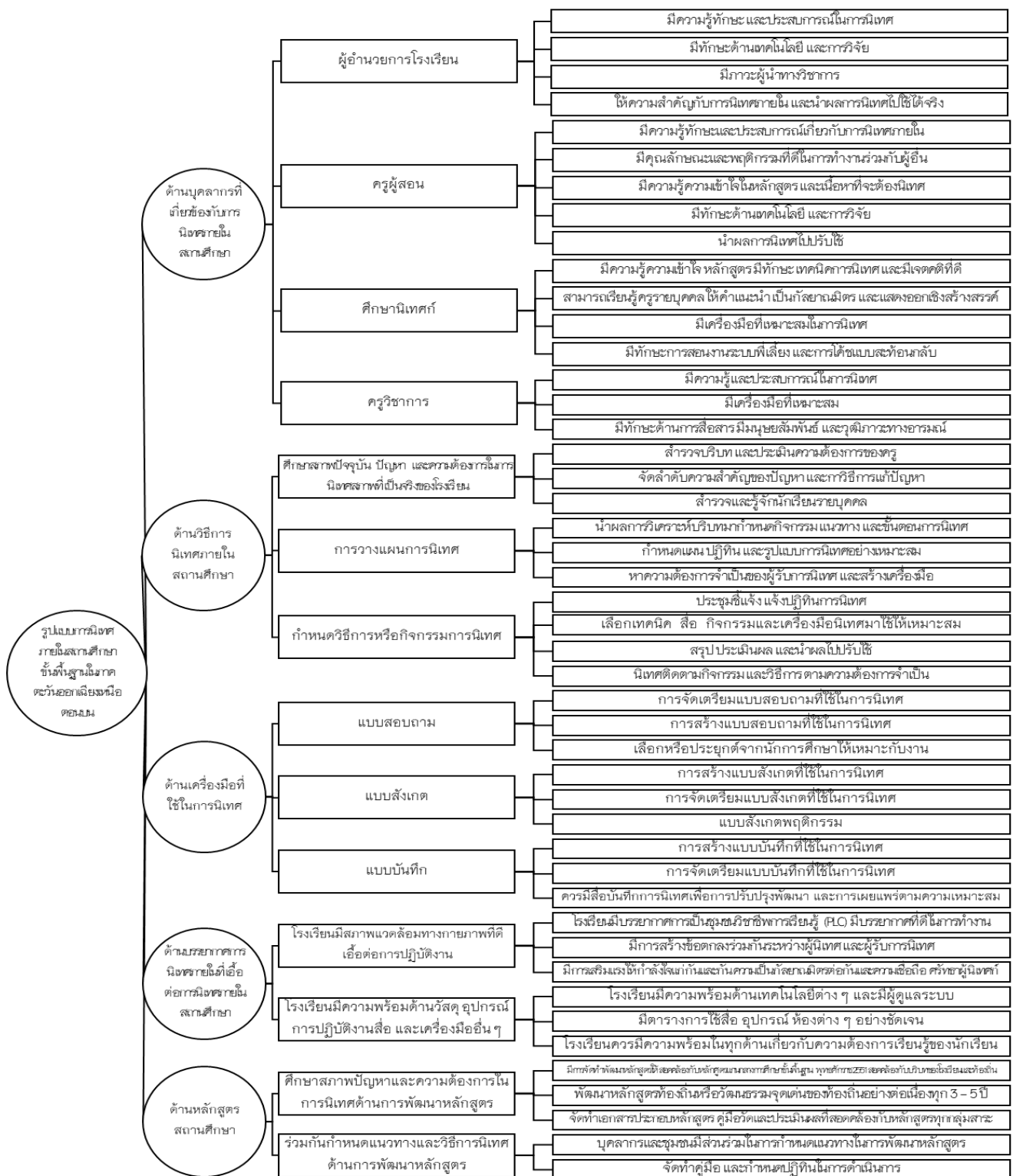
องค์ประกอบหลัก	ระดับความสำคัญ		
	Mdn	IR	ระดับ
1. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.97	0.26	มากที่สุด
2. ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ	4.90	0.45	มากที่สุด
4. ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.97	0.14	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่อองค์ประกอบหลักของการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด (Mdn = 4.97) และมีความเห็นสอดคล้องกัน ($IR \leq 1.50$) ทุกองค์ประกอบ สามารถสรุปออกมาเป็นรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ขององค์ประกอบย่อยของการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในภาพรวม

องค์ประกอบย่อย	ระดับความสำคัญ		
	Mdn	IR	ระดับ
1. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา			
1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	5.00	0.42	มากที่สุด
1.2 ครูผู้สอน	4.87	0.37	มากที่สุด
1.3 ศึกษานิเทศก์	5.00	0.14	มากที่สุด
1.4 ครูวิชาการ	5.00	0.10	มากที่สุด
2. ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา			
2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 การวางแผนการนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 กำหนดวิธีการหรือกิจกรรมการนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ			
3.1 แบบสอบถาม	4.75	1.00	มากที่สุด
3.2 แบบสังเกต	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 แบบบันทึก	5.00	0.17	มากที่สุด
4. ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา			
4.1 โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 โรงเรียนมีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ การปฏิบัติงานสื่อและเครื่องมืออื่น ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา			
5.1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 ร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.97	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่อองค์ประกอบย่อยของการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด (Mdn = 4.97) และมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ($IR \leq 1.50$) ทุกองค์ประกอบ

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ที่มา : อติกานต์ กล้าหาญ การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย และ 84 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบย่อย และ 31 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย และ 21 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ มี 3 องค์ประกอบย่อย และ 9 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบย่อย และ 12 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบย่อย และ 11 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพา ตรีเสถียรไพศาล (2560) ซึ่งกล่าวว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา ประกอบด้วยกระบวนการ 8 ด้าน 68 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์สภาพ ความต้องการการนิเทศ และการสร้างศรัทธามี 9 องค์ประกอบ 2) ด้านการสร้างความตระหนัก มี 7 องค์ประกอบ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มี 9 องค์ประกอบ 4) ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการสาธิตรูปแบบการสอนมี 13 องค์ประกอบ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มี 9 องค์ประกอบ 6) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มี 10 องค์ประกอบ 7) ด้านการร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มี 6 องค์ประกอบ และ 8) ด้านการติดตาม ประเมินผลตลอด กระบวนการมี 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน มีค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา ภาพรวมทุกองค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน สุ่มังคละ (2559) วิธีการนิเทศภายในประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศมี 3 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน (2) ประมวลทางเลือกที่กำหนดไว้เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน (3) นำทางเลือกที่เหมาะสมมากำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ 2) กำหนดวิธีการหาข้อมูลมี 2 ตัวชี้วัดดังนี้ (1) มีการสำรวจความต้องการการกอนการนิเทศภายใน (2) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศภายใน 3) กำหนดวิธีหรือกิจกรรมการนิเทศ มี 1 ตัวชี้วัด คือ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและวิธีการดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งมีระดับการปฏิบัติสูงสุด

3. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ภาพรวมทุกองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ที่มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนนี้เป็นการค้นคว้าสิ่งที่จะช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา เพื่อให้ทราบที่มาของปัญหาแก้ปัญหาและพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ โดยมีเครื่องมือการนิเทศ ซึ่งแบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ดังนี้ 1) เครื่องมือสำรวจตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมิน แบบทดสอบ แบบสังเกตการสอน รวมทั้งแบบสังเกตอื่น ๆ 2) เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา 3) เครื่องมือนิเทศเสริม และสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศ มีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ คู่มือครู เป็นต้น 4) เครื่องมือการนิเทศเพื่อแก้ไข เป็นเครื่องมือที่ต้องการบันทึกภาพหรือเสียงใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วย เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องดิจิทัล เป็นต้น

4. ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ภาพรวมทุกองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณีย์ ทศตะ (2561) ด้านบรรยากาศในโรงเรียนผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันจัดโรงเรียนให้มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีเอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์การปฏิบัติงาน สื่อและเครื่องมืออื่น ๆ ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน บริหารและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันช่วยเหลือและรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน และมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนและสอดคล้องกับงานวิจัยของปจรรย์ หงษ์แก้ว (2563) ด้านบรรยากาศในการนิเทศมีความเหมาะสมและประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบรรยากาศในการนิเทศภายในผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และจัดกิจกรรมการนิเทศภายในอย่างทุ่มเทด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดี สร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่นักเรียน สร้างบรรยากาศทางด้านจิตใจในชั้นเรียนด้วยบรรยากาศที่มีความอบอุ่นและเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศในการเยี่ยมชั้นเรียนที่ดีด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

5. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมทุกองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้มีความสำคัญในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปจรรย์ หงษ์แก้ว (2563) การพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมและประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศต้องร่วมกันปฏิบัติดังนี้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะต้องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ต้องการในการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันกำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการนิเทศตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ที่กำหนดด้านการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันกำหนดวันและเวลาในการนิเทศการพัฒนาหลักสูตร ผู้รับการนิเทศ จะต้องพัฒนาตนเองเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินหลักสูตร ผู้รับการนิเทศควรตรวจสอบความสำเร็จของการนิเทศภายในด้านการพัฒนาหลักสูตร ประเมินความพึงพอใจของผู้นิเทศในการพัฒนาหลักสูตร รับฟังการนำเสนอการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตร รวมถึงการใช้และการประเมินหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือครู ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
- 2) ด้านวิธีการนิเทศภายในสถานศึกษาควรประกอบไปด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ กำหนดวิธีการหาข้อมูล และกำหนดวิธีหรือกิจกรรมการนิเทศ
- 3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศควรมีการนำมาทดลองใช้ และมีเกณฑ์การวัดที่แน่นอน สามารถสะท้อนการดำเนินงานได้จริง
- 4) ด้านบรรยากาศการนิเทศภายในที่เอื้อต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ครูมีขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงาน ช่วยเหลือและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 5) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้ที่ได้รับการนิเทศต้องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร กำหนดเป้าหมายร่วมกัน ดำเนินการนิเทศตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการนิเทศภายในสำหรับการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ แบบเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
- 2) ควรศึกษาการพัฒนาผู้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในให้มีศักยภาพ เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ
- 3) ควรศึกษาแบบแผนการนิเทศภายในเพื่อให้เป็นระบบ เพื่อการปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน
- 4) ควรศึกษาความต้องการนิเทศภายในของผู้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำมาพัฒนาการนิเทศภายในให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการนิเทศภายในในโรงเรียนที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ธารอักษรการพิมพ์.
- ชาลี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา (EDUCATIONAL SUPERVISION)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โสณการพิมพ์.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). *รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- นิพา ตรีเสถียรไพศาล. (2560). *รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนปทุมคงคา. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *วิธีการทางสถิติสำหรับนักวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ปาจริย หงษ์แก้ว. (2563). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- ไพลิน สุ่มังคละ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- วิชญ์ ทศตะ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนปฏิบัติการ 4 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (2554). *คู่มือการนิเทศภายในปีการศึกษา 2554 – 2557 โรงเรียนราชประชาสถายฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษกในพระบรมราชูปถัมภ์โรงเรียนมาตรฐานสากล (World class standard school). สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการบริหารจัดการ หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด. (2557). *ความเป็นมาของการแบ่งกลุ่มจังหวัด*. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2566. จาก <http://www.osm.moi.go.th/images/stories/april/osm1.pdf>.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Harris, Ben M.(1985). *Supervision behavior in education*. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale in martin Fishbein*. Readings in attitude theory and measurement.
- Lowell & Wiles, (1983). *Supervision, For better school*. 5th ed., Englewood Cliffs, New Jersey: Prentic– Hall.
- Macmillan,T.T. (1971). *The delphi techniques*. Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development. California: Monterey.

โครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้น
ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Capital Structure and Liquidity Management and Stock Valuation
Of the companies in the real estate and construction group of industry
listed on the Stock Exchange of Thailand

¹อพัศติ นวะสิทธิ์ และ²เบญจพร โมกขะเวส

¹Apatsasi Nawasit and ²Benjaporn Mokkaves

^{1,2}คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}School of Accountancy Sripatum University

¹Corresponding Author E-mail: apatsasi@gmail.com

Received March 16, 2022; Revised April 20, 2022; Accepted April 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้นำเสนอผลกระทบของโครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2562 – 2564 จำนวน 81 บริษัท จากฐานข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จากผลการศึกษา พบว่า โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัท ส่วนการบริหารสภาพคล่องกับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัท และเมื่อวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น นอกจากนี้ จากความสัมพันธ์ของการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้น พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น ส่วนโครงสร้างเงินทุนกับการประเมินมูลค่า พบว่า อัตราหนี้สินรวมต่อทรัพย์สินรวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น ในขณะที่การบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้นวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชี พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้นส่วนโครงสร้างเงินทุนกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ พบว่า อัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น และอัตราหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น

คำสำคัญ: โครงสร้างเงินทุน; การบริหารสภาพคล่อง; บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

Abstract

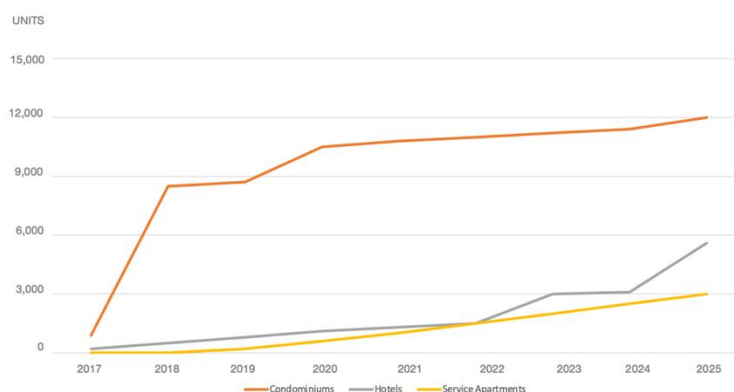
This research paper presents the impact of capital structure and liquidity management on the valuation of shares of real estate and construction companies on the Stock Exchange of Thailand. The data was collected from the financial statements during the year 2020 – 2022 of 81 companies from the company's database on the Stock Exchange of Thailand. The statistics used in the research are descriptive data analysis and correlation coefficient analysis. Multiples regression analysis. The results show that the capital structure is negatively correlated with the valuation of the company's shares. Liquidity management and equity management correlate positively with the Company's share valuation, and when measured from the price-to-book value ratio, it was found that the working capital ratio was negatively correlated with the share valuation. In addition, from the correlation of liquidity management with stock valuation, it was found that the quick-working capital ratio was positively correlated with the stock valuation. As for capital structure and stock valuation, it was found that the ratio of total liabilities to total assets was negatively correlated with the stock valuation. Whereas liquidity management and stock valuation are measured by price-to-book value ratios, it was found that the working capital ratio was negatively correlated with the stock valuation, and the quick working capital ratio was positively correlated with the stock valuation. As for capital structure and valuation of shares measured from the rate of change in securities prices, it was found that the ratio of total debt to equity is negatively correlated with the valuation of shares, and the ratio of total liabilities to total assets is positively correlated with stock valuation.

Keywords: Capital Structure; Liquidity Management; Real estate and construction industry companies

บทนำ

อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (Property & Construction) มีบทบาทสำคัญยิ่งทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ผ่านมารัฐกิจกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสมาตั้งแต่ปี 2563 และจากหลายปัจจัยทั้งมาตรการควบคุมสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ซึ่งส่งผลทำให้ธนาคารพาณิชย์เข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ สภาวะหนี้ครัวที่สูงเป็นประวัติการณ์ เศรษฐกิจชะลอตัว (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์, 2565) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มตลาดที่อยู่อาศัยปี 2565 จะถูกประเมินจาก 8 ตัวแปรหลัก ประกอบด้วย (1) อัตราการขยายตัวของ GDP (2) อัตราเฉลี่ยของดอกเบี้ย MRR (3) ผลกระทบเชิงนโยบายและสถานการณ์ที่สำคัญ (4) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (5) อัตราดูดซับบ้านจัดสรร (6) อัตราดูดซับอาคารชุด - กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (7) อัตราดูดซับบ้านจัดสรร และ (8) อัตราดูดซับอาคารชุดในส่วนของภูมิภาค และในปี 2565 จะเป็นปีแรกที่เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นอย่างชัดเจน โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการบริโภค การลงทุนและการท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในประเทศ หลังจากมีอัตราการฉีดวัคซีนกระจายทั่วถึงมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจในประเทศเริ่มกลับมาเดินเครื่องได้อีกครั้ง ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ได้จัดทำแนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-2566

ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาคอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ว่าเป็นธุรกิจประกอบไปด้วย ธุรกิจหลายประเภทที่มีความเชื่อมโยงกัน ที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย มีมูลค่าประมาณร้อยละ 8 ของ GDP และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอีกในปี 2566-2567 เนื่องมาจาก ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างได้มีการขยายฐานลูกค้าออกไปรับงานต่างประเทศมากขึ้น และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นธุรกิจที่เป็นที่สนใจของนักลงทุนเนื่องจากเป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง โดยมีปริมาณซื้อขาย หลักทรัพย์มากที่สุดอยู่อันดับที่ 1 จากทั้งหมด 8 กลุ่มอุตสาหกรรม (ตลาดหลักทรัพย์, 2565)

ภาพที่ 1 ภาพแสดงมูลค่าการเติบโตของอสังหาริมทรัพย์ (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2565)

อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างนั้น เป็นอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถสร้างรายได้และสภาพคล่องให้แก่ประเทศไทยได้อย่างเป็นจำนวนมาก ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการวิเคราะห์อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจของนักลงทุนสำหรับการพิจารณาลงทุน เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบรายการในงบการเงิน ซึ่งจะทำให้ให้นักลงทุนหรือผู้ประกอบการทราบฐานะทางการเงินของธุรกิจ รวมทั้งทราบผลการดำเนินงานและนโยบายตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันว่าประสบความสำเร็จเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทกลุ่ม อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

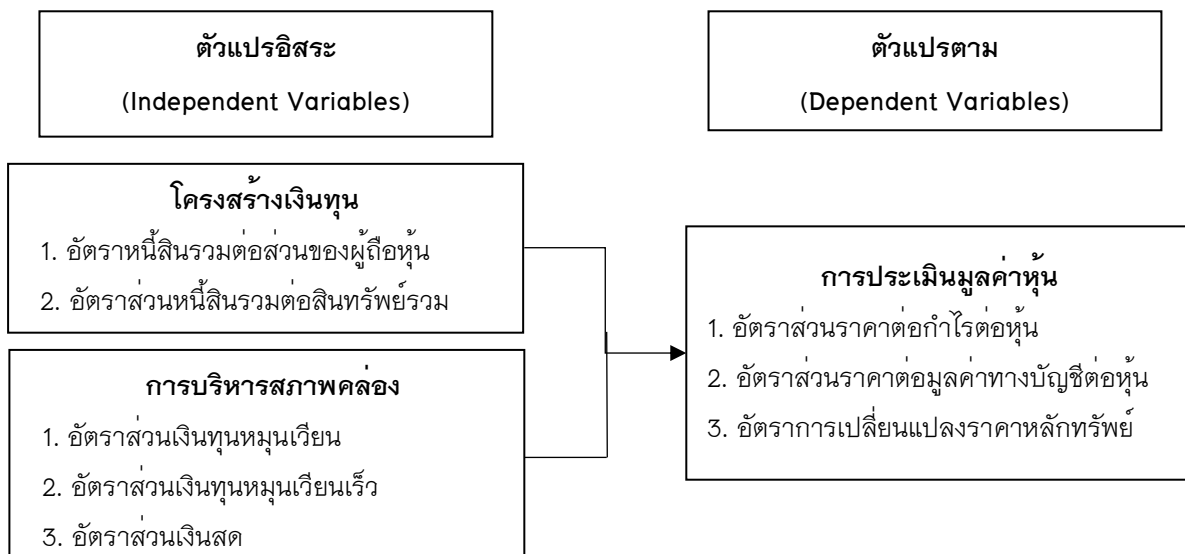
สมมติฐานของการวิจัย

1. โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. การบริหารสภาพคล่องกับมีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการวางกรอบแนวคิดเพื่อใช้สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) บรรยายลักษณะของตัวแปรที่ต้องการศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum : Max) ค่าต่ำสุด (Minimum : Min) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 81 บริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษา ประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีคุณลักษณะตรงตามที่กำหนด สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	162
หัก กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์	(60)
กลุ่มบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่ข้อมูลการเงินไม่ครบถ้วน	(21)
คงเหลือ	81
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 81 บริษัท ระยะเวลา 3 ปี (81 บริษัท x3 ปี)	243

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดมีจำนวนเท่ากับ 162 บริษัท ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 รวมจำนวน 3 ปี ดังนั้นข้อมูลที่ใช้ศึกษามีจำนวน 243 ข้อมูล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร โดยการรวบรวมข้อมูลจากบทความ งานวิจัย ทฤษฎีแนวคิดและบทวิเคราะห์ทางการเงิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และโดยนำข้อมูลรายงานทางการเงินที่เผยแพร่โดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2562- 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือการลงทุนที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลบน SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และนำข้อมูลมาประมวลผลข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูลสถิติที่ใช้เป็นภาพรวมเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาทดสอบค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งพิจารณาโดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ หากมีค่ามากกว่า 0.08 แสดงว่าจะเกิดปัญหา Multicollinearity จากการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันระดับสูงมาก

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานวิจัยของโครงสร้างเงินทุนและการบริการสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้นมาทดสอบค่าทางสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของ โดยแสดงเป็นสมการ Regression

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา

ตัวแปร	จำนวนข้อมูล N	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
TL/EQ	243	0.08	9.33	1.66	1.48
TL/TA	243	0.07	0.91	0.52	0.19
CR	243	0.31	9.43	1.98	1.34
QR	243	0.02	7.78	0.88	0.93
CASH	243	0.00	24.41	0.87	2.82
P/E	243	0.00	330.01	16.01	34.75
P/BV	243	0.00	7.82	1.16	0.94
PRI	243	-86.77	330.00	6.63	50.20

Valid N (listwise) 243

โครงสร้างเงินทุนอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.48 โดยพบว่าอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.08 และค่าสูงสุดเท่ากับ 9.33

อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 โดยพบว่าอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.07 และค่าสูงสุดเท่ากับ 0.91

การบริหารสภาพคล่อง

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.34 โดยพบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.31 และค่าสูงสุดเท่ากับ 9.43

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 โดยพบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.02 และค่าสูงสุดเท่ากับ 7.78

อัตราส่วนเงินสด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.82 โดยพบว่าอัตราส่วนเงินสดมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 และค่าสูงสุดเท่ากับ 24.41

การประเมินมูลค่าหุ้น

อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 34.75 โดยพบว่าอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 และค่าสูงสุดเท่ากับ 330.01

อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 โดยพบว่าอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.00 และค่าสูงสุดเท่ากับ 7.82

อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 50.20 โดยพบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -86.77 และค่าสูงสุดเท่ากับ 330.00

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพราะฉะนั้นก่อนการทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมาก โดยทดสอบในแต่ละประเด็น ดังนี้

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์

เป็นการวิเคราะห์แบบเพียร์สัน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งถ้าหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ออกมามีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง แต่ถ้าหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำหรือไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งโดยทั่วไป ระดับของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ยอมรับได้จะมีค่าไม่น้อยกว่า -0.8 หรือไม่มากกว่า 0.8 ซึ่งจากการทดสอบแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	TL/EQ	TL/TA	CA/CL	QR	CR
TL/EQ	1	0.818**	-0.325**	-0.227**	-0.077
TL/TA		1	-0.468**	-0.444**	-0.029
CR			1	0.487**	0.089
QR				1	0.007
CASH					1

หมายเหตุ: **, * หมายความว่าระดับนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ประกอบด้วย อัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วน

เงินทุนหมุนเวียนอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว และอัตราส่วนเงินสด เพื่อหาขนาดของความสัมพันธ์เฉพาะตัวแปรอิสระเท่านั้น ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่ามากกว่า 0.8 หรือน้อยกว่า -0.8 ถือว่าตัวแปรอิสระคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก เรียกว่าเกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง

การตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมาก

ผลการตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมาก โดยใช้การพิจารณาจากค่า Tolerance และค่า VIF เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ซึ่งถ้าหากค่า Tolerance มีค่าน้อยกว่า 0.1 และค่า VIF มีค่าตั้งแต่ 10 ขึ้นไป แสดงว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเกิดปัญหา Multicollinearity แต่ถ้าหากค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0.1 ขึ้นไป และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจากการทดสอบ แสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4 การตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมากด้วยค่า Tolerance และค่า VIF

ตัวแปร	Tolerance	VIF
TL/EQ	0.305	3.275
TL/TA	0.248	4.029
CR	0.677	1.477
QR	0.663	1.508
CASH	0.981	1.019

จากตารางที่ 4 การตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมากด้วยค่า Tolerance และค่า VIF ซึ่งประกอบด้วย อัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว และอัตราส่วนเงินสด เพื่อตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณหรือไม่ ถ้าค่า Tolerance มีค่าน้อยกว่า 0.1 และค่า VIF มีค่าตั้งแต่ 10 ขึ้นไป แสดงว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเกิดปัญหา Multicollinearity และจากตารางที่ 5 พบว่า มีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ 0.248 และสูงสุดเท่ากับ 0.981 และมีค่า VIF ต่ำสุดเท่ากับ 1.019 และสูงสุดเท่ากับ 4.029 ซึ่งมีค่า Tolerance มากกว่า 0.1 และค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสรุปได้ว่าสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณต่อไปได้

การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเรื่อง โครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้น ประกอบด้วย

สมมติฐานและสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทดสอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และตรวจสอบความเป็นเส้นตรงรวมอย่างมาก โดยทดสอบในแต่ละประเด็น แบ่งเป็น 6 สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น การวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น สามารถสรุปได้ดังนี้ โครงสร้างเงินทุนวัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Total Debt to Total Asset Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.877 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.877 > .05) แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างเงินทุนวัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์ เชิงลบกับประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น

สมมติฐานที่ 2 การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น การวิเคราะห์การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น สามารถสรุปได้ดังนี้ การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินหมุนเวียน (Current Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.982 ซึ่งมากกว่าที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.982 > .05) แสดงให้เห็นว่า การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประเมินมูลค่าหุ้นกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น

สมมติฐานที่ 3 โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคามูลทางบัญชี การวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคามูลทางบัญชี สามารถสรุปได้ดังนี้ โครงสร้างเงินทุนวัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือ (Total Debt to Total Asset Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคามูลทางบัญชี พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.865 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.865 > .05) แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างเงินทุนวัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์ เชิงลบกับประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคามูลทางบัญชี

สมมติฐานที่ 4 การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชี การวิเคราะห์การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชี สามารถสรุปได้ดังนี้ การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินหมุนเวียน (Current Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงบวก

กับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชี พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.034 ซึ่งน้อยกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.034 < .05) แสดงให้เห็นว่า การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินทุน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชี

สมมติฐานที่ 5 โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจาก อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ การวิเคราะห์โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการ ประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ สามารถสรุปได้ดังนี้ โครงสร้าง เงินทุนวัดค่าจากอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Total Debt to Total Asset Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงลบ กับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ พบว่า ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig. = 0.003 < .01) แสดงให้เห็นว่า โครงสร้างเงินทุนวัดค่าจากอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการประเมินมูลค่าหุ้นวัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์

สมมติฐานที่ 6 การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตรา การเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ การวิเคราะห์การบริหารสภาพคล่องมีความสัมพันธ์ เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ สามารถสรุปได้ดังนี้ การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ วัดค่าจากอัตราส่วนราคา ต่อมูลค่าทางบัญชี พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.487 ซึ่งมากกว่าที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.487 > .05) แสดงให้เห็นว่า การบริหารสภาพคล่องวัดค่า จากอัตราส่วนเงินทุน ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการ เปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วมี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ พบว่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.760 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. = 0.760 > .05) แสดงให้เห็นว่า การบริหารสภาพคล่องวัดค่าจากอัตราส่วนเงินทุน หมุนเวียนเร็ว ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น วัดค่าจากอัตราการเปลี่ยนแปลง ราคาหลักทรัพย์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบการประเมิน มูลค่าหุ้นของบริษัท โดยอัตราหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่า หุ้น และโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น เมื่อวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อ

กำไรต่อหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของพัชรพล ศรีเพชร (2563) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารเงิน โดยพบว่าอัตราส่วนราคามูลทางบัญชีมีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้นด้านราคาตลาดของหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้น เมื่อวัดค่าโดยใช้อัตราส่วนราคามูลค่าทางบัญชี และอัตราหนี้รวมต่อสินทรัพย์รวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร ดาราโพธิ์ และสุภา ทองคง (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ผลกระทบโครงสร้างเงินทุนที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ศึกษาว่าโครงสร้างเงินทุนมีผลกระทบเชิงลบต่อความสามารถในการทำกำไรอย่างมีนัยสำคัญ โดยหากบริษัทมีหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบทำให้ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมลดลง ส่วนอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราหนี้สินรวมต่อทรัพย์สินรวม ไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้น เมื่อวัดค่าโดยใช้อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นและอัตราหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้น เมื่อวัดค่าโดยใช้อัตราส่วนราคามูลค่าทางบัญชีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริณี ศิวะพรประสงค์ และกัลยาภรณ์ ปานมะเริง (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย SET100 พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ไม่มีความสัมพันธ์อัตราผลตอบแทน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น และอาภัสชญา ดิเรกศิลป์ (2562) ที่ได้ศึกษา โครงสร้างเงินทุนและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า โครงสร้างเงินทุนที่วัดด้วยอัตราส่วนหนี้สินรวมและอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรที่วัดด้วยดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การบริหารสภาพคล่องกับมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัท เมื่อวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการประเมินมูลค่าหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น เมื่อวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประเมินมูลค่าหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภูษณิศรา ส่งเจริญ (2564) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและอัตราผลตอบแทน จากสินทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และพบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท และสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภิสพร คำเครือ (2563) ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสภาพคล่องและความสามารถในการบริหารหนี้สินที่มีต่อราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพบว่า การบริหารสภาพคล่องและความสามารถในการบริหารหนี้สิน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อราคาหุ้น และสุรเดช กิตติวรรณโชติ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ถูกคัดเลือกให้อยู่ในกลุ่มหุ้นยั่งยืน พบว่าอัตราส่วนทางการเงิน สามารถใช้ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มหุ้นยั่งยืนได้ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยที่อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ในขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ และอัตรากำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อัตราความสามารถในการทำกำไร ซึ่งมีผลต่ออัตราเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น และสอดคล้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของตลาดของกิตติวรรณ สินธุนา (2564) ที่ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน เพื่อใช้ในการพยากรณ์ราคาตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

- 1) นักลงทุนให้ความสำคัญกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานก่อนหักต้นทุนทางการเงิน ภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายตัดบัญชีต่อรายได้รวม ในการนำมาประเมินมูลค่าหุ้น ผู้ลงทุนย่อมคาดหวังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับและความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนจะต้องเผชิญจากการลงทุนในหุ้น เป็นตัวประเมินมูลค่าที่แท้จริงของหุ้น และการประเมินมูลค่าของหุ้นที่จริงนั้นย่อมส่งผลต่อราคาตลาดของหุ้นด้วยเช่นกัน
- 2) โครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องเป็นเครื่องมือในการช่วยประเมินมูลค่าหุ้นที่แท้จริงของนักลงทุนก่อนการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่สนใจแล้วนั้น นักลงทุนควรที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นๆ ที่กระทบต่อราคาหลักทรัพย์นั้นด้วย เช่น ด้านภาวะเศรษฐกิจ ด้านการเมืองหรือปัจจัยอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาครั้งต่อไปควรพิจารณาตัวแปรอิสระอื่นๆ หากตัวแปรดังกล่าวมีค่าสัมพันธ์กับการประเมินมูลค่าหุ้น สามารถที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถนำไปวิเคราะห์ประกอบการตัดสินใจได้
- 2) การศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าสมมติฐานที่กำหนดขึ้นนี้สามารถใช้ได้กับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และข้อสังเกตใหม่ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น
- 3) การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์มากขึ้น
- 4) ควรนำตัวแปรเรื่องจำนวนปีที่บริษัทได้เริ่มซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบริษัทที่จะทำการศึกษาเพื่อจะได้เข้าใจว่าประสบการณ์ในการซื้อขายหลักทรัพย์อาจเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่ทำให้ผลการวิจัยเบี่ยงเบนไป
- 5) งานวิจัยในอนาคตควรเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นที่มีความแตกต่างกันในระดับของการทำกำไรให้กับนักลงทุน เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของโครงสร้างเงินทุนและการบริหารสภาพคล่องกับการประเมินมูลค่าหุ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวรรณ สินธุาวา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *พินเนศวร์สาร*, 17(1), 153-166.
- ณัฐริณี ศิวะพรประสงค์ และกัลยาภรณ์ ปานมะเริง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย SET100 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. *ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม*.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). *ดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก <https://www.set.or.th>.
- ทศพร ดาราโพธิ์ และ สุภา ทองคง. (2563). ผลกระทบโครงสร้างเงินทุนที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 15(2), 109-22.

- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2565). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564–2566 ในกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างภาคอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2566, จาก <https://www.krungsri.com>.
- พัชรพล ศรีเพชร. (2563). ความสัมพันธ์ของการบริหารเงินและคุณภาพการสอบบัญชีมีผลต่อการประเมินมูลค่าหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET 100. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภูษณิศาส์ สงเจริญ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิจัยศรัทธา, 15(38), 30–41.
- ศุภพร คำเครื่อง. (2563). อิทธิพลของสภาพคล่องและความสามารถในการบริหารหนี้สินที่มีต่อราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2565). สถานการณ์ตลาดที่อยู่อาศัยปี 2565 เข้าสู่ช่วงฟื้นตัวดัชนีรวมตลาดอสังหาริมทรัพย์(หมวดที่อยู่อาศัย) ชัยดีขึ้น 14.2%. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566, จาก <https://www.reic.or.th>.
- สุรเดช กิตติวรรณโชติ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ถูกคัดเลือกให้อยู่ในกลุ่มหุ้นยั่งยืน. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อาภัสชญา ดิเรกศิลป์. (2562). โครงสร้างเงินทุนและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุปโภคบริโภคในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

การสร้างคุณค่าของแบรนด์ของธุรกิจบนตลาดออนไลน์ Building Brand Value of Online Marketing Business

พิทยุช ญาณพิทักษ์

Pittayush Yanpitak

มหาวิทยาลัยเกริก

Kirk university

Corresponding Author E-mail: Te_pit@hotmail.com

Received January 3, 2023; Revised January 12, 2023; Accepted April 11, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างแบรนด์บนตลาดออนไลน์ 2. การสร้างคุณค่าแบรนด์ หรือตราสินค้าของธุรกิจบนตลาดออนไลน์ โดยพบว่า 1) กลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างแบรนด์บนตลาดออนไลน์ คือ การทำงานเพื่อส่งเสริมธุรกิจหรือบริษัทในสื่อออนไลน์ ในฐานะเครื่องมือทางการตลาด การโต้ตอบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างระบบสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การสื่อสารโต้ตอบทางการตลาดแบบบูรณาการ สร้างบทสนทนาและการสื่อสารกับลูกค้าเฉพาะบางกลุ่มที่เหมาะสมกับโครงการ การทำให้เกิดไวรัล มาร์เก็ตติ้ง โฆษณารูปแบบใหม่ คลิปเสียง บทความรีวิวสินค้าหรือบริการของตราสินค้า 2) การสร้างคุณค่าแบรนด์ หรือตราสินค้า โดยการนำความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานเข้ากับแบรนด์ เป็นเอกลักษณ์ ความซาบซึ้งให้คุณภาพของแบรนด์ สร้างปัจจัยเชื่อมโยงแบรนด์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การมีส่วนร่วมที่เป็นเฉพาะ การสร้างระดับความสัมพันธ์รับรู้ความต้องการของผู้ใช้บริการ สร้างความซื่อสัตย์ต่อแบรนด์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้แบรนด์มีคุณค่า เช่น ความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การสร้างมาตรฐานสินค้า การได้รับรางวัลของสินค้า ฯลฯ

คำสำคัญ : การตลาดออนไลน์; การสร้างแบรนด์; สื่อสารการตลาด

Abstract

The objective of this research is to 1. To study marketing strategy in order to create online marketing brand 2. To create brand value or brand awareness on online marketing this research found that 1) Marketing strategy to create online marketing brand : working for enhanced business or company on online social media. As a social equipment, online communication has created two ways communication between seller and buyer. Integrated marketing communication also created only specific group of customer which suit the project, viral video, new trend of advertising, voice, blog or service. 2) Brand value creation of Brand creation by creative thinking to fit with the brand to create uniqueness and brand awareness. It is supposed to related with customer needs and wants, brand loyalty and other factor which can increase brand efficiency. For example Competitive advantage, Product standardization and rewarded product.

Keywords: online Marketing ; Branding ;Marketing Communications.

บทนำ

การตลาดเป็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางธุรกิจเพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการจำเป็น (Needs) และความต้องการ (Wants) ของผู้บริโภคหรือลูกค้า โดยคำนึงถึงความพึงพอใจสูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจนั้น ๆ ซึ่งการตลาดมีวิวัฒนาการมาอย่างยาวนาน การตลาดในยุคแรกเกิดขึ้นในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งเน้นการผลิตเพื่อจำหน่ายเพียงอย่างเดียวไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค ยุคที่ 2 เป็นยุคที่มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ ยุคนี้จึงมีสินค้าหลากหลายได้เริ่มเข้าสู่ตลาดมากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกเพิ่มขึ้น ผู้ผลิตจึงเน้นปรับปรุงคุณภาพของสินค้า หรือบริการของตนเพื่อสร้างการยอมรับ ยุคที่ 3 เป็นยุคที่มุ่งเน้นการขายยุคนี้เป็นยุคที่มีการแข่งขันสูงเนื่องด้วยจำนวนสินค้า หรือบริการมีมากกว่าความต้องการของผู้บริโภค นักการตลาดจึงเน้นการแข่งขันโดยให้ความสำคัญกับทีมขายเพื่อกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความสนใจ และต้องการในตัวสินค้า หรือบริการ ยุคที่ 4 เป็นยุคที่มุ่งเน้นการตลาดเป็นสำคัญ ยุคนี้มีการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพื่อผลิตหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคสูงสุด และยุคที่ 5 เป็นยุคที่มุ่งเน้นสังคม เน้นสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม การสร้างความพึงพอใจ โดยการสร้างความแตกต่างทางความรู้สึก ความผูกพันเพื่อเพิ่มความประทับใจ (Rahman et al., 2021)

ในปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อสินค้า หรือใช้บริการทางออนไลน์ การเติบโตของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ปีค.ศ. 2017 ทั่วโลกมีประชากร 7,593 ล้านคน มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต 4,021 พันล้านคน มีผู้ใช้งาน Social Media เป็นจำนวนมากถึง 3,196 พันล้านคน ทวีปที่มีผู้ใช้ Social Media มากที่สุดในโลก คือ อเมริกาเหนือ (70%) ตามด้วยยุโรปเหนือ (66%) เอเชียตะวันออก (64%) และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 55% สำหรับประเทศไทยมีประชากร 69.11 ล้านคน มีใช้อินเทอร์เน็ต 57 ล้านคน มีผู้ใช้ Social Media มากถึง 51 ล้านคน ในจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งหมด มีผู้ใช้ Social Media เป็นประจำผ่าน Smart Device 46 ล้านคน คนไทยใช้เวลาใช้อินเทอร์เน็ตต่อวัน มากที่สุดในโลก กรุงเทพมหานครยังคงครองแชมป์ เมืองที่มีผู้ใช้ Facebook มากที่สุดในโลก โดยเฉลี่ย 9 ชั่วโมง 38 นาทีต่อวัน และถ้าวัดเฉพาะการใช้งานอินเทอร์เน็ตบนสมาร์ทโฟน (Wearesocial, 2561)

นอกจากนั้น คนไทยมีการค้นหาสินค้าและบริการที่จะซื้อทางออนไลน์ มากถึง 90% อีกทั้งยังมีการซื้อทางออนไลน์มากถึง 82% ในขณะที่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 2 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ และใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเติบโตอย่างก้าวกระโดด กล่าวคือในปี พ.ศ.2555 มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น 23,056,712 คน ต่อมาในปี พ.ศ.2560 จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นเป็น 45,189,944 คน หรือคิดเป็นอัตราการเติบโต

เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.0 ในขณะที่จำนวนประชากรไทย ปี พ.ศ.2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 66,188,503 คน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562)

จะเห็นว่า การตลาดออนไลน์ดำเนินการโดยเฉพาะผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และการประยุกต์เทคโนโลยีที่ใช้การสื่อสารกับระบบสารสนเทศเข้ามาเกี่ยวข้องกันเป็นช่องทางที่ขยายเติบโตจากลักษณะการเป็นเครือข่ายสังคม (Social Networking Site) ที่มีรูปแบบเพื่อการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยน การแบ่งปันเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคคล การดำเนินการธุรกิจก็สามารถนำมาเป็นช่องทาง ทั้งในรูปแบบของการสร้าง การนำเสนอเผยแพร่ข้อมูล และสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ผ่านทางชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์ (Twitter) และอื่น ๆ ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถใช้งานผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ปราศจากข้อจำกัดเรื่องเวลาเพราะสามารถขายสินค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วทุกมุมโลก และเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์สื่อสารทางธุรกิจได้เป็นอย่างดี การตลาดออนไลน์ (Online Marketing) จึงกลายมาเป็นช่องทางการตลาดที่สำคัญอีกหนึ่งช่องทาง ทำให้ผู้ขายสามารถเข้าถึงผู้บริโภคที่หลากหลาย และส่งเสริมธุรกิจหรือบริษัทประชาสัมพันธ์สินค้า หรือบริการในธุรกิจให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่สนใจ ทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการนั้นๆ มากขึ้น

กลยุทธ์การตลาดการสื่อสารแบรนด์

กิจการหรือแบรนด์ต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันต่างใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือทางการตลาดผ่านแชร์ (Share) ทางเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือรีทวีต (Retweet) ทางทวิตเตอร์ (twitter) การโต้ตอบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Interactive electronic media) สร้างระบบสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย เปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) เป็นแบบการสื่อสารแบบหลายคนต่อหลายคน (Many to Many) ระหว่างแบรนด์ ผู้บริโภค และชุมชนออนไลน์ รวมทั้งการสื่อสารโต้ตอบทางการตลาดแบบบูรณาการ (Interactive IMC) (Bazi et al., 2020) คือ การสร้างบทสนทนาและการสื่อสารกับลูกค้าเฉพาะบางกลุ่ม เริ่มจากกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับโครงการ การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์รวมข้อมูล การแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลแยกเข้ากลุ่มต่าง ๆ ตามทัศนคติ และพฤติกรรม จากนั้นใช้เครื่องมือสื่อกำหนดวัตถุประสงค์ สร้างข้อความ และสิ่งจูงใจในการสื่อสารกับลูกค้าแต่ละกลุ่มนั้น ความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์หลังจากบริโภคสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ หรือ บางครั้งสื่อสังคมถูกใช้โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มยอดขายในระยะสั้น คือ มองเป็นเครื่องมือในการขาย (Sale Tool) มากกว่าเป็นเครื่องมือทางการตลาด (Marketing Tool) หลายกิจการพยายามเพิ่มจำนวนแฟน (Fan) ใน เฟซบุ๊ก (Facebook) หรือเพิ่มผู้ติดตาม (Follower) ในทวิตเตอร์ (Twitter) ซึ่งการมีจำนวนคน ในการรับรู้สารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเป็นจำนวนมากเข้าไว้ น่าจะนำไปสู่ยอดขายที่เพิ่มขึ้นในที่สุด

อีกด้านสำหรับกลยุทธ์การตลาดหนึ่งคือ ในขณะที่สื่อออนไลน์ที่กลุ่มลูกค้าใช้อย่างสม่ำเสมอคือ เฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งมีการใช้ทุกวัน เพื่อสนทนาโต้ตอบกันระหว่างกลุ่มและสมาชิกในเครือข่าย ดังนั้นร้านค้าในสื่อสังคมออนไลน์จึงควรมีหน้าร้านในสื่อดังกล่าว และที่สำคัญจำเป็นต้องมีคือ สื่อโฆษณาโดยตรงบนพื้นที่เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยใช้แบนเนอร์ (Banner) ที่รูปลักษณะของป้ายโฆษณาของสินค้า หรือบริการต่างๆ บนเว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นที่น่าสนใจ จะสร้างการจดจำให้กับผู้บริโภค (วิจิตรา ดีจันดา, 2561). รวมทั้งอีกรูปแบบที่น่าสนใจโดยการใช้พฤติกรรมไมโคร-เซเลบ (Micro-Celeb) เป็นกลยุทธ์ของการทำให้เกิดไวรัล มาร์เก็ตติ้ง (Viral Marketing) เมื่อยุคใหม่เปลี่ยนแปลงไป คนในสังคมกล้าแสดงออกหรือถึงกับสนใจที่จะแสดงออกมากขึ้น บางสินค้าผู้บริโภคใช้สื่อสารออนไลน์ผ่าน YouTube ในการเกิดการรับรู้มากที่สุด (สุรัชย์ ศรีนรจันทร์ และบุหงา ชัยสุวรรณ, 2562) หรือช่องทาง TikTok ที่ได้รับความนิยมการมีวิดีโอสั้นด้วย Challenge Campaign สร้างโฆษณารูปแบบใหม่ คลิปเสียงสั้นๆ ที่สามารถสร้างความสนใจ รูปแบบโฆษณาเพื่อการสร้าง Engagement หรือปฏิสัมพันธ์ด้วย Hashtag Challenge รูปแบบโฆษณาในลักษณะของการจัดแคมเปญเพื่อทำให้ผู้ใช้มาร่วมกิจกรรม เพื่อลุ้นรับรางวัลต่าง ๆ จนกลายเป็นกระแส ซึ่งสามารถสร้าง Engagement หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ในแบบ User Generated Content หรือคอนเทนต์ที่สร้างขึ้นจากผู้ใช้งานกับแบรนด์ได้อย่างมหาดศาล การสร้าง Branded Effect: รูปแบบโฆษณาที่แบรนด์สามารถเข้ามาสร้างสรรค์ Effect ต่างๆ ทั้งภาพและเสียง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ประกอบกับวิดีโอขนาดสั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจดจำและปฏิสัมพันธ์กับแบรนด์ได้ลึกซึ้งมากขึ้น สามารถเห็นโฆษณาในขณะที่มีวิดีโอสั้นปรากฏอยู่ (เกศินี บัวดิศ และกัลยา พิมพ์เพระ, 2564) การตลาดบน Instagram stories ของแบรนด์ต่างๆ ที่พบว่าโพสต์จาก Influencer ใน Instagram Stories ได้รับความสนใจมากกว่าโพสต์ที่มาจากแบรนด์ และการใช้ Instagram Stories จะช่วยสร้างการรับรู้และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีขึ้นอีกด้วย (Nick Cicero, 2017)การสร้างตราอินเทอร์เนตให้ประสบความสำเร็จต้องมีความสม่ำเสมอในการสร้าง และตราอินเทอร์เนตก็ประสบความสำเร็จได้

นอกจากนั้นในพฤติกรรมผู้บริโภค พบว่า การรีวิวจากลูกค้าในโลก online กลายเป็นข้อมูลสำคัญที่มีพลังในการโน้มน้าวผู้บริโภคในการเลือกซื้อเลือกซื้อสินค้าและบริการ ความนิยมในการอ่านรีวิวก่อนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง Bright Local สํารวจว่า 88% ของผู้บริโภคเชื่อรีวิวสินค้าออนไลน์ และ 72% มั่นใจกับบริษัทนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น การรีวิวบนโลกออนไลน์กลายเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน ผู้บริโภคเชื่อความคิดเห็นของคนสนิท และผู้บริโภคคนอื่นมากกว่าเชื่อในสิ่งที่แบรนด์บอกกล่าว (ฐิติพันธ์ เผ่าทรง, 2559) ทำให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ เริ่มที่จะหันมาใช้ในการส่งสินค้าหรือว่าจ้างผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ หรือแม้กระทั่งบุคคลธรรมดาให้มาเขียนบทความรีวิวสินค้าหรือบริการของตราสินค้าตนเอง

อย่างไรก็ดี กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดออนไลน์ที่สำคัญ พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในเรื่องของร้านค้ามีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ที่น่าสนใจทางออนไลน์เกี่ยวกับสินค้าและบริการ มีการลดราคาสินค้า พนักงานมีความสุภาพของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และให้ความรู้และความเข้าใจในตัวสินค้าที่ขาย ผู้ให้บริการมีกลยุทธ์ที่ดีที่เข้าถึงลูกค้า ลูกค้าย่อมมีโอกาสที่จะตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่าย (ฤทธิ์เดช ตาบุญใจ, 2562) การเปลี่ยนแปลงวิธีการตลาดแบบดั้งเดิมที่มีต่อการตลาดดิจิทัลจึงมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์กับลูกค้า และพยายามดึงดูดและสร้างลูกค้าที่ภักดี วิธีการใหม่ในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าที่ภักดีคือ การใช้การตลาดเชิงเนื้อหาที่ตอบสนอง ผู้บริโภค ด้านความรู้ ความเข้าใจด้านอารมณ์ เทคนิคและกลยุทธ์ทางการตลาด ควรส่งเสริมการขายผ่านการสื่อสารออนไลน์ที่มีหลากหลายช่องทาง

ในขณะที่ปัจจุบัน พฤติกรรมผู้ซื้อในแพลตฟอร์มออนไลน์นั้น แม้ไม่มีโอกาสสัมผัสสินค้าโดยตรงแต่กลับอยากได้ประสบการณ์ บรรยากาศเสมือนการไปเลือกซื้อที่ร้าน พฤติกรรมผู้ซื้อที่ตัดสินใจเร็วจะมีความต้องการสินค้าที่รวดเร็ว ธุรกิจออนไลน์จำต้องให้ความสำคัญกับสต็อกสินค้า แนวทางการจัดส่งบริการหลังการขาย เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้ผู้ซื้อ ดังนั้น การตอบโต้ทันท่วงทีการใช้ชีวิตยุคใหม่ของลูกค้าที่นิยมความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ผู้ประกอบการจึงควรนำกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลมาใช้ในธุรกิจตนเอง เพิ่มช่องทางซื้อขายออนไลน์ ซึ่งทำให้มีโอกาสเข้าถึงฐานลูกค้ากลุ่มใหม่เพิ่มขึ้นในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจ การคิดให้เกิดความแตกต่างย่อมมาซึ่งความสำเร็จ การที่สามารถนำเทคโนโลยีทันสมัยสร้างกลยุทธ์ทางการตลาด ย่อมสามารถพลิกแพลงโฆษณา การตลาด คิดค้น หรือสร้างแรงบันดาลใจ ใส่ใจ ผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมาย สร้างวิธีการสื่อสาร และภาพรวมทั้งภาษาที่ตรงกับผู้อ่าน สร้างและตระหนักให้ผู้บริโภคเห็นคุณค่าในตราสินค้า จดจำ และยอมรับในตราสินค้า

การสร้างคุณค่าแบรนด์ หรือตราสินค้า

การตลาดที่มีการแข่งขันสูง นอกจากผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีจุดเด่น มีคุณภาพ หรือสามารถต่อรองราคาท้องตลาดได้ การสร้างคุณค่าให้แบรนด์ยังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จทางการตลาด แบรนด์ช่วยให้นักการตลาดแยกแยะสินค้าหรือบริการของตนออกจากผู้อื่น ช่วยให้ผู้บริโภคจำได้ว่าประทับใจสินค้าหรือบริการใด ซึ่งจะมีผลต่อการกลับมาหาซื้อซ้ำหรือให้ถูกใจได้ ศาสตราจารย์ สตีเวน ไคกล่าวไว้ว่า “สินค้าคือสิ่งที่ผลิตในโรงงาน ตราหือคือสิ่งที่ผู้บริโภคเลือกซื้อ สินค้าคือสิ่งที่ผู้บริโภคใช้” ความสำคัญของแบรนด์คือ แบรนด์จะช่วยให้เกิดความแตกต่างในตัวสินค้า หากสินค้าไม่มีแบรนด์มันจะถูกมองว่าเป็นสินค้าชิ้นหนึ่งเท่านั้น (Kotler, 2011) การสร้างแบรนด์ หรือตราสินค้าจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริโภคนั้นเข้าถึงผลิตภัณฑ์ได้โดยตรง (สุรัชย์ ศรีนรจันทร์ และบุหงา ชัยสุวรรณ, 2562) ซึ่งความสำเร็จและความยิ่งใหญ่ของ แบรนด์นั้นมักมาจากการสื่อสารแบรนด์ โดยรูปแบบหลายอย่างด้วยกัน

เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การตลาดโดยตรง การทำกิจกรรมทางการตลาด การเป็นผู้สนับสนุนทางการตลาด การสื่อสาร ณ จุดซื้อ หรือแม้กระทั่งการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ การสื่อสารแบรนด์ คือ ความต้องการให้ผู้บริโภคมีความรู้อย่างแท้จริงเกี่ยวกับแบรนด์ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยที่หากผู้บริโภคได้รู้จักแบรนด์เป็นอย่างดีแล้วย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ และภักดีต่อแบรนด์ของผู้บริโภค (Tasci, 2020)

คุณค่าตรา (Brand Equity) เป็นแนวคิดทางการตลาดที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการทางการตลาดอย่างแพร่หลาย เนื่องจากคุณค่าตราสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน มีอิทธิพลต่อความชอบและการตั้งใจซื้อของผู้บริโภค ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับธุรกิจ (Kellet, 2018) ซึ่งได้พัฒนาโมเดลคุณค่าตราฐานผู้บริโภค (Customer-Based Brand Equity Model: CBBE) โดยแนวคิดของคุณค่าตราที่ได้รับความนิยมคือ การตระหนักรู้ตรา การรับรู้คุณภาพ คุณค่าของแบรนด์ (Brand Equity) จึงหมายถึงยี่ห้อของสินค้าที่ผู้บริโภคมองเห็นว่ามีคุณค่า เป็นยี่ห้อที่ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อคุณสมบัติของสินค้าและชื่นชอบแบรนด์นั้น คุณค่าแบรนด์ในมุมมองของตราสินค้า คือความรู้ต่อแบรนด์ที่มีความแตกต่างในสายตาผู้บริโภคที่ได้รับจากการการตลาดของแบรนด์นั้น อิทธิพลของแบรนด์เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของผู้บริโภค ผ่านความรู้สึก การมองเห็น และการได้ยินเกี่ยวกับแบรนด์ซึ่งเป็นประสบการณ์ของผู้บริโภคในช่วงเวลาหนึ่ง

Kotler (2011) ระบุว่า แบรนด์จะต้องแสดงความใส่ใจต่อประเด็นเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบ โดยมีหลักยึดสำคัญอยู่ 3 องค์ประกอบ เรียกว่า 3i ประกอบด้วย อัตลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Identity) คุณค่าที่แท้จริงของแบรนด์ (Brand Integrity) ภาพลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Image) ที่ปรากฏต่อสายตาของผู้บริโภค อัตลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Identity) เกิดจากการตลาดเชิงสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม แบรนด์ที่ดีมีคุณลักษณะที่สำคัญเป็นที่จดจำได้ง่าย มีความหมายที่ดี และสะท้อนตัวตนของแบรนด์เป็นที่ชื่นชอบ สามารถปรับใช้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ดี และสามารถปรับให้ทันสมัยได้ (อสิสรา รุ่งนันทรัตน์ ชรินทร์สาร, 2561) มีรายละเอียดดังนี้

1. การเป็นที่จดจำได้ง่าย โดยทั่วไปชื่อแบรนด์ต้องเป็นที่จดจำได้ง่ายและจะต้องใช้คำที่สั้น ออกเสียงง่าย เช่น Coke, Pepsi, Nike, Google, Apple ฯลฯ นอกจากนั้นส่วนประกอบของแบรนด์อื่น ๆ ก็ควรจะจดจำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน เช่น เครื่องหมาย Swoosh ของ Nike มีลักษณะคล้ายเครื่องหมายถูก จึงจดจำได้ง่าย

2. มีความหมายที่ดีและสะท้อนตัวตนของแบรนด์ ส่วนประกอบของแบรนด์นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสื่อถึงผู้บริโภค แม้ว่าผู้บริโภคไม่ได้ตั้งใจเสพเนื้อหา หรือโฆษณาจากแบรนด์ในขณะนั้น เช่น แม้ผู้บริโภคไม่ได้เข้าร่วมงานอีเวนต์ของแบรนด์ แต่แค่เพียงเดินผ่านผู้บริโภคก็ทราบได้ว่าเป็นงานของแบรนด์อะไร และแบรนด์นั้นมีบุคลิกอย่างไร ซึ่งที่ทราบได้ก็มาจากบุคลิกลักษณะของแบรนด์

ที่สะท้อนในส่วนประกอบของแบรนด์และจุดสัมผัสต่าง ๆ ของแบรนด์เช่น อารมณ์และโทนสีที่ใช้ ตกแต่ง ทางเข้างาน เป็นต้น แบรนด์ที่สื่อถึงสินค้าอีกตัวอย่าง เช่น คำว่า Bar-B-Q Plaza และ โลโก้ รูปกระทะปิ้งย่าง ต่างก็สื่อถึงลักษณะของอาหารที่ร้านให้บริการ

3. เป็นที่ชื่นชอบ การใช้ส่วนประกอบของแบรนด์ในการช่วยสร้างแบรนด์นั้น ส่วนหนึ่งก็เป็นการเชื่อมโยงความรู้สึกที่ดี ที่มีต่อส่วนประกอบของแบรนด์ไปยังแบรนด์และสินค้า กล่าวคือ หากผู้บริโภคชอบส่วนประกอบของแบรนด์ก็มีแนวโน้มที่จะชอบแบรนด์ และสินค้าไปด้วย ตัวอย่างโลโก้ Apple รูปแอปเปิ้ลโดนกัดทำให้มีความน่าสนใจ การใช้รูปแอปเปิ้ล เป็นการสื่อเชิงสัญลักษณ์ถึงความท้าทาย และความแปลกใหม่ เนื่องจากเรื่องราวเมื่อปี.ศ.1975 ที่ Sir Isaac Newton นั่งอยู่ใต้ต้นแอปเปิ้ล เห็นลูกแอปเปิ้ลตกลงสู่พื้นดินจากนั้นเกิดความสงสัยจนนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องแรงดึงดูดของโลก นอกจากนี้ Steve Jobs ยังเคยให้สัมภาษณ์ว่าเขาเพิ่งกลับจากฟาร์มแอปเปิ้ล และเลือกใช้รูปแอปเปิ้ล เพราะเขารู้สึกว่ามันดี “Fun, Spirited and not intimidating” คือ มีความสนุก มีชีวิตชีวา และดูไม่น่ากลัว/ ไม่คุกคาม ส่วน Rob Janoff ผู้ออกแบบรูป Apple ให้ Steve Jobs ใหม่ในปี.ศ.1977 เพิ่มรอยกัด เพื่อไม่ให้เข้าใจผิดว่า เป็นผลไม้ชนิดอื่น เช่น เซอร์รี อย่างไรก็ตาม แม้รอยกัดในโลโก้ที่เป็นที่รู้จักทั่วโลกนี้ ดูเหมือนจะเป็นไปเพื่อการสื่อสารให้ชัดเจนว่า เป็นแอปเปิ้ล แต่ก็เป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคอย่างมาก

4. สามารถปรับใช้สื่อต่าง ๆ ได้ดี การปรากฏกายของแบรนด์นั้นเกิดขึ้นในจุดสัมผัสแบรนด์ หลายจุด หลายโอกาส ไม่ว่าจะเป็นสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น การปรากฏในโทรทัศน์ หน้าจอคอมพิวเตอร์หน้าจอมือถือ สื่อ ณ จุดขาย ของแถม ฯลฯ หรือแม้แต่ในสื่อโฆษณา เช่น ป้ายโฆษณา ที่อาจมีขนาด และวัสดุที่ต่างกันไป ขนาดบางครั้งเป็นแนวดิ่ง บางครั้งเป็นแนวนอน บางครั้งเป็นภาพสี บางครั้งเป็นภาพขาวดำ การที่การปรากฏของแบรนด์จะเหมาะสมกับแต่ละสื่อ และยังคงเสถียรคงไว้ในภาพรวมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ตัวอย่างเช่นชื่อแบรนด์ Bar-B-Q Plaza ใช้ฟอนต์เดียวกัน หากพื้นที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวกว้าง ชื่อแบรนด์ก็อยู่บรรทัดเดียวกัน หากพื้นที่เป็นสี่เหลี่ยม ทึบก็ใช้ตัวอักษร และโลโก้สีขาว หากพื้นที่โลโก้ใช้ตัวอักษรสีขาว และป้ายทั้งสองก็สามารถอยู่ร่วมกันได้

5.สามารถปรับให้ทันสมัยได้ แบรนด์ที่แข็งแกร่งจะมีอายุยืนยาวหลายปี เช่น แบรนด์การบินไทย ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ใช้ โลโก้รูปตุ๊กตารำกับคำว่า Thai ในฟอนต์ตัวพิมพ์ใหญ่ ต่อมาในปีพ.ศ. 2518 การบินไทยได้เริ่มมีการขยายเส้นทาง จึงได้มีการเปลี่ยนโลโก้ซึ่งเป็นต้นแบบของโลโก้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ในระหว่างปี พ.ศ. 2518 ถึงปี พ.ศ. 2548 สีที่ใช้ในโลโก้เป็นสีม่วง เหลืองทอง และชมพู ถัดมาในปี พ.ศ. 2548 การบินไทยได้ปรับโลโก้ทั้งในส่วนสัญลักษณ์และฟอนต์ของชื่อแบรนด์ให้ทันสมัย ดูโดดเด่นขึ้นอีกครั้ง โดยยังคงเอกลักษณ์ความเป็นไทย การปรับโลโก้ทำให้ทันสมัย และโดดเด่นขึ้น โดยไม่เสียอัตลักษณ์เดิม

ในขณะเดียวกัน Dirsehan & Kurtulus (2018) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้า คือ การรับรู้เกี่ยวกับแบรนด์ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ คุณสมบัติ คุณประโยชน์ ความแตกต่าง และความคุ้มค่าของผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงแหล่งที่มาของสินค้า ภาพลักษณ์ที่ดีจะนำไปสู่ความต้องการ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค การสร้างแบรนด์จึงเกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวคิดผลิตภัณฑ์ (Product Concept) และการออกแบบ (Product Design) การตั้งชื่อ และการกำหนดแนวคิดทางการสื่อสาร เพื่อสื่อให้ผู้บริโภคมีการรับรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อแบรนด์ ผู้บริโภคสามารถตีความหมายได้ว่า แบรนด์เป็นเพื่อน เป็นญาติ มีความถนัดด้านใด ฯลฯ ซึ่งการสร้างแบรนด์นั้นใช้เวลา แต่มีความสำคัญในระยะยาวที่จำต้องมีขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย 1.การกำหนดตำแหน่งทางผลิตภัณฑ์ (Brand Positioning) 2.การกำหนดบุคลิกภาพของแบรนด์ (Brand Personality) 3.การสร้างเอกลักษณ์ให้แบรนด์ (Brand Identity) และ 4.การสื่อสารแบรนด์ (Brand Communication)

การสร้างแบรนด์ จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญสำหรับองค์กรเกือบทุกองค์กร เพราะฉะนั้น การสร้างความน่าเชื่อถือจากการประชาสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค การสร้างแบรนด์คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภค การรับรู้ของผู้บริโภคจากเครื่องมือทางการตลาด ที่ประกอบด้วยความรู้จากผลิตภัณฑ์ ราคา การจำหน่าย และการสื่อสารทางการตลาด เมื่อผู้บริโภครับรู้ และได้ยินผลิตภัณฑ์นั้นแล้ว ผู้บริโภคจะพัฒนาความรู้สึกเห็นภาพลักษณ์ของแบรนด์ และประสบการณ์ที่ได้จากแบรนด์นั้น ธุรกิจจึงต้องอาศัยการทำ “การตลาดเชิงคุณค่า (Value-driven Marketing)” ที่เห็นว่า การซื้อสินค้าของผู้บริโภค ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงตัวสินค้าและบริการ ซึ่งหากแบรนด์สามารถทำการตลาด ดึงคนให้เข้ามาพูดถึงเกี่ยวกับแบรนด์ได้สำเร็จ จะทำให้แบรนด์รับรู้ถึงความต้องการของผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว ปรับเปลี่ยนสินค้า และบริการให้ตอบโจทย์ลูกค้าได้ดี

คุณค่าที่แท้จริงของแบรนด์ (Brand Integrity) จึงประกอบด้วยความโปร่งใสและจริงใจของแบรนด์ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Image) คือ สิ่งที่ปรากฏต่อสายตาของผู้บริโภคนักสื่อสารการตลาดจึงต้องใช้ศิลปะ และความใส่ใจในการสร้างสรรค์เล่าเรื่องราว สร้างมิตรภาพกับผู้บริโภคเพื่อสานต่อความสัมพันธ์ที่ยืนยาว เนื้อหาของสารจึงเป็นสิ่งสำคัญ (Content is King) และสร้างความแตกต่างให้แบรนด์นั้นได้มากที่สุด ซึ่ง Rojas-Lamoren et al. (2022) ได้ทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าตราฐานผู้บริโภคใน 3 ทศวรรษ พบว่า การรับรู้คุณค่าและการตระหนักรู้ตราเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณค่าตรา การปฏิสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ตรากับการรับรู้คุณภาพตรา มีอิทธิพลต่อคุณค่าตราที่ส่งผ่านภาพลักษณ์แบรนด์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของคุณค่าตราสินค้า

กรณีศึกษาการสร้างแบรนด์

นักวิชาการบางท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างแบรนด์ให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นในยุคปัจจุบัน โดยการนำความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานเข้ากับแบรนด์เพื่อสร้างความแปลกใหม่ และต้องเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเพื่อให้ผู้บริโภคสะดุดตา Philip and Kevin (2008) ชี้แตกต่างระหว่างผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันคือ ความสามารถในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดเรื่องราวของแบรนด์ให้แตกต่างกันและกำหนดแนวทางของแบรนด์ให้ชัดเจน หรือแบรนด์ คือ การใช้นวัตกรรมเพื่อสร้างความแตกต่างจากภายในไม่ใช่ภายนอก เพราะแก่นแท้ของความเป็นแบรนด์เกิดจากการสร้างจากภายในผลิตภัณฑ์เอง

Anselmsson et al. (2017) พัฒนารอบแนวคิดของภาพลักษณ์และคุณค่าตราของร้านค้าปลีก ซึ่งศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ตราที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าร้านค้าปลีก ดังนั้นผู้จัดการควรเข้าใจองค์ประกอบของคุณค่าตราร้านค้าปลีกทั้ง 4 ประการ ได้แก่ การบริการลูกค้า (Nordstrom, Zappos) ลักษณะทางกายภาพของร้านค้า (Ikea, Apple Store) นโยบายราคา (Wal-Mart, Lidl, Aldi) และการไว้วางใจร้านค้า (Amazon) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อสินค้า เพื่อการบริหารกลยุทธ์ตราร้านค้าปลีก

กรณีร้านค้าผลิตภัณฑ์ความงาม “EVEANDBOY” เป็นร้านค้าผลิตภัณฑ์ความงามสัญชาติไทย อันดับหนึ่งที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก มีช่องทาง EVEANDBOY Online โดยสามารถสั่งซื้อสินค้าได้ทุกรายการ ที่มีจำหน่ายใน EVEANDBOY ผ่านทาง E-mail ช่องทางการสื่อสารที่มีการนำเสนอสินค้าประเภทต่าง ๆ โปรโมชั่น และกิจกรรมใหม่ ๆ ผ่าน Facebook และอินสตาแกรม รวมถึงช่องทางการติดต่อลูกค้าสัมพันธ์ผ่านทาง LINE ID การใช้กลยุทธ์ Influencer Marketing โฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าผ่าน Influencer ช่วยให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากกว่าจากแบรนด์โดยตรง ช่องทาง Instagram Stories ในลักษณะที่รูปและคลิปจะหายไปภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากการแชร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนเกิดความกระหายใคร่รู้ในข่าวสาร และไม่ยอมพลาดเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้เกิดการใช้งานซ้ำและถี่ขึ้น และเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และแชร์เนื้อหาที่สร้างแรงบันดาลใจ และเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับลูกค้า (ณัฐสินี กรรโมทาร์, 2562)

ในขณะที่ แบรนด์ธนาคารกสิกรไทย (เป็นปิ่นทอง จ๋าตา, 2562) ที่คาแรคเตอร์ของแบรนด์จาก Computer Graphic Animation เพื่อสื่อสารบริการด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัยที่มาพร้อมกับการใส่ใจในการบริการของพนักงานกสิกรไทย โดยที่ K Hero ทั้งหกนั้นต่างก็สื่อบุคลิกลักษณะของแบรนด์กสิกรไทยที่ทางธนาคารต้องการสื่อให้แก่ผู้บริโภคเป้าหมาย ได้แก่ K Hero Eagle ผู้นำของทีม K Hero ซึ่งสื่อถึงการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนกว้างไกล, K Hero Grizzly สื่อถึง ความมั่นคงไว้ใจได้, K Hero She-Wolf สื่อถึงความฉับไว, K Hero He-Wolf สื่อถึงความแม่นยำไม่เคยพลาด เป้าหมาย, K Hero Dolphin สื่อถึงความเป็นมิตร ใส่ใจ ชอบช่วยเหลือ และ K Hero Chameleon สื่อถึงความ สะดวกและความสบายใจ

โดยบุคลิกลักษณะของแบรนด์เหล่านี้สอดคล้องกับการอยู่ในธุรกิจธนาคาร การใช้ทีม K Hero นี้จึงนับว่าเป็นตัวอย่างอันดีในการสื่อความหมายและสะท้อนตัวตนของแบรนด์ผ่านการใช้คาแรคเตอร์ของแบรนด์

อีกตัวอย่างเช่น แรนด์คุมะมิงเป็นตัวอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ แรนด์มีอิทธิพล และใช้เครื่องมือบนสื่อออนไลน์ ควบคู่ไปกับการสร้างเหตุการณ์บนพื้นที่ความจริง โดยการสร้างประเด็นให้เกิดข้อสงสัย ต่อยอดไปถึงการสืบค้นข้อมูล กล่าวคือ คุมะมิงสร้างเหตุการณ์ เพื่อสร้างประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของผู้ชม (Audience) คุมะมิงสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมให้กับผู้ชม 2 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ผู้ที่ได้พบเห็นคุมะมิงบนพื้นที่ของโลกความเป็นจริง โดยได้เข้าไปสัมผัสกับตัวคุมะมิงโดยตรง และผู้ที่อยู่บนพื้นที่ของสื่อออนไลน์ โดยเริ่มจากการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้ชมบนพื้นที่บนโลกความเป็นจริง โดยผู้ที่อยู่บนพื้นที่โลกความเป็นจริงจะมีโอกาสได้สัมผัส และรับรู้ถึงภาพลักษณ์ นิสัย ตัวตนของคุมะมิงจนเกิดเป็นความชื่นชอบ โดยเปรียบเสมือนกับการที่ผู้บริโภคได้มีโอกาสทดลองใช้สินค้าและรับรู้ฟังก์ชัน (Function) ต่างๆ รวมถึงข้อมูลของสินค้า ซึ่งข้อมูลของคุมะมิงถูกจัดเตรียมเอาไว้ให้แล้วบนพื้นที่สื่อออนไลน์ และสามารถสืบค้นได้จากชื่อของคุมะมิงที่อยู่บนนามบัตรของคุมะมิง (กระวีเพชร บุญชูวิทย์ และ วรัชญ์ ครุจิต, 2561) ขั้นตอนต่อมา คือการสร้างการบอกปากต่อปาก (Word-of mouth-marketing) บนพื้นที่สื่อออนไลน์ โดยเฉพาะทวิตเตอร์ (Twitter) และใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แฮชแท็ก (Hashtag) ในการดำเนินการสร้างการบอกปากต่อปาก ทำให้ผู้ชมที่อยู่บนพื้นที่สื่อออนไลน์เกิดความสนใจ และตามเข้าไปสืบค้นข้อมูลจนเกิดการมีประสบการณ์ร่วมในการตามหาตัวคุมะมิง และตามเรื่องราวออกมาสู่พื้นที่บนโลกความเป็นจริง นำการเป็นสาวก หรือการตลาดสาวก (Evangelism marketing) ของคุมะมิงที่พร้อมจะบอกต่อ และแบ่งปัน (Share) เรื่องของคุมะมิงในขณะนั้น รวมถึงการบอกต่อผ่านเครื่องมือแฮชแท็กต่อไป (Marketing-schools, 2017)

จะเห็นได้ว่า การสร้างตราอินเทอร์เน็ต (i-Branding) สามารถมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและนำไปสู่ช่องทางการตลาดที่ประสบผลหลากหลาย Martin Lindstrom และ Tim Frank Anderson กล่าวไว้ในหนังสือ Brand Building on the Internet ว่า การสร้างตราอินเทอร์เน็ตให้ประสบความสำเร็จนั้น ตราอินเทอร์เน็ตเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้ใช้บริการมีต่อผลิตภัณฑ์และบริการนั้น ตราอินเทอร์เน็ตจึงต้องมีความชัดเจนและต่อเนื่อง โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1.การสร้างตราอินเทอร์เน็ตไม่ใช่ Brochure ทั้งนี้เพราะ Brochure เป็นการสื่อสารทางเดียว แต่ตราอินเทอร์เน็ตสามารถสื่อสารสองทางได้ กล่าวคือต้องพูด ฟัง เรียนรู้และตอบสนองกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่เข้ามาที่เว็บไซต์ได้ การพูด คือการส่งข้อความที่เราต้องการออกไป การฟัง คือ การรับฟังปัญหา ข้อติชมจากผู้ใช้บริการ ส่วนการเรียนรู้และการตอบสนองนั้นเป็นปฏิกิริยาซึ่งกลุ่มผู้ใช้บริการ

มีความคาดหวังว่า หลังจากแจ้งเรื่องราวแก่เว็บไซต์แล้วจะมีการปรับปรุง หรือการแลกเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้น

2. สร้างการมีส่วนร่วม โดยลักษณะของการมีส่วนร่วมที่ดีนั้นคือ คุณสมบัติในการทำการ Customized ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นเฉพาะของผู้ใช้บริการแต่ละราย ยกตัวอย่างเช่น การมีบริการ My Personal Home Page ของ Yahoo เป็นต้น ทั้งนี้เพราะการสร้างภาพเฉพาะตัวนี้จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความเกี่ยวพันต่อตราอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น และจะนำไปสู่การจงรักภักดีต่อตราอินเทอร์เน็ต

3. สร้างความสัมพันธ์คุ้นเคย เนื่องจากเว็บไซต์ มีข้อเด่นที่เป็นประโยชน์คือ ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้บริการแต่ละราย ซึ่งสามารถนำมาปรับปรุงบริการหรือเสนอบริการที่ตรงต่อความต้องการมากขึ้น เป็นการสร้างระดับความสัมพันธ์ที่รู้ว่าผู้ใช้บริการชอบหรือไม่ชอบอะไร

4. การวัดผล แม้ว่าการวัดผลของตราอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก แต่ถ้าตราอินเทอร์เน็ตมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแล้ว การวัดผลก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้

5. การสร้างคุณค่าเพิ่มแก่ผู้ใช้บริการ เป็นการสื่อสารให้ผู้ใช้บริการเห็นถึงประโยชน์ของตราสินค้าของเว็บไซต์ว่าสามารถตอบสนองความต้องการได้ของของผู้ใช้บริการได้บ้าง

6. ติดตาม ประเมินผลและเรียนรู้ การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นและความพร้อมในการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนเว็บไซต์ให้ดีขึ้นและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เสมอ

ในอดีตแบรนด์เป็นเพียงเครื่องมือ กลยุทธ์ หรืออุปกรณ์ในการส่งเสริมทางการตลาดเท่านั้น ไม่มีชีวิต ไม่สามารถจับต้องได้ และไม่มีสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ จึงทำให้ผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสนใจในแบรนด์เท่าที่ควร ดังนั้น แบรนด์ก็เป็นแค่ชื่อที่ถูกเรียกถึงผลิตภัณฑ์เท่านั้น และไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อผู้บริโภคในยุคดิจิทัล จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นต้นเหตุที่ทำให้แบรนด์ในสมัยก่อนถูกปิดตัวลงเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันแบรนด์แตกต่างจากยุคอื่น ๆ คือ การที่แบรนด์มีสถานะเทียบเท่ากับคนหรือแบรนด์เปรียบเสมือนมีชีวิตเหมือนคน เมื่อยุคดิจิทัลมีอิทธิพลต่อโลกในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ต้นทุนก็จึงไม่ใช่ปัญหาใหญ่ในการสื่อสารของแบรนด์อีกต่อไป สังคมยุคดิจิทัลสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทำให้แบรนด์สามารถสื่อสารในสิ่งที่อยากจะทำได้อย่างเต็มที่ ความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภคจึงได้ก้าวเข้ามามีบทบาทนำหน้าธุรกิจอย่างแท้จริง เพราะยิ่งความสัมพันธ์แข็งแกร่งเท่าไร ยิ่งหมายถึงจุดยืนของแบรนด์มีความชัดเจนและมีชีวิตมากเท่านั้น

สรุป

การตลาดในปัจจุบันเป็นวิธีการทำตลาด แบบ online และแบบ offline ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทและลูกค้าเข้าด้วยกัน โดยใช้การเชื่อมต่อให้เป็นประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับลูกค้าเพื่อสร้างแบรนด์ โดยเป็นการกำหนดนิยามใหม่ให้กับการตลาด ซึ่งการตลาด Digital และการตลาด

แบบ Traditional จะสามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้โดยมีเป้าหมายเพื่อชนะใจลูกค้า (Kotler, 2017) การทำการตลาดออนไลน์ที่รู้จักกันทั่วไป เช่น โฆษณานบน Google, Facebook, YouTube หรือแม้แต่การทำบล็อก (Blog)

ความสำคัญของสื่อสังคมได้กลายเป็นเครื่องมือช่วยเล่าขาน สร้างภาพ และบอกต่อแบรนด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและง่ายขึ้น การบริโภคสื่อของผู้คนให้กระจายไปในสื่อที่หลากหลาย และใช้เวลาอยู่กับสื่อเดิมลดลง รูปแบบสื่อสังคมที่ใช้งานได้ง่ายและรวดเร็วในยุคปัจจุบันทำให้เพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จในการสร้างแบรนด์ เพื่อให้ลูกค้าจดจำแบรนด์ สร้างให้แบรนด์โดดเด่นและถูกเลือกบริโภค การสื่อสารทางการตลาดกลายเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณค่าตราสินค้า เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการรับรู้และเริ่มต้นในการใช้สินค้า การทำธุรกิจในยุคดิจิทัล จึงต้องอาศัยทั้งการตลาด และการสร้างแบรนด์ในแนวทางที่มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน การตลาดที่ต้องพิจารณาความต้องการของลูกค้า และส่วนประสมทางการตลาดเป็นหลัก

ดังนั้น กลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างแบรนด์บนตลาดออนไลน์ คือ การทำงานเพื่อที่จะส่งเสริมธุรกิจหรือบริษัทในสื่อออนไลน์ ในฐานะเครื่องมือทางการตลาด การโต้ตอบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างระบบสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การสื่อสารโต้ตอบทางการตลาดแบบบูรณาการ สร้างบทสนทนาและการสื่อสารกับลูกค้าเฉพาะบางกลุ่มที่เหมาะสมกับโครงการ การทำให้เกิดไวรัล มาร์เก็ตติ้ง โฆษณารูปแบบใหม่ คลิปเสียง บทควมรวิวลสินค้าหรือบริการของตราสินค้า โดยที่การสร้างคุณค่าแบรนด์ หรือตราสินค้าคือการนำความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานเข้ากับแบรนด์ เป็นเอกลักษณ์ สร้างความซาบซึ้งให้คุณภาพของแบรนด์ สร้างปัจจัยเชื่อมโยงแบรนด์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การมีส่วนร่วมที่เป็นเฉพาะ การสร้างระดับความสัมพันธ์รับรู้ความต้องการของผู้ใช้บริการ เพื่อสร้างความซื่อสัตย์ต่อแบรนด์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้แบรนด์มีคุณค่า เช่น ความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การสร้างมาตรฐานสินค้า การได้รับรางวัลของสินค้า ฯลฯ

References

- กะรัตเพชร บุญชูวิทย์ และ วรชัย คุรุจิต. (2561).การศึกษาการสื่อสารแบรนด์ของคุ่มะมังผ่านสื่อออนไลน์, *วารสารการสื่อสารและการจัดการ* นิตยสาร,4(1),43-61.
- เกศินี บัวดีติ และกัลยา พิมพ์เพราะ. (2564). การสร้างแบรนด์ให้ประสบความสำเร็จด้วยเครื่องมือนวัตกรรมทางการสื่อสารการตลาด, *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*,11(2).308-320.
- ฐิติพันธ์ เฝ้าทรง.(2559).การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาของชาวไทยทรงดำในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(1),181-192.

- ณัฐสิณี กรรโมหาร. (2562). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดดิจิทัลของร้านค้าผลิตภัณฑ์ความงามอีฟ แอนด์บอย (EVEANDBOY) บนอินตราแกรมสตอรี่ (Instagram stories) กับรูปแบบการดำเนินชีวิต การใช้สื่อ และพฤติกรรมตอบสนองของผู้ใช้งาน, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิ่นปิ่นท์ จาดา. (2562). การทำแบรนด์ในยุคดิจิทัล. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*, 5(1), 67–73.
- ฤทธิเดช ตาบุญใจ. (2562). กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดออนไลน์ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมผู้บริโภค : กรณีศึกษาการขายเสื้อผ้าแฟชั่นสตรีผ่านทางเฟซบุ๊ก, การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิตรา ดีจันดา. (2561). อิทธิพลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้าออนไลน์ของผู้หญิง. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2565, จาก <http://www.ba-abstract.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/48.ru>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). การสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2562. สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.etda.or.th/>.
- สุรัช ศรีนรจันทร์ และบุหงา ชัยสุวรรณ. (2562). กระบวนการสร้างตราสินค้าและการสื่อสารการตลาดออนไลน์สินค้าเกษตรอินทรีย์. *วารสารวิชาการเกษตร*, 37(2), 177–185.
- อลิส รุ่งนันทน์ชรินทร์สาร. (2561). การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ: ต่อให้ติดใกล้ชิดผู้บริโภคในโลก ไร้รอยต่อ. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.
- Anselmsson, J., Burt, S., & Tunca, B. (2017). An integrated retailer image and brand equity framework: Re-examining, extending, and restructuring retailer brand equity. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 38, 194–203.
- Bazi, S., Filieri, R., and Gorton, M. (2020). Customers' motivation to engage with luxury brands on social media. *Journal of Business Research*, 112, 223–235.
- Cicero, N. (2017). *What We Learned About Instagram Story Performance by Analyzing Over 800 Accounts*. <https://www.socialmediatoday.com/news/what-we-learned-about-instagram-story-performance-by-analyzing-over-800-acc/510048/>
- Dirsehan & Kurtuluş. (2018). Measuring brand image using a cognitive approach: Representing brands as a network in the Turkish airline industry. *Journal of Air Transport Management*, 67, 85–93.
- Kotler, Philip. (2011). *Marketing Management*. (14 th Edition) – Pearson Education Limited,
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing* (17th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P., Kartajaya, H. & Setiawan, I. (2017). *Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital*. Hoboken. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Marketing Schools. (n.d.). (2018). *Evangelism Marketing*. Retrieved January 28, 2018, from <https://goo.gl/MCDsdD>

Philip Kotler and Kevin Keller (2008). *Marketing Management + Brand You.*, Pearson Education, Canada

Rahman, M.S., Hossain, M.A., Hoque, M.T, Rushan, M.R.I., and Rahman, M.I. (2021). Millennials' purchasing behavior toward fashion clothing brands: Influence of brand awareness and brand schematicity. *Journal of Fashion Marketing and Management*. 25(1), 153–183.

Rojas–Lamorenna, A.J., Salvador Del Barrio–García, and Alcantara–Pilar, J.M. (2022). A review of three decades of academic research on brand equity: A bibliometric approach using co–word analysis and bibliographic coupling. *Journal of Business Research*. 139, 1067–1083

Tasci, A.D.A. (2020). A critical review and reconstruction of perceptual brand equity. *Journal of Contemporary Hospitality Management*. 33(1), 166–198.

Wearesocial. (2561). สถิติผู้ใช้ดิจิทัลทั่วโลก “ไทย” เสพติดเน็ตมากสุดในโลก–“กรุงเทพ” เมืองผู้ใช้ Facebook สูงสุด. สืบค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2018/02/global-and-thailand-digital-report-2018/>